

TRENČÍN

Vydanie slovníka finančne podporilo mesto Trenčín.

Slovník významných osobností mesta Trenčín - 20. storočie

Zostavili: Petra Dombaiová, Ján Kubica, Eva Struhárová

**Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne
Trenčín 2018**

Zostavili: Mgr. Petra Dombaiová, Mgr. Ján Kubica, Eva Struhárová

Zodpovedná redaktorka: Ing. Gabriela Krokvičková

Návrh obálky: Mgr. Peter Martinák

Grafická úprava a zalomenie: Mgr. Peter Martinák

Tlač: J+K s.r.o., Nemšová

Neprešlo jazykovou úpravou.

Vydala Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v roku 2018.

www.vkmr.sk

ISBN 978–80–85135–62–6

ÚVOD

V Trenčíne pôsobilo veľa osobností, ktorých osudy presiahli hranice nášho mesta i regiónu. Svojou prácou inšpirovali celé Slovensko a ich tvorba je dodnes pokladnicou hodnôt nášho národa. Vyplniť chýbajúce miesto v odborných reáliách, zdokumentovať životné osudy a významné činy Trenčanov bolo snahou, ktorá vyústila do zostavenia Slovníka významných osobností mesta Trenčín - 20. storočia.

Cieľom slovníka je priblížiť odbornej i laickej verejnosti osobnosti nášho mesta, ktorých život a dielo sú už uzavreté a ktoré si zasluhujú obdiv a úctu. Zachovať sumárne informácie o ľuďoch, ktorí tu žili a pracovali, aby neupadli do zabudnutia, ale stali sa súčasťou našej národnej histórie.

Slovník obsahuje abecedne usporiadané heslá s biografickými údajmi, krátkym životopisom a údajmi o tvorbe a diele osobnosti. Z prelomu storočí sú v slovníku zaradení tí, ktorých tvorba bola výraznejšia v 20. storočí. Podkladom pri jeho zostavovaní boli encyklopédie, biografické slovníky a regionálna databáza knižnice.

Osobnosti sú spracované formou hesla, ktoré obsahuje:

- meno a priezvisko
- významné pseudonymy
- dátum a miesto narodenia a úmrtia
- profesijné tituly – s názvom titulu a uvedením roku ich získania
- životopisný prehľad o štúdiách, pôsobení a činnosti.

Každé heslo je doplnené súpisom literatúry, z ktorej sme čerpali informácie.

Slovník obsahuje 260 regionálnych osobností, ktoré sa v našom meste narodili, pôsobili, alebo zomreli. Ľahšiu orientáciu umožňuje zemepisný register a register profesií a povolání.

Zostavovanie slovníka je práca veľmi presná a precízna. Cesta od idey po vydanie je dlhá. Každý údaj musí byť overovaný v ďalších slovníkoch a encyklopédiách, v štúdiách a článkoch v odbornej a regionálnej tlači. Uvedomujeme si istú nekompletnosť zapríčinenú nedostatkom relevantných informácií. V niektorých prípadoch sme úplnosť údajov nemohli dosiahnuť pre absenciu biobibliografických údajov. Vyjadrujeme presvedčenie, že i napriek tomu sa stane slovník informačnou príručkou pre širokú verejnosť, učebnou pomôckou pre škopovinnú mládež s vzbudí záujem o hlbšie poznanie dejín nášho mesta.

Slovník významných osobností mesta Trenčín - 20. storočia bol vydaný s finančnou podporou Mesta Trenčín.

zostavovatelia

A - Z

ABEL Svetozár

* 11. 8. 1929 Chocholná-Velčice (okres Trenčín)

† 11. 8. 1986 **Trenčín**

maliar

manželka: Viera Abelová

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, kde v roku 1948 zmaturoval. V rokoch 1948-1949 študoval na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave na odd. kreslenia a maľovania u G. Mallého a J. Mudrocha, 1949-1954 študoval Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave na odd. krajinárskeho a figurálneho maliarstva u J. Mudrocha, J. Želibského a Ľ. Fullu.

Pre jeho tvorbu bola charakteristická ornamentálna abstrakcia a dekoratívnosť, tradičné žánre, krajinomaľba, zátišia a figurálna maľba, ktoré spracoval netradičným spôsobom. Z hľadiska vývoja Abelovej tvorby sú zaujímavé práce z prvej polovice 60. rokov, kde častý motív jeho maľby predstavovala sociálna industrializácia – mosty, továrenské veže, elektrifikácia. Neskôr sa Svetozár Abel zamerl na širší okruh tém – človek, príroda, civilizácia, technika. V týchto vzťahových súradniciach vznikajú cykly mestskej aglomerácie, jednoduchej architektúry uniformných sídlisk, ciest krížiacich sa v pravom uhle. Obdobie 1964-70 znamenalo isté vytriezvenie z civilizačného očarenia, i keď sa orientoval na široko koncipovaný cyklus Ľudia a stroje s podtitulmi Poľudštený mechanizmus, Reakcia, Človek versus stroj, Nebezpečný dážď, Homo sapiens?, ktorý sa stal aj zamyslením nad zmyslom ľudskej existencie. V 70. rokoch sa vrátil ku krajinárskym motívom a v 80. rokoch zas k téme mesta a mestskej periferie. Z tohto obdobia pochádza väčší obrazový cyklus sídliskových múrov s nápismi detí a teenagerov. Špecifickou oblasťou jeho tvorby boli monumentálne diela pre architektúru v technikách kamennej mozaiky, štukolustra, tapisérie, keramiky, sklenej vitráže, drevenej intarzie a kovových reliéfov. Spoluzakladateľ Galérie M. A. Bazovského v **Trenčíne**. Od roku 1954 členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov (ZSVU), s prerušením v rokoch 1972-78.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 17-18.
http://www.gmab.sk/o-galerii/autori-v-zbierkach-gmab/autori-v-zbierkach-gmab-a-f/abel-svetozar-1929-1986.html?page_id=1330

ABELOVÁ Viera (rod. Vrlová)

* 23. 12. 1930 Bratislava

† 4. 1. 2012 **Trenčín**

etnografka

PhDr. v r. 1971

manžel: Svetozár Abel

Stredoškolské štúdium ukončila v roku 1950 na gymnáziu v **Trenčíne**. Vysokú školu študovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, študijný odbor národopis-literárna veda. Promovala v roku 1955. Tu aj v roku 1971 obhájila rigoróznú prácu a získala titul PhDr. Po ukončení štúdia pôsobila v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave ako odborná pracovníčka. Od roku 1956 pracovala v **Trenčíne** ako metodická pracovníčka pre prácu s knihou a vedúca knižnice. Od roku 1963 až do odchodu do dôchodku pracovala v Trenčianskom múzeu, kde naplno využila svoju kvalifikáciu v odbore národopis. Jej zásluhou sa Etnografické oddelenie stalo významnou zložkou Trenčianskeho múzea a jej zbierky a odborné spracovanie dodnes využívajú mnohí bádatelia. Významnou súčasťou Abelovej pracovného života bola rozsiahla vedecko-výskumná činnosť. Významne sa podieľala na súbore štúdií o zložkách ľudovej stravy v oblasti Považia. V 70. a 80. rokoch podnikala terénne výskumy v dedinách v okolí **Trenčína**. Získané poznatky publikovala v odborných štúdiách, väčšinou v zborníkoch Slovenského národného múzea. Vedecké a populárno-náučné články uverejňovala aj vo Vlastivednom obzore, Slovenskom národopise, Múzeu, Vlastivednom zborníku Múzea a hradu v Trenčíne, Národopisných informáciách, Trenčianskych kultúrnych rozhľadoch, Výžive a zdraví a i.

Zozbierala a odborne spracovala veľké množstvo muzeálnych predmetov. Bola autorkou mnohých expozícií a výstav Trenčianskeho múzea. Autorsky sa podpísala pod niekoľko katalógov, spolupracovala na tvorbe monografií.

Literatúra

Múzeum. – Roč. 36, č. 2 (1991), s. 80.

Trenčianske noviny. – Roč. 56, č. 50-51 (21.12.2015), s. 15.

<https://mytrencin.sme.sk/c/5744055/etnologicka-viera-abelova-oslavila-osemdesiate-narodeniny.html> <https://mytrencin.sme.sk/c/20068567/nedozite-vyrocie-viery-abelovej.html#ixzz5GoPLVNf>

http://itlib.cvtisr.sk/archiv/2013/2/citovanie-a-odkazovanie-na-pouzite-zdroje-podla-noveho-standardu-iso-690-2010-cast-1-tvorba-bibliografickych-odkazov.html?page_id=2457

ANDROVIČ Štefan

1. 10. 1930 **Trenčín**

18. 2. 2012 **Trenčín**

architekt, publicista, vojenský a regionálny historik

Ing. arch. v r. 1955

Základnú školu a štvorročné gymnázium absolvoval u piaristov v **Trenčíne**. Po zrušení piaristického gymnázia dokončil stredoškolské štúdium na štátnom gymnáziu v **Trenčíne**, kde zmaturoval v roku 1949. Pre triedny pôvod ho neprijali na vysokú školu, preto sa 6.7.1949 zamestnal na stavebnom oddelení podniku Merina,

neskôr u Pozemných stavieb ako projektant. Zúčastnil sa viacerých mládežníckych stavieb, čím si získal dôveru a na základe dobrého hodnotenia dostal povolenie študovať na vysokej škole. V rokoch 1951-1955 študoval v Bratislave na SVŠT na fakulte architektúry a špeciálneho urbanizmu. Od roku 1955 pracoval v Keramoprojekte, od roku 1968 u Pozemných stavieb v **Trenčíne**. Neskôr pracoval ako vedúci útvaru územného plánovania MsNV a ako člen komisie výstavby. Viac ako 15 rokov bol hlavným architektom mesta **Trenčín**.

Už počas gymnaziálnych štúdií pracoval ako člen vlastivedného krúžku pri Trenčianskom múzeu. Od roku 1956 bol členom leteckej historickej spoločnosti pri Národnom technickom múzeu v Prahe, neskôr členom Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV v Bratislave. Od roku 1968 bol členom skautskej organizácie a nositeľom viacerých domácich a zahraničných skautských vyznamenaní, vrátane najvyšších – Radu zlatej fiale.

Publikoval veľa článkov z dejín trenčianskeho regiónu, z vojenských dejín, zameriaval sa predovšetkým na letectvo prvej a druhej svetovej vojny, námorníctvo a skauting. Napísal niekoľko publikácií - 100 rokov dobrovoľnej požiarnej ochrany v Trenčíne : 1873-1973 (1973), Skautské lesné školy a kurzy na Slovensku (1995), Letecký skauting na Slovensku : historický prehľad (2002), z dejín letectva - Letectvo v Trenčíne (1987), ako spoluautor - Lietadlá : Stavba plastických modelov (1985), Skautská príručka (1997).

Bol nositeľom Čestného odznaku ministra obrany SR, zaslúžilých a pamätných medailí a vojenských i skautských odznakov, vrátane medaily prvého stupňa za vojenské dejiny od ministra obrany SR.

Skautské meno Štuka.

Literatúra

Trenčianske noviny. – Roč. 53, č. 14 (10.4. 2012), s. 13.

Ing. arch. Štefan Androvič (Archív VKMR)

BAGIN Anton

* 10. 9. 1923 Ilava

† 21. 11. 1992 Bratislava

cirkevný a kultúrny historik, pedagóg, vysokoškolský profesor, katolícky kňaz
ThDr. v r. 1950, doc. v r. 1970, prof. v r. 1972

V rokoch 1929-34 navštevoval základnú školu v Ilave, v r. 1934-38 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, v r. 1938-39 v Trnave, v r. 1939-42 v Nitre, kde aj zmaturoval. V rokoch 1942-47 absolvoval teológiu na Katolíckej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 22.6.1947. Od roku 1948 pôsobil ako kaplán na viacerých miestach : Sládečkovce, Čadca, Rosina, Štiavnik, Turzovka, Dubnica nad Váhom. Od roku 1967 pôsobil ako odborný asistent a neskôr doc. a prof. cir-

kevných dejín na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Ako významný cirkevný historik sa predovšetkým sústredil na problematiku regionálnych dejín, umelecko-historické pamiatky, ikonografiu stredoveku a novoveku, na slovenskú archeológiu a históriu s osobitým dôrazom na veľkomoravskú a cyrilo-metodskú tradíciu, na problémy ochrany prírody a pamiatok. V literárnohistorickej oblasti na činnosť bernolákovcov, cirkevných a slovenských národných dejateľov 19. storočia. Autor prác Apoštolé Slovanů Cyril a Metoděj a Velká Morava (1982), Cyrilometodské kostoly a kaplnky na Slovensku (1985) a Cyrilometodská tradícia u Slovákov (1993). Zostavovateľ a spoluautor monografií: Dubnica nad Váhom (1967), Devín (1984), Ilava (1991), O kostoloch a kaplnkách Bratislavy (1988), vysokoškolských skript, učebníc a lexikónov predovšetkým z oblasti cirkevných dejín, staroslovienčiny, sakrálneho umenia. Publikoval početné štúdie, odborné i popularizačné príspevky v časopisoch, v zborníkoch a odborných periodikách Duchovný pastier, Ochrana prírody a pamiatok, Pamiatky a príroda, Vlastivedný časopis a i. Vychádzali mu celé série článkov o slovenských dejateľoch a ikonografii v Katolíckych noviciách. Autor hesiel v Slovenskom biografickom slovníku, preložil encykliky pápeža Jána Pavla II. (Slavorum apostoli, Redemptoris Mater). Od roku 1983 bol šéfredaktorom Duchovného pastiera, členom Mierového hnutia katolíckeho duchovenstva a Združenia katolíckeho duchovenstva Pacem in terris, člen Archeologickej a Historickej spoločnosti SAV. V r. 1978-1980 prodekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave.

Literatúra

Literárnym Považím / Jozef Borčányi. - Žilina: SCIENTIA MEDICA, 1994. - S. 142-43.
Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 16.
Osobnosti Dubnice nad Váhom.- Dubnica nad Váhom : MsÚ, 2000.- S. 19.
Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 147-148.

BALLEGH Matej

* 18. 10. 1883 Bánovce nad Bebravou

† 25. 9. 1974 Bánovce nad Bebravou

lekárnik, vynálezca

PhMR. v r. 1907, RNDr. v r. 1908

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, kde v roku 1902 zmaturoval. Začiatočnú prax absolvoval u svojho otca v lekárni. Neskôr odišiel do Budapešti, kde na univerzite študoval farmáciu, analytickú chémiu, bakteriológiu a geológiu.

Od roku 1907 pracoval ako asistent v Prvom chemickom ústave v Budapešti u prof. Winklera, od roku 1908 pracoval ako magister v lekárni u svojho otca. Po otcovej smrti 1919 si zriadil svoju vlastnú lekáreň v Bánovciach nad Bebravou, ktorú

vlastnil až do znárodnenia. V roku 1909 získal patent na postup pri výrobe alkoholov a éterov vysokého stupňa, 1914-18 bol prednostom záložnej lekárne v **Trenčíne**. Venoval sa analytickej chémii, geológii, botanike, bakteriológii a ochrane prírody. Prispieval do odborných lekárnických časopisov. V roku 1940 sa stal skúšobným komisárom pre tyrocinálne skúšky a v r. 1944 prvý predseda novo-založenej Lekárnickej komory. Pochovaný je v Bánovciach nad Bebravou.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 1, A-D.- Martin : Matica slovenská, 1986.- S. 124.

Trenčianske noviny. – Roč. 35, č. 35 (24.8.1999), s. 9.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 192.

BÁRDOŠ Vojtech

* 30. 9. 1914 **Trenčín**

† 4. 6. 1982 Bratislava

lekár-virológ

MUDr. v r. 1938, DrSc. v r. 1962

Základnú školu a gymnázium navštevoval v **Trenčíne**, kde v roku 1932 zmaturoval. V rokoch 1932-38 študoval medicínu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v r. 1946-47 na School of Hygiene and Public Health Johns Hopkins University v Baltimore, v r. 1947 Master of Public Health.

V r. 1938-41 pracoval ako praktický a štátny obvodný lekár v Rimavskej Sobote a v Lukovištiach, 1941-44 prednosta Štátnej epidemiologickej pohotovosti v Prešove, 1945-52 prednosta hygienicko-epidemiologického odboru Povereníctva zdravotníctva, 1952-65 zástupca riaditeľa a vedúci virologického oddelenia Výskumného ústavu epidemiológie a mikrobiológie v Bratislave, 1965-70 expert Svetovej zdravotníckej organizácie v Afganistane, Indii, Srí Lanke, Barme. Od roku 1971 pracoval ako vedúci virologického pracoviska Parazitologického ústavu ČSAV vo Valticiach. 15. 2. 1945 bol poverený vedením hygienického a protiepidemiologického oddelenia vtedajšieho Výboru verejného zdravotníctva na oslobodenom území.

Od študentských čias sa zameriaval na epidemiológiu a patofyziológiu a celý život im ostal verný. Analyzoval výskyt Q-horúčky u chovateľov oviec a textilných robotníkov, epidémiu kliešťovej encefalitídy. Objavil prvé dva komármí prenášané vírusy v Európe – Ťahyňa a Čalovo. Priniesol tiež nové poznatky o víruse Banja a Tettang. Autor vyše 100 štúdií a článkov v domácich i zahraničných odborných časopisoch. Doma i v zahraničí pôsobil ako expert Svetovej zdravotníckej organizácie, zakladal virologické laboratória, riadil ich výskum s osobitým zreteľom na výskyt typických chorôb, vyškoloval nových výskumníkov a zdravotníckych pracovníkov.

Od r. 1957 člen New York Academy of Sciences. V roku 1948 bol vyznamenaný Za

obetavosť v práci, 1964 Za vynikajúcu prácu, 1966 medailou Pasteurovho ústavu v Paríži, 1975 Medailou N. Gamaleju, 1981 Medailou S. Prowazeka.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D / Martin: Matica slovenská, 1986. – S. 145.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 23.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 192.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 26-27.

BARÉNYI Augustín

* 2. 9. 1852 **Trenčín**

† 28. 4. 1934 **Trenčín**

technik, stavebný odborník

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, absolvoval akadémiu vo Viedni. Pôsobil ako úradník v Štajersku, od r. 1885 vo Viedni. V r. 1889 staviteľ cementárne v Lad-coch, 1890-27 sa stal jej riaditeľom, od roku 1927 na dôchodku.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D / Martin: Matica slovenská, 1986. – S. 145.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 231.

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

* 11. 1. 1899 Turany (okres Martin)

† 15. 12. 1968 **Trenčín**

maliar, grafik

Od 1909 a 1916-18 študoval na gymnáziu v Budapešti, 1916 absolvoval obchodnú akadémiu v Dolnom Kubíne, od 1918 študoval na vysokej škole výtvarných umení v Budapešti (u Štefana Rétiho), 1919-24 na AVU v Prahe (u J. Loukotu, V. Bukovca, M. Pirnera, J. Obrovského a M. Švabinského), súčasne krátko navštevoval súkromnú maliarsku školu A. Kalvodu, 1921 na študijnom pobyte vo Viedni. Po štúdiách od r. 1924 pôsobil a venoval sa výtvarnej tvorbe v Turanoch, od 1931 v Martine, 1957-62 v Čemiciach, 1962-68 v **Trenčíne**.

Jeho tvorbu ovplyvnil výtvarný prejav L. Medňanského, r. 1924-29 sa umelecky vyhaňoval, prechádzal od citlivého pohľadu na krajinu k novej interpretácii slovenskej prírody a života ľudu na vidieku. R. 1929 absolvoval so Z. Palugyayom študijnú cestu po Francúzsku, Nemecku a po Švajčiarsku, 1930-33 s J. Alexym

a neskôr aj s Palugyayom cesty po typických krajoch Slovenska (Detva, Pohronie, Orava). V roku 1932 navštívil s Jankom Alexym Poľsko. Bolo to obdobie hľadania tzv. národného slohu, keď sa usadil vo vrchovitej krajine, pri senníkoch a salašoch, pri osamelých boroviciach, ale aj v kruhu vidieckych ľudí. Veľký význam v jeho tvorbe malo znovuobjavenie Detvy, systematicky sa k nej vracal. V tomto období vznikol rozmerný obraz Detvianska melódia (1930) s ústrednou postavou fujaristu na pozadí predvečernej krajiny s dúhou. S Jankom Alexym experimentovali, čerpali z ľudových remesiel, ornamentu. Inšpiratívne však naň zapôsobil aj vystúpenie M. Galandu a Ľ. Fullu s priebojnou výtvarnou koncepciou. V polovici 30. rokov dosiahol prvý vrchol vo svojej tvorbe, prejavilo sa to jednoduchšími tvarmi a čistejšími farbami, ale na druhej strane prehĺbením a zintenzívnením výtvarného prejavu. Namaľoval diela V slovenskej dedine (1937), Oranžový kôň (1938), Madona s oslom (1941). R. 1936 sa prezentoval akvarelmí na Bienále v Benátkach, 1936-1937 absolvoval študijné pobyty v Juhoslávii, v lete 1937 maľoval na Horehroní, navštívil Poľsko a Švédsko. Postupne prechádzal od monumentalizmu k lyrickosti. Striedal olej, gvaš, akvarel, ceruzu, uhoľ, pastel. V 40. rokoch sa venoval aj grafike. V pol. 50 rokov jeho dielo vyústilo do novej monumentality a oslňujúcej farebnosti. Rovnomerne striedal krajinu, figurálny žáner a zátišie, ktoré sa špecificky prelínajú a splyvajú. Jeho ostatné roky boli poznačené vážnym ochorením, no naďalej sa zaujímal o kultúrne dianie, ale výtvarne už nepracoval. Vystavoval na mnohých samostatných i kolektívnych výstavách v mestách na celom Slovensku, v Čechách i v zahraničí. Najrozsiahlejší súbor jeho prác sa nachádza v Galérii M. A. Bazovského v **Trenčíne**. Pochovaný je v Trenčíne.

R. 1961 zaslúžilý umelec, 1964 národný umelec.

Pamiatky: v Trenčíne pomenovaná ulica a galéria; v Bratislave pomenovaná ulica, archívna pozostalosť v SNG; v Turanoch pamätník.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D.- Martin: Matica slovenská, 1986. – S.173-174.

Sto slávnych Slovákov / Milan Ferko. - Martin : Matica slovenská, 1997. - S. 149.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 25-26.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 281-283.

Galéria slávy : 111 osobností Slovenska / Jozef Leikert. - Bratislava : Príroda, 2009. - S. 19-21.

Sto jedenásť známych Slovákov / Michal Eliáš. - Martin : Matica slovenská, 2017. - S. 16-17.

BEDNÁR Alfonz

* 13. 10. 1914 Neporadza (okres Trenčín)

† 9. 11. 1989 Bratislava

spisovateľ, prekladateľ, filmový scenárista

R. 1921-26 navštevoval základnú školu v Neporadzi, 1926-30 študoval na gymnáziu v Nitre, 1930-34 v **Trenčíne**, 1934-39 latinčinu, češtinu a slovenčinu na Filozofickej fakulte KU v Prahe, po 1939 na SU v Bratislave. R. 1940-41 učiteľ na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši, 1941-44 v Bardejove, 1945-48 pracovník Povereníctva informácií, 1948-51 redaktor prekladovej literatúry vo Vydavateľstve Pravda, 1951-60 vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ, 1961-80 dramaturg a scenárista Československého štátneho filmu v Bratislave, od 1980 na dôchodku.

Do literatúry vstúpil až v zrelom veku. Po prekladateľských začiatkoch to boli najskôr zbierky básní pre deti Strom (1949), Márne chůtky na pochůtky (1950), potom sa naplno venoval próze. Pozornosť verejnosti a kritiky však vzbudil až románom Sklený vrch (1954) s reálnou a kriticky podanou tematikou povstania, ktorú stvárnil aj v knihe noviel Hodiny a minúty (1956) a v románovej novele Cudzí (1960), pričom konfrontoval ľudské osudy povstalcov a súčasníkov. Epicky rozľahlý román Hromový zub (1964) bol koncipovaný ako 1. časť románového cyklu Role, ktorého pokračovanie Deravý dukát po zásahu cenzúry vyšiel až posmrtné ako súčasť románového cyklu Role I-IV (1992). V ďalšej tvorbe sústredil pozornosť na mestské prostredie v humoristicko-kritickom románe Balkón bol prívisoko (1968) a v knihe Blok 4/B (1977). Morálku súčasného života kriticky analyzoval v trilógii Za hrst' drobných (1970, 1974, 1981), v ktorej o osudoch rodiny inžiniera podáva správu pes Filip. V kritike rodinnej a spoločenskej morálky autor pokračoval v románoch Ako sme sušili bielizeň (1985) a Výpoveď (1986). Napokon v románe Ad revidendum, gemini (1988) na pozadí prípravy stretnutia spolužiakov sa formou listov vrátil k vojnovým i povojnovým udalostiam a svoju románovú tvorbu uzatvoril dielami Osamelý havran (1989) a posmrtné vydaným románom o osudoch roľníckej rodiny Veniec na tanieri (1993). Dokumentárnu autobiografickú hodnotu má kniha pripravená dcérou Katarínou Z rozhovorov (1994). Súčasťou autorovho prozaického diela sú úspešné filmové scenáre Slnko v sieti, Organ a Tri sestry, vydané súhrnne pod názvom Tri scenáre (1966). Okrem nich napísal aj ďalšie scenáre Génus, Veľká noc, veľký deň, Penelopa, Kamarátky, ako aj televíznu hru Ráno pod mesiacom (1980) a štvordielny televízny film Moje kone vrané (1981). Venoval sa aj prekladaniu prózy anglických a amerických autorov.

R. 1964 zaslúžilý umelec, 1967 laureát Št. ceny K. Gottwalda, 1989 národný umelec, 1985 odmenený zvláštnou cenou poroty za scenár filmu Organ na Medzinárodnom filmovom festivale v Locarne.

Literatúra

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 26-27.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík a kol. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. - S. 29-30.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 289-291.

BELÁNYIOVÁ-HOFFMANOVÁ Lenka (rod. Druckerová)

* 6. 1. 1890 Trenčín

† marec 1973 Budapešť (Maďarsko)

maliarka

Základy výtvarnej výchovy získala v súkromnej škole F. Szablyu-Frischaufa v Budapešti, neskôr študovala vo Florencii a v Paríži u A. Lhota. Pôsobila v Baia Mare (Rumunsko), ovplyvnil ju najmä manžel Viktor Belányi, popri ktorom sa výtvarne takmer odmlčala. Po jeho smrti (1955) žila v Budapešti a v Bratislave.

Maliarka s výrazným imaginatívne-naivným cítením, spracovávala najmä idylické námety zo života zvierat Biely kôň, Ružový jeleň (1967-1968), rozprávkových bytostí Rozprava zvierat (1969), Rybolov vodných víl (1970), spomienky na slovenskú rázovitosť Vianoce detí (1969), Milenci, Primitívny človek, Spomienka na Slovensko, Symfónia v žltom (1970). V roku 1966 po návšteve 1. trienále insitného umenia, nastala v jej tvorbe výrazná zmena. Z moderného akademizmu sa preorientovala na spojenie detského prejavu s básnivou expresívnosťou secesie. Výberom z tvorby z konca 60. rokov sa prezentovala r. 1972 na 3. trienále insitného umenia v Bratislave.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D / Martin: Matica slovenská, 1986. – S. 187-188.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 309.

Lexikón slovenských žien / Ľudmila Ďuranová a kol. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 23-24.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2007. - S. 5.

BELLUŠ Martin

* 8. 10. 1911 Slovenská Ľupča (okres Banská Bystrica)

† 26. 3. 1977 Liptovský Mikuláš (počovaný v Slovenskej Ľupči)

lekár-chirurg

MUDr. v r. 1936, doc. v r. 1946

Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, medicínu na Lekárskej fakulte UK v Bratislave.

R. 1936-37 pôsobil ako asistent na chirurgickom oddelení v nemocnici v Banskej Bystrici, r. 1937-44 na Klinike chirurgie Lekárskej fakulty SU v Bratislave. V máji 1944 do 1945 pracoval ako primár chirurgického oddelenia v Podbrezovej. Od mája 1945 pracoval ako primár chirurgického oddelenia Oblastnej nemocnice v **Trenčíne**, kde zastával od r. 1947 aj funkciu riaditeľa nemocnice. V r. 1951 bol ako politicky nespohľivý odsunutý do Ružomberka. V roku 1954 bol obžalovaný a zaistený a neskôr

odsúdený na 6 rokov väzenia a 10 rokov zákazu praxe, 1956 bol amnestovaný. Dlho bol bez práce, až v r. 1957-1970 pracoval na chirurgickej ambulancii v Žiari nad Hronom. Chodieval operovať aj do Zvolena a Banskej Bystrice. V roku 1970 nastúpil na post primára chirurgického oddelenia v Novej Bani, no v r. 1974 bol opäť obvinený z údajného zanedbania lekárskeho povinností a prepustený zo zamestnania. Neustále stresy mu podlomili zdravie. Liečil sa na depresie, prekonal mozgovú porážku a nakoniec zomrel na psychiatrickom oddelení v Liptovskom Mikuláši.

Publikačne bol činný, vydal dve samostatné práce z oblasti chirurgie, autor odborných štúdií a príspevkov, ktoré uverejňoval najmä v Bratislavských lekárskeho listoch. Napísal aj učebnicu pre chirurgov.

R. 1946 bol vyznamenaný Radom SNP 2. tr., Čs. vojnovým krížom 1939 a i.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 326.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 32-33.

BERKOVÁ Alexandra

* 2. 7. 1949 **Trenčín**

† 16. 6. 2008 Praha (Česko)

spisovateľka, televízna scenáristka, publicistka, pedagogička

PhDr. v r. 1980

Detstvo prežila v Tepliciach. Maturovala na SUPŠ sklárskej v Kamenickom Šenove (Česko). V rokoch 1968-73 študovala na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe češtinu a výtvarnú výchovu.

V r. 1973-79 pracovala ako redaktorka vo vydavateľstve Svoboda a v r. 1979-81 vo vydavateľstve Československý spisovateľ, neskôr aj ako upratovačka v kostole. Od začiatku 80. rokov sa venovala už iba literatúre.

Časopisecky debutovala v Literárnom mesačníku poviedkou Miniromán (1976) a knižne zbierkou Knižka s červeným obalom (1986). Ide o súbor poviedok, ktoré sledujú osud českých žien od narodenia až po smrť. Medzi jej ďalšie významné diela patria Utrpení oddaného všiváka (1993), Temná láska (2000), Banálny příběh (2004). Za novelu Magorie získala v roku 1991 Cenu Egona Hostovského.

Venovala sa tiež písaniu televíznych scenárov, rozhlasových hier a publicistike. Bola autorkou televízneho cyklu o manželských krízach Co teď a co potom.

Po roku 1990 začala učiť tvorivé písanie na Gymnáziu Josefa Škvoreckého, potom na VOŠ Josefa Škvoreckého a od roku 2001 aj na Literárnej akadémii. Patrila k priekopníkom tohto odboru v Česku a pre časopis Tvar písala v rubrike O psaní.

Stála pri zrode Obce spisovateľov a bola tiež vedúcou osobnosťou Hejna českých spisovateľů Mamut. Od roku 2006 bola členkou výboru českého PEN klubu.

Literatúra

https://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrela-spisovatelka-alexandra-berkova-f0c-/literatura.aspx?c=A080620_154222_literatura_ob

https://sk.wikipedia.org/wiki/Alexandra_Berkov%C3%A1

<https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/18035-alexandra-berkova.html>

<http://www.spisovatele.cz/alexandra-berkova#cv>

BETÁK Rudolf

* 2. 1. 1919 **Trenčín-Kubrá**

† 26. 5. 1986 Bratislava (pochovaný v Hlohovci)

pedagóg, prekladateľ, vysokoškolský učiteľ

PhDr. v r. 1967, CSc. v r. 1970

manželka: Valéria Betáková

Základnú školu navštevoval v Kubrej, 1930-38 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1938-42 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave nemčinu a latinčinu, 1956 si aprobáciu rozšíril o ruský jazyk. V rokoch 1942-53 pôsobil ako pedagóg na gymnáziu v **Trenčíne**, 1953-55 na Pedagogickej škole, 1956-57 na Jedenáštočnej strednej škole, 1957-60 asistent na Vysokej škole pedagogickej, 1960-84 odborný asistent na Katedre ruského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty UK v Bratislave, od r. 1984 na dôchodku.

Autor modernej didaktiky vyučovania cudzích jazykov. Vychádzal z porovnávania inonárodných jazykov (ruštiny, nemčiny, francúzštiny) s materinským jazykom. Vypracoval problematiku osvojenia lexikálnych jednotiek ruštiny, riešil problematiku gramatiky, pravopisu, miesta prekladu vo vyučovaní, modelovania pri nácviku ústneho a písomného prejavu, písomných prác žiakov, otázky skúšania a hodnotenia žiakov, ako aj dejín vyučovania ruštiny na Slovensku. Pracoval tiež v oblasti mimoškolských foriem vyučovania ruštiny pre dospelých, výsledky prezentoval v monografii *Osvojenie slovnej zásoby a gramatiky v kurzoch pre dospelých* (1978). Skúsenosti z pedagogickej činnosti zovšeobecnil v prvej vysokoškolskej učebnici metodiky ruského jazyka *Praktická metodika vyučovania ruského jazyka* (1982). Autor mnohých učebníc, metodických príručiek a metodických listov. Z ruštiny prekladal beletriu (N. Španov, V. M. Sajanov), z nemčiny do slovenčiny preložil s V. Betákovou dielo P. J. Šafárika *Geschichte der Slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten* (1963). Prekladal aj state o tvorbe učebníc ruštiny, nemčiny a francúzštiny. Bol členom redakčných rád časopisov *Ruský jazyk a Ruštinár*.

Literatúra

Slovenskí jazykovedci / Ladislav Dvonč. – Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 46-51.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 400-401.

BETÁKOVÁ Valéria (rod. Polakovičová)

* 28. 9. 1920 Hlohovec

† 1. 8. 1990 Bratislava (pochovaná v Hlohovci)

jazykovedkyňa, vysokoškolská učiteľka

CSc. v r. 1966, doc. v r. 1969, PhDr. v r. 1970

manžel: Rudolf Beták

Ľudovú školu navštevovala v Hlohovci. V r. 1931-39 študovala na gymnáziu v **Trenčíne**, 1939-43 slovenčinu a nemčinu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, 1953-57 ruštinu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1944-45 pôsobila ako pedagóg na gymnáziu v Prievidzi a v Hlohovci, 1945-55 na obchodnej akadémii v **Trenčíne**, 1955-56 na Strednej ekonomickej škole, 1956-61 odborná asistentka na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave, 1961-78 na Pedagogickej fakulte UK v Trnave, od r. 1978 na dôchodku v Bratislave.

Predstaviteľka lingvodidaktiky a metodiky vyučovania slovenského jazyka. Pôvodne sa venovala štylistike, neskôr sa zaoberala problematikou teórie vyučovania slovenského jazyka, ktorú rozpracovala či už ako autorka alebo spoluautorka v niekoľkých lingvodidaktických monografiách: O vyučovaní tvorenia slov (1969), Všestranný jazykový rozbor (1970), Triedenie jazykových cvičení (1976) a i. Neskôr o tejto problematike vydala viaceré metodické príručky: Metodická príručka na vyučovanie nepovinného predmetu cvičenia zo slovenského jazyka v 5. ročníku ZŠ (1980), Slovenský jazyk a slohová výchova v 6. ročníku ZŠ (1981), Príručka na vyučovanie tvorenia slov odvodzovaním (1982) a i. V spôsobe vyučovania hľadala nové formy, zaujala ju teória o vyučovaní hrou, ktorú spracovala v učebniciach: Priateľ mäčken, kamarátka bodka (1985) a Nebojme sa pravopisu (1993). Autorka a spoluautorka viacerých učebníc slovenského jazyka pre základné školy i vysokoškolských učebníc. Je autorkou viacerých odborných textov a štúdií v periodikách Slovenský jazyk a literatúra v škole, Jednotná škola, Kultúra slova a i. Prínosom bol jej preklad Šafárikovho diela Geschichte der Slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten (1963), na ktorom spolupracovala so svojím manželom. Edične pripravila výber zo statí P. J. Šafárika. Bola členkou redakčných rád časopisov Slovenský jazyk a literatúra v škole a Kultúra slova, od r. 1969 členkou redakčnej rady na vydávanie metodической literatúry v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve a i.

V r. 1973 zaslúžilá učiteľka, 1976 vyznamenaná bronzovou medailou UK v Bratislave.

Literatúra

Slovenský jazykovedci / Ladislav Dvonč. – Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 52-60.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 401-402.

Lexikón slovenských žien / Ľudmila Ďuranová a kol. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 27-28.

BILČÍK Leopold

* 17. 2. 1949 Sládkovičovo (okres Galanta)

† 12. 7. 2010 Bratislava

generál

Ing. v r. 1972, genmjr. v r. 1994, genpor. v r. 1998

V rokoch 1964-67 študoval na Vojenskej škole J. Žižku z Trocnova v Moravskej Třebovej. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Vojenskej akadémii A. Zápotockého v Brne, odbor tankový a automobilový. Akadémii ukončil v roku 1972 keď bol prijatý za vojaka z povolania v hodnosti poručíka a s titulom inžinier.

Po ukončení vysokoškolských štúdií vykonával funkcie zástupcu veliteľa pre technické veci (ZVTV) tankového práporu v rokoch 1972-73, ZVTV 64. Tankového pluku v Leviciach v rokoch 1974-79 a ZVTV 13. tankovej divízie v Topoľčanoch v rokoch 1979-85. V rokoch 1985-90 pôsobil ako náčelník štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia na veliteľstve Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**. Súčasne v roku 1986 absolvoval Vyšší akademický kurz na Tankovej akadémii maršala ZSSR J. Malinovského v Moskve a postgraduálne štúdium na Vojenskej akadémii v Brne. Po skončení v roku 1991 bol zaradený do skupiny dôstojníkov generálneho štábu. V r. 1991-92 zastával funkciu zástupcu veliteľa pre výzbroj na Vojenskom veliteľstve Východ v **Trenčíne**. Od 1.1.1993 bol služobne zaradený do funkcie riaditeľa sekcie logistiky Ministerstva obrany SR. 25.8.1994 ho prezident SR vymenoval do hodnosti generálmajora. Pôsobil ako generálny riaditeľ sekcie modernizácie a podpory obrany a neskôr sekcie vyzbrojovania. 20.8.1998 ho prezident SR povýšil do hodnosti generálporučíka. V r. 2001-02 vykonával funkciu riaditeľa Inštitútu strategických štúdií MO SR. Do roku 2006 pôsobil vo funkcii pridelenca obrany SR v Kyjeve.

V roku 2003 odišiel z aktívnej vojenskej služby.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Ján Štaigl a kol. - Bratislava : Magnet Press, Slovakia, 2012. - S. 14-15.

BIRINGER František

* 7. 1. 1859 **Trenčín**

† 15. 4. 1931 Nitra

lekár, publicista, organizátor zdravotníctva

MUDr. v r. 1883

Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, kde zmaturoval v roku 1877. Medicínu vyštudoval na univerzite vo Viedni.

Po promócii nastúpil ako sekundárny lekár v nemocnici Rudolfs-Stiftung vo Viedni,

od r. 1884 pracoval ako nemocničný a súčasne školský lekár na gymnáziu v Nitre. V r. 1890 sa stal primárom interného oddelenia a zároveň riaditeľom nemocnice. Zaslúžil sa o rozšírenie a vybudovanie nových oddelení v nitrianskej nemocnici. V r. 1901 zriadil a do r. 1914 viedol školu pre pôrodné asistentky. Vyškoliť ich 645. V roku 1902 experimentálne zaviedol ošetrovanie duševne chorých v rodinnej opatere v Čeladiciach a v Pohraničiach. Za hlavného lekára Nitrianskej župy ho vymenovali v roku 1909. Počas 1. svet. vojny viedol nemocnicu Červeného kríža. Bol aktívnym členom v Spolku nitrianskych lekárov a lekárnikov, od r. 1887 jeho tajomník. Zredigoval tiež 5 ročníkov jeho ročenky. Publicisticky sa orientoval na úlohy zdravotníctva v prevencii, na históriu medicíny, v organizácii boja s nákazami, prispieval do odbornej a miestnej tlače. Je tiež autorom štúdie o dejinách Bojnického zámku.

Okrem iného publikoval tieto práce : Výkaz o pacientoch nemocnice v roku 1885, Výkaz o pacientoch nitrianskej nemocnice v roku 1889, Na pamiatku nitrianskej stoličnej ľudovej nemocnice (1894), Psychiatrické oddelenie nitrianskej stoličnej nemocnice (1899). Pochovaný je v Nitre.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D / Martin: Matica slovenská, 1986. – S. 253-254.

Významné osobnosti Nitry / Anton Pažitný. – Nitra : Mestský úrad, 1998. – S. 20.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 427-428.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 38-39.

BOČEK Juraj

* 3. 6. 1859 Malé Bierovce (dnes Adamovské Kochanovce)

† 5. 2. 1946 **Trenčín**

ovocinár, ľudovýchovný a kultúrny pracovník, pedagóg

Ľudovú školu a gymnázium navštevoval v Nitre. V Trnave v r. 1878 absolvoval učiteľský ústav, 1893 ovocinársky kurz na štátnej záhradníckej škole v Budapešti, 1903 učiteľ. R. 1878-79 pôsobil ako učiteľ ľudovej školy v Rúbani, 1879-82 v Nemšovej, v Trenčianskej Turnej, Ľuborči, od 1882 v **Trenčíne**, 1884-1934 správca-učiteľ Živnostenskej učňovskej školy, od 1893 súčasne učiteľ telocviku na gymnáziu, 1905-1919 zakladateľ a správca stredoškolského internátu v **Trenčíne**.

Počas pôsobenia na uvedených školách sa stále venoval ovocinárstvu. V **Trenčíne** bol poverený vedením mestskej stromkovej škôlky, ktorá produkovala sadenice jabloní, hrušiek a sliviek. Založil orechový sad v blízkosti cintorína („Bočekove sady“), čerešňový sad, upravoval mestský park, staral sa o vzhľad mesta. V r. 1887-1900 prednášal vo viacerých obciach Trenčianskej župy, tieto prednášky vyšli aj v tlačenej forme. Vykonával aj poradenskú službu v oblasti ovocinárstva. Zaoberal

sa aj ochranou vtáctva. Jeho príspevok o ochrane vtáctva vyšiel v knihe F. Környeyho Pravidlá o lesníckom hospodárstve (1900). Prispieval do časopisov Opravdivý kresťan (1890), Vágvölgyi Lap, Zsolna és vidéke, do Horňanského Slovenských novín (1897-98), po 1918 do Trenčianskych novín a do Trenčana.

Bol predsedom Katolíckeho tovarišského spolku v **Trenčíne**, od r. 1901 členom župného kultúrneho výboru, od 1903 členom mestského zastupiteľstva, neskôr podpredsedom Slovenskej ovocinárskej spoločnosti, od 1939 jej čestným členom. R. 1910 dostal vyznamenanie zlatý záslužný kríž s korunou.

Literatúra

Prírodovedci Trenčianskeho okresu v minulosti / Milan Mikuš. – Trenčín : Trenčianske múzeum, 1983.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 462.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 39-40.

BODICKÝ Cyril

* 31. 1. 1863 Partizánska Ľupča (okres Liptovský Mikuláš)

† 18. 9. 1945 **Trenčín**

náboženský spisovateľ, evanjelický kňaz

Ľudovú školu navštevoval v Martine. Študoval na gymnáziu v Martine a v Píerove, kde v roku 1881 maturoval. Teológiu študoval v Bratislave, v Rostocku a v Erlangene. Za kňaza bol vysvätený r. 1886. Jeho prvé pôsobisko bolo v rodnej obci v Partizánskej Ľupči, 1887-88 v Hybiach, farár v Štrbe r. 1888-98. Od r. 1899 pôsobil v Malých Stanokoch, kde zastával hodnosti trenčianskeho seniorátu. Od r. 1930 na dôchodku. Publikoval knižne i časopisecky. Prispieval do Stráže na Sione, Svědectví víry, Cirkevných listov a iných časopisov. R. 1892 vydal Pamätnú knižku pre konfirmovaných kresťanov (preklad z nemčiny). Je autorom diela Rozpomienka na krstnú zmluvu (1903), a rôznych prác cirkevno-historického charakteru.

Literatúra

Literárne osobnosti Trenčianskeho okresu / Ivan Žiaran. – Trenčín : Okresný národný výbor, Mestský národný výbor, Miestny odbor Matice slovenskej, 1990. – S. 6-7.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 1. A-L / Pavel Uhorskai. – Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997. – S. 36.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 466.

BOHUŠ Vincent

* 14. 5. 1900 Štefanová (okres Bratislava – vidiek)

† 17. 4. 1990 **Trenčín**

pedagóg, včelár

Strednú školu vychodil na Učiteľskom ústave v Leviciach, kde v roku 1920 maturoval. Po maturite učil v Hornej Porube, v r. 1921-29 v Ružindole, odtiaľ odišiel učiť do Hornej Stredy, kde pôsobil až do roku 1935. V tom istom roku nastúpil učiť na meštiansku chlapčenskú školu v **Trenčíne**. V r. 1945-48 pôsobil ako školský inšpektor a v r. 1948-55 bol poslancom Národného zhromaždenia v Prahe.

Včelám sa začal venovať v r. 1922. Bol členom včelárskeho spolku najprv v Trnave, neskôr v Hornej Strede, v Novom Meste nad Váhom a od r. 1935 v **Trenčíne**. Skúšku učiteľa včelárstva zložil v roku 1952. Obhospodaroval 30 až 50 včelstiev. Organizoval prednášky o správnom chove včiel pre členov v Trenčíne, ale aj v okolitých obciach. Ako učiteľ biológie venoval sa hlavne štúdiu genetiky a ako včelár genetike včiel. Písal odborné články do časopisu Včelár. Svoje odborné znalosti o včelách zhrnul v dielach Včely a včelárenie, Genetika a včely, problémy plemenného chovu, ktoré žiaľ zostali iba v rukopise.

V r. 1985 získal od Ústredného výboru Slovenského zväzu včelárov za dlhoročnú činnosť a zásluhy o rozvoj včelárstva plaketu 1. stupňa „Zlatá včela“.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 40-41.

BOLDA Gejza

* 20. 7. 1913 Makov (okres Čadca)

† 7. 12. 1981 Beckov (okres Nové Mesto nad Váhom)
pedagóg, spisovateľ, prekladateľ, katolícky kňaz-piarista
SchP

Cudzie jazyky študoval na Univerzite Komenského v Bratislave, získal aprobáciu profesora anglického jazyka pre stredné školy. Do rehole piaristov vstúpil 27.8.1933 v Prievidzi. Za kňaza bol vysvätený 26.6.1938. Od r. 1940 až do skončenia druhej svetovej vojny vyučoval na piaristickom gymnáziu v **Trenčíne**, potom na poštátnenom gymnáziu. V apríli 1950 postihol aj jeho osud ako aj ďalších rehoľníkov. Bol odsúdený na dva roky väzenia pre nedovolenú katechetickú aktivitu v škole. Po prepustení z väzenia pracoval ako robotník, neskôr v knižnici, potom do roku 1973 vyučoval angličtinu vo večerných kurzoch v Košiciach, kde žil na dôchodku. Posledný rok života žil v charitnom dome v Beckove.

Bol činný aj literárne. Odborné články uverejňoval v časopise Trenčan a rôzne štúdie predovšetkým o sv. Andrejovi Svoradovi a Benediktovi a dejinách kláštora na Skalke pri Trenčíne. V r. 1947 vyšla v **Trenčíne** jeho práca pod názvom Životopis sv. Andreja-Svorada a sv. Beňadika, slovenských pustovníkov: Sv. Andrej-Svorad a Beňadik, slovenskí svätci 11. storočia (1947). Podieľal sa aj na tvorbe dvojzväzkovej encyklopédie, ktorá vyšla r. 1983 v Salamanke pod názvom Diccionario Enciclo-

pedico Escolapio 1-2 - Encyklopedický slovník Rehole piaristov (1983). Venoval sa aj prekladaniu z angličtiny.

Literatúra

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. – Bratislava : Lúč, 2000. – S. 127.

Osobnosti Kysúc / Anton Blaha a kol. – Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2004. – S. 189-190.

BRANČÍK Karol Jozef

* 13. 3. 1842 Stará Bystrica (okres Čadca)

† 17. 11. 1915 **Trenčín**

prírodovedec, múzejník, lekár

MUDr. v r. 1872

Študoval na gymnáziu v Žiline, Tešíne, Bratislave. Maturoval v Šoproni v roku 1864. Medicínu študoval vo Viedni, Prahe a v Grazi, kde ukončil štúdium a získal titul MUDr. Po promócii pracoval rok v Grazi. V roku 1873 nastúpil ako obvodný lekár v Beckove, od r. 1874 bol okresným lekárom v **Trenčíne**. Od r. 1879 hlavný župný lekár, od r. 1904 súdny lekár, v r. 1912-15 riaditeľ múzea v **Trenčíne**. Určitú dobu zastával aj funkciu riaditeľa trenčianskej nemocnice.

Karol Brančík pôsobil v **Trenčíne** vyše 40 rokov. Pracoval tu ako lekár, kultúrny pracovník ale aj ako prírodovedec. 12.6.1877 bol v Trenčíne z jeho iniciatívy založený Prírodovedný spolok župy Trenčianskej, v ktorom pôsobil zo začiatku ako jeho tajomník, r. 1881 sa stal podpredsedom a v r. 1886-1911 predsedom. Prírodovedný spolok splynul s Muzeálnou spoločnosťou (1.1.1912). Muzeálny fond prešiel do novozaloženého múzea Muzeálneho spolku Trenčianskej župy a jeho prvým riaditeľom v rokoch 1912-15 sa stal práve Dr. Brančík. Prispieval pravidelne do ročníkov spolku (A Trencsén vármegyei Természettudományi Egylet Évkönyve – Jahresheft des Naturwissenschaftlichen Vereins des Trencsiner Komitatates) a múzea (Trencsénmegyei Múzeum Egyesület értesítője – Bericht des Museum Vereins des Comitatus Trencsén), ktoré i výtvarne spetroval vlastnými ilustračnými kresbami. Prispieval tiež do odborných časopisov v Nemecku, vo Viedni a v Budapešti.

Dr. Brančík vynikal najmä ako entomológ. Jeho zbierky chrobákov a motýľov obsahovali vyše 150 tisíc exemplárov a asi 100 tisíc exemplárov mäkkýšov. Bol známy aj ako botanik, jeho herbár obsahoval vyše 9700 položiek, ktoré získal vlastným zberom i výmenou. Venoval sa aj meteorológii, archeológii, histórii a numizmatike. Veľa cestoval a krásne kreslil. Zaoberal sa aj komponovaním hudobných skladieb. Dirigoval vojenskú kapelu 71. regimentu. Bol aj športovcom. V Trenčíne založil korčuliarsky a tenisový oddiel. Publikoval články z oblasti turistiky. Zaujímal sa i o staré pečate. Opísal staré pečate z celej oblasti Trenčianskej župy a uverejnil ich.

V trenčianskom parku založil 20. 5. 1906 botanickú záhradu.

Pamiatky: v Trenčíne rodinná hrobka na mestskom cintoríne, pomenovaná ulica, pamätná tabuľa s bustou na jeho trenčianskom dome (1967); pamätná tabuľa na rodnom dome v Starej Bystrici (1965).

Literatúra

Prírodovedci Trenčianskeho okresu v minulosti / Milan Mikuš. – Trenčín : Trenčianske múzeum, 1983.

MUDr. Karol Brančík – prírodovedec, lekár 1842-1915 : Životopisný medailón pri príležitosti 155. výročia. / S. Ďurná. – Čadca : Kysucká knižnica, Trenčianske múzeum, 1997. – S. 2-7.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 537.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 42-43.

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš. – Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2012. – S.36.

BRANECKÝ Jozef (pseud. Rektor, Rektor Branecký, Rotker)

* 31. 3. 1882 Skalica

† 14. 11. 1962 Pezinok (pochovaný v **Trenčíne**)

katolícky kňaz – piarista, historik, spisovateľ, pedagóg
SchP

V rodisku absolvoval základnú školu a nižšie gymnázium do roku 1898. V gymnaziálnych štúdiách pokračoval v Levoči, vo Vacove a zmaturoval v Kecskeméte v r. 1903. V r. 1903-1907 absolvoval teologické štúdium v Budapešti. Na univerzite študoval aj klasickú hudbu a spev, filológiu, ruštinu. Ako piarista – prof. hudby a spevu pôsobil 1907-17 v Careii Mare. V auguste 1917 prišiel na gymnázium do **Trenčína**, neskôr pôsobil na obchodnej akadémii v **Trenčíne**. Od r. 1934 bol provinciálom piaristov na Slovensku.

S mestom **Trenčín** ho spája jeho celá literárna tvorba. Majstrovsky spájal popularizáciu slovenských dejín s pedagogickými zámermi, pričom sa orientoval hlavne na mládež. Štúdium pramenného materiálu k dejinám Trenčína a okolia využil na beletristické spracovanie epizód, anekdot, dramatických spoločenských a prírodných udalostí z čias protireformácie a tureckých bojov, ktoré publikoval v časopise Trenčan, a neskôr zhrnul v 3-zv. súbornom diele Zo starého Trenčína (1926, 1928, 1930). Výraznejší čitateľský úspech dosiahol románom Fráter Johannes (1929) s tematikou protitureckých bojov na Slovensku. O Ctiborovi, pánovi hradu Beckov, napísal drámu (1927) prepracovanú neskôr v románe Ferko a Janka (1948). Krátke práce zhrnul do zbierky historických povestí a článkov Trenčín – Trnava (1939). Z dejín protinapoleonských bojov čerpal v historickom románe

Alexander a Alexandra (1948). Zo spojenia vedeckých prvkov a beletristiky vzniklo románové spracovanie povestí o vodníkovi Pribinove vrbý (1941). Beletristicky spracované ľudové povesti vyšli zhrnuté v diele Z tisícročia (1943). Písal aj pre ochotnícke divadlá.

Pamiatky: v Trenčíne literárna pozostalosť v ŠOKA, pamätná tabuľa na bývalom jezuitskom gymnáziu, pomenovaná ulica.

Literatúra

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. -

Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 45.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. – Bratislava : Lúč, 2000. – S. 142-143.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 540.

Jozef Branecký (1882-1962-2012) / [zostavil Miroslav Bulko].- Nemšová : Tlačiareň J+K, 2012.- 44 s.

BRÁNSKY Ľudovít

* 24. 1. 1918 Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 27. 5. 1959 Trenčianske Mitice (okres Trenčín)

maliar, grafik, ilustrátor, pedagóg

R. 1931-39 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, od 1939 na SVŠT v Bratislave, odbor kreslenie a maľovanie u G. Mallého, M. Benku, A. Struhára, J. Mudrocha, M. Schurmanna, E. Lehotského, J. Koniarka, V. Droppu a J. Kostku. Po absolvovaní školy sa ako stredoškolský profesor na gymnáziu v **Trenčíne** venoval pedagogickej činnosti orientovanej na výtvarnú výchovu, aktívne podporoval rozvoj neprofesionálneho výtvarného prejavu v Trenčíne a okolí. Sám tiež publikoval články o umení. V krajinnej tvorbe vychádzal z impresionistického chápania krajiny českého maliara P. Blažika, najmä pri motívoch z rodného kraja, maľoval Bošácku dolinu a kopanice. Okrem rodnej obce maľoval najmä **Trenčín**, ale i iné svojrázne lokality Slovenska. Ilustroval časopisy pre deti a mládež Slniečko, Zorničku a Ohník, kam prispieval i literárne. V maliarskom programe autora mala najvýraznejšie postavenie krajina. Pri jej zobrazení Ľ. Bránsky smeroval predovšetkým k impresii, k zachyteniu nálady, jedinečnosti prchavého okamihu, momentálneho stavu podoby motívu, výsostne realisticky stvárneného.

Tragicky zahynul pri autonehode.

Literatúra

Trenčianske noviny. – Roč. 39, č. 5 (27.1.1998), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 541-542.

Novomestský spravodajca. – Roč. 32, č. 10 (2011), s. 4.

BRÁZDA František (pseud. Savo Ljubotrn)

* 8. 10. 1898 Česká Třebová (Česko)

† 23. 12. 1988 **Trenčín**

spisovateľ, kníhkupec, kultúrny pracovník

R. 1905-06 navštevoval školu v Českej Třebovej, 1906-08 v srbskom Kragujevci, 1908-10 študoval na meštianskej škole, 1910-13 na všeobecnej obchodnej škole v Prahe, 1913-16 v Hradci Králové. R. 1916-18 účastník prvej svetovej vojny. R. 1919-20 pracoval ako úradník na vojenskej správe v **Trenčíne**, 1920-21 Gazdodružstve v Horných Držkovciach, 1921-48 kníhkupec a podomový obchodník s knihami. V rokoch 1921-33 býval v Drietome, 1933-48 v Zlatovciach, od 1948 predavač kníh v spotrebnom družstve Jednota v **Trenčíne**.

Prešiel tisíce kilometrov aby na svojom chrbte nosil knihy až do najzapadlejších osád, priamo k svojim odberateľom. Právom mu preto dali prívlastok „náš Hrebenda“

Literárnej činnosti sa intenzívne venoval od r. 1927 ako autor umelecky nenáročných dobrodružných, cestopisných a humoristických prác pre deti i dospelých, pokúsil sa aj o drámu. Debutoval Knihou básní (1931) o detstve a mladosti a knihami Rok v srbské škole a Srbsko v bouři (1931). K ďalším jeho titulom patrili Poslední den Prahy (1934), Přátelství z Prátru (1938). Obdobie druhej svetovej vojny priblížil prostredníctvom anekdot a vtipov šíriacich sa počas vojny v zbierke Šeptaná propaganda (1946). Lúbostnej tematike sa venoval v knihe noviel Žena dvoch mužov (1935) a v románe Veliká láska (1936). Ako dramatik sa prezentoval divadelnou hrou Agenti (1932), veselohrami Můj ideál blondýnka (1932), Hasiči idú (1934) a kupletom Alkohol (1965). V rukopise zostali ešte mnohé ďalšie práce.

Literatúra

Čitateľ.- Roč. 39, č. 3 (1990), s.114-116.

Zlatovce 1244-1994 / Vít Vágovič. – Trenčín : Laugar, 1994. – S. 14.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 547.

BRYCHTA Ondřej

* 1. 2. 1930 Brno

† 22. 7. 1993 **Trenčín** (počovaný v Brne)

technik, konštruktér, vynálezca

Ing., CSc.

Maturoval v Brne. Vysokoškolské štúdium absolvoval tiež v Brne na Vojenskej technickej akadémii v špecializácii rakety. Po ukončení štúdia nastúpil ako civilný zamestnanec do Konštrukty v **Trenčíne**, ako konštruktér navádzacích systémov rakiet. Ako humánne orientovaný človek dal však vojenskej technike zbohom a od

r. 1966 sa začal venovať medicínskej technike. Pracoval na použití pneumologických prvkov a podieľal sa na vývoji prístroja pre umelú ventiláciu pľúc, ktorý od roku 1969 začala vyrábať Chirana Stará Turá.

V tomto období získal vedecký titul CSc.

Teoretické vedomosti O. Brychta v oblasti lekárskej vedy spôsobili, že sa stal rovnocenným partnerom výskumným pracovníkom v odboroch anestézie a umelej ventilácie pľúc a sformuloval niekoľko matematických modelov v oblasti dýchania. V odbornom svete sa tešil mimoriadnej popularite, patril medzi najčastejšie pozývaných špecialistov na medzinárodné konferencie a sťažé. Neustále pracoval na zdokonaľovaní svojich prístrojov, až sa z nich zrodil Chiradet – prístroj vysokofrekvenčnej ventilácie pľúc, dýchajúci dvadsaťkrát rýchlejšie ako človek. O. Brychta patril medzi špičku svetového výskumu a Chirana s Chiradetom, ktorý v roku 1985 ako prototypovú sériu začala vyrábať, predstihla konkurenciu o dvadsať rokov. Bol autorom a spoluautorom viac ako desiatich československých patentov.

Literatúra

Jemnomechanik. – Roč. 45, č. 15 (13.8.1993), s. 5.

Trenčianske noviny. – Roč. 38, č. 39 (23.9.1997), s. 2.

Naše trvalky / Gustáv Rumánek. – Stará Turá: T-štúdio, 2016. – S. 14-15.

BUDAY Jozef (pseud. J. B. Bohuslavský, Dedinský kaplán, Pravdomluv, Pravdomluvec)

* 28. 1. 1877 Trenčín

† 15. 11. 1939 Leopoldov (okres Hlohovec – pochovaný v Nitre)

politik, spisovateľ, publicista, katolícky kňaz, cirkevný hodnostár

JUDr. (ThDr.) v r. 1916

Ľudovú školu navštevoval v rodnom meste. Stredoškolské štúdium začal na piaristickom gymnáziu v **Trenčíne**, posledné dva ročníky absolvoval v Satmári (dnešné Rumunsko), kde

r. 1894 maturoval. R. 1894-99 absolvoval teológiu v Nitre, 1915-16 právo na Alžbeťinskej univerzite v Bratislave, 1899 vysvätený za r. k. kňaza. Ako kaplán pôsobil v Rosine, Terchovej, Bošáci, od r. 1906 farár v Moravskom Lieskovom. V rokoch 1919-21 pôsobil ako profesor cirkevného práva na teologickej fakulte v Bratislave. Od r. 1921 kanonik v Nitre. Zakladal svojpomocné potravinové a úverové družstvá, spolky striezlivosti, organizoval prednášky, divadelné predstavenia, písal a šíril ľudovýchovnú a náboženskú literatúru. Publikačne bol činný najmä v Ľudových novinách, Národných novinách a v náboženských časopisoch – Kresťan, Posol Božského Srdca, Kráľovná mája. Zveľaďoval pútnické miesta – Skalka, Frývald, Višňové. V Moravskom Lieskovom postavil pekný kostol, ktorý v r. 1912 posvätil.

Bol spolutvorcom a propagátorom ideológie HSL'S, veľa úsilia venoval Spolku sv. Vojtecha, stal sa podpredsedom jeho Literárno-vedeckého odboru, členom predsedníctva a po A. Hlinkovi aj predsedom. Viaceré jeho diela vychádzali ako podielové knihy napr. Odpadnutá pijavica (1932), Závet pustovníkov (1935), Cirkevný rok vo svojich sviatkoch a zvykoch (1938) a i.

Za svoju činnosť dostal juhoslovanský Rad sv. Sávu III. stupňa a cirkevné vyznamenanie Pro Fide et Ecclesia.

Literatúra

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. – Bratislava : Lúč, 2000. – S. 162.

Biografický lexikón Slovenska. I. A-B.- kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 595.
<https://snn.sk/news/jozef-buday-sedemdesiatpat-rokov-od-smrti-zabudnutého-slovenskeho-velikana/>

BUDSKÁ Oľga (rod. Širchichová)

* 29. 5. 1918 **Trenčín**

† 25. 5. 2015 Bratislava

herečka

Už popri gymnaziálnych štúdiách v r. 1935-37 navštevovala súkromné hodiny spevu u Arnolda Flögla na bratislavskej Mestskej organovej a hudobnej škole. V r. 1937-39 študovala herectvo u profesora Janka Borodáča na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Po ukončení štúdia od roku 1941 začala pôsobiť v SND v Bratislave, najskôr ako členka operety 1941-45, neskôr na istý čas ako sólistka opery r. 1945-46, v ktorej spievala soprán, v r. 1946-76 pôsobila ako členka v činohre SND.

Vytvorila viacero úloh, v ktorých uplatnila svoj svieži hlas a pôvabný zjav: Oľgu (Veselá vdova, 1941), Juliettu Vermontovú (Gróf z Luxemburgu, 1943). Ako sólistka opery spievala Esmeraldu (Predaná nevesta, 1945) a Karolku (Jenufa, 1946). Zaujala schopnosťou stvárňovať zložitú psychiku krehkých poetických hrdiniek, ktorú v činohre rozvinula v mnohých postavách : Žena (Neužitočné ústa, 1947), Júlia (Hra o slobode, 1948), Ofélia (Hamlet, 1950), Capulettová (Romeo a Júlia, 1957), Anna (Na dne, 1959) a i. Účinkovala aj vo filmoch a v televíznych inscenáciách, okrem iných napríklad v slovensko-francúzskej snímke Kráľovská poľovačka.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska 1. A-L / Richard Blech. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 137-138.

<http://www.zivaspomienka.sk/zivotopis-olga-budska-1928-2015#biography>

<https://www.webnoviny.sk/zomrela-slovenska-herecka-znama-ako-bell-olga/>

<https://kultura.pravda.sk/divadlo/clanok/356260-zomrela-herecka-olga-budska/>

CECONÍK Jozef

* 23. 3. 1927 Veľké Rovné (okres Bytča)

† 18. 4. 1981 Bratislava

ekonóm, vysokoškolský učiteľ

Ing. v r. 1952, CSc. v r. 1962, doc. v r. 1964

brat: Vincent Ceconík

Ľudovú školu navštevoval vo Veľkom Rovnom. V r. 1938-42 meštiansku školu v Žiline, 1943-46 študoval na odbornej odevnej škole v **Trenčíne**, 1948-52 na Hospodárskej fakulte Vysokej školy politickej v Prahe.

V rokoch 1943-47 pracoval ako robotník, neskôr účtovník v Odevných závodoch v **Trenčíne**, 1947-48 vedúci učtárne Oblastného riaditeľstva textilných závodov na Slovensku, 1952-81 prednášal na Katedre politickej ekonómie FF UK v Bratislave, 1970-72 na Univerzite Martina Luthera v Halle.

Svoj vedecký výskum zameriaval na ekonomiku výroby. V r. 1962 obhájil kandidátsku prácu Sústava ukazovateľov hospodárnosti výroby. R. 1964 sa habilitoval prácou Syntetický ukazovateľ hospodárnosti social. výroby. Je autorom vysokoškolských skrípt a štúdií z oblasti ekonomickej teórie práce v časopisoch Ekonomický časopis, Filozofický časopis, Oeconomica Slovaca, Politická ekonómia, publikoval aj v Kultúrnom živote, Novom slove a v Pravde.

Od r. 1953 bol členom ÚV a predseda ekonomickej sekcie Československej spoločnosti pre šírenie vedeckých a politických poznatkov. R. 1960-62 prodekan Filozofickej fakulty UK.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 25.

CECONÍK Vincent

* 4. 7. 1932 Veľké Rovné (okres Bytča)

† 21. 1. 1993 Bratislava

ekonóm, vysokoškolský učiteľ

Ing. v r. 1957, CSc. v r. 1969, doc. v r. 1979

brat: Jozef Ceconík

Ľudovú a meštiansku školu navštevoval v r. 1938-46 vo Veľkom Rovnom, r. 1946-49 odevnú učňovskú školu v **Trenčíne**, 1951-52 absolvoval št. kurz pre prípravu pracujúcich na vysoké školy v Žiline-Bytčici, 1952-53 študoval na VŠE v Bratislave, 1953-57 na Štátnom finančno-ekonomickom inštitúte (GFI) v Petrohrade.

V rokoch 1949-51 pracoval ako účtovník Odevných závodov v **Trenčíne**, 1957-60 ekonóm v plánovacom odbore Povereníctva spotrebného priemyslu, 1960-68 odborný asistent na Katedre politickej ekonómie Filozofickej fakulty UK, od 1968

na Katedre hospodárskeho práva a úsekových ekonomík Právnickej fakulty UK v Bratislave.

Zaoberal sa otázkami ekonomického rastu, národohospodárskym plánovaním, kritériami ekonomickej efektívnosti, problematikou tovarovej výroby, riadením a rozvojom národného hospodárstva. Svoju činnosť zameriaval aj na problematiku podielov na hospodárskych výsledkoch a ekonomickej účinnosti prémiei, najmä vo vybraných podnikoch potravinárskeho priemyslu atď. Je autorom a spoluautorom vysokoškolských učebníc, štúdií a článkov v časopisoch a zborníkoch. Podieľal sa na výskume ekonomickej efektívnosti prémiovania v podnikoch spotrebného priemyslu, spolupracoval s Výskumným ústavom práce a sociálnych vecí, externe prednášal na SVŠT a VŠMU.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. / kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 25-26.

CEJPKOVÁ Oľga (rod. Ďurmeková)

* 9. 9. 1936 Veľká Hradná (okres Trenčín)

† 10. 9. 1994 Bratislava

ekonómka, vysokoškolská učiteľka

Ing. v r. 1962, CSc. v r. 1975, doc. v r. 1981

Základnú školu navštevovala v r. 1942-51 v Bánovciach nad Bebravou. V r. 1951-55 študovala na Hospodárskej škole v **Trenčíne**, 1955-62 na Stavebnej fakulte SVŠT v Bratislave.

V rokoch 1960-64 bola pracovníčka Stavokombinátu, 1964-67 Ústavu ekonomiky a organizácie stavebníctva, 1967-94 prednášala na Stavebnej fakulte SVŠT v Bratislave.

Venovala sa problematike organizácie a riadenia stavebníctva, ekonomike stavebníctva a stavebného priemyslu. Zaoberala sa aj otázkami algoritmu riadenia v ekonomickom systéme, problémami odbornej prípravy manažérov pre stavebné organizácie, stratégiou prenikania na voľný trh a i. Zodpovedná riešiteľka viacerých výskumných úloh - Metodika tvorby koncepcií technického rozvoja v stavebníctve (1981), Mechanizmus vzniku a zániku štruktúrnych článkov v stavebníctve (1987), Adaptabilné organizačné jednotky v stavebnom podnikaní (1991), Marketingová koncepcia v stavebnom podnikaní (1991). Spoluautorka monografie Systémová koncepcia organizačnej štruktúry stavebného podniku (1985), autorka publikácie Organizačná stratégia v stavebníctve (1990). Spolupracovala na tvorbe vysokoškolských učebníc. Publikovala mnoho štúdií a článkov v Ekonomickom časopise, v Zborníku vedeckých prác Stavebnej fakulty SVŠT, v zborníkoch vedeckých konferencií, v časopise Ekonomika stavebníctva a i.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 27-28.
Lexikón slovenských žien / Ľudmila Ďuranová a kol. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 41.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2007. - S. 7-8.

CICVÁREK Zdenko

* 29. 7. 1921 Jur pri Bratislave (okres Pezinok)

† 26. 11. 1976 **Trenčín**

lekár-pediatr, biochemik

MUDr. v r. 1946

Základnú školu vychodil v rodisku. Strednú školu študoval na gymnáziu v Bratislave, kde v roku 1939 maturoval. V r. 1939-46 študoval medicínu na Lekárskej fakulte UK v Bratislave.

Po skončení štúdia pracoval ako lekár vo Zvolene, Rimavskej Sobote. V r. 1950 primár detského oddelenia v nemocnici Hnúšti. V r. 1951 ho menovali za vedúceho odboru starostlivosti o matku a dieťa na Povereníctve zdravotníctva v Bratislave a od r. 1957 primár laboratória lekárskej biochémie nemocnice v **Trenčíne**.

Priekopník modernej laboratórnej biochémie na Slovensku. Ako jeden z prvých v ČSR opísal otravu antihistaminikami, spracoval problematiku fetálneho hemoglobínu a bol iniciátorom kontroly presnosti a spoľahlivosti biochemických vyšetrení. Zaviedol nové, resp. modifikoval zaužívané metódy biochemickej diagnostiky. Podieľal sa tiež na zavedení nových smerov v pediatrii, najmä so zameraním na prevenciu. Autor a spoluautor odborných monografií a stredoškolských učebníc biochémie. Prispieval do odborných časopisov doma i v zahraničí.

Bol členom Československej lekárskej biochémie, predseda Československej spoločnosti klinickej biochémie.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 49-50.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 33.
Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 121.

CVACHO Alojz Ferdinand

* 22. 5. 1908 Varín (okres Žilina)

† 18. 7. 1993 **Trenčín**

astronóm, pedagóg

brat: Viktor Cvacho

Základné školy navštevoval v rodisku, stredoškolské štúdium na gymnázium v Žiline, kde v roku 1925 maturoval. Vyštudoval Prírodovedeckú fakultu Karlovej univerzity v Prahe, kde promoval v roku 1931 a získal kvalifikáciu stredoškolského profesora pre vyučovanie zemepisu a prírodopisu.

Po promocii pôsobil ako pedagóg na stredných školách v Banskej Štiavnici, Topoľčanoch, Bánovciach nad Bebravou. Od roku 1950 pôsobil v **Trenčíne**, kde okrem pedagogickej činnosti zakladal a pomáhal zakladať mnohé školské astronomické krúžky tak, že v roku 1983 ich bolo už 32 a mali viac ako 300 členov. V budove gymnázia vybudoval tiež hvezdáreň, organizoval mnohé podujatia v oblasti amatérskej astronómie. Dlhý čas bol predsedom Okresnej astronomickej rady v **Trenčíne**. Štvrťročne vydával Astronomického spravodajcu a zostavoval metodické texty a súbory farebných diafilmov. V spolupráci s Krajskou hvezdárňou v Hlohovci vydal diafilmy Vznik a vývoj Zeme, Svet hviezd, Slnčná sústava, Hmloviny, Od sputnika po raketoplán a iné. Napísal veľa článkov do rôznych odborných a populárnych časopisov.

Profesor Cvacho sa zaslúžil o rozvoj amatérskej astronómie na Slovensku, vychoval mnohých amatérskych astronómov. Za svoju činnosť získal viacero vyznamenaní. Medzi najcennejšie patrí Medaila Mikuláša Kopernika. Bol tiež Čestným členom Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV.

Literatúra

Považie. - Č. 7 (1993), s. 23.

Kultúrne spektrum. - Č. 4 (1994), s. 2.

Trenčianske noviny. – Roč. 35, č. 48 (22.11.1994), s. 5.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 51.

CVACHO Viktor

* 29. 12. 1916 Varín (okres Žilina)

† 9. 4. 1987 **Trenčín**

dôstojník, odbojár, letec, ekonóm

kpt. v r. 1945, mjr. v r. 1949, pplk v r. 1953, Ing. vr. 1960

brat: Alojz Ferdinand Cvacho

Ľudovú školu navštevoval v r. 1922-26 vo Varíne, v rokoch 1926-33 študoval na reálnom gymnázium v Žiline, v r. 1934-36 na súkromnej pedagogickej akadémii v Prahe, v r. 1936-38 externe na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, 1939-40 na vojenskej akadémii v Banskej Bystrici, 1940-41 na pozorovateľskej škole pre dôstojníkov letectva v **Trenčíne**, 1954-60 na Ekonomicko-inžinierskej fakulte SVŠT v Bratislave.

V roku 1940 sa stal poručíkom, 1943 nadporučíkom, 1945 kapitánom, 1946 štábnym

kapitánom, 1949 majorom, 1953 podplukovníkom.

V rokoch 1933-34 pracoval len v príležitostných zamestnaniach vo Varíne. 1936-39 učiteľ na ľudovej škole v Nezbedskej Lúčke. Potom nastúpil na vojenskú základnú službu a hneď v tom istom roku absolvoval školu pre dôstojníkov letectva v zálohe v Turčianskom sv. Martine, v r. 1940 vojenskú akadémiu v Banskej Bystrici a v roku 1941 školu pre dôstojníkov letectva v **Trenčianskych Biskupiciach**. Odvtedy pôsobil ako výkonný letec v slovenskej armáde.

Po skončení vojny zotrval v čs. armáde ako aktívny dôstojník, bol vymenovaný za náčelníka štábu 1. čs. leteckého stíhacieho pluku Zvolenského, odkiaľ bol preveleňovaný na veliteľstvo leteckej divízie 4 Min. národnej obrany v Prahe ako jeho prednosta. Neskôr zastával funkciu náčelníka operačného oddelenia leteckej divízie v Brne. V r. 1953 ho prepustili z armády bez udania dôvodu. So svojou rodinou sa na krátky čas presťahoval z Brna do Trenčianskych Teplíc, odtiaľ do **Trenčína**, kde si hľadal nové uplatnenie. Zamestnal sa v Keramoprojekte **Trenčín**. V roku 1954 začal diaľkovo študovať na SVŠT v Bratislave ekonomické inžinierstvo. Štúdium ukončil v roku 1960. V Keramoprojekte pracoval ako projektant, kalkulante, po ukončení štúdia ako špecialista ekonóm technicko-ekonomického odboru, neskôr ako asistent riaditeľa podniku až do r. 1977, kedy odišiel na dôchodok.

Okrem techniky, najmä leteckej, mal záľubu v literatúre, histórii, astronómii, umení a cudzích jazykoch. Ovládal, nemecký, francúzsky, anglický, ruský a maďarský jazyk. Prispieval do vojenských, civilných aj náboženských novín a časopisov.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 38, č.3 (14.1.1997), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 72.

ČELKO Elemír

* 12. 5. 1918 **Trenčín**

† 9. 3. 1995 Piešťany

múzejník, archeológ

JUDr. v r. 1943, Ing. v r. 1948

brat: Vojtech Čelko

Ľudovú školu navštevoval v r. 1925-29, stredoškolské štúdiá absolvoval na gymnáziu v **Trenčíne** v rokoch 1929-30 a v r. 1930-37 v Bratislave. V r. 1937-38 študoval filológiu a výtvarné umenie v Mníchove, 1938-43 na Právnickej fakulte UK, resp. SU v Bratislave, 1945-48 na Vysokej škole obchodnej v Prahe, po r. 1949 sa vyučil za prevádzkového chemika, strojného zámočníka a frézara v Bratislave. Od r. 1943 podnikateľ v **Trenčíne** a v Bratislave, 1949 úradník na Oblastnom riaditeľstve chémie, 1949-51 prevádzkový chemik v Chemických závodoch J. Dimitrova, 1951-53 frézar a strojný zámočník v Bratislave, 1953-59 robotník a smenový majster

v Žiline, 1959-60 vedúci stavebnej pridruženej výroby JRD Nový Liptov, 1960-61 robotník Váhostavu v Ružomberku, 1962-63 skladník Výrobného družstva Piešťanka, 1963-71 lektor, odborný pracovník, 1971-85 riaditeľ Balneologického múzea, od r. 1985 žil na dôchodku v Piešťanoch.

Zaslúžil sa predovšetkým o rozvoj Balneologického múzea v Piešťanoch zameraného na dejiny kúpeľov a kúpeľníctva na Slovensku. Zabezpečil realizáciu nových expozícií múzea zameraných na dejiny Piešťan a slovenského kúpeľníctva. Podieľal sa na vybudovaní pamätnej izby I. Krasku v Piešťanoch a expozície pamätného domu J. Hollého v Maduniciach. Inicioval cyklus balneohistorických konferencií s medzinárodnou účasťou, spolupracoval s renomovanými odborníkmi, inštitúciami i orgánmi štátnej správy. Veľkú pozornosť venoval edičnej činnosti múzea, autor, spoluautor a zostavovateľ viacerých informačných publikácií o Balneologickom múzeu, jeho expozíciách a Piešťanoch. Odborné príspevky a štúdie uverejňoval predovšetkým v zborníku Balneologický spravodaj, články v časopise Múzeum, Krásy Slovenska, Slovenské kúpele a i.

Od roku 1978 člen a v r. 1979-85 tajomník Balneohistor. sekcie Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV, 1971-81 člen kultúrnej komisie rady MsNV Piešťany, r. 1978 vzorný pracovník kultúry.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - kol. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 124.

http://www.pic-piestany.sk/o-meste/vyznamne-sobnosti/detail/?tx_kioscosmotron_pi1%5Bdetail%5D=0113457

ČELKO Vojtech

* 3. 11. 1916 **Trenčín**

† 5. 4. 1989 **Trenčín**

filatelista, numizmatik, podnikateľ

JUDr. v r. 1943

brat: Elemír Čelko, manželka: Beatrix Čelková

Základnú školu navštevoval v rodisku. Stredoškolské štúdiá absolvoval na Gymnáziu Ľ. Štúra v **Trenčíne**. Po maturite sa prihlásil na právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Po roku štúdium prerušil a odišiel študovať do Mníchova dejiny umenia a germanistiku. Politická situácia na jeseň 1938 ho prinútila k návratu na Slovensko do Bratislavy, kde v roku 1943 ukončil štúdium na právnickej fakulte a získal titul JUDr.

Vzhľadom na všestranné záujmy mu otec zakúpil 60% akcií firmy Leopold Gansel v **Trenčíne** a v Bratislave. K licencií však potreboval výučný list, preto sa vyučil za typografa – ručného sadzača. V roku 1946 sa firma rozdelila. Dr. Čelko prišiel do

Trenčína, aby tu viedol svoje nakladateľstvo až do roku 1948, kedy mu podnik znárodnili. Do roku 1951 tu mohol zostať pracovať ako robotník-typograf. Neskôr si urobil odborné kurzy a ďalšie potrebné vzdelanie na pozíciu röntgenového laboranta, ktoré neskôr úspešne absolvoval a odvtedy bol zamestnaný v trenčianskom OÚNZ až do odchodu na dôchodok.

Po príchode do **Trenčína** vstúpil do filatelistického krúžku, kde vykonával rôzne funkcie. V roku 1950 ho zvolili za predsedu klubu a opätovne aj v roku 1967, funkciu vykonával až do roku 1986. Jeho rozsiahle zberateľské záujmy sa zameriavali na Česko-Slovensko, Uhorsko, Nórsko, ZSSR, poštovú históriu Slovenska a históriu filatelie v Trenčíne. Veľkú propagáciu Trenčín urobil práve exponátmi o i. slovenskej filatelistickej výstave, ktorá sa tu konala v roku 1928. Členom numizmatickej spoločnosti československej sa stal v r. 1952. V roku 1969 stál pri zrode Krúžku numizmatikov pri trenčianskom múzeu. V r. 1974 sa z krúžku numizmatikov v Trenčíne stala pobočka Slovenskej numizmatickej spoločnosti a Dr. Čelko bol predsedom jej revíznej komisie. Úspešne sa angažoval aj vo výstavnej činnosti v Trenčianskom múzeu spojenou s prednášaťelskou činnosťou. Úzko spolupracoval s Trenčianskymi novinami.

Literatúra

<http://www.trencan.6f.sk/0094-Celko.html>

ČELKOVÁ Beatrix (rod. Pospíšilová)

* 16. 7. 1925 Bratislava

† 2. 6. 1997 **Trenčín**

zdravotná sestra, špiónka

manžel: Vojtech Čelko

Po vzniku Slovenského štátu sa spolu s otcom presťahovala do Prahy, kde do roku 1940 navštevovala gymnázium. Výborne ovládala nemecký jazyk, mala protifašistické zmýšľanie a talent prispeli k tomu, aby si ju odbojáři vybrali pre špionážnu činnosť. Šestnásťročná sa zamestnala v Lucernafilme, kde prichádzala často do styku s prominentnými nemeckými dôstojníkmi, od ktorých získavala cenné informácie. Spoznala aj spôsoby práce gestapa, keď ju na krátky čas zajali a vypočúvali. Neskôr sa na falošný pas vrátila späť na Slovensko do Bratislavy, kde sa zapojila do odbojovej skupiny profesora Karola Kocha, napojenej na Londýn. Najdôležitejšie poslanie plnila v bratislavskej rafinérii Apollo, kde zbierala informácie o tom, koľko ropy prichádza do Bratislavy z Rumunska a Maďarska a koľko benzínu sa z nej vyrobí pre potreby nemeckých jednotiek na východnom fronte. Na základe potrebných informácií, ktoré zabezpečila prišlo k zbombardovaniu Apolla 16.6.1944. Hneď po vojne sa vydala za Vojtecha Čelka a presťahovala sa do **Trenčína**. Tu pracovala ako zdravotná sestra v nemocnici až do odchodu do dôchodku. Švajčiarsky

časopis z roku 1949 ju označil ako najmladšiu špiónku Európy.

Literatúra

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2007. - S. 8.

Trenčan. – Roč. 3, č. 2 (2010), s. 11.

ČEPELÁK Rudolf

* 16. 4. 1886 Kutná Hora (Česko)

† 21. 12. 1972 Český Brod (Česko)

zoológ-entomológ, pedagóg

Študoval na gymnáziu a na učiteľskom ústave, kde v roku 1905 maturoval. V r. 1909-19 pôsobil ako učiteľ v Záhoří a v Pavliciach, r. 1919-23 v Ľutove, r. 1923-38 v **Trenčíne**-Zlatovciach, r. 1939-42 riaditeľ ľud. školy v Prahe-Vršovicích, r. 1942-45 entomologický preparátor firmy Staudinger-Bang-Haas v Drážďanoch, 1945-46 riaditeľ ľudovej školy v Bukove, 1946-51 v Krásnej Lipe, od r. 1951 na dôchodku, súčasne externý pracovník múzea v Telči, 1960-63 odborný pracovník Okresného múzea v Trnave so sídlom v Hlohovci.

Takmer celý svoj život zasvätil štúdiu a preparovaniu chrobákov, zbieral motýle, blanokrídlowce a dvojkrídlowce. Neskôr si založil aj svoju vlastnú zbierku a zostavoval kolekcie hmyzu ako učebné pomôcky pre školy. Faunistický prieskum robil aj v okolí **Trenčína**, ale často podnikal zberateľské exkurzie do Tatier, do Veľkej aj Malej Fatry, na Kováčovských kopcoch a inde. Bol známy nielen v domácich entomologických kruhoch, ale aj v zahraničí. Je autorom brožúry *Prehľad hmyzu a nerastov slovenských* (1993), menších odborných príspevkov publikovaných v časopise *Čs. spoločnosti entomologickej* a v nem. periodiku *Entomologisches Nachrichtenblatt*.

Počas pôsobenia na Slovensku viedol žiacke divadlá, obecnú knižnicu, hasičský spolok, učil obyvateľov poznávať moderné ekonomické metódy v poľnohospodárstve.

Od r. 1924 bol členom Československej spoločnosti entomologickej pri ČSAV.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín :

Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 55-56.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 134.

ČERVENKA Juraj

* 30. 6. 1918 **Trenčín**

† 3. 7. 2001 Bratislava

lekár, odborný spisovateľ, vysokoškolský pedagóg

MUDr. v r. 1948, Prof.

Stredoškolské štúdium absolvoval v **Trenčíne**, kde v roku 1936 maturoval. Štúdium na lekárskej fakulte UK v Bratislave ukončil v roku 1948.

Po promócii na krátky čas pracoval na gynekologicko-pôrodnickom oddelení v Topoľčanoch.

R. 1952-57 prvý hlavný hygienik Slovenskej republiky, r. 1953 zástupca hlavného hygienika Československej republiky, profesor Humboldtovej univerzity, prvý riaditeľ Výskumného ústavu preventívneho lekárstva, vedúci Katedry epidemiológie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov, člen výkonného výboru CIOMS a čestný člen Indickej spoločnosti pre boj proti infekčným chorobám.

Významný je jeho podiel na úspechu povojnovej hygienickej služby, ktorú pomáhal budovať, v zlepšení zdravotného stavu obyvateľov a v zlepšovaní kvality životného a pracovného prostredia. Počas svojho profesionálneho života bol hlavným koordinátorom pri riešení takmer všetkých epidémii a mimoriadneho výskytu infekčných chorôb. Aplikoval princípy a metódy práce spolu s terénnymi spolupracovníkmi, vyhľadával chorých, pracoval často v teréne. V oblasti výskumu sa jeho meno spája predovšetkým s výskumnými úlohami, v ktorých bol celoštátnym koordinátorom, hlavným riešiteľom ale aj spoluriešiteľom. Hlavnými témami výskumu bola detská obrna, tuberkulóza, črevné infekčné choroby, vírusové hepatitídy, nozokomiálne nákazy a iné.

Bol výborným pedagógom, viedol postgraduálnu výučbu v epidemiológii a bioštatistike v Československu ale aj v zahraničí, viedol postgraduálne kurzy v metodike epidemiológie. Veľký význam mali aj jeho medzinárodné aktivity, najmä počas pôsobenia v Svetovej zdravotníckej organizácii, kde bol expertom (1961-1990) na eradikácii varioly. Ako člen medzinárodnej komisie pre hodnotenie procesu eradikácie varioly pôsobil v Indii, za čo mu Svetová zdravotnícka organizácia udelila vysoké vyznamenanie. Je autorom 11 monografií a viac ako 240 vedeckých a odborných publikácií u nás a v zahraničí.

Bol významným členom predsedníctva Medzinárodnej epidemiologickej asociácie IEA.

Literatúra

<http://www.szu.sk/index.php?id=508&menu=>

http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=3261:prvy-hlavny-hygienik-sr-anuznavany-epidemiolog-prof-ervenka-uvedeny-do-dvorany-slavy-slovenskej-mediciny&catid=56:tlaove-spravy&Itemid=62

ČERVENKA Miroslav

* 21. 12. 1922 **Trenčín**

† 27. 1. 1996 Bratislava

telovýchovný funkcionár, športovec, úradník

Ľudovú školu a gymnázium navštevoval v **Trenčíne**. Do r. 1949 navštevoval Filozofickú fakultu SU v Bratislave. Školu ale nedokončil. Úradník, od r. 1959 profesionálny telovýchovný pracovník v Bratislave. V mladosti bol všestranným športovcom, venoval sa ľahkej atletike, plávaniu, volejbalu, stolnému tenisu, hokeju, skoku do diaľky, volejbalu. Od r. 1959 ako športový funkcionár prispel k rozvoju ľadového hokeja na Slovensku. V oblasti výchovy inicioval zriadenie športových hokejových tried na školách v Košiciach, Poprade, Bratislave a v Banskej Bystrici. Pod jeho vplyvom sa začali budovať na Slovensku umelé ľadové plochy a kryté zimné haly. Zaslúžil sa o organizačný úspech Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v Bratislave (1959). Publikáčne činný, autor informačných a propagačných článkov v periodikách Šport, Tréner, Top a i. Bol členom redakčnej rady časopisu Tréner. R. 1959-73 predseda, neskôr podpredseda sekcie ľadového hokeja pri SÚV ČSZTV, 1960-73 súčasne predseda Slovenského výboru Zväzu ľadového hokeja, 1967-78 člen predsedníctva ÚV ČSZTV, 1970-82 podpredseda SÚV ČSZTV. R. 1977 vyznamenaný Tyršovou medailou, 1982 medailou J. F. Chalupického, 2003 in memoriam člen Siene slávy slovenského hokeja.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 155.

ČIČO Pavol

* 5. 4. 1948 Dolná Súča

† 15. 6. 1999 **Trenčín**

letecký akrobat, tréner, vojak

Absolvoval stredné odborné učilište Trenčianskych opravovní a strojárni v **Trenčíne**, potom študoval leteckú mechaniku na vojenskej odbornej škole v Košiciach. V r. 1972 absolvoval vyšší kurz leteckej pilotáže v Očovej. Pracoval ako palubný technik vo vojenskom útvere v Trenčíne, neskôr v Piešťanoch, potom ako technik historických lietadiel v Leteckých opravovniach v **Trenčíne**.

Venoval sa športovému lietaniu a leteckej akrobacii. Bol popredným reprezentantom Československa a od r. 1993 Slovenska. V súťaži družstiev sa roku 1981 stal druhým vicemajstrom sveta, roku 1984 prvým vicemajstrom sveta a na Majstrovstvách Európy 1985 vybojoval prvé miesto. Získal tri tituly majstra Československa a trinásť titulov majstra Slovenska. V r. 1990 a 1991 sa stal medzinárodným majstrom v leteckej akrobacii.

Popri aktívnej športovej činnosti vykonával aj funkciu št. reprezentačného trénera družstva leteckých akrobatov. Venoval sa aj astronómii. Publikoval články v časopise Kozmos. Bol inšpektorom Slovenského akrobatického centra, členom Aeroklubu, Leteckej školy spoločnosti Seagle Air, a.s. v Trenčíne. Nositeľ titulu majster športu v leteckej akrobacii. Zahynul tragicky pri tréningu.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 43, č. 3(14.1.2002), s. 5.

Trenčianske noviny. - Roč. 43, č. 25 (17.6.2002), s. 4.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. / kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 159.

ČIERNY Karol

* 26. 5. 1931 Trenčianska Teplá

† 29. 6. 1989 Cambridge (pochovaný v Guelphe, Kanada)

misionár, jezuita

SJ v r. 1970

Ľudovú školu navštevoval v Trenčianskej Teplej. Stredoškolské štúdium absolvoval na gymnáziu v **Trenčíne** 1942-46. R. 1946-49 pokračoval v Malom seminári v Nitre. Keď seminár násilne rozpustili, vrátil sa do trenčianskeho gymnázia. Po maturite r. 1950 chcel vstúpiť do Veľkého seminára v Nitre, ale aj ten násilne zatvorili. Do jezuitskej rehole vstúpil tajne začiatkom 60. rokov. R. 1968-70 študoval teológiu v Innsbrucku. 4.7.1970 bol vysvätený za rehoľného kňaza.

Od r. 1949 vystriedal viaceré „civilné“ profesie v stavebníctve, zdravotníctve, a v administratíve. R. 1968 emigroval do Rakúska a 1972 do Kanady. Tu pôsobil ako kaplán v slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v Toronte, od 1978 pôsobil v misijnom dome slov. jezuitov v Cambridge. R. 1981-87 bol predstavený tohto misijného domu, farár a vedúci vydateľského strediska. R. 1987-88 bol správcom fary vo Windsore. Organizátor misijnej činnosti slovenských jezuitov v Kanade. Zaslúžil sa o vydanie mnohých hodnotných publikácií J. Ch. Korca, V. Trstenského a i. Písal články a úvahy do tamojších časopisov a publikácií Posol, Kanadský Slovák, ročenky slovenských jezuitov.

Pochovaný je na jezuitskom cintoríne v Guelphe (Kanada).

Literatúra

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. – Bratislava : Lúč, 2000. – S. 213.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. / kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 160-161.

ČILLIK Igor

* 4. 11. 1941 **Trenčín**

† 15. 1. 2010 Trenčianske Teplice

herec

Absolvoval štúdium herectva na VŠMU r. 1962. Od toho istého roku bol členom činohry NS v Bratislave. Bol predstaviteľom prevažne pozitívnych mužských postáv. Účinkoval v mnohých rozprávkových hrách: Jano Pesničkár (Pesnička pre princez-

nú, 1965), Princ Sílomil (O Slnečníkovi, Mesačníkovi a Veterníkovi, 1967), Medikus (Klauniáda alebo O troch nenažrancoch, 1971), Kapitán zbojníkov (Sezam, otvor sa!, 1973), Jano (Bol raz jeden drak, 1976) a i. V hrách pre dospelých stvárňoval najmä komediálne postavy: Gérard (Jarmok citov, 1966), Pán Montford (Ideálny manžel, 1967), Roberto (Kaviár alebo šošovica, 1967), Toni (Gloria, 1971), V. K. Rode (Tri sestry, 1972), Dôstojník (V zajatí doby, 1973), Fortinbras (Hamlet, 1974), Košťiaľ (Márna lásky snaha, 1978), Filch (Gayova Žobrácka opera, 1980), Beppo (Neapol, mesto milionárov, 1985). Svoje komediálne nadanie však najvýraznejšie prejavil v troch kľúčových postavách – Adam (Prípád Adama a Evy, 1973), Gustáv Viga (Meniny, 1976) a Martin Kabát (Na posiedke s čertom, 1983). Pestrú paletu krásnych postáv vytvoril v klasických hrách slovenských dramatikov: Ondro (Statky-zmätky, 1972), Kačka (Čaj u pána senátora, 1976), Komisár (Jožko Púčik a jeho kariéra, 1979) a mnoho iných postáv. Svoje uplatnenie našiel aj vo filme ako filmový herec: Šerif za dverami (1965), Canarisova krvavá hviezda (1966), Balada o siedmych obesených (1968), Vivat Beňovský! (1975), Koncert pre pozostalých (1976), Nepokojná láska (1978), Štrnásť výstrelov (1981), Tušenie (1982), Tisícročná včela (1983) a i. Účinkoval tiež v dabingu.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska 1. A-L / Richard Blech. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 188.

<https://www.moviemania.sk/1943-novinky-zomrel-herec-igor-cillik.html>

ČINČÁR Július

* 14. 2. 1932 Michalovce

† 14. 6. 2015 **Trenčín**

lekár, maliar

MUDr.

Stredoškolské štúdium absolvoval na gymnáziu vo svojom rodisku. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave.

Po ukončení štúdia začal pracovať ako vojenský lekár. Do Trenčína sa presťahoval v roku 1964, kde žil až do svojej smrti. Tu pracoval ako lekár. V rokoch 1971-1976 bol riaditeľom OÚNZ v Trenčíne. Neskôr pracoval ako vedúci odboru posudkového lekára.

Jeho prvé maliarske pokusy boli už počas gymnaziálnych štúdií, vytvorené pod dohľadom profesora výtvarnej výchovy akademického maliara Špeníka. Maľbu študoval súkromne. Počas svojho života sa venoval predovšetkým maľbe, grafike a koláži, plastike, experimentoval tiež s rôznymi kombinovanými technikami. Pre svoj neškolený expresívny výtvarný prejav je často nie veľmi presne zaraďovaný medzi insitných umelcov. Zúčastňoval sa mnohých spoločných výstav profesionál-

nych i neprofesionálnych výtvarníkov trenčianskeho regiónu. Má na svojom konte celý rad úspechov na kolektívnych výstavách i súťažiach. Jeho obrazy možno nájsť vo viacerých súkromných zbierkach prevažne v zahraničí, najmä v Nemecku, Francúzsku, Belgicku, Veľkej Británii a v Českej republike. V roku 2007 bol ocenený medailou Daniela Gabriela Licharda od Národného osvetového centra a Pamätnou plaketou Trenčianskeho osvetového strediska.

Literatúra

Život na palete / Marián Pauer. – Trenčín : Mestský národný výbor, Mestské osvetové stredisko, 1979.

Trenčianske noviny. – Roč. 48, č. 40 (8.10.2007), s. 5

Trenčianske noviny. – Roč. 50, č. 5 (9.2.2009), s. 8

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš. – Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2012. – S. 119

Trenčianske noviny. – Roč. 56, č. 24 (22.6.2015), s. 10.

ČONGRADY Štefan

* 20. 4. 1904 Nové Mesto nad Váhom

† 12. 7. 1973 **Trenčín**

lekár-chirurg

MUDr. v r. 1931

Ľudovú školu a gymnázium študoval v Novom Meste nad Váhom, kde v r. 1924 maturoval. Po maturite odišiel študovať filozofiu do Prahy. Tu sa však stretol s diskrimináciou slovenských študentov, čo spôsobilo že sa po čase vrátil späť do Bratislavy, kde študoval na Lekárskej fakulte UK medicínu. Po ukončení štúdia narukoval. Vojenskú službu ukončil v júni 1932. Potom nastúpil ako nehonorovaný externista na chirurgické oddelenie do Detskej kliniky v Bratislave. V roku 1933 nastúpil ako asistent na Chirurgickú kliniku u prof. Kostlivého v Bratislave, kde pôsobil až do marca 1939. Na základe konkurzu sa 16. marca 1939 stal primárom chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice v **Trenčíne**. Počas vojny v r. 1941 bol na východnom fronte ako lekár-chirurg. Po prechode frontu r. 1945 bol na základe anonymného udania zbavený funkcie primára a od 1.4.1945 bol preložený do nemocnice v Dolnom Kubíne, neskôr do Štátnej nemocnice v Handlovej. Dňa 1.4.1946 bol poverený vybudovaním nemocnice v Považskej Bystrici, kde pracoval do 4.11.1946. Neskôr pracoval v Štátnej nemocnici v Piešťanoch a v Nitre, tiež na chirurgických ambulanciách OÚNZ **Trenčín** a Bánovce nad Bebravou. Operoval tiež v Nových Zámkoch a v Zlatých Moravciach.

Okrem rodného jazyka ovládal maďarčinu, francúzštinu, angličtinu a rómčinu. So svojím najstarším bratom boli spoluzakladatelia a cvičitelia telovýchovnej organizácie Orol v Novom Meste nad Váhom. Venoval sa tiež športovému lietaniu. Na dôchodku žil v Trenčíne.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 58-59.

Osobný archív Ing. Vojtecha Brabenca <http://www.trencan.6f.sk/0067-Congrady-Zivotopis-Upd4.pdf>

DANKO Ľudevít

* 28. 9. 1957 **Trenčín**

† 1995 Nemšová

ochranca prírody, lesný inžinier, poľovník

Ing. v r. 1981

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, kde v roku 1976 maturoval. V roku 1981 úspešne absolvoval Fakultu lesníctva vo Zvolene na Vysokej škole lesníctva a drevárstva. Postgraduálne štúdium „Územno-ekologické plánovanie“ na ÚEBE SAV Banská Štiavnica a Chemicko-technologická fakulta Bratislava.

Po skončení vysokej školy nastúpil (1981-82) na technické oddelenie v Štátnych lesoch - Lesný závod Bánovce nad Bebravou. V rokoch 1982-90 pracoval na Ústredí štátnej ochrany prírody, Liptovský Mikuláš, Správa CHKO Biele Karpaty, Nemšová – Kľúčové ako odborný pracovník pre lesné a vodné hospodárstvo. V r. 1990-95 pracoval v Ústredí štátnej ochrany prírody, neskôr v Slovenskej agentúre životného prostredia a ako riaditeľ Správy CHKO Biele Karpaty, kde riadil chod celej správy. Jeho veľkou záľubou bolo poľovníctvo. Od roku 1978 bol členom Slovenského poľovníckeho zväzu. Ako amatér sa venoval úspešne aj mykológii.

Prispieval odbornými článkami do ochranárskej periodickej tlače a do regionálnej a miestnej tlače odbornou-populárnymi článkami.

Literatúra

Kto je kto v ochrane prírody Slovenska II. / Viliam Stockmann. – Liptovský Mikuláš : Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 2010. – S. 55.

DAROLA Ján

* 10. 4. 1928 Komárno

† 24. 2. 2000 **Trenčín**

zoológ, ochranca prírody

RNDr. v r. 1953

Ľudovú školu navštevoval v r. 1934-37 v Malom Čepčíne a v r. 1937-39 v Bošanoch. Gymnázium študoval r. 1939-40 v Topoľčanoch a v r. 1940-47 v Trnave, kde aj maturoval. R. 1947-50 a 1952-53 študoval na Vysokej škole Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave.

V rokoch 1953-54 pracoval ako odborný pracovník Krajského nitrianskeho múzea v Bojniciach. R. 1954-63 zoológ Slovenského pamiatkového ústavu, resp. Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave, r. 1963-88 Krajské stredisko štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Banskej Bystrici. Od r. 1988 bol na dôchodku.

Počas svojho pôsobenia v Bojniciach prispel k založeniu prvej ZOO. Podieľal sa na Návrhoch preventívnych opatrení ochrany prírody v okresoch Stredoslovenského kraja. Spolupracoval na vyhláske o chránených druhoch živočíchov. Autor publikácie Ochrana živočíšstva v Stredoslovenskom kraji (1982). Podieľal sa na vydaní Atlasu chránených živočíchov Slovenska. Publikoval množstvo odborných článkov, vedeckých štúdií a popularizačných prác v ochranárskej tlači. Bol členom viacerých redakčných rád ochranárskych a muzeálnych časopisov. Člen Československej ornitologickej spoločnosti pri ČSAV, Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV. Nositeľ ocenenia Zaslúžilý pracovník kultúry (1971).

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 59-60.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 206.

Kto je kto v ochrane prírody Slovenska II. / Viliam Stockmann. – Liptovský Mikuláš : Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 2010. – S. 58.

DARVAŠ Štefan Ľudovít

* 13. 2. 1909 Hrádok (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 31. 5. 1984 Košice

lekár, dôstojník, odbojár

MUDr. v r. 1933, kpt. v r. 1938, plk.

Ľudovú školu navštevoval v Kálnici a v Trenčianskych Biskupiciach. V r. 1919-27 študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, r. 1927-1933 na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. V r. 1935 získal hodnosť nadporučík, v r. 1938 kapitán, 1940 major, neskôr podplukovník a plukovník. Od r. 1934 pracoval ako vojenský lekár československej resp. slovenskej armády, r. 1951-53 vedúci šk. odd. Vojenskej lekárskej akadémie v Hradci Králové, 1953-61 prodekan Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, 1962 preradený do zálohy, potom zamestnanec Okresného ústavu národného zdravia v Košiciach.

Zaslúžil sa o rozvoj vojenského zdravotníctva. Účastník druhého československého odboja, 1940-44 dôstojník zdravotnej služby na Veliteľstve pozemného vojska v Banskej Bystrici.

Počas SNP ho J. Golian ho poveril vypracovaním pokynov pre zdravotnícke zabezpečenie. Po vypuknutí povstania bol náčelníkom Zdravotníckej správy 1. čs. armá-

dy na Slovensku. Riadil a zabezpečoval odsun ranených do nemocníc. Pomáhal pri ošetrovaní ranených a chorých povstalcov.

R. 1945 vyznamenaný vyznamenaním Za zásluhy I. stupňa, 1946 Československým vojnovým krížom 1939 a Rad SNP I. tr.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 208.

Vojenské osobnosti československého odboja 1939-1945 / Jaroslav Lánik. – Praha : Ministerstvo obrany ČR – AVIS, 2005. – S. 52.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 131-132.

Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939-1945 / František Cséfalvay. – Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. – S. 45-46.

DETRICH Ján (pseud. Ľudomil z Považia, Novoveký Artemidóros, Priekopník, Strýčko Janko, Strýčko Michal)

* 14. 5. 1877 **Trenčín**

† 26. 4. 1951 Trnava

spisovateľ, prekladateľ, učiteľ

brat: Július Detrich

Meštiansku školu navštevoval v Gemeri. Učiteľský ústav v Modre. Pôsobil ako učiteľ, neskôr riaditeľ Evanjelickej ľudovej školy v Horných Zeleniciach a v Trnave, kde prežil významnú časť svojho života. Bol zostavovateľom a autorom mnohých učebníc, snára a informačnej monografie o Trnave. Zozbieral, preložil a upravil viacero zbierok ľudových aj umelých rozprávok. V r. 1942-48 vo vlastnom výbere a úprave vydal niekoľko desiatok zošitov v edícii Rozprávky a povesti z celého sveta. Z mnohých jeho učebníc spomeňme Biblické histórie (1926), Školský spevník evanjelický (1926), Sbierka poučného a zábavného čítania pre starých i mladých (1903), Dobré rady pre domácnosť, dobytkárstvo, záhradníctvo...(1923) z rozprávok napríklad úpravy Dobrodružstvá baróna Tlčhubu (1921) alebo Arabské rozprávky (1921).

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 243.

<http://nzs.trnava.sk/?q=node/2382>

DETRICH Július

* 21. 8. 1874 **Trenčín**

† 11. 12. 1946 Ružomberok

spisovateľ, lexikograf

brat: Ján Detrich

Autor populárnych románov v zväzku vydaniach ľudového čítania, v ktorých využíval vzory a postupy sentimentálneho a postromantického románu. Spracoval slovenskú časť slovensko-ruského slovníka spolu s Pavlom Kirilčukom a slovensko-anglický slovník s Adolfom Filom. Publikoval v Národných novinách a Slovenskej lige príležitostné básne a články o sociálnom postavení slovenského robotníctva. Brat Ján Detrich, s ktorým vydal knižku praktických rád pre domácnosť. Z jeho ďalšej tvorby napr. Výstrel v divadle Aldwych (1937), Minulosť Gregora Tramera (1945), Hra pokračuje (bez roku vydania), Mária Bolrijová, Tajomstvo Eleny Dvenскеj, Záhadná Agáta.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 243.

DEVÁN Pavol

* 14. 9. 1954 Myjava

† 6. 6. 2009 Adamovské Kochanovce (okres Trenčín)

ochranca prírody, zoológ, botanik

RNDr.

Gymnázium absolvoval v Myjave, kde v roku 1974 maturoval. Vysokú školu študoval na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, odbor zoológia a ekológia, kde promoval v r. 1979. V rokoch 1979-84 pracoval ako odborný pracovník v Okresnej pamiatkovej správe v **Trenčíne**. V r. 1984-87 bol zamestnancom Krajského ústavu štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, pracovisko **Trenčín**. V r. 1987-09 pracoval ako odborný pracovník v Ústredí štátnej ochrany prírody v Liptovskom Mikuláši, Správa CHKO Biele Karpaty Nemšová.

Zaslúžil sa o záchranu viacerých tokov pred zregulovaním. Spolupracoval predovšetkým na projektoch maloplošných chránených území. Vedecky pracoval najmä v odbore hydrobiológia, od roku 2000 sa venoval viacerým skupinám blanokřídlého hmyzu. V r. 1990-91 bol podpredsedom Ústredného výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny. V roku 1992 založil Karpatské ochrannárske združenie altruistov, kde bol členom vedenia. Je autorom veľkého množstva vedeckých a odborných článkov, ktorých je okolo 155. Je spoluautorom monografie Bílé-Biele Karpaty a Louky Bílých Karpat. Spolupracoval na databanke fauny Slovenska a databanke orchideí Slovenska.

Bol členom Slovenskej botanickej spoločnosti a Slovenskej zoologickej spoločnosti.

Literatúra

Kto je kto v ochrane prírody Slovenska II. / Viliam Stockmann. – Liptovský Mikuláš : Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 2010. – S. 61.

DIEŠKA Dionýz

* 27. 7. 1914 Valaská (okres Brezno)

† 15. 6. 2006 Bratislava

lekár-internista, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1938, doc. v r. 1959, DrSc. v r. 1969, prof. v r. 1973

Medicínu vyštudoval v Prahe na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity. Po ukončení vysokoškolského štúdia a po skončení základnej vojenskej služby v r. 1940 začal pracovať na Internom oddelení Robotníckej sociálnej poisťovne v Bratislave na Bezručovej ulici. Od roku 1945 pôsobil v **Trenčíne** v nemocnici, kde sa stal najmladším primárom – internistom na Slovensku. Istý čas zastával tiež funkciu riaditeľa nemocnice v **Trenčíne**. Zaslúžil sa o vznik prvej inštitúcie pre postgraduálne vzdelávanie lekárov, ktorá vznikla 1.5.1953 v **Trenčíne**. Išlo o úplne prvú organizáciu na území vtedajšieho Československa, ktorá predstavovala zárodok inštitucionalizovanej formy postgraduálneho vzdelávania v zdravotníctve. 1.1.1957 vznikol v **Trenčíne** samostatný Slovenský ústav pre doškolovanie lekárov, ale s pôsobnosťou pre celé Slovensko. V r. 1966-67 sa inštitút presťahoval do Bratislavy a doc. Dieška bol jej riaditeľom. V tejto funkcii bol až do roku 1986. Bol vedúcim Katedry vnútorného lekárstva a prednostom Internej kliniky a zakladateľom Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave.

Je autorom prvej slovenskej učebnice Vnútorné choroby (1963), vedúcim zostaviteľom štvorzväzkového diela Vnútorné lekárstvo. Okrem toho patrí k zostaviteľom Vademecum medicí. Je autorom mnohých statí v monografiách, učebniciach a zborníkoch. Publikoval množstvo prác v domácich i zahraničných časopisoch. Prednášal na domácich i zahraničných konferenciách, sympóziách a vedeckých pracovných schôdkach.

Za svoju prácu získal veľké množstvo domácich i zahraničných ocenení a vyznamenaní. Bol laureátom štátnych vyznamenaní aj laureátom Ceny Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu.

Literatúra

Lekársky obzor. – Roč. LXIII, č. 7-8 (2014), s. 319-320.

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš. – Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2012. – S. 46-47.

<http://www.szu.sk/index.php?id=182&menu=>

DLHOŠ Ernest

* 9. 5. 1910 Zvolen

† 22. 3. 1994 Bratislava

lekár-gynekológ, vysokoškolský učiteľ

MUDr. v r. 1935, CSc. v r. 1949, prof. v r. 1964, DrSc. v r. 1966

R. 1921-29 študoval na gymnáziu vo Zvolene. V roku 1929 začal študovať na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, kde promoval r. 1935. Po ukončení vysokoškolského štúdia začal pracovať ako asistent na klinike pôrodnictva a chorôb ženských Lekárskej fakulty UK, resp. SU v Bratislave. R. 1941-46 primár gynekologicko-pôrodnického oddelenia nemocnice vo Zvolene, zároveň gynekologický konziliárny lekár v kúpeľoch Sliač. R. 1946-48 primár a riaditeľ nemocnice v Košiciach. R. 1948-59 prednosta gynekologicko-pôrodnického oddelenia a riaditeľ Ústavu pre vzdelávanie a výcvik pôrodných asistentiek v Martine. R. 1959-68 vedúci Katedry gynekológie a pôrodnictva Slovenského ústavu pre doškoľovanie lekárov a primár v nemocnici v **Trenčíne**. V rokoch 1968-81 bol vedúcim a 1981-89 pracovníkom Katedry gynekológie a pôrodnictva Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov, zároveň prednosta Kliniky chorôb ženských Nemocnice s poliklinikou L. Dédera v Bratislave. Od r. 1984 bol na dôchodku.

Zavádzal do praxe nové moderné spôsoby liečenia a operačné postupy, ako aj nové vyšetrovacie metódy. Zaoberal sa najmä gynekologickou operačnou technikou, poukázal na nutnosť zlepšenia indikácie a techniky operácie, na predoperačnú prípravu, pooperačnú starostlivosť a rehabilitáciu.

Je autorom alebo spoluautorom monografií z oblasti gynekológie a pôrodnictva. Publikoval viac ako 400 vedeckých štúdií a osvetových článkov v domácich i zahraničných odborných časopisoch a zborníkoch.

Od r. 1947 člen, neskôr aj funkcionár Slovenskej gynekologickej a pôrodnickej spoločnosti, člen Vedeckej rady Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov. R. 1966 bol vyznamenaný Medailou J. E. Purkyňu, 1970 Radom práce, 1975 Medailou J. B. Gwotha, pamätnými medailami Slovenskej lekárskej spoločnosti, medailou SNP.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 63.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 264-265.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 138.

DOHNÁNY Ladislav (DOHNÁNYI)

* 10. 11. 1905 **Trenčín**

† 22. 12. 1991 Bratislava

lekár-chirurg, organizátor zdravotníctva, odborný spisovateľ

MUDr. v r. 1928, plk.

Ľudovú školu a gymnázium navštevoval v rodisku. V rokoch 1924-28 študoval

na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Po skončení vysokoškolského štúdia začal pracovať na I. chirurgickej klinike Lekárskej fakulty UK, 1930-35 chirurg, 1935-39 náčelník chirurgického oddelenia Vojenskej nemocnice, 1939 prednosta zdravotníckej služby MNO, 1940-42 primár chirurgického oddelenia nemocnice nemocenskej poisťovne, 1942-46 opäť náčelník vo Vojenskej nemocnici, 1946-78 primár chirurgického oddelenia polikliniky v Bratislave. Od roku 1978 bol na dôchodku.

Počas pôsobenia vo Vojenskej nemocnici v Bratislave zaviedol operácie štítnej žľazy, resekcie žalúdka a iné operačné zákroky. Ako prvý lekár v Bratislave začal liečiť varixy nastrekovaním sklerotizujúcich roztokov. Viedol školenia vojenských lekárov o problematike vojrovej chirurgie, o plynovej gangréne, sebapoškodzovaní v armáde, strelných poraneniach brucha a i. Organizoval kurzy pre dobrovoľné sestry Červeného kríža s praktickou výučbou pri lôžku pacienta. Venoval sa tiež problematike športových úrazov, traumatológii a preventívnej medicíne.

Články a štúdie publikoval v domácich a zahraničných odborných periodikách. Zúčastňoval sa na medzinárodných medicínskych i historických kongresoch a sympóziách.

Bol predsedom sekcie história vedy a techniky v Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. Vyznamenaný titulom Zaslúžilý lekár.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 64-65.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 288.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 139.

DOSTÁL Rudolf

* 2. 3. 1916 Heřmanův Městec (Česko)

† 8. 9. 1977 **Trenčín**

maliar, dôstojník

Ing.

Stredoškolské štúdiá absolvoval na reálke v Pardubiciach. Už tu začal rozvíjať svoje maliarske nadanie pod vedením profesorov Petra a Fuku. V roku 1934 nastúpil na vojenskú službu, s výnimkou rokov 1939-45 v nej zostal až do roku 1958. Pracoval pod vedením akademického maliara K. J. Sigmunda. V rokoch 1939-45 v čase svojho pobytu v Prahe, súkromne študoval figurálnu maľbu u akademického maliara prof. Růžičku

Počas svojej umeleckej kariéry sa predovšetkým venoval grafike. Jeho tvorba predstavovala námety s vojenskou tematikou, krajinárske kompozície a zátišia.

Zúčastnil sa Povstania českého ľudu, vstúpil do armády a absolvoval vojenskú

akadémii. Pôsobil v Hraniciach na Morave, v Lipníku nad Bečvou, v **Trenčíne** a v Brne. Po odchode z armády vrátil sa do Trenčína a až do odchodu na dôchodok pracoval v AOZ Zlatovce.

Je nositeľom mnohých ocenení a vyznamenaní. Získal Výročnú cenu Víta Nejedlého na rok 1972. Bol jej prvým nositeľom z radov amatérskych tvorcov. Za dlhoročnú úspešnú reprezentáciu mesta mu v roku 1972 udelili čestné uznanie Rady MsNV v **Trenčíne**.

Literatúra

Život na palete / Marián Pauer. – Trenčín : Mestský národný výbor, Mestské osvetové stredisko, 1979.

10 rokov výtvarného strediska pri mestskom dome osvetu v Trenčíne / Trenčín : Mestský dom Osvety, 1973. 40 s.

DRGONEC Ján

* 14. 2. 1919 Lubina (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 13. 7. 1991 Bratislava

lekár-dermatovenerológ, vysokoškolský učiteľ

MUDr. v r. 1943, CSc. v r. 1962, doc. v r. 1963

Ľudovú školu navštevoval v r. 1924-30 v Lubine, 1930-37 študoval na gymnáziu v Novom Meste nad Váhom, 1937-43 na Lekárskej fakulte UK v Bratislave.

R. 1943 začal pracovať v Štátnej nemocnici v **Trenčíne**, 1943-45 absolvoval základnú vojenskú službu, 1946-47 sekundárny lekár na kožnom oddelení v **Trenčíne**. V r. 1948-50 pracoval na Kožnej klinike Fakultnej nemocnice v Bratislave, 1951-53 počas výnimočnej vojenskej služby zástupca prednostu na kožnom oddelení Vojenskej nemocnice v Ružomberku a prednostu v Olomouci, 1954-60 odborný asistent na kožnej klinike Fakultnej nemocnice, 1960-63 odborný asistent, od 1963 zástupca prednostu, 1967-70 vedúci Kliniky detskej dermatovenerológie Lekárskej fakulty UK v Bratislave.

Podieľal sa na vzniku a budovaní Kliniky detskej dermatovenerológie. Venoval sa aj pedagogickej práci, zúčastňoval sa na výchove lekárov-pediatrov, pomáhal pri postgraduálnom doškoľovaní odborných lekárov a farmaceutov. Spoluautor mnohých monografií, vysokoškolských učebníc a skrípt. Publikoval v domácich, ale aj v zahraničných časopisoch a zborníkoch.

Člen Vedeckej rady Lekárskej fakulty UK, člen a funkcionár Slovenskej a Českej dermatovenerologickej spoločnosti, člen Slovenskej spoločnosti pre alergológiu a klinickú imunológiu. R. 1969 bol vyznamenaný bronzovou medailou UK.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 324-325.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 142.

DRŠKA Dušan

* 12. 6. 1953 Myjava-Turá Lúka

† 25. 12. 1999 **Trenčín**

športovec-vzpierač

Základnú školu navštevoval v Turej Lúke. V rokoch 1969-71 sa vyučil za galvanizéra v Strednom odbornom učilišti Slovenskej armatúry v Myjave. R. 1968-71 vzpierač v Spartaku Myjava, 1971-74 v Dukle Banská Bystrica, 1975-82 v Dukle **Trenčín**, od 1983 v Baníku Sokolov.

Už ako dorastenec a junior upozornil na svoj talent, keď do roku 1971 vytvoril 19 juniorských rekordov. Ako senior 1976 a 1979 majster Slovenska, súčasne 1976 majster Československa v olympijskom dvojboji do 67,5 kg, v rokoch 1978, 1980 a 1981 sa na Majstrovstvách Československa umiestnil na 2. mieste v olympijskom dvojboji. Držiteľ československého rekordu v olympijskom dvojboji do 67,5 kg (297,5 kg), ktorý vytvoril v roku 1974 na majstrovstvách sveta v Manile (Filipíny). Českoslov. reprezentant, účastník Olympijských hier 1976 v Montreale, 1980 v Moskve skončil na 9. mieste. Zúčastnil sa viacerých majstrovstiev sveta a Európy, medzinárodných pretekov v Juhoslávii, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku, NDR, Taliansku, ZSSR, KĽDR, Kube a inde, kde dosiahol umiestnenia na popredných miestach. R. 1971 majster športu.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 334.

DUBČEK Alexander

* 27. 11. 1921 Uhrovec

† 7. 11. 1992 Praha (pochovaný v Bratislave)

politik, štátnik, diplomat, disident

RSDr. v r. 1969

Ľudovú školu navštevoval v Biškeku (Kirgizsko). Od roku 1933 navštevoval strednú školu v Nižnom Novgorode (Rusko). Po návrate na Slovensko sa vyučil za strojného zámočníka v Dubnici nad Váhom. V roku 1955 absolvoval externé štúdium na Právnickej fakulte UK v Bratislave, 1955-58 študoval na vysokej škole politickej v Moskve. R. 1940-41 pracoval ako obsluhovač benzínového čerpadla, 1941-1944 kováč-kalič v Dubnici nad Váhom, 1944 účastník SNP, 1945-49 destilátér v Droždiarňach v **Trenčíne**, 1946-69 profesionálny politický pracovník. Do roku 1951 vedúci tajomník Okresného výboru KSS v **Trenčíne**, 1951-52 vedúci odboru Ústredného

výboru KSS, 1952-53 zástupca vedúceho tajomníka Slov. ústredného výboru Národného frontu v Bratislave, 1953-55 vedúci tajomník Krajského výboru KSS v Banskej Bystrici, 1958-60 vedúci tajomník Krajského výboru KSS v Bratislave, 1960-62 tajomník Ústredného výboru KSČ, 1962-68 tajomník a prvý tajomník Ústredného výboru KSS v Bratislave. Od januára 1968 bol vo funkcii prvého tajomníka Ústredného výboru KSČ v Prahe stál na čele reformného hnutia v komunistickej strane, ktoré násilne prerušila vojenská intervencia 21.8.1968, po nej bol odvečnený do Sovietskeho zväzu, po návrate v apríli 1969 ho zbavili straníckych funkcií, pôsobil nakrátko ako veľvyslanec v Turecku, napokon v r. 1970 ho zbavili všetkých funkcií a až do roku 1989 žil v domácej izolácii, pracoval ako mechanizátor v štátnych lesoch. Po páde komunizmu sa vrátil opäť do politického života. V decembri 1989 bol zvolený za predsedu Federálneho zhromaždenia (do júna 1992). Bol tiež podpredseda a poslanec Sociálno-demokratickej strany Slovenska. Medzinárodne uznávaný politik, ktorý sa usiloval o budovanie socializmu s ľudskou tvárou. Bol poctený mnohými domácimi i zahraničnými oceneniami, čestným doktorátom univerzity v Bologni. Publikoval politické prejavy, úvahy, články a rozhovory, zanechal pamäti, ktoré vyšli až po smrti pod názvom Nádej zomiera posledná (1993).

Pamiatky: pamätná izba v rodnom dome v Uhrovci (1995), Základná škola v Bratislave, Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, pamätné tabule a busty v rôznych mestách Slovenska.

Literatúra

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. -

Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 65-66.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 341-343.

DUBOVSKÝ Jozef

* 15. 3. 1908 Banka (okres Piešťany)

† 8. 5. 1990 Bratislava

hobojista, hudobný skladateľ, pedagóg

Hru na hoboji študoval v Hudobnej škole pre Slovensko v Bratislave. V rokoch 1923-31 bol hobojista vojenskej hudby v **Trenčíne**, 1931-38 bol členom kúpeľného orchestra v Piešťanoch, 1939 orchestra Slovenského rozhlasu, 1939-71 člen orchestra opery SND v Bratislave. Od roku 1971 bol na dôchodku. Pôsobil tiež ako externý učiteľ na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko v Bratislave. Pre Československý rozhlas v Bratislave nahral a je autorom skladieb Čože je to za krásne vtáča a valčík Lúčka zelená.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 347.

DUDÁK Ján

* 12. 12. 1890 **Trenčín**

† 5. 11. 1961 Bratislava

hudobný organizátor, typograf

Po vyučení pracoval ako typograf v Bratislave. V 30. rokoch 20. storočia vstúpil do nemeckého speváckeho spolku Typographenbund, krátko bol jeho predseda. Zaslúžil sa o čiastočné poslovenčovanie tohto spolku. V porovnaní s minulosťou zbor Typografia spieval aj po slovensky a česky. Koncom roku 1931 sa prihlásil do Združenia robotníckych speváckych spolkov v Bratislave. Vystupoval v rámci Združenia i samostatne, úspechy dosiahol najmä na festivaloch robotníckych spevokolov v roku 1936 v Pécsi a 1938 v Prahe.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 358.

DUHAJ Pavol

* 14. 3. 1923 Krásna Ves (okres Bánovce nad Bebravou)

† 24. 10. 2008 Bratislava

fyzik, metalurg

Ing., DrSc.

Základnú školu navštevoval v rodisku. Strednú školu absolvoval v **Trenčíne**. Účastník SNP. Po skončení druhej svetovej vojny si dokončil stredoškolské vzdelanie a získal titul inžinier na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Bratislave, kde aj niekoľko rokov učil.

Vedeckú kariéru úspešne začal v Ústave fyziky kovov SAV. V r. 1968-69 pracoval vo výskumnom ústave British Iron and Steel Association vo Sheffielde. Po návrate bol zamestnaný v Slovenskej akadémii vied na Fyzikálnom ústave v Bratislave.

Bol jedným z priekopníkov využívania elektrónovej mikroskopie a difrakcie na Slovensku, ako aj vynikajúcim odborníkom na štruktúru a fázové premeny v kovoch a zliatinách. Svojimi výsledkami v oblasti technológie prípravy amorfných kovových materiálov a v oblasti výskumu ich vlastností, predovšetkým fázových premien prispel k rozvoju tohto odboru vo svetovom meradle.

Publikoval takmer 500 originálnych vedeckých prác z výskumu kovových materiálov v najvýznamnejších vedeckých časopisoch.

V roku 1982 získal cenu SAV, 1988 Štátnu cenu K. Gottwalda a 2011 Čestné uznanie Vedec roka SR 2010 (in memoriam).

Literatúra

<https://www.osobnosti.sk/osobnost/pavol-duhaj-2239>

DUKÁT Michal

* 15. 10. 1891 **Trenčín**

† 30. 6. 1958 Košice

redaktor, typograf

Ľudovú školu vychodil v r. 1896-1900 v **Trenčíne**, kde sa vyučil aj za typografa. Od 1908 pôsobil v tlačiarňi E. Bertana a J. Thurzu, 1912-13 spoluzakladateľ a pracovník tlačiarne Alojza Schottnika v Trnave, 1919-20 redaktor sociálno-demokratického týždenníka Slovenský robotník v **Trenčíne**, do roku 1925 pôsobil ako redaktor Trenčianskych novín. Bol tiež drobným podnikateľom v **Trenčíne**.

Ako typograf sa zoznámil s revolučným robotníckym hnutím a vstúpil do sociálno-demokratickej strany. Spolupracoval so slovenským národným hnutím. Aktívny bol najmä protiklerikálnych kampaniach v **Trenčíne**. Publikoval do Trenčianskych novín a Robotníckych novín, zameriaval sa na články s komunálnou tematikou. V 30. rokoch sa politicky odmlčal.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do 1990. Zv. 1, A-D / Martin: Matica slovenská, 1986. – S. 522.

ĎURANA Kornel

* 24. 4. 1905 Kysucké Nové Mesto

† 9. 3. 1967 **Trenčín**

matematik, pedagóg

Ľudovú školu navštevoval v Kysuckom Novom Meste. V rokoch 1916-23 študoval na reálnom gymnáziu v Žiline. Po maturite, v r. 1923-27 absolvoval vysokoškolské štúdium na Prírodovedeckej fakulte UK v Prahe, kde získal aprobáciu stredoškolský profesor matematiky a fyziky.

Po ukončení vysokej školy v r. 1927-43 pôsobil na gymnáziu v Kláštore pod Znievom, v r. 1943-45 vyučoval na Vojenskej akadémii v Trenčíne, v r. 1945-50 na gymnáziu v Novom Meste nad Váhom, od 1950 na gymnáziu v **Trenčíne**.

Popularizoval prírodné vedy prostredníctvom osvetovej a publicistickej činnosti. Už počas štúdia písal články o aktualitách z fyziky a chémie do časopisu Rozvoj, neskôr o astronómii a fyzike prispieval do Kultúry a do Plameňa. V Kláštore pod Znievom založil a s J. Stalmaškom viedol komorný orchester, hral na violončele. Bol tiež výborným organistom, hral na husle a komponoval skladby. Ovládal jazyk latinský, grécky, francúzsky a nemecký.

Bol účastníkom SNP, dôstojník 1. čs. armády na Slovensku. Vyznamenaný Československým vojnovým krížom (1939).

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 69.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 375.

Osobnosti Kysúc / Anton Blaha a kol. – Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2004. – S. 145.

ĎURČO Jozef

* 27. 4. 1917 Diviacka Nová Ves (okres Prievidza)

† 7. 5. 1991 **Trenčín**

lekár-rádiológ, röntgenológ

MUDr. v r. 1943

Ľudovú školu navštevoval v Diviackej Novej Vsi. Gymnázium študoval v Prievidzi, v Kežmarku a v Rožňave, kde v r. 1935 maturoval. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, kde v r. 1943 promoval.

Po ukončení vysokoškolského štúdia nastúpil ako lekár do liečebného ústavu Robotníckej sociálnej poisťovne v Trenčianskych Tepliciach. Odtiaľ odišiel pracovať do štátnej nemocnice v Piešťanoch, neskôr pracoval v Topoľčanoch a niekoľko mesiacov na obvode v Zliechove. Od 1.1.1948 pracoval na vlastnú žiadosť v Štátnej oblasti nemocnici v **Trenčíne** až do roku 1987, kedy odišiel do dôchodku.

V rádiológii bol uznávaným odborníkom so širokým záberom špecializácie v odbore diagnostickej röntgenológie. Od 1.12.1953 bol primárom vtedy spoločného oddelenia röntgenológie a onkológie. V r. 1978 odišiel z terapeutického úseku ako aj z ambulantnej časti okresnej onkologickej poradne a venoval sa iba výlučne diagnostike. Vypomáhal aj v kúpeľoch v Trenčianskych Tepliciach a v Novom Meste nad Váhom. Publikoval niekoľko odborných článkov.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 69.

ĎURIŠ Stanislav

* 13. 11. 1932 **Trenčín-Orechové**

† 24. 11. 1978 Bratislava

zbormajster, organista, hudobný skladateľ

Ľudovú školu navštevoval v r. 1939-44 v Závaži. V rokoch 1944-50 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**. V r. 1955-69 viedol zborové dirigovanie na VŠMU v Bratislave, r. 1950-55 pôsobil v kultúrnom odd. Odevných závodov v **Trenčíne**, 1951-59 v SĽUK-u ako člen speváckeho zboru, neskôr jeho vedúci, 1959-78 člen zboru a korepetítor v spevohre, neskôr zbormajster a vedúci zboru Novej scény v Bratislave.

Počas štúdia na gymnáziu bol spoluzakladateľom folklórneho súboru Trenčan. Na Novej scéne sa zúčastnil na príprave a realizácii takmer 60 spevoherných predstavení.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 386.

DZAMKO Ivan

* 9. 7. 1919 Dubino (Ukrajina)

† 20. 10. 1978 **Trenčín**

generál

Ing. v r. 1959, kpt. v r. 1946, mjr. v r. 1952, pplk. v r. 1954, plk. v r. 1956, genmjr. v r. 1965

Meštiansku školu navštevoval do roku 1936. V rokoch 1936-39 študoval na učiteľskom ústave v Mukačeve, 1955 absolvoval akademický zdokonaľovací kurz vyšších veliteľov v Prahe, 1959 Vojenskú akadémiu ozbrojených síl ZSSR v Moskve.

V rokoch 1939-43 pracoval ako robotník na stavbách železničných tratí v ZSSR, od r. 1943 bol dôstojníkom Československého vojska v ZSSR, od 1945 ČSLA, 1949-51 veliteľ útvaru v Rimavskej Sobote, 1951-54 v Leviciach, 1954-67 v Trnave a v Písku, 1967-77 zástupca veliteľa Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**. V roku 1977 bol v hodnosti generál major preradený do zálohy.

Bol účastníkom bojov o Kyjev, Bielu Cerkev, Duklu. Od roku 1944 bol komisárom 3. práporu 2. Československej paradesantnej brigády v ZSSR.

Funkcionár mestských a okresných orgánov KSČ a spoločenských organizácií.

V roku 1945 vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939, v roku 1947 Radom SNP I. triedy, v roku 1948 medailou Za pobeđu nad Germanijou, v r. 1949 Čs. veliteľským radom J. Žižku z Trocnova, v r. 1954 Za vynikajúcu prácu a v r. 1958 Radom červenej zástavy.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 405.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Ján Štaigl a kol. - Bratislava :

Magnet Press, Slovakia, 2012. - S. 41.

EMANUEL Ľudovít

* 16. 7. 1908 Vrbové (okres Piešťany)

† 24. 10. 1970 **Trenčín**

lekár-dermatovenerológ

MUDr. v r. 1932

Základnú školu navštevoval v rodisku. Gymnázium študoval v Trnave, v Bratislave, kde v roku 1926 maturoval. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte Karlovej uni-

verzity v Prahe. Od 1.4.1939 pracoval v trenčianskej nemocnici ako primár kožného, dermatologického a venerologického oddelenia, kde pracoval až do roku 1956. 1.1.1957 sa stal vedúcim dermatovenerologickej katedry SÚDL v **Trenčíne**. Po premiestnení dermatologickej katedry do Bratislavy bol 31.10.1969 z funkcie vedúceho dermatovenerologickej katedry uvoľnený a zostal naďalej primárom kožného oddelenia v Trenčíne až do svojej smrti.

Za svoju prácu bol v roku 1968 ocenený titulom Zaslúžilý lekár a tiež medailou J. E. Purkyňa.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 72.

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš. – Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2012. – S. 72.

ENGLER Ivan

* 13. 6. 1931 **Trenčín**

† 30. 1. 2017 Salzburg (Rakúsko)

lekár-traumatológ, vedec, spisovateľ, vysokoškolský učiteľ

MUDr. v r. 1955, PhD. v r. 2005, doc.

Ľudovú školu navštevoval v Hnúšti. Gymnázium študoval v Tisovci a v Prešove, kde maturoval v roku 1949. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Do roku 1957 pracoval ako mikrobiológ, potom ako chirurg na Klinike detskej chirurgie a neurochirurgie Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave, kde sa stal v roku 1963 ordinárom traumatológie. Napriek vedúcej pozícii a sľubnej kariére demonštroval nesúhlas s komunistickým režimom v ČSR emigráciou do Viedne. Začiatkom sedemdesiatych rokov sa usadil v Salzburgu, kde úspešne viedol výskumný ústav pre prírodné liečiteľstvo. V roku 1980 založil terapiu ionizovaným kyslíkom (IO2Th/Engler). Neskôr pracoval ako vedúci chirurg v Rakúsku, v Nemecku, vo Švajčiarsku. Bol tiež hlavným chirurgom v poľnej nemocnici OSN na Cypre, vďaka čomu s ďalšími príslušníkmi Mierových síl OSN získal v roku 1988 kolektívnu Nobelovu cenu za mier.

Publikoval množstvo článkov a príspevkov v rôznych odborných periodikách, napísal desiatky vedeckých prác, monografií a populárno-náučných kníh. Písal aj prózu. Spolupracoval na medzinárodných výskumných projektoch, učil na viacerých vysokých školách. V roku 1997 sa stal čestným členom Spolku slovenských spisovateľov. Bol tiež čestným členom The European Network of Places of Peace. V roku 2014 získal ocenenie za celoživotnú prácu Čestný pohár Salzburga (Ehrenbecher des Landes Salzburg).

Literatúra

Ivan Engler 1931-2017 : výberová personálna bibliografia / zost. Petra Dombaiová. – Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2017. – 20 s. .
Trenčianske noviny.- Roč.58, č. 6 (14.2.2017), s. 8.

FÁBRY Igor

* 6. 3. 1900 **Trenčín**

† 21. 1. 1982 Bratislava

mykológ, publicista, úradník, botanik

Ľudovú školu navštevoval v rokoch 1906-10. V rokoch 1910-14 navštevoval meštiansku školu, r. 1914-17 študoval obchodnú akadémiu v Dolnom Kubíne, r. 1919-20 na Vysokej škole obchodnej v Prahe, ktorú ale nedokončil.

V roku 1917 pracoval ako praktikant na notárskom úrade v Dolnom Kubíne, 1918-19 úradník Maďarskej úverovej banky v Budapešti, 1921-22 pracovník Slovenskej banky, 1920-21 a 1922-50 pracoval v Peňažnej a revíznej centrále úverných družstiev Ústredného družstva, 1945-50 jej riaditeľ, 1951-52 skladník Montostavu, 1952-60 podnikový revízor Zdroja v Bratislave, od 1960 na dôchodku.

Od roku 1949 sa zaoberal mykológiou, presadzoval v nej nové smery. Objavil viacero metód mikroskopovania. Vybudoval si vzácnu mykologickú knižnicu, herbár s viac ako 3000 položkami. Zúčastnil sa na vypracovaní odbornej slovenskej mykologickej terminológie. V roku 1962 spoluzakladateľ hubárskej poradne v Bratislave, viedol hubárske kurzy, robil expertízy pre potreby zdravotníctva, organizoval prednášky, výstavy, šíril poznatky prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie. Je autorom metodickéj príručky a okolo 60 štúdií a článkov v odborných časopisoch. Napísal aj knihu o účtovníctve a peňažníctve.

Bol členom viacerých mykologických a botanických spoločností.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 74.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 473.

FARKAŠ Ladislav

* 17. 6. 1895 **Trenčín**

† 26. 5. 1948 **Trenčín**

fotograf, úradník

Základné vzdelanie získal v **Trenčíne**. Obchodnú akadémiu absolvoval v Dolnom Kubíne. Neskôr, už ako mestský účtovník študoval v Brne, kde si zvyšoval kvalifikáciu pre získanie 4. stupňa v zamestnaní.

Po ukončení strednej školy sa zamestnal na železničnej stanici v **Trenčíne**. Zakrátko prešiel pracovať do továrne Tiberghien, kde bol asi mesiac. Následne pracoval 36 rokov pre mesto **Trenčín**, kde sa vypracoval až na mestského účtovného riaditeľa. Ako fotograf-amatér zobrazoval prevažne motívy z Trenčína a okolia, autor obrazovej kroniky mesta, okolitej krajiny a prírody. Jeho fotografie sa nachádzajú v zbierkach Slovenskej národnej galérie v Bratislave, Moravskej galérie v Brne a Trenčianskeho múzea v **Trenčíne**. Bol spoluzakladateľom skupiny trenčianskych fotografov, ktorá združovala neskôr známe mená: Hajduch, Halaša, Kállay, Marton. Fotografie Ladislava Farkaša boli ocenené aj na výstavách v Zaragoze (1941), Bratislave (1943), Spišskej Novej Vsi a Kežmarku (1947) na výstave slovenských fotoamatérov.

Okrem fotografovania, zaujímal sa aj o filmovanie. Natočil film o politických udalostiach v rokoch 1938-40 v Trenčíne. Film bol viackrát premietaný na verejnosti.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 502. Trenčianske noviny. – Roč. 36, č. 47 (14.11.1995), s. 5.

FILO Eduard Alojz

* 14. 12. 1888 Tuchyňa (okres Ilava)

† 26. 9. 1982 Tuchyňa (okres Ilava)

prekladateľ, botanik, učiteľ, kňaz-premonštrát
ThDr., prof.

Ľudovú školu navštevoval v Pruskom. Gymnázium študoval v **Trenčíne**, kde v roku 1909 maturoval. V štúdiu ďalej pokračoval na Vysokej škole kanonického rádu premonštrátov v Jasove. Pri vstupe do tohto rádu dostal rehoľné meno Eduard. V rokoch 1909-13 študoval na bohosloveckej fakulte, 1911-14 na prírodovednom oddelení filozofickej fakulty v Budapešti. V roku 1913 bol vysvätený za kňaza. R. 1913-14 kazateľ u premonštrátov v Jasove, 1914-15 prefekt a učiteľ na gymnáziu premonštrátov v Košiciach, 1915-17 na katolíckom gymnáziu v Rožňave, 1917-24 v Oradei, 1924-26 katechéta a výpomocný kňaz v Hnúšti, 1926-27 predstavený Domu premonštrátov v Rožňave, 1928-30 učiteľ na gymnáziu v Rožňave, 1939 riaditeľ gymnázia v Trnave, 1939-41 v Zlatých Moravciach, 1941-48 v Bratislave. Od roku 1948 bol na dôchodku.

Okrem svojej pedagogickej činnosti bol aj literárne činný. Publikoval články do Tatranského orla, Národných novín, Slováka a i. Autor učebníc Mineralógia pre vyššie triedy stredných škôl (1936), Mineralógia a geológia pre I. triedu gymnázií (1948), príručiek pre turistov Vršatec a okolie a Vršatec včera a dnes. Napísal historické práce o Tuchyňi, Červenom Kameni, Lednici a Pruskom. Ovládal sedem jazykov. Prekladal kratšie novely a poviedky, ktoré uverejňoval v časopisoch. Zbieral

liečivé rastliny, bol výborným znalcom vršatskej flóry. Spolupracoval s prírodným oddelením Slovenského národného múzea v Bratislave.

Bol predseda miestnych odborov Matice slovenskej, Masarykovej ligy proti TBC, člen a funkcionár Čs. červeného kríža, predseda Klubu turistov a i.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- kol.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 576.

MAS Vršatec : sprievodca regionóm / zost. Petra Šupáková. – Horná Súča : Miestna akčná skupina Vršatec o.z., [2012]. – S. 48.

FILO Jaroslav

* 6. 5. 1927 Tuchyňa (okres Ilava)

† 27. 12. 1989 Bratislava

právník, univerzitný profesor

JUDr. v r. 1951, CSc. v r. 1972, doc. v r. 1967, mimoriadny prof. v r. 1975

Ľudovú školu navštevoval v rokoch 1933-37 v Tuchyni. Gymnázium študoval v **Trenčíne** v r. 1939-47. Vysokú školu študoval v rokoch 1947-51 na právnickej fakulte SU v Bratislave. R. 1950-51 pracoval ako tajomník, r. 1951-63 tajomník-kvestor, 1964-89 vysokoškolský učiteľ a súčasne v rokoch 1970-81 vedúci Katedry pracovného a roľnícko-družstevného práva Právnickej fakulty SU v Bratislave.

Zaoberal sa oblasťou sociálnej teórie, postavením a predmetom československého pracovného práva. Zaslúžil sa o rozvoj odbornej činnosti ním vedenej katedry, spoluprácou so zahraničnými vedeckými pracoviskami. Podieľal sa na vzdelávaní študentov i právnikov z iných pracovísk. Publikoval niekoľko desiatok odborných prác, štúdií a vysokoškolských učebníc. Je autorom vedeckého kolektívu učebnice Československé pracovné právo (1981). Bol členom redakčných rád odborných časopisov: Právny obzor, Syntéza a Bezpečnosť práce. Od roku 1945 bol členom KSČ. V rokoch 1976-86 bol poslanec SNR a predseda Ústavnoprávneho výboru SNR. R. 1972-85 bol dekanom na Právnickej fakulte, r. 1985-89 prorektor UK v Bratislave. R. 1975-78 podpredseda Vedeckého kolégia pre štát a právo ČSAV, člen komisie pre ekonómiu a právo Vedeckého kolégia SAV, člen vedeckých rád Právnickej fakulty UK a Vysokej školy ZNB. Bol ocenený viacerými vyznamenaniami Za vynikajúcu prácu (1969), Za zásluhy o výstavbu (1977) a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska 2. E-J. Súhrn poznatkov o minulosti a prítomnosti Slovenska / Bratislava : VEDA, 1978. – S. 95.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. Zv. 1. A-O / zost. Ondrej Pavlík. – Bratislava : VEDA, 1984. – S. 250.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 577.

FIZEL Jozef

* 21. 5. 1932 Martin

† 23. 8. 1998 **Trenčín**

sochár

Ľudovú školu navštevoval v rokoch 1938-43, meštiansku školu r. 1943-48. Gymnázium študoval v r. 1948-52 v Martine. Figurálne sochárstvo študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave v r. 1952-58 u J. Kostku, R. Pribiša a F. Štefunka. Od roku 1958 umelec v slobodnom povolaní v **Trenčíne**.

Počas svojho tvorivého života venoval sa komornej a monumentálnej sochárskej tvorbe, realizoval sa v architektúre, pričom ťažiskom jeho tvorby bola komorná plastika. Používal techniku tepanej medi, postupne spracúval aj iné kovy. Už v 60. rokoch vytvoril viacero figurálnych kompozícií napr. pamätníkový komplex Breziny v **Trenčíne** (1970). Vytvoril aj československé štátne znaky z vysokoleštenej mosadze pre československé veľvyslanectvá v Bonne, Madride, Osle, Štokholme, Lisabone, Moskve, Ríme a v Helsinkách. Okolo roku 1977 sa vrátil ku kameňu, kedy vznikla skulptúra Pramátka. Jeho kamenné solitéry obsahovali tajupnosť, ale aj bolesť i múdrosť ľudstva Bocanské torzo 1 (1980), Ružové torzo (1984), Spomienka (1964). Venoval sa aj kresbe, ktorá tvorila predlohy k jeho sochárskym prácam. Jeho diela sa nachádzajú v zbierkach SNG v Bratislave, Galérie M. A. Bazovského a vo Verejnej knižnici M. Rešetku v **Trenčíne**.

R. 1959 získal 3. miesto za architektonicko-sochárske riešenie pamätníka v **Trenčíne**.

Literatúra

Jozef Fízel : katalóg k výstave / Marián Kvasnička, Soňa Mosná. – Trenčín : Oblastná Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, 1987. - [2].

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 591.

FOJTÍK Juraj

* 15. 4. 1925 Horné Saliby (okres Galanta)

† 9. 1. 1982 Nitra

historik, archivár, pedagóg

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne** do roku 1944, do roku 1946 na pedagogickej akadémii v Bratislave. V rokoch 1946-47 bol učiteľom v Revúcej, 1947-50 v Hornej Súči, 1950-51 v Moravskom Lieskovom, 1951-55 v **Trenčíne**, 1955-56 pracovník Pôdohospodárskeho archívu, 1956-61 v trenčianskej pobočke Štátneho archívu, od roku 1961 v Štátnom oblastnom archíve v Nitre.

Venoval sa regionálnym a hospodárskym dejinám. Publikoval štúdie a články v odborných časopisoch a v zborníkoch Agrikultúra, Vlastivedný zborník Považia,

Slovenská archivistika, Zborník Slovenského národného múzea, Historické štúdie, Vlastivedný zborník Trenčianskeho múzea, Vlastivedný časopis.

V rokoch 1967-74 bol členom redakčnej rady zborníka Agrikultúra.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 591.

FÖLDVÁRI Kornel (pseud. Gedeón Zajko, Miroslav Kostka, Peter Horňák, Pavol Miškovič)

* 13. 2. 1932 Trenčín

† 26. 3. 2015 Bratislava

prozaik, prekladateľ, publicista, výtvarný a literárny kritik

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, kde maturoval v roku 1950. Vysokú školu študoval od roku 1950 na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, slovenčinu a literárnu vedu. Štúdium však musel z politických dôvodov prerušiť a dokončil ho až v roku 1960 popri zamestnaní. V rokoch 1953-55 pracoval ako robotník v podniku Presná mechanika v Starej Turej. Základnú vojenskú službu vykonával v Pomocnom technickom prápore. Od roku 1956 bol redaktorom Kultúrneho života a krátko Mladej tvorby. V rokoch 1969-70 riaditeľom a neskôr dramaturgom Divadla na korze, 1971-89 pracovník Slovenskej literárnej agentúry LITA, 1990-92 prvý námestník Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, od r. 1992 dramaturg v bratislavskom Štúdiu L+S. Knižne debutoval pod pseudonymom Miroslav Kostka satirickými poviedkami Netypické príbehy (1963). V roku 1987 sa pod pseudonymom Pavol Miškovič podpísal pod monografiu o výtvarníkovi Dušanovi Polakovičovi. Pod vlastným menom Kornel Földvári mu vyšla prvá kniha až v roku 1999 O stručnosti. V roku 2003 vydal svoj dlho odkladaný rukopis Príbehy z naftalínu s podtitulom Humoresky 1963-1977. Je autorom histórie Divadla na Korze s titulom Svet pre dvoch a podtitulom O Lasicovi a Satinskom (2004). Spolu s J. Satinským je spoluautorom knihy Polstoročie s Bratislavou (2002). Malý prierez dejinami slovenskej karikatúry zachytáva jeho kniha Päťadvadsať (2005). Od polovice 50. rokov sa venoval aj prekladaniu próz a drám z nemeckej literatúry, spolupracoval tiež s divadelnými scénami, rozhlasom a televíziou.

Za rok 2017 získal ocenenie Panta Rhei Awards – Cena literárnej akadémie spolu s Petrom Krištúfkom za knihu O sebe. Držiteľ Ceny Dominika Tatarku za knihu O karikatúre (2006).

Literatúra

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík a kol. – Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2001. – S. 104-105.

Slovník slovenských spisovateľov / Valér Mikula. – Bratislava : Kalligram, 2005. – S. 158-159.

Kornel Földvári / Tina Čorná. – Bratislava : Divadelný ústav, 2014. – 118 s.
Pravda. – Roč. 25, č. 72 (27.3.2015), s. 32

FRAŠTACKÝ Štefan

* 6. 12. 1900 Beluša (okres Púchov)

† 13. 12. 1983 Nitra

lekár-chirurg

MUDr. v r. 1927

Ľudovú školu navštevoval v Beluši. Gymnázium v rokoch 1913-21 v **Trenčíne**. Po maturite v roku 1921 odišiel študovať medicínu na Lekársku fakultu Karlovej univerzity v Prahe, neskôr na Univerzitu Komenského v Bratislave. V roku 1928 nastúpil pracovať ako asistent na Klinike pôrodnictva a chorôb ženských, kde bol do roku 1932. Súčasne v r. 1930-35 pracoval na Klinike chirurgie Lekárskej fakulty UK v Bratislave. V rokoch 1935-72 bol primárom chirurgického a gynekologicko-pôrodnického oddelenia nemocnice, súčasne r. 1955-56 a 1958-59 externý učiteľ na zdravotníckej škole v Nitre. Od roku 1972 až do 1980 pracoval ako ambulantný chirurg. V rokoch 1954-60 pôsobil ako hlavný krajský chirurg.

Podieľal sa na budovaní nitrianskej nemocnice, rekonštrukcii existujúcich oddelení a na rozšírení objektov o nové chirurgické, infekčné oddelenie a administratívnu budovu. Ako prvý u nás a ako jeden z prvých v Európe vykonal náhradu žalúdka hrubým črevom po totálnej gastrektómii pre karcinóm (4. 10. 1952). V roku 1954 vykonal na oddelení prvú osteosyntézu. V roku 1956 ako jeden z prvých riešil náhradu pažeráka hrubým črevom. V roku 1960 ako prvý v republike nahradil močový mechúr štepom z colon transversum a neskôr z colon sigmoideum. Patrí mu aj prvenstvo plastiky pošvy zo sigmy pri aplázii tohto orgánu. Bol publikačne veľmi činný. Autor monografie Hrubé črevo ako transplantát (1962), vedecké štúdie uverejňoval v odborných časopisoch a zborníkoch.

V roku 1970 získal ocenenie Zaslúžilý lekár, vyznamenaný striebornou plakietou Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S.78-79.

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 643.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 165-166.

Dejiny slovenskej chirurgie / Peter Kothaj a kol. – Prievidza : Patria I., 2016.- s. 172-173.

FRIČ Imrich (Frits)

* 27. 12. 1897 Župčany (okres Prešov)

† 25. 11. 1973 Hlohovec

prozaik, lekár

MUDr. v r. 1925

Ľudovú školu navštevoval v r. 1903-08 v Župčanoch. Gymnázium študoval v Prešove a v Nitre, kde v roku 1916 maturoval. Od roku 1916 študoval históriu, germanistiku a romanistiku na univerzite v Budapešti, od r. 1919 medicínu na lekárskej fakulte univerzity v Brne a na UK v Bratislave. Po ukončení štúdia, od roku 1925 pôsobil ako lekár v **Trenčíne**, od roku 1943 v Hlohovci. Literárne debutoval počas štúdií v Bratislave krátkymi prózami, prevažne impresívnymi obrázkami z vlastného študentského života. Publikoval v rokoch 1921-26 v časopisoch: Vatra, Mladé Slovensko a Slovák. Keď začal pôsobiť ako lekár, tak v literárnej tvorbe ďalej nepokračoval.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. – S. 79-80

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 653.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 167-168.

FURKA Štefan

* 1. 10. 1906 **Trenčín**

† 7. 12. 1962 Bratislava

matematik, vysokoškolský učiteľ

Gymnázium študoval v **Trenčíne** v rokoch 1917-25. Vysokú školu študoval od r. 1926 na Katedre matematiky a fyziky na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde bol v r. 1931 promovný.

Po ukončení vysokoškolského štúdia začal vyučovať na meštianskej škole v Myjave. V rokoch 1933-42 pôsobil na gymnáziách v Rožňave, v Leviciach, v Liptovskom Mikuláši, v Žiline a v Bratislave. V rokoch 1942-45 bol riaditeľom gymnázia v Zlatých Moravciach, 1945-46 učiteľ na gymnáziu v Bratislave, 1946-51 pracoval na vysokoškolskom odbore Povereníctva školstva v Bratislave. 1951-53 učil na gymnáziu, v r. 1953-54 pôsobil na Pedagogickej škole v Bratislave, 1954-56 na Katedre matematiky Vyššej školy pedagogickej, 1956-61 na Katedre inžinierskej geológie a hydrológie Prírodovedeckej fakulty UK, 1961-62 na SVŠ v Bratislave. V roku 1962 nakrátko pôsobil aj v Pedagogickom inštitúte v Trnave. Popri pedagogickej a riadiacej práci svoju činnosť zamerl na riešenie algebrických rovníc

a euklidovskú geometriu. Publikoval didaktické články o vyučovaní matematiky v Učiteľských novinách.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. II. C-F.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 691. Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. – S. 84.

GAJDOŠ Martin

* 31. 10. 1930 Dežerice-Vlčkovce (okres Bánovce nad Bebravou)

† 15. 2. 1982 Bratislava

lekár-internista, vysokoškolský učiteľ

MUDr. v r. 1957, CSc. v r. 1973, doc. v r. 1974

Gymnázium študoval v rokoch 1943-51 v **Trenčíne** a v Bánovciach nad Bebravou, kde aj maturoval. Po maturite v roku 1951 odišiel študovať medicínu na Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave.

Po ukončení vysokej školy r. 1957 odišiel pracovať ako sekundárny lekár interného oddelenia Okresného ústavu národného zdravia v **Trenčíne**, kde bol do r. 1959. R. 1959-66 bol odborným asistentom na Katedre pre vnútorné lekárstvo Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v **Trenčíne**, v rokoch 1966-67 zástupca, neskôr primár interného oddelenia Okresného ústavu národného zdravia v **Trenčíne**. Od roku 1967 bol riaditeľom Štátneho ústavu národného zdravia v Bratislave.

Vo svojej odbornej a vedeckovýskumnej práci sa zameriaval na klinickú hematológiu, so zameraním na diagnostiku a liečbu leukémie. Odborné skúsenosti získaval v zahraničí. Venoval sa ja poruchám metabolizmu pri obličkovej nedostatočnosti, neskôr otázkam organizácie a riadenia zdravotníctva. Autor a spoluautor monografií. Vedecké štúdie publikoval v domácich a zahraničných odborných časopisoch. Od roku 1969 člen Kolégia ministra zdravotníctva SSR a funkcionár Slovenskej lekárskej spoločnosti. Je držiteľom viacerých vyznamenaní: v roku 1972 Za zásluhu o výstavbu, v roku 1979 Zaslúžilý lekár, v roku 1980 Rad práce a i.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. – S. 86.
Biografický lexikón Slovenska. III.G-H. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 29. Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 172-173.

GAJDOŠ Štefan

* 19. 12. 1929 Olichov (okres Zlaté Moravce)

† 8. 2. 1988 **Trenčín**

generál

Ing., kpt. v r. 1957, mjr. v r. 1961, plk. v r. 1970, genmjr. v r. 1976

Obecnú školu navštevoval v Čiernych Kľačanoch a vo Volkovciach. Meštiansku školu v rokoch 1942-45 v Zlatých Moravciach. V roku 1945 začal študovať na Obchodnej akadémii v Nitre, kde absolvoval iba jeden ročník. V školskom roku 1947-48 navštevoval prvý semester Právnickej fakulty UK v Bratislave. V r. 1948-49 pôsobil ako konzultant a administratívny pracovník v Zlatých Moravciach a v Bratislave. V r. 1950 nastúpil do základnej vojenskej služby v Šternberku. Absolvoval poddôstojnícku školu delostrelectva v Mladej a r. 1951 Školu na dôstojníkov v zálohe v Nitre. V rokoch 1951-52 bol náčelníkom zásobovania pohonnými hmotami a mazadlami a veliteľom dopravnej čaty v 361. delostreleckom pluku Mladá. 1.4.1952 sa stal dôstojníkom z povolenia v hodnosti poručíka. V r. 1952-53 navštevoval kurz zástupcov veliteľov pre zásobovanie vo Vojenskej akadémii v Prahe. Následne pôsobil do roku 1954 ako zástupca veliteľa pre zásobovanie v Trebišove. 15.7.1954 bol povýšený na nadporučíka. R. 1954-57 študoval odbor vševojskového tyla na Fakulte tyla Vojenskej akadémie K. Gottwalda v Prahe. Do roku 1959 pôsobil v Košiciach, následne slúžil ako starší dôstojník na veliteľstve 2. VO v **Trenčíne**. V r. 1960-61 na štábe náčelníka tyla MNO – námestníka ministra národnej obrany. V r. 1961-67 pôsobil v Prešove. 1.5.1965 bol povýšený na podplukovníka. V r. 1967-68 pôsobil ako náčelník štábu veliteľstva VVO v **Trenčíne**. V roku 1968 začal študovať Vojenskú akadémiu Generálneho štábu ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorošilova v Moskve. Následne sa stal náčelníkom štábu tyla veliteľstva Západného vojenského okruhu v Táboře a od r. 1973 bol náčelníkom tyla – zástupcom veliteľa VVO v **Trenčíne**. Vojenskú kariéru ukončil 31.1.1988 kedy ho prepustili zo služby a následne preložili do zálohy.

Počas svojej pracovnej kariéry získal množstvo vojenských ocenení a vyznamenaní.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Ján Štaigl a kol. - Bratislava : Magnet Press, Slovakia, 2012. - S. 53-54.

GALLO Jozef

* 11. 4. 1922 Trenčianska Teplá-Dobrá (okres Trenčín)

† 24. 6. 1996 **Trenčín**

geodet, právnik

Ing. v r. 1946, JUDr. v r. 1972

Po maturite odišiel študovať zememeračské inžinierstvo na Odbor špeciálnych náuk na SVŠT v Bratislave. V rokoch 1945-49 študoval právo na Právnickej fakulte SU. Zo štúdia bol v roku 1949 vylúčený, no v roku 1968 bol rehabilitovaný a v roku 1970 štúdium dokončil.

V rokoch 1947-51 pracoval v zememeračskej kancelárii, v r. 1951-53 v zememeračskom odd. v Stavoprojekte, 1953-54 v n. p. Geometra, 1954-73 pracoval ako kontrolór, vedúci odd. projektu, prevádzkový inžinier, technolog a právnik metodik v Oblastnom ústave geodézie a kartografie. V rokoch 1973-79 bol vedúci prevádzky evidencie nehnuteľností v n. p. Geodézia v Bratislave, v rokoch 1979-85 v **Trenčíne** a od roku 1985 bol na dôchodku.

Popri svojej geodetickej práci venoval sa aj riadiacej a organizačnej činnosti, spolupracoval na tvorbe nových technologických postupov hlavne v oblasti evidencie nehnuteľností. Bol spoluriešiteľom štátnej výskumnej úlohy Usporiadanie vlastníckych vzťahov na Slovensku z hľadiska evidencie nehnuteľností. Svoje odborné články pravidelne publikoval v časopise Geodetický a kartografický obzor. Bol aktívnym členom terminologickej komisie Slovenského úradu geodézie a kartografie.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 52.

GAUBEOVÁ Ružena (rod. Hirschová), (pseud. Ružena Belanská)

* 25. 1. 1901 Valaská Belá (okres Prievidza)

† 8. 7. 1989

spisovateľka pre deti, úradníčka

Ľudovú školu navštevovala vo Valaskej Belej, neskôr študovala na Vyššej dievčenskej škole v **Trenčíne**. V rokoch 1925-29 pracovala ako úradníčka v advokátskej kancelárii, r. 1930-32 v továrni na káble, r. 1950-55 vo vydavateľstve Pravda, r. 1956-64 dokumentaristka-knihovníčka v Slovenskom vydavateľstve politickej literatúry, neskôr vo vydavateľstve Osveta v Bratislave. Od roku 1964 bola na dôchodku.

V roku 1952 debutovala knihou pre deti Kolo, kolo mlynské, v roku 1953 vydala zbierku poviedok Červená mašlička, v tom istom roku vydala biografické rozprávanie o Petrovi Jilemnickom, ktoré je beletristickou ilustráciou faktov zo spisovateľovho života. Umelecky najúspešnejšou knihou je Ako spinkajú ruže (1976), v ktorej poeticky zobrazila drobné príbehy a zážitky malého dieťaťa. Venovala sa aj verejnej a publicistickej činnosti, bola členkou redakčnej rady časopisu Sociálne súdnictvo, blízka jej bola problematika detských domovov. V roku 1963 založila účet Zlatý kľúč na pomoc detským domovom, na výstavbu Detského mestečka v Trenčíne. V roku 1962 napísala informačnú brožúru pre dospelých o detských jasiach Najmenší školáci. Rozprávky a poviedky pre deti uverejňovala v časopisoch: Kamarát, Ohník,

Slniečko, Zornička, publicistické príspevky a články v periodikách: Kultúrna tvorba, Kultúrny život, Literárne noviny, Práca, Pravda, Rodina a škola, Slovenka, Život a i. Bola členkou komisie Predsedníctva SNR pre starostlivosť a ohrozenú mládež.

Literatúra

Lexikón slovenských žien / Ľudmila Ďuranová a kol. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 68.

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H.- Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 83.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2007. - S. 9.

GAVALEC Milan

* 16. 12.1925 Zemianske Podhradie (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 17. 9. 1999 Praha (Česko)

generál

Ing., kpt. v r. 1952, plk. v r. 1961, genmjr. v r. 1967.

Gymnázium študoval v Novom Meste nad Váhom, kde maturoval v roku 1945. V rokoch 1945-47 bol frekventantom Delostreleckého učilišťa v Olomouci. Po ukončení bol vyradený v hodnosti poručíka delostrelectva a stal sa vojakom z povolania. V rokoch 1948-49 absolvoval aplikačnú školu delostrelectva v Olomouci, po jej skončení sa vrátil do delostreleckého oddielu 307 i do pôvodnej funkcie náčelníka štábu. V rokoch 1950-52 študoval Tylovu fakultu Vojenskej akadémie v Prahe. Po ukončení štúdia bol prvým pomocníkom náčelníka plánovacej správy tyla veliteľstva 2. vojenského okruhu v **Trenčíne** a v rokoch 1953-55 náčelníkom tyla 9. pešej divízie. V rokoch 1955-62 bol najprv náčelníkom oddelenia kádrov tyla na kádrovej správe MNO v Prahe a potom zástupcom náčelníka a kádrovej správy MNO pre štúdium, výber a rozostavenie kádrov. V rokoch 1962-64 absolvoval v Moskve Vojenskú akadémiu Generálneho štábu Ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorošilova. Po návrate z Moskvy bol zástupcom veliteľa pre tylo a náčelník tyla 1. armády, od roku 1965 Západného vojenského okruhu v Pílbame. 1. 10. 1967 bol vymenovaný do hodnosti generálmajora. Od roku 1970 vykonával funkciu náčelníka štábu Hlavného tyla MNO v Prahe. V roku 1985 požiadal o prepustenie zo služobného pomeru vojaka z povolania. 31. 1. 1986 bol preraďovaný do výslužby. Počas svojej pracovnej kariéry získal mnohé ocenenia a vyznamenania.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Ján Štaigl a kol. - Bratislava : Magnet Press, Slovakia, 2012. - S. 54.

GETLÍK Andrej

* 27. 2. 1916 Vinné (okres Michalovce)

† 19. 10. 1990 Bratislava

lekár-pediatier, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1944, CSc. v r. 1965, doc. v r. 1967, univ. prof. in memoriam 1990

Ľudovú školu navštevoval vo Vinnom. Gymnázium v rokoch 1930-38 študoval v Michalovciach. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte UK, resp. SU v Bratislave, kde aj promoval. Po ukončení štúdia do roku 1945 bol asistentom 1. detskej kliniky v Bratislave. V rokoch 1946-52 pracoval ako sekundárny lekár, neskôr primár detského oddelenia OÚNZ v **Trenčíne**. V rokoch 1952-53 asistent na Katedre pediatrie a v Ústave doškolovania lekárov v Havlíčkovom Brode, 1954-68 vedúci Katedry pediatrie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v **Trenčíne**. V rokoch 1967-86 pôsobil v Bratislave, od roku 1987 bol na dôchodku.

Jeden zo zakladateľov modernej pediatrie na Slovensku. Zdôrazňoval neoddeliteľnosť matky od dieťaťa, v klinickej praxi sa zaoberal problematikou vrodených vývojových a metabolických porúch u novorodencov, fenyketonúriou, hypotyreózou a cystickou fibrózou. Prvý v svetovej literatúre opísal úspešnú liečbu celulózneho imunodeficitu (Pyoderma vegetans) podávaním transfer faktora. Má zásluhy aj na založení klinickej alergiológie a imunológie na Slovensku, čím sa dostal do povedomia v zahraničí.

Publikačne bol činný, je autorom alebo spoluautorom 11 knižných publikácií, autor vedeckých štúdií uverejňovaných v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch: Bratislavské lekárske listy, Československá pediatrie, Lekársky obzor a i. Prednášal na vedeckých kongresoch a seminároch na Slovensku, ale aj v zahraničí. Bol členom redakčnej rady časopisu Československá pediatrie.

Člen výboru alergologickej, imunologickej a genetickej spoločnosti. V rokoch 1969-77 bol predseda Slovenskej lekárskej spoločnosti, od 1973 čestný člen Poľskej pediatickej spoločnosti, od 1976 člen Československej pediatickej spoločnosti pri ČSAV, od 1980 člen Maďarskej pediatickej spoločnosti. V roku 1965 bol vyznamenaný Zlatou medailou Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 130-131.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová, Marta Drličková, Miroslav Tibor Morovics. - Bratislava : Veda, 2010. - S. 179.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 92.

GOLIAN Ján

* 26. 1. 1906 Dombóvár (Maďarsko)

† apríl 1945 Flossenbürg (Nemecko)

odbojár, generál

Kpt. v r. 1938, mjr. v r. 1940, podplk. v r. 1943, brigádny gen. v r. 1944

Ľudovú školu navštevoval v Bojnjej. Do roku 1925 študoval na Vyššej priemyselnej škole strojníckej v Bratislave, do roku 1927 na Vojenskej akadémii v Hraniciach, na Vyššej jazdeckej škole v Pardubiciach. V rokoch 1937-38 študoval na Vysokej škole vojenskej v Prahe, 1939 v Bratislave.

V r. 1927-37 bol dôstojníkom československej armády v Litoměřiciach a v Pardubiciach, r. 1938-39 v Banskej Bystrici, r. 1939-44 na veliteľstve 1. divízie oblasti v **Trenčíne**, z toho v roku 1943 bol náčelník štábu Rýchlej divízie na východnom fronte. Od januára 1944 podplukovník generálneho štábu, náčelník štábu Veliteľstva pozemného vojska v Banskej Bystrici. Od 1.9.1944 bol veliteľ, 7.10.1944 zástupca veliteľa 1. čs. armády na Slovensku, 1944 plukovník a brigádny generál.

Po vzniku Slovenského štátu v marci 1939 sa nestotožnil s jeho režimom. V **Trenčíne** udržiavali kontakty s dôstojníkmi i s niektorými čs. orientovanými predstaviteľmi bývalých vládnych strán. V Banskej Bystrici zoskupil okolo seba skupinu odbojárskeho dôstojníkov, ktorá pripravovala plány na ozbrojené vystúpenie. V marci 1944 ho E. Beneš oficiálne poveril úlohou pripraviť vojenský plán povstania. Po vypuknutí SNP bol vymenovaný 1.9.1944 za veliteľa 1. čs. armády na Slovensku. Zaslúžil sa o vybudovanie vojska, ktoré dokázalo stabilizovať obranu povstaleckého územia. Ako hlavný veliteľ povstania, nedokázal však zastaviť postup nemeckého vojska. Vo funkcii veliteľa 1. čs. armády na Slovensku a predsedu Rady na obranu Slovenska ho vystriedal generál R. Viest. Od 7.10.1944 ako jeho zástupca s ním velil povstaleckej čs. armáde až do jej porážky 26.10.1944. Spolu s Viestom ich na úteku 3.11.1944 zajali Nemci pri Pohronskom Bukovci. Boli transportovaní do Berlína, kde ich odsúdili na trest smrti. J. Golian zomrel za neznámych okolností na jar v roku 1945 v koncentračnom tábore vo Flossenbürgu.

V roku 1945 ho vyznamenali in memoriam Radom SNP I. triedy a Československým vojnovým krížom 1939. V roku 1969 Radom republiky a i.

V roku 1946 in memoriam povýšený do hodnosti divízneho generála, neskôr v roku 1969 generálplukovník in memoriam.

Pamiatky: obec Lapášske Ďarmoty premenované na Golianovo; vo viacerých mestách i v **Trenčíne** po ňom pomenované ulice.

Literatúra

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 93.

Biografický lexikón Slovenska. III. G-H. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 158-159.

Encyclopaedia Beliana : slovenská všeobecná encyklopédia. Piaty zväzok. Galb-Hir .- Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2007. – S. 214.

GÖNCI Juraj (pseud. Juro Trenčiansky, gi, Tr.)

* 14. 12. 1914 **Trenčín**

† 6. 3. 2005 **Trenčín**

knihovník, básnik, redaktor, publicista

Strednú školu študoval na Štátnom reálnom gymnázii v **Trenčíne**, kde aj v roku 1934 maturoval. V rokoch 1934-38 študoval na Právnickej fakulte UK v Bratislave, 1938-41 pracoval v advokátskej kancelárii v **Trenčíne**. V rokoch 1941-45 absolvoval vojenskú prezenčnú službu. Od júla 1943 služba pri preradení na civilného zamestnanca VS v Bratislave. R. 1945-48 pracoval ako administratívno-právny pracovník v stavebníctve v **Trenčíne**. R. 1949-50 bol šéfredaktorom Hlasu Nitrianskeho kraja v Nitre. R. 1950-53 administratívny pracovník v stavebníctve a v potravinárstve v **Trenčíne**. R. 1954-55 riaditeľ Okresného osvetového domu v **Trenčíne** a od roku 1955 bol riaditeľom Okresnej knižnice v Trenčíne (od r. 1968 Krajskej knižnice v Trenčíne) až do odchodu na dôchodok v apríli 1979. Vytvoril knižnicu univerzálneho charakteru, ktorá patrila k jedným z najrozvinutejších knižníc svojho druhu na Slovensku.

Hoci študoval právo, jeho záujem sa sústreďoval predovšetkým na kultúrnu a osvetovú činnosť. Založil klub priateľov umenia a spoluorganizoval známe „Literárne štvrtky“ v 30. rokoch minulého storočia, ktoré sa pravidelne konávali v hoteli Tatra. Okrem toho sa podieľal na príprave akadémií, divadelných predstavení, plesov pre vysokoškolákov. Redakčne sa podieľal na tvorbe niekoľkých regionálnych periodík. Popri zamestnaní bol prvým výkonným riaditeľom okresného týždenníka Považský hlas. V novinárskej činnosti potom pokračoval od roku 1949 ako šéfredaktor novovzniknutého krajského týždenníka Hlas Nitrianskeho kraja v Nitre. Už počas gymnaziálnych štúdií prispieval do regionálneho týždenníka Trenčiansky obzor. Pod pseudonymom Juro Trenčiansky vydal tri básnické zbierky Hluché ozveny (1936), Zradná zem (1946) a Veterný kohút (2003). Venoval sa aj politickej satire a písal epigramy. V rukopise zostali ďalšie verše, medzi ktorými nájdeme intímnu lyriku, príležitostné básne, verše revolty, sarkazmu a kritiky. Známa je aj jeho odborná literárna činnosť. Je autorom publikácie Krajská knižnica v Trenčíne 1925-1990 (1992). Dvadsať rokov viedol Divadlo poézie.

V rokoch 1963-1979 bol členom Slovenskej knižničnej rady. Je nositeľom viacerých uznaní a ocenení. Od r. 1969 bol nositeľom čestného titulu Zaslúžilý pracovník kultúry.

Literatúra

Trenčianske noviny. – Roč. XXXVI, č. 1-2 (3.1.1995), s. 5.

Knihovník s dušou básnika : osobná bibliografia Juraja Gönciho-Trenčianskeho / zost.

Ľudmila Strohnerová. – Trenčín : Štátna krajská knižnica Michala Rešetku, 1999. – S. 9-10.

Trenčianske noviny. – XLI, č. 1-2 (4.1.2000), s. 3.

Info Trenčín. – Roč. VII, č. 6 (24.3.2005), s. 15.

GROSS Hugo

* 21. 5. 1894 Svinná (okres Trenčín)

† 25. 1. 1971 **Trenčín**

maliar

Študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, kde v roku 1913 maturoval. V rokoch 1913-14 študoval na umelecko-priemyselnej škole v Budapešti u S. Pappa, v rokoch 1920-22 na umelecko-priemyselnej škole v Prahe u E. Dítěta a u Sussera, v r. 1922-24 na výtvarnej akadémii v Drážďanoch u M. Feldbauera, r. 1924-25 na výtvarnej akadémii vo Viedni. V rokoch 1918-20 bol na študijnom pobyte v Mníchove. Od roku 1925 až do svojej smrti pôsobil ako výtvarník v slobodnom povolani v **Trenčíne**. Po roku 1939 bol rasovo prenasledovaný. R. 1944 účastník 2. čs. odboja.

Vo svojej tvorbe sa predovšetkým zamerával na krajinomalbu, malbu zátiší, portrétov a a figurálnych kompozícií. Námety čerpal najmä z **Trenčína** a okolia, ale tiež aj z Oravy a z Liptova. Z tohto obdobia sú známe obrazy Drietomská dolina (1950), Krajina s mostom pri Bobote (1956), Pod Vršatcom (1956), Malá Hradná (1958). Lákali ho najmä civilizáciou nedotknuté územia v blízkosti Trenčína. S obľubou maľoval pri rieke Váh, močiare, osamelé stromy, sihote. Tiež sa vo svojej tvorbe venoval maľbám, kde je dominantný Trenčiansky hrad a malebné zákutia starých uličiek, ktoré sú vzácnym historickým dokumentom o podobe vtedajšieho mesta. Z ďalšej jeho tvorby sú známe obrazy Súčan (1931), Trenčín (1936), Trenčín v červánkoch (1949), Na Sihoti (1963), Žltý Trenčín (1968) a i. Jeho obrazy má v zbierke Galéria M. A. Bazovského a Trenčianske múzeum v Trenčíne.

Od r. 1930 bol členom Združenia slovenských výtvarných umelcov, Spolku slovenských umelcov a Zväzu slovenských umelcov. Po roku 1945 Bloku slovenských výtvarníkov a od 1949 Zväzu slovenských výtvarných umelcov.

Literatúra

Trenčianske noviny. – Roč. XXXV, č. 22 (24.5.1994), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H. Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 229-230.

Trenčianske noviny. – Roč. 42, č. 4 (23.1.2001), s. 4.

GUNIŠ Cyril Marián

* 10. 4. 1901 Veľké Chlievany (okres Bánovce nad Bebravou)

† 24. 8. 1974 Nitra

jazykovedec, pedagóg, katolícky kňaz-piarista

PhDr. v r. 1943

Ľudovú školu navštevoval v rokoch 1907-12 vo Veľkých Chlievanoch. V rokoch 1912-14 študoval v saleziánskom ústave v Turíne, r. 1914-20 na gymnáziu v Ostrihome. Medzitým v roku 1916 vstúpil do rehole saleziánov. V rokoch 1923-27 študoval na teologickej fakulte v Turíne, kde ho 10.7.1927 vysvätili za kňaza. V roku 1931 prestúpil do rehole piaristov. V rokoch 1932-36 pokračoval v štúdiu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

Ako vychovávateľ-salezián pôsobil v Przemysli (Poľsko) v rokoch 1927-28. Odtiaľ odišiel do Šaštína, kde bol v rokoch 1928-32. V rokoch 1936-45 pôsobil na rôznych miestach v Prievidzi, Hronskom Beňadiku, Nitre, Svätom Jure, r. 1945-55 v **Trenčíne**. Súčasne v rokoch 1941-48 prednášal externe taliančinu na SU a na Vysokej škole obchodnej v Bratislave. V rokoch 1955-69 pôsobil v Soblahove ako správca fary. Od roku 1969 bol na dôchodku v Biskupiciach pri Bánovciach nad Bebravou a od r. 1972 v Nitre.

Bol známy predovšetkým ako propagátor talianskej kultúry a talianskeho jazyka na Slovensku. Publikoval knižne i časopisecky. Je autorom učebnice taliančiny *La lingua italiana* (1942), ktorú doplnil konverzačnou príručkou *Talianske rozhovory* (1945). Aktívny bol aj ako náboženský publicista. V rokoch 1930-36 redigoval saleziánsky mesačník *Don Bosco*, prispieval do Katolíckych novín, *Duchovného pastiera*, *Elánu* a i. Preložil z poľštiny do slovenčiny viacero duchovných piesní. Účastník 2. čs. odboja a SNP.

R. 1947 vyznamenaný československou vojenskou medailou Za zásluhy I. stupňa a ďalšími pamätnými medailami a plaketami.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. III. G-H. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 252.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. – Bratislava : Lúč, 2000. - S. 428.

HAJDUCH Ján

* 18. 3. 1906 **Trenčín**

† 4. 8. 1972 **Trenčín**

fotograf, strážnik

Ľudovú školu navštevoval v **Trenčíne**. Bol zamestnancom Mestského úradu v Trenčíne. Od 30. rokov minulého storočia publikoval v ilustrovaných časopisoch. Od 40. rokov sa intenzívne zúčastňoval na organizačnom živote v amatérskej fotografii.

Patril k významnej skupine trenčianskych fotografov: J. Halaša, L. Farkaš a K. Kállay, s ktorými fotografoval okolie Trenčína, dediny so zachovaným folklórom. Spolu s Jánom Halašom fotografovali aj turisticky atraktívne oblasti Slovenska. Ťažiskom jeho tvorby bola krajinárska a národopisná fotografia, od 50. rokov 20.

storočia zameraná na faktografické hodnoty. Zúčastňoval sa na výstavách doma i v zahraničí.

Autor a spoluautor viacerých obrazových publikácií : Demänovské jaskyne pri Liptovskom Mikuláši (s J. Halašom, 1952), Hore Váhom, dolu Váhom (s J. Halašom, 1953), Demänovské jaskyne (1954), Slovenské hrady (1955), Krásy Považia (1957), Trenčín a okolie (1963) a i.

Svoje fotografie uverejňoval aj v ilustrovaných časopisoch, najmä v Krásach Slovenska.

R. 1935-36 vyznamenaný 3. cenou v medzinárodnom konkurze firmy Adox, 1938 ocenený v súťaži cestovného ruchu v Žiline.

Od roku 1942 bol člen Fotoskupiny Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Trenčíne, 1943 náhradný člen výboru Fotozboru pri Klube slovenských turistov a lyžiarov, člen Ústredia amatérskej fotografie na Slovensku a 1946 jeho podpredseda, 1954 člen fotografickej sekcie ZSVU.

Literatúra

Dejiny slovenskej fotografie / Ľudovít Hlaváč. – Martin : Osveta, 1989. – S. 203.

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H. - Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 292.

Trenčianske noviny, roč. 57, č. 11 (21.3.2016), s. 8

HALAŠA Ján (pseud. Jano z búdy)

* 9. 10. 1893 Martin

† 12. 10. 1981 **Trenčín**

fotograf, lekárnik, organizátor turistiky

PhMr. v r. 1919

Študoval na ev. lýceách v Banskej Bystrici, Šoproni a do 1911 v Bratislave. Farmáciu študoval v Budapešti, neskôr na Karlovej univerzite v Prahe. V rokoch 1911-13 bol praktikant v Bratislave, neskôr v Martine a v **Trenčíne**. Od roku 1922 bol spolumajiteľom lekárne K Sv. Duchu, po roku 1945 pracovník lekární. V rokoch 1967-72 pracoval ako fotograf Trenčianskeho múzea v **Trenčíne**. V rokoch 1919-45 spolupracoval s bratom na vydávaní humoristicko-satirického týždenníka Kocúr, do ktorého prispieval paródiami na tvorbu martinských básnikov a satirickými úvahami.

Je predstaviteľom piktorializmu a kritického ruralizmu medzivojnového obdobia. V **Trenčíne** sa začal zaoberať fotografiou, od polovice 20. rokov 20. storočia chodil s J. Hajduchom a L. Farkašom do okolia mesta, kde vytvárali impresionisticky ladené fotografie považských síhtí. Jadrom Halašovej tvorby bola príroda, človek, krajina, jeho život a kultúrno-historické pamiatky. Bol organizátor slovenskej turistiky a vysokohorského športu. Ako turista fotograficky dokumentoval takmer všetky horské oblasti Slovenska a postupne zostavil obrázkový zemepis Liptova, Turca a Oravy. Fotograficky podrobne zmapoval okolie Trenčína a to najmä obce Hornú

a Dolnú Súču, Moravské Lieskové, Zliechov a Čičmany. Svoju fotografickú prácu zverejnil v rokoch 1943-79 na samostatných alebo spoločných výstavách na viacerých miestach Slovenska.

Jeho fotografie sú v zbierkach SNG v Bratislave, Galérie M. A. Bazovského v **Trenčíne**, Moravskej galérie v Brne a Trenčianskeho múzea v **Trenčíne**.

Ja autorom alebo spoluautorom viacerých kníh: Demänovské jaskyne pri Liptovskom Mikuláši (s J. Hajduchom, 1952), Hore Váhom, dolu Váhom (s J. Hajduchom, 1953), Veľká Fatra (1955), Najkrajšie doliny Slovenska (1958), Prielom Hornádu (1962), Trenčianske Teplice (1975) a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska 2 : E-J . / kol.. – Bratislava : VEDA, 1978. – S. 219.

Dejiny slovenskej fotografie / Ľudovít Hlaváč. – Martin : Osveta, 1989. – S. 203-204.

Ján Halaša 1893-1981: personálba bibliografia / Ľudmila Strohnerová. – Trenčín : Okresná knižnica, 1993. – 106 s.

Biografický lexikón Slovenska. III.G-H. – Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. – S. 318-319.

HAMŽÍK Julián

* 6. 11. 1957 **Trenčín**

† 6. 5. 2016 Trebostovo (okres Martin)

lekár-chirurg, vysokoškolský pedagóg

MUDr. v r. 1983, doc. v r. 2004, PhD.

Významný lekár európskeho formátu, ktorý sa nezameniteľne zapísal do histórie slovenskej hrudníkovej chirurgie. Žiak primára MUDr. Jiřího Vrstýka. Promoval na LF UK v Bratislave. Ako sekundárny lekár pôsobil v Centre hrudníkovej chirurgie vo Vyšných Hágoch. Po získaní 2. stupňa atestácie z hrudníkovej chirurgie stáva sa jeho primárom. V r. 1990-91 absolvoval stáž v Memorial Sloan-Kettering Cancer Center a Mount Sinai Hospital v New Yorku. Jeho organizačné, odborné a ľudské kvality ho predurčili k vedúcim pozíciám. V rokoch 1993-02 primár Torakochirurgického oddelenia vo Vyšných Hágoch, v rokoch 1999-02 riaditeľ Ústavu TBC a pľúcnych chorôb vo Vyšných Hágoch. Od 1. 6. 2003 odborný asistent na 1. chirurgickej klinike Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine. V rokoch 2006-14 riaditeľ Univerzitnej nemocnice Martin. Jeho zásluhou vznikla v júni 2012 Klinika hrudníkovej chirurgie s vybavením na európskej úrovni, ktorej sa stal prednostom.

Rozsiahla je jeho publikačná činnosť. Je spoluautorom monografií Atlas miniinvasívnej chirurgie a chirurgickej endoskopie (1998), Karcinóm pľúc (2010), Detská chirurgia (2015). Články uverejňoval najmä v časopisoch *Studia pneumologica* et *phthiseologica*, *Slovenská chirurgia*, *Slovenský chirurg*, *Zdravotnícke noviny*, *Rozhľady v chirurgii*. Je prvým autorom videotoraskopie na Slovensku – resekcia paž-

ráka a náhrada hrubým črevom cestou videotoraskopie v roku 1995.

Dlhoročný člen výboru Slovenskej pneumologickej a ftizeologickej spoločnosti, hlavný odborník pre hrudníkovú chirurgiu MZ SR, člen Rotary klubu v Martine, člen Mestského zastupiteľstva Vysoké Tatry. Jeho plodný život pretrhla predčasná smrť.

Literatúra

Dejiny slovenskej chirurgie / Peter Kothaj a kolektív.- Prievidza : Patria I., 2016.- S. 585.

Respiro.- ISSN: 1335-3985.- Roč. 14, č. 4-5 (2016), s. 88-91.

Tatranský dvojtyždenník.- Roč. 27, č. 11 (26.5.2016), s. 2.

HANUS František

* 13. 1. 1890 Viedeň

† 17. 2. 1953 **Trenčín**

dirigent, upravovateľ ľudových piesní

Hudobné vzdelanie (hru na klarinete a violončele) získal vo vojenskej hudbe v **Trenčíne**. Od r. 1903 elév a člen orchestra vojenskej hudby, 1947-51 inštruktor Dychovej hudby závodu Odeva **Trenčín**. Po 1918 absolvoval po Slovensku dobročinné koncerty, upravoval slov. ľud. piesne, kt. vysielal Čs. rozhlas.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 284.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 350.

HANUŠIN Ján

* 31. 1. 1920 Hažlín (okres Bardejov)

† 17. 2. 2000 **Trenčín**

etnograf, múzejník

PhDr. v r. 1949

Ľudovú školu absolvoval v Hubošovciach, 1933-41 študoval na gymnáziu v Prešove, 1942-46 odbor národopis a sociológia na Filozofickej fakulte SU, 1960-63 externe na SPŠ stavebnej v Bratislave. R. 1950 vedecký asistent SAV, 1950-52 odborný referent Výskumného ústavu Povereníctva výživy v Bratislave, 1952-55 kustód Okr. múzea v **Trenčíne**, 1955-58 riaditeľ Slovenského národného múzea, 1958-60 z politických dôvodov väznený v Pílbame, 1960-61 technický úradník v Dekore **Trenčín**, 1961-65 v Západoslovenských liehovaroch a konzervárňach, 1966-71 sociológ v Odevných závodoch v **Trenčíne**, 1972-73 technický úradník v závodoch Mlynskeho a pekárenského priemyslu, 1973-80 skladník v Doprastave v Bratislave.

Ako etnograf sa venoval terénnemu výskumu a štúdiu technických pamiatok,

najmä zariadení na vodný pohon. Zaslúžil sa o záchranu vodných mlynov v Jelke, Tomášikove, v Bohuniciach, Schaubmarovho mlyna, habánskeho mlyna v Sobotišti. Autor jubilejnej publikácie Vodné družstvo na Ondave (1949). Autor odborných príspevkov i populárno-náučných článkov publikovaných v časopisoch Slov. národopis, Nové Obzory, Agrikultúra, Príroda a spoločnosť, Pamiatky a múzeá. R. 1952-58 jeden z najprogresívnejších pracovníkov slov. múzejníctva. Zasadzoval sa za zlúčenie múzeí v Banskej Štiavnici na múzeum banského profilu. Navrhoval modernejšie prezentácie muzeálnej práce.

Jeho profesionálna kariéra múzejníka a etnografa bola prerušená. R. 1958 bol Krajským súdom v Prahe odsúdený na 6 rokov väzenia na základe vykonštruovaných politických dôvodov. Po amnestii 1960, hoci vykonával robotnícke a úradnícke práce, pokračoval v etnografickom výskume. Po r. 1989 aktívne pracoval v Konfederácii politických väzňov.

Člen výboru Zväzu slov. múzeí, člen Slov. národopisnej spoločnosti, Slov. sociologickej spoločnosti, Slov. spoločnosti pre dejiny vedy a techniky. R. 1968 vyznamenaný Za zásluhy o rozvoj slov. múzejníctva.

Literatúra

Múzeum. - Roč. 35, č. 4 (1990), s. 87-89.

Múzeum. - Roč. 46, č. 2 (2000), s. 47-48.

Slovenský národopis. - ISSN: 1335-1303. – Roč. 48, č. 2 (2000), s. 229-231.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 354.

HARNÍČEK Čestmír

* 27. 6. 1927 Rokytnice u Přerova (Česko)

† 5. 1. 2015 **Trenčín**

fotograf, horolezec, konštruktér a pilot rýchlostných motorových člnov, umelecký rezbár

Absolvoval Vysokú školu technickú a Vojenskú technickú akadémiu Brne. V r. 1954-1990 konštruktér, neskôr vedúci odboru špeciálnej techniky v Konštrukte **Trenčín**. Od r. 1990 na dôchodku.

Harníček bol neobyčajne všestraný. Popri svojej profesii vynikol vo viacerých činnostiach. Počas vysokoškolských štúdií sa začal venovať fotografovaniu a horolezectvu. Po príchode do **Trenčína** r. 1954 založil horolezecký klub. Už vtedy bol členom reprezentačného družstva. V r. 1962 spoluzakladal fotografickú skupinu Méta (spolu s A. Štubňom, S. Sokolom, F. Spáčilom), ktorá bola jedna z prvých na Slovensku a významnou mierou ovplyvnila smerovanie slovenskej fotografie 60-tych rokov. Výrazným rysom Harníčkovskej fotografickej tvorby bolo výtvarné videnie, zmysel pre detail a metaforický pohľad. Na výstavách mali úspech jeho

farebné i čiernobiele fotografie. Fotografovaniu sa s plným nasadením venoval do začiatku sedemdesiatych rokov. Potom ho však na dlhší čas pohltila ďalšia vášeň, rýchle motorové člny, ktoré ho upútali príchodom do **Trenčína**. Bol propagátorom tohto športu. V r. 1966 založil oddiel vodného motorizmu TJ Ostrov **Trenčín**. Na vodných člnoch nielen pretekal, ale ich aj konštruoval. Skúsenosti získaval na služobných cestách v ZSSR a NDR. Používal Wartburg motory, ktoré upravil na vyššie výkony. Celkovo skonštruoval 19 typov motorových člnov. Organizoval rýchlostné preteky a vytrvalostné plavby. Zúčastnil sa 150 závodov, stal sa šesťkrát majstrom Československa. V kategórii R-1000 bol držiteľom československého rýchlostného rekordu s motorom Wartburg-130 kilometrov za hodinu.

Po odchode do dôchodku sa vrátil k výtvarným aktivitám ako autor drobných drevených plastik. Prvotnú inšpiráciu našiel v Afrike v 90-tych rokoch, kde sa ocitol pracovne. Od masiek sa dostal k voľnej tvorbe. Z dreva vyrezal do dvetisíc sošiek. Člen združenia neprofesionálnych výtvarníkov pri Trenčianskom osvetovom stredisku. V r. 1970 ocenený za prínos pre čs. fotografiu medzinárodným titulom AFIAP. Nositeľ titulu Majster športu. Držiteľ medaily Gabriela Licharda od Národného osvetového centra, Pamätnej plakety Trenčianskeho osvetového strediska.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 44, č. 30 (28.7.2003), s. 3.

Trenčianske noviny. - Roč. 48, č. 25 (25.6.2007), s. 25.

Trenčianske noviny. - Roč. 48, č. 40 (8.10.2007), s. 5.

Info Tremčín. - Roč. 18, č. 1 (30.1.2015), s. 11.

HAŠKO Michal

* 28. 9. 1894 Vyhne (okres Žiar nad Hronom)

† 15. 8. 1972 **Trenčín**

zvonolejár, strojár

Posledný činný zvonolejár na Slovensku. Vo svojom rodisku sa vyučil za strojného zámočníka vo firme Kachelmann. R. 1929-45 pracoval v strojárňach v Považskej Bystrici. R. 1945 sa presťahoval do **Trenčína**, kde kúpil zvonolejársku firmu Pavla Ranku. Odliel 48 zvonov prevažne pre obce okolia **Trenčína** a pre sklársku obec Sidónia (po r. 1993 súčasť moravského mesta Brumov-Bylnice, okres. Zlín). Okrem zvonov robil odliatky pre podniky v **Trenčíne** a okolí. V päťdesiatych rokoch 20. storočia dielňa zanikla.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 293.

Trenčianske noviny. - Roč. 29, č. 46 (15.11.1988), s. 3.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 372.

HAVLÍKOVÁ Klára (rod. Bartošková)

* 15. 10. 1931 Martin

† 2. 2. 2007 Bratislava

klaviristka

Detstvo prežila v Trenčianskej Teplej, r. 1941-45 študovala na gymnáziu v **Trenčíne**, kde získala i počiatočné hudobné vzdelanie u Idy Gallovej-Brunovskej (žiačka Bélu Bartóka v Budapešti). Súkromná hudobná škola v **Trenčíne** mala vysokú úroveň a bola vyhľadávaná mnohými žiakmi. R. 1947-52 študovala klavír na konzervatóriu v Bratislave u A. Kafendovej, 1952-1956 klavírnú hru na VŠMU u R. Macudziňského. Od r. 1961 vystupovala koncertne, 1967-1989 členka Slovenskej filharmónie, od 1972 jej sólistka.

Havlíkovej umelecká dráha sa začala naplno rozvíjať na začiatku 60. rokov kedy upozornila ako sólistka Sinfonietty ciocosy Bohuslava Martinů. V jej bohatom repertoári boli popri skladbách J. S. Bacha, W. A. Mozarta, L. van Beethovena zastúpené diela skladateľov 20. stor. (C. Debussy, L. Janáček, S. Prokofiev, D. Šostakovič a i.). Sám Dmitrij Šostakovič jej listom poďakoval za vynikajúcu interpretáciu jeho prelúdií. Najväčší dôraz však kládla na propagáciu a interpretáciu slovenskej hudobnej tvorby, a to predovšetkým Eugena Suchoňa, ktorého dielo zaujalo v koncertnom živote K. Havlíkovej dominantné postavenie. Často interpretovala diela J. Cikkeru, F. Kafendu a i. Absolvovala mnohé koncerty v zahraničí vo vyše 20 krajinách sveta. Nahrala mnoho diel pre zahraničné rozhlasové a televízne spoločnosti a jej gramofónové platne vydali domáce i zahraničné vydavateľstvá. V neskorších rokoch svojej umeleckej dráhy sa sústredila na hudobno-propagačnú činnosť na Slovensku. Participovala ako interpretka a spolutvorkyňa vo viacerých hudobných projektoch. Autorka autobiografie Čiernobiele klávesy života (2003).

Zaslúžila umelkyňa (1976). R. 1981 vyznamenaná Cenou Zväzu slov. skladateľov, držiteľka Ceny Hudobného fondu (3x), Ceny Zväzu žien a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska 2 :E-J. – Bratislava : VEDA, 1978.- S. 236.

Hudobný život.- Roč. 33, č. 11 (2001), s. 3.

Čiernobiele klávesy života / Klára Havlíková.- [Bratislava] : Nebojsa, 2003.- 240 s.

Who is Who v Slovenskej republike.- Zug . Who is Who, 2006.- S.430-431.

www.sme.sk/c/3131517/zomrela-popredna-klaviristka-klara-havlikova-bartoskova.html

HAVRAN Ján

* 30. 12. 1914 Hronský Beňadik (okres Žarnovica)

† 11. 12. 1999 **Trenčín**

pedagóg, regionálny historik, publicista

Základné vzdelanie získal v Hronskom Beňadiku, maturoval na gymnáziu v Leviciach, vysokoškolské štúdium absolvoval na Filozofickej fak. UK v Bratislave (kombinácia zemepis-dejepis). Po ukončení štúdia nastúpil ako učiteľ na gymnáziu v Skalici. R. 1948 prešiel na I. gymnázium v **Trenčíne**, neskôr na II. tamojšie gymnázium, v r. 1968 sa vrátil na I. gymnázium Ľ. Štúra, kde pôsobil do odchodu na dôchodok r. 1981. V 60. rokoch na určitý čas musel školstvo opustiť.

Propagátor regionálnej histórie a geografie. Veľkú pozornosť venoval histórii školstva v **Trenčíne**. Napísal výnimočnú prácu Dejiny trenčianskeho gymnázia do roku 1918, ktorá vyšla tlačou ako súčasť publikácie 320 rokov trenčianskeho gymnázia... (1969). Spoluautor publikácie 220. výročie založenia Piaristického gymnázia v Trenčíne (1996), Trenčín a okolie (1965). Rozsiahla je jeho prednášková a publikačná činnosť. Články najmä o regionálnych dejateľoch (M. Rešetka, M. Medňanský, D. Štúr, M. Čák-Trenčiansky, J. Branecký, J. Rekem, Ľ. Stárek a i.) publikoval v zborníkoch: Vlastivedný zborník Trenčianskeho múzea, Slávin, v časopisoch: Ochranca prírody a pamiatok, Považie, Trenčianske noviny, Vlastivedný časopis. Patril medzi zakladateľov trenčianskej pobočky Slov. spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV.

Člen Slov. historickej spoločnosti SAV, Slov. numizmatickej spoločnosti v Trenčíne, Slov spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Osobnosť mesta Trenčín 1996.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 41, č. 3 (11.1.2000), s. 9.

Považie. - Roč. 10, č. 2 (2000), s. 9.

Ján Havran (Archív VKMR Trenčín)

HLAVÁČ Štefan

* 3. 12. 1903 Budapešť

† 11. 2. 1983 Prešov (pochovaný v Hermanovciach)

katolícky kňaz, učiteľ, biskupský radca, mecén

ThDr. v r. 1932

R. 1910-16 navštevoval ľud. školu v Trenčianskych Tepliciach, 1916-22 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1922-23 v Trnave, 1923-24 v Nitre, kde 1924-27 absolvoval teológiu, 1927-29 študoval na Cyrilometodskej fakulte v Olomouci, 1929 vysvätený za kňaza, 1930 vykonal skúšku učiteľskej spôsobilosti pre stredné školy, 1929-1949 učiteľ náboženstva, slovenčiny a latinčiny na gymnáziu, súčasne duchovný správca

nemocnice v Michalovciach, 1949-1950 katechéta na gymnáziu v Humennom, 1951-52 administrátor farnosti Valaliky-Všechsvätých. R. 1952 zatknutý, obvinený za protištátnu činnosť a odsúdený na 3 roky. Väzený v Prešove, Košiciach, Ilave, Prahe. V r. 1954 prepustený, do r. 1957 farár v **Trenčíne-Kubrej**, 1957-1983 farár v Hermanovciach.

Jedna z vedúcich duchovných osobností na východnom Slovensku. Úspešný stredoškolský učiteľ. R. 1920 pomáhal pri zakladaní katolíckeho spolku Jednota Orla v **Trenčíne-Kubrej**, kde nacvičoval divadelné predstavenia a pripravoval vzdelávacie prednášky. Podporoval chudobných študentov. Na východnom Slovensku sa angažoval vo viacerých organizáciách soc. starostlivosti. Bol predsedom Ligy proti TBC. V Michalovciach založil katolícky skauting. Medzi jeho žiakov patrili básnik katolíckej moderny Gorazd Zvonický a kardinál Jozef Tomko. Zaslúžil sa o opravu cintorína, kostola, poľných krížov a kaplniek v okolí Hermanoviec. Za aktívnu náboženskú činnosť bol prenasledovaný a väzený.

R. 1939-1945 soc. referent HSĽS, 1942-1944 predseda miestnej organizácie HSĽS v Michalovciach. Svoje postavenie počas vojny využil na záchranu viacerých rasovo perzekuovaných.

Pamiatky: hrob s náhrobníkom na cintoríne v Hermanovciach; pomník, spolok Rodina prof. Hlaváča a pomenovaná ulica v Michalovciach; pomenované námestie a lekáreň v **Trenčíne-Kubrej**.

Literatúra

Profesor Hlaváč / Štefan Halás.- Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1996.- 130 s.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka.- Bratislava : Lúč, 2000.- S. 486.

Taký bol Hlaváč : svedectvá o ňom / zostavil a upravil Štefan Halás.- Michalovce : Rodina profesora Hlaváča, 2000.- 71 s.

Po priamych cestách: autobiografická črta / Štefan Hlaváč.- Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001.- 325 s.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 372.

Boží priatelia : slovenské martyrológium / Viliam Judák. – Trnava : Spolok svätého Vojtech, 2016.- S. 503-517.

HLUCHÁŇ Ján Oskár

* 15. 5. 1907 Bytča

† 20. 2. 1993 **Trenčín**

dôstojník, odbojár

kpt. v r. 1945, pplk. v r. 1948, plk. v r. 1991

R. 1913-18 navštevoval ľud. školu v Bytči, 1918-22 meštianku v Žiline a v Bratislave, 1922-25 vyššiu obchodnú školu v Kežmarku, 1927-28 študoval na škole pre dôstoj-

níkov pechoty v zálohe v Košiciach, 1939-40 absolvoval kurz veliteľov pohraničných rôt v Bratislave, 1947 kurz veliteľov oddielov na Vojenskej vysokej škole v Prahe. R. 1927-30 vojak základnej vojenskej služby, 1938 počas mobilizácie v činnnej službe, od r. 1939 dôstojník pechoty v slov. armáde, spravodajský dôstojník v Trebišove, 1940 veliteľ pohraničnej roty 24 v Michalovciach, postupne veliteľ viacerých rôt. R. 1944-45 účastník SNP, od r. 1945 príslušník čs. armády z povolania. V r. 1945-49 zastával funkcie veliteľa posádok v Levoči, Martine a v Nitre. Od r. 1950 úradník Čs. št. lesov v Malackách, 1953-58 Karpatského lesného priemyslu v Pezinku, od r. 1958 zamestnanec ČSAD v **Trenčíne**.

Účastník druhého čs. odboja. Pôsobil v priestore Zvolen-Lučenec. Po potlačení povstania sa skrýval v Nízkych Tatrách. R. 1949 z politických dôvodov preložený na dovolenku s čakaním, 1950 prepustený z armády. R. 1991 bol mimosúdne rehabilitovaný v hodnosti plukovník. Vyznamenaný Za hrdinstvo II. Stupňa a pamätnou medailou Radu SNP.

Literatúra

Vojenské osobnosti československého odboja 1939-1945 / zodpovedný redaktor Jaroslav Látník.- Praha : Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2005.- S. 98.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 475.

Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939-1945 / František Cséfalvay a kolektív.- Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013.- S. 88-89.

HOFFSTÄDTER Bedrich (od 1944 Horský)

* 15. 11. 1910 **Trenčín**

† 10. 8. 1954 Liptovský Mikuláš

maliar, výtvarný pedagóg

doc. v r. 1951

Študoval na dvojročnej obchodnej škole v **Trenčíne**, 1931-36 u W. Nowaka na AVU v Prahe. R. 1932 bol na študijnom pobyte v Drážďanoch, 1935 v Paríži. R. 1938 učiteľ kreslenia v Liptovskom Mikuláši, potom maliar v slobodnom povolaní v Prahe, v r. 1949 sa definitívne usadil v Bratislave, kde pôsobil na Pedagogickej fakulte SU, 1951-1954 viedol školu krajinárskeho maliarstva na VŠVU.

Už počas vysokoškolských štúdií sa zblížil so skupinou slov. a čes. maliarov (J. Želibský, J. Mudroch, P. Matejka, A. Nemeš), ale najmä s M. Benkom, C. Majerníkom a K. Sokolom, s kt. mal spoločné soc. čítanie a ľavicovú orientáciu. Skúmal tvorbu Cézanna a kubizmu. V tridsiatych rokoch namaľoval známe obrazy Na brehu a Milenci. Tematicky často čerpal zo života veľkomesta. Žánrové scény a výjavy ulíc, električiek, ihrísk zachytával v zjednodušenej expresívnej skratke. R. 1943 si na druhej súbornej výstave v Prahe vydobyl popredné miesto vo svojej generácii a vystavil niektoré najtypickejšie svoje diela (Svadobná fotografia, V tramvaji,

Hliadka). R. 1945 spoluzakladal Skupinu výtvarných umelcov 29. augusta, v jej vedení zastupoval pražských Slovákov. Popri obľúbených športových motívoch spracúval spomienky na okupáciu, pražské povstanie, SNP (Poprava, Salva, Mŕtvy revolucionár). Od r. 1946 často chodieval na Oravu a do Liptova za krajinárskymi motívami, čím jeho tvorba nadobúdala slov. prízvuk (Delenie pôdy, Liptov, Vynášanie Moreny). V r. 1950 sa prihlásil k metóde tzv. social. realizmu, vypustil figurálnu tematiku a venoval sa výlučne krajinomalbe. Najmä na Liptove zbieral študijný materiál na veľké panoramatické krajiny. Najväčšmi sa zaslúžil o progresívne naplnenie programu v našej krajinomalbe zač. 50. rokov 20. storočia.

Člen Umeleckej besedy v Prahe, Umeleckej besedy slovenskej, predseda Skupiny výtvarných umelcov 29. augusta, predseda slov. sekcie Zväzu čs. výtvarných umelcov. Tragická smrť r. 1954 prerušila umelcovu tvorbu.

Literatúra

Bedrich Hoffstädter / Ľudmila Peterajová. - Bratislava : Pallas, 1977.- 1965 s.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 495-497.

Encyclopaedia Beliana. 6, His-Im.- Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010.- S. 88
Orol Tatranský.- Roč.33, č. 12 (24.3.2018), s.10.

HOLÁK, Ján

* 22. 1. 1907 **Trenčín**

† 18. 6. 1988 Bratislava (počovaný v **Trenčíne**)

historik, právnik

JUDr. v r. 1930

Ľud. školu a do 1926 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1926-30 na Právnickej fak. UK v Bratislave, 1931-35 študijné pobyty v Halle, Ríme, Haagu a v Prahe. R. 1930-36 asistent Právnickej fak. UK, 1936-39 právnik verejnej správy, 1939-41 legačný radca, 1946-51 sudca správneho súdu, 1951-67 pracovník Slov. št. sporiteľne, od r. 1967 na dôchodku.

Ako historik sa špecializoval na slov. a uhor. stredoveké dejiny, najmä na regionálnu históriu Bratislavy a **Trenčína**, venoval sa problematike mestského práva a právneho postaveniu obyvateľstva v stredovekých mestách. Výsledky svojej práce začal publikovať hneď po ukončení vysokej školy. Štúdie publikoval vo viacerých zborníkoch (Sborník MS, Bratislava, Carpatica a i.) a články v periodickej tlači. Završením jeho celoživotnej práce bola populárno-vedecká monografia Beda odsúdeným (1974), v kt. sa zaoberal dejinami feudálneho súdnictva. Blízky spolupracovník Jozefa Braneckého, jeho pozostalosť spracoval a uložil v archíve Trenčianskeho múzea v **Trenčíne**.

Literatúra

Trenčín 1972 : Vlastivedný zborník Trenčianskeho múzea v Trenčíne / zost. Milan Šišmiš.- Bratislava : Obzor, 1973.- S. 184-185

Trenčianske noviny. - ISSN 0139-5068. - Roč. 38, č. 4 (21.12.1997), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 505-506.

HOLOUBEK Josef

* 4. 3. 1892 Hradec Králové-Ploštice nad Labem

† 24. 3. 1967 **Trenčín**

maliar

manželka: Mária Holoubková-Urbasiowna

Obecné školy navštevoval v Třebichovciach a v Ploštici nad Labem, reálku v Kostelci nad Orlicí, od 1906 na súkromnej maliarskej škole K. Reisnera, 1907-08 u Vavřina na kurze figurálnej a krajinárskej maľby, od 1910 u E. Dítěho a A. Hofbauera na Umeleckopriemyselnej škole v Prahe. R. 1921-23 absolvoval študijné cesty v Juhoslávii a Taliansku. Výtvarník v slobodnom povolaní v Handlovej, 1920-1967 v **Trenčíne**.

Holoubkovo výtvarné umenie dospievalo v **Trenčíne**. Väčšinu svojej tvorby orientoval na realistickú krajinomaľbu, pričom sa tematicky sústredil najmä na **Trenčín**. Najpôvabnejšie sú jeho obrazy z jari, leta a jesene. Cítiť v nich jeho vrúcny vzťah k mestu. Obrazy sa vyznačujú lyricky ladenou farebnosťou. V 50. rokoch 20. stor. zachytával sociál. premeny mesta (Hydrocentrály na Váhu, Na trati). Príležitostne sa podujal i na portrétovanie (predstavitelia mesta). S Hugom Grossom podnikal študijné cesty na Oravu, do Vysokých Tatier, do Trenčianskych Teplíc a Orlických hôr. Jeho diela sa nachádzajú v Galérii M. A. Bazovského v **Trenčíne** a v Trenčianskom múzeu v **Trenčíne**.

Člen ZSVU, Zväzu čes. výtvarných umelcov a Moravských výtvarníkov v Brne.

Pamiatky: portrét od G. Salaya (nedokončený); pamätná tabuľa na dome na Mierovom námestí v **Trenčíne** (odhalená 1973).

Literatúra

Trenčín v umení / Gregor Medvecký. - Trenčín : [Trenčianske podniky], 1967. - S. 93,99.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 368.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007. - S. 536.

Trenčianske noviny. - Roč. 56, č. 43 (2.11.2015), s. 7.

HOLOUBKOVÁ-URBASIOWNA Mária

* 3. 4. 1898 Gudow (Poľsko)

† 24. 5. 2004 **Trenčín**

fotografka

manžel: Ladislav Holoubek

Prvá profesionálna fotografka na Slovensku. Patrí k najvýraznejším ženským postavám slovenskej poprevratovej fotografie. Jej fotografie sú súčasťou mnohých kníh na Slovensku i v Čechách.

R. 1919 otvorila v Trenčianskych Tepliciach ateliér Foto Tatra, neskôr známy ako Foto Holoubková. Okrem hlavnej výroby mala filiálky na Sliachi a v Nových Zámkoch. Jej „dopisnice“ boli prvými pohľadnicami vyrábanými fotografickou cestou, nie tlačene ako doposiaľ. Vyrábala fotografie s folklórnymi a krajinárskymi zábermi miest z celého Slovenska, mapovala verejný život a politický život. Pred jej objektívom stál Beneš, Hlinka, Tiso. R. 1936 nafotografovala návštevu prezidenta T. G. Masaryka v **Trenčíne**.

Od r. 1919 spolupracovala s kameramanom a dokumentaristom Cyrilom Kašparom, s ktorým založila v **Trenčíne** filmovacie štúdio Tatrafilm. Za necelých desať rokov (1919-1928) nakrútili viac ako 40 dokumentárnych a hraných filmov. Tzv. dodatky premietali v trenčianskom kine Bio Zora už od r. 1921. Najznámejšie diela: P. O. Hviezdoslav (1921), Pán prezident (1928), Od Tatier k Dunaju (1925) a i. Po likvidácii firmy odišiel Cyril Kašpar po r. 1928 do Olomouca, Holoubková sa naďalej venovala výrobe pohľadníc a viedla fotoateliér do r. 1955, kedy jej živnosť bola odobratá. Žiaľ, väčšina filmov sa nezachovala. Niektoré tituly Tatrafilmu zachránil známy režisér a filmový kritik Ivan Rumanovský. Desiatky reprodukcii sklenených platní negatívov bolo uložených v mestskom dome, neskôr v Trenčianskom múzeu, kde tvoria jeden z najzaujímavejších fondov.

Aktívna bola i v spolkovej činnosti. R. 1949 zakladajúca členka ZČSSP v Trenčíne, členka Slov. zväzu žien, ktorý jej udelil niekoľko vyznamenaní.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 24, č. 12 (22.3.1983), s. 6.

Považie. - Roč. 8, č. 4 (1998), s. 1, 9.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 12-13.

Encyclopaedia Beliana. 6, His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010. - S. 126.

Euroregión Bílé-Biele Karpaty. - [Trenčín] : Región Biele Karpaty, 2011. - S. 40-41

HORÁK, Jozef

* 7. 12. 1907 **Trenčín-Záblatie**

† 2. 11. 1975 Bánovce nad Bebravou

lesnícky odborník

Ing.

Študoval na drevárskej škole v Liptovskom Hrádku, 1927-31 na vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici, 1933 lesnícky odbor na VŠZ v Brne (nedokončil), od 1939 diaľkovo lesné inžinierstvo na SVŠT v Bratislave, 1953 absolvoval kurz pre meliorátorov v Palárikove. 1934-36 taxátor lesného hospodárstva v Pruskom, 1936-1950 referent, neskôr vedúci mestských lesov v Modre, 1950-51 pestovateľ v lesných

závodoch v Dubodiele a v Bánovciach nad Bebravou, 1951-71 prieskumník Lesprojektu, resp. Ústavu pre hosp. úpravu lesov vo Zvolene, pobočka Piešťany. Podieľal sa na vyhotovovaní lesných plánov pre lesné závody, na melioračných, poľovníckych a historických prieskumoch lesa. R. 1953-60 a 1963-73 spracoval lesomelioračné elaboráty, kt. boli podkladom pri projektovaní vodných diel na Považí, v povodí Nitricy, v lokalitách Bánovce nad Bebravou, Hričov, Krpeľany, Nitra, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Sučany, **Trenčín**. Osobitný význam mal protokol o Podunajskej nížine v spojitosti s prípravou vodného diela na Dunaji. Vypracoval zlepšovaci návrh na zber lesných semien. Podporoval rozvoj poľovníctva a rybárstva. Člen Slov. zväzu ochrancov prírody.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 558.

Historické lesnícke osobnosti / Viliam Stockmann.- Banská Bystrica : Lesy SR, 2012.- S. 90.

HORVÁTH Vladimír

* 7. 11. 1912 Trenčianska Teplá

† 28. 9. 1998 Bratislava

organizátor hudobného života, rozhlasový pracovník, stolný tenista, tréner

R. 1920-25 navštevoval ľud. školu v Trenčianskej Teplej, 1925-33 študoval na gymnázium v **Trenčíne**, 1935-37 hudobnú vedu a francúzštinu na Filozofickej fak. UK v Bratislave (nedokončil). R. 1937-45 hlásateľ Čs. a Slov. rozhlasu, 1945-48 vedúci Redakcie programov pre Slovákov v zahraničí Čs. rozhlasu, 1949-52 organizačný pracovník hudobnej a artistickej ústredne, 1953-77 vedúci koncertnej prevádzky SF v Bratislave, od r. 1977 na dôchodku, naďalej spolupracoval so SF.

Podieľal sa na organizovaní slov. koncertného života, 1952-66 jeden z usporiadateľov hudobných festivalov v Piešťanoch a Trenčianskych Tepliciach pod názvom Hudobné leto. Zaslúžil sa o vznik Bratislavskej hudobnej jari (neskorších Bratislavských hudobných slávností). R. 1949 inicioval založenie Komorného orchestra SF a 1956 Tria SF. Zostavovateľ a spoluautor príležitostných publikácií Hudobné festivaly na Slovensku (1956), Cirkevný hudobný spolok v Bratislave (1971), Dvadsať rokov Slovenskej filharmónie (1969), Encyklopédia stolného tenisu Slovenska (1969), programových bulletinov SF a bulletinov festivalov, 1958-76 externý dopisovateľ Večerníka.

Úspešný stolný tenista, 1930-49 hral za oddiely (TTS **Trenčín**, ŠK a YMCA Bratislava), 1940-43 a 1946-48 nehrajúci kapitán slov. a čs. reprezentačného družstva. R. 1934, 1942 a 1944 ako člen družstva ŠK Bratislava majster Slovenska, 1943 získal 2. miesto v slov. lige, 1948 ako nehrajúci kapitán zlatú medailu na majstrovstvách sveta v Londýne.

R. 1955 vzorný, 1972 zaslúžilý pracovník kultúry.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 2, E-J.- Bratislava : Veda, 1978.- S. 303.

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2007.- S. 596.

Hudobný život.- Roč. 45, č. 1-2 (2013), s. 50.

HREBÍK Jozef

* 28. 10. 1928 Lukáčovce (okres Nitra)

† 26. 3. 2017 **Trenčín**

generál

Ing. v r. 1967, pplk. v r. 1966, plk. v r. 1971, genpor. v r. 1979, genplk. v r. 1985

Absolvoval Školu na dôstojníkov v zálohe delostrelectva v Košiciach. 31.3.1952 prijatý za vojaka z povolania v hodnosti poručíka, v r. 1956 po absolvovaní skúšok pechotného učilišťa povýšený na kapitána, do r. 1958 kurz v Tankovom učilišti K. Gottwalda vo Vyškove na Morave. Popri funkcii veliteľa tankového práporu v 11. motostreleckom pluku v Klatovoch absolvoval maturitný kurz pre vojakov z povolania.

R. 1961 premiestnený do Martina na funkciu náčelníka štábu 10. tankového pluku.

R. 1962-1967 štúdium na Vojenskej akadémii A. Zápotockého v Brne, 1969-1970 veliteľ mikulovského útvaru, od 1971 náčelník štábu v Kroměříži, 1972-1974 štúdium na Vojenskej akadémii gen. Štábu ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorosilova v Moskve. R. 1977 veliteľ 1. armády Západného vojenského okruhu v Příbrame, 1981 zástupca náčelníka operačnej správy GŠ ČSLA. R. 1982 ustanovený do funkcie veliteľa Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**, r. 1989 odvolaný z funkcie a vymenovaný za 1. zástupcu náčelníka GŠ ČSLA, 1990 prepustený zo služobného pomeru vojaka z povolania a preložený do zálohy.

Vyznamenaný Radom červenej hviezdy (1970), Radom práce (1975), Za upevňovanie priateľstva v zbrani I. st. (1983), Radom červenej zástavy (1988), Pamätnou medailou ministra obrany SR (2008), držiteľ ďalších poľských, bulharských a sovietskych vyznamenaní.

Literatúra

Encyclopaedia Beliana. 6, His-Im.- Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010.- S. 233.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava :

Magnet Press, 2012.- S. 71-72

CHLEBANA Milan

* 25. 6. 1946 Horné Srnie (okres Trenčín)

† 25. 6. 2007 **Trenčín**

entograf, múzejník

PhDr.

Ľud. školu navštevoval v Hornom Srní, v **Trenčíne** študoval r. 1960-64 na Strednej ekonomickej škole, 1964-69 národopis a folkloristiku na Filozofickej fak. UK v Bratislave. R. 1969-73 odborný pracovník Etnografického ústavu SNM v Martine, 1973 Okresnej pamiatkovej správy v **Trenčíne**, 1973-07 pracovník oddelenia archeológie a etnografie Trenčianskeho múzea.

Už počas stredoškolského štúdia ho uchvátila zásluhou profesora Staňa história. Keďže sa v tom období štúdium histórie neotváralo, vyštudoval etnografiu a folkloristiku. V období vysokoškolských štúdií ho usmerňoval profesor Podolák, rodák z Dolnej Súče. Ako múzejník sa venoval výskumu najmä pastierstva, ovčiarstva a ľudového umenia. V rámci agrárnej témy sa ďalej venoval ľudovej strave a starým formám poľnohospodárstva. Začiatkom 80. rokov sa zúčastnil na výskume ľudovej kultúry v lokalite Čičmany, pre etnologický atlas Slovenska spolupracoval na výskume oblasti Horná Súča. Jeho veľkou vášňou bola história vojnových lietadiel, najmä z obdobia druhej svetovej vojny. V r. 2001 sa zúčastnil stavby pamätníka v Antonstalskej doline na počesť britského strelca počas vojny.

Je za ním bohatá výstavná činnosť doma i v zahraničí, expozície v Podjavorinskom múzeu v Novom Meste nad Váhom a v Trenčianskom múzeu.

Jeho odbornosť sa prejavila v rozsiahlej a rozmanitej publikačnej činnosti. Články uverejňoval v časopisoch a zborníkoch: *Lipovec*, *Múzeum*, *Trenčianske noviny*, *Tradície a súčasnosť*, *Západné Slovensko* a i. Autor monografie *Horná Súča* (1993), spoluautor *Melčice – Lieskové* (1998), *Horné Srnie* (1999), *Dejiny Nemšovej* (2002). Posledný príspevok do monografie *Trenčianske Stankovce* (2014) stihol odovzdať už počas ťažkej choroby.

Predseda západoslovenskej pobočky Slov. národopisnej spoločnosti pri SAV, člen výboru Národopisnej spoločnosti, člen subkomisie pre ľudové obyčaje v múzeu v Uherskom Hradišti.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 47, č. 21 (29.5.2006), s. 6.

Lipovec. - Roč. 16, č. 2 (2007), s. 2.

Lipovec. - Roč. 16, č. 3 (2007), s. 12.

Milan Chlebana (*Archív VKMR Trenčín*)

CHMULÍK Štefan

* 8. 2. 1897 Brvnište (okres Považská Bystrica)

† 12. 8. 1967 Bratislava

fotograf, strojársky odborník, úradník

Do r. 1918 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, potom na Právnickej fak. KU v Prahe (nedokončil). Pracovník Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave, od r. 1957 na dôchodku.

Fotografii sa venoval od r. 1930 ako člen bratislavského Združenia fotoamatérov YMCY, kde si osvojil orientáciu na krajinársku fotografiu. Ťažiskom jeho prác bola krajina v okolí rodného Brvníša a Bratislavy: Bratislava (1932), Bratislava v zime (1936). Samotná krajina nebola vždy predmetom jeho záujmu, bola skôr priestorom pre človeka a jeho prácu. V cykloch o ťatve, domácich prácach na dedine vidno vplyv soc.-kritického programu bratislavskej skupiny Sociofoto: Ťatva (1930). Svojou tvorbou sa zaradil medzi autorov soc. kritiky v slov. fotografii medzivojnového obdobia. Nesnímal vždy pri prvom stretnutí, k motívu sa viac ráz vracal, kým nebol spokojný s charakterom a atmosférou. Snímky publikoval v ilustrovanej periodickej tlači, najmä v časopisoch: Krásky Slovenska, Nový svet, Vesna. Jeho práce boli vystavované na individuálnych výstavách v Bratislave (1980, 1982), v r. 1932-52 na kolektívnych výstavách doma i v zahraničí (Bratislava, Praha, Anglicko, Španielsko, Švajčiarsko, USA). Pre očné chorobu predčasne ukončil fotografickú tvorbu.

R. 1942 ocenený čestným uznaním na medzinár. súťaži švajčiarskeho časopisu Camera.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 466-467.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 37.

CHOMKOVIČ Gregor

* 19. 4. 1891 Przegina (Poľsko)

† 11. 10. 1968 **Trenčín**

poľnohospodársky odborník, vysokoškolský profesor, vedecký pracovník

Ing. v r. 1922, Dr. v r. 1925, doc. v r. 1940, mimoriadny vysokoškolský prof. v r. 1943, riadny vysokoškolský prof. v r. 1974

R. 1897-1901 navštevoval ľud. školu v Poltave, do r. 1914 študoval na gymnáziách v Novom Saczi a v Gorliciach, 1917-19 na vysokej škole poľnohospodárskej vo Viedni, 1919-22 na VŠZ v Brne. R. 1929-30 absolvoval študijné cesty napr. do Anglicka, Francúzska, Nemecka, Poľska, Švajčiarska. R. 1920 praktikant Družstva pre výkrm a speňažovanie dobytku v Třeboviciach, 1920-22 demonštrátor na VŠZ, 1922-24 a 1925-27 asistent Morav. zemského výskumného ústavu zootechnického v Brne, súčasne liahne hydiny v Slavkove pri Brne, 1924-25 správca hydinárskej farmy Avicol v Potštejne, 1928-33 pracovník ústrednej kancelárie Zemědělskej rady pre Slovensko v Bratislave, 1933-35 jej pobočky v **Trenčíne**, 1935-42 Roľníckej komory v Novom Meste nad Váhom, 1940-45 externe prednášal na SVŠT v Bratislave, 1943 vedúci Ústavu zootechniky, 1945 prednosta na Povereníctve pre

výživu a zásobovanie SNR, 1946-52 prof. na Vysoké škole poľnohosp. a lesného inžinierstva v Košiciach, vedúci Ústavu všeobecnej zootechniky a biotechnológie, 1952-68 prof. na VŠP v Nitre.

Publikoval vyše 270 vedeckých a populárno-náučných prác a článkov. Vo vedeckovo-výskumnej činnosti sa venoval hydinárstvu, skúmal tvorbu žltka. Zaoberal sa aj výživou a kŕmením ošípaných. Od r. 1947 viedol rozsiahly výskum telesných proporcií hovädzieho dobytku na Slovensku. Autor vedeckých publikácií a príručiek o priepustnosti kože rýb pre živiny rozpustené vo vode. Odborné články publikoval v časopisoch Hospodársky obzor, Chovateľ, Poľnohospodárstvo, Slovenská farma, Slovenské pastvinárstvo a i.

R. 1947-48 prorektor, 1948-49 rektor, 1949-50 dekan, neskôr prodekan Zootechnickej fak. na Vysoké škole poľnohosp. a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, 1956-58 rektor VŠP v Nitre.

Od r. 1953 člen korešpondent SAV, člen ČSAZ, 1960-64 člen vedeckej rady Výskumného ústavu ovčiarskeho v **Trenčíne**. R. 1961 vyznamenaný za vynikajúcu prácu, 1966 striebornou čestnou plaketou ČSAV Za zásluhy o vedu a ľudstvo.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 468.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 125-126.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 42-43.

Encyclopaedia Beliana. 6, His-Im.- Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010.- S. 531.

CHURA Alojz Ján

* 11. 6. 1899 Bytča-Hliník nad Váhom

† 24. 7. 1979 **Trenčín**

lekár-pediatr, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1923, doc. v r. 1929, mimoriadny univ. prof. v r. 1933, univ. prof. v r. 1936

Jeden z najvýznamnejších slovenských pediatrov. Patril k zakladateľom a k prvým organizátorom moderného detského lekárstva na Slovensku. R. 1905-10 navštevoval ľud. školu v Bytči, 1910-18 na gymnáziu v Nitre, 1919 medicínu na univerzite v Budapešti, 1920 na lekárskej fak. Masarykovej univerzity v Brne, 1921-23 na UK v Bratislave. R. 1927-28 absolvoval študijné pobyty v Nemecku, Holandsku a vo Veľkej Británii. R. 1923-24 asistent u Z. Frankenbergera v Ústave histologickom a embryologickom, 1925-30 sekundárny lekár, 1930-45 prednosta Detskej kliniky, 1933-45 prof. na Lekárskej fak. UK, 1945-59 pracovník infekčného odd., od 1959

primár Pediatrického výskumného pracoviska Št. nemocnice v **Trenčíne**, od 1976 na dôchodku.

Zdôrazňoval význam prevencie a riešenia soc. otázok v zdravotnej starostlivosti o deti, podal návrh na systematické očkovanie proti záškrtu. Zriadil prvú stanicu materského mlieka, prvú prenatálnu poradňu pre gravidné ženy, kardiologickú, diabetologickú a reumatologickú poradňu pre deti, vybudoval prvú soc. detskú škôlku na Slovensku. Zakladateľ a vedúci činiteľ Pedologického a Pedopsychologického ústavu v Bratislave, kt. zabezpečoval systematické vyšetrovanie a výskum duševne a telesne postihnutých detí. Zaslúžil sa o vybudovanie Liečebného ústavu detskej tuberkulózy v Lučivnej. Po 1945 neprávom prenasledovaný z politických dôvodov, zbavený vedenia kliniky a univ. pedagogickej činnosti, preložený do **Trenčína**. R. 1969 politicky i odborne rehabilitovaný. V **Trenčíne** 1959 zriadil a dlhodobo viedol Pediatrické výskumné pracovisko. R. 1953 spoluzakladateľ postgraduálneho školiaceho strediska pediatriov a 1956 Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov so sídlom v **Trenčíne**, neskôr v Bratislave.

Autor odborných i populárno-náučných monografií. Medzi jeho najvýznamnejšie diela patrí 2-zväzková publikácia Slovensko bez dorastu? (1936-39), Sociálna pediatria (1940), Duševná hygiena slovenskej mládeže (1944), Nákazlivé choroby a ich profylaxia (1944), Infekčné choroby v detskom veku (1949), Choroby dýchacieho systému u detí (1971) a i. Vedecké štúdie uverejňoval v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch Bratislavské lekárske listy, Čs. pediatrie, Jahrbuch für Kinderheilkunde, Péče o mládež, Slov. lekár a i.

R. 1938-39 dekan Lekárskej fak. a rektor, 1940-42 prorektor SU v Bratislave, člen Učenej spoločnosti Šafárikovej a i. R. 1941 vyznamenaný Št. cenou SR, 1969 Radom práce, Medailou J. E. Purkyňu, zlatou medailou Spolku slov. lekárov a i.

Pamiatky: V **Trenčíne** pamätník v nemocnici, pamätná tabuľa na Mierovom námestí č. 25, hrob s náhrobným pomníkom, pomenovaná ulica.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 479.

Prof. MUDr. Alojz J. Chura 1899/1999 : K stému výročiu narodenia / zostavili Ivan Matušák, Viera Vojtková.- Bratislava : Print-Servis, 1999.- 14 s.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999.- S. 138.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 127-132.
Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 69-70.

Encyclopaedia Beliana. 6, His-Im.- Bratislava : Encyklopedický ústav SAV, 2010.- S. 595.
Revue medicíny v praxi.- Roč. 10, č. 4 (2012), s. 43.

Slovenské národné noviny.- Roč. 29, č. 23 (14.6.2014), s. 10.

IGAZ Jozef (pseud. Jožo Biskupický)

* 5. 8. 1901 Bánovce nad Bebravou

† 5. 6. 1949 Leopoldov (okres Hlohovec)

novinár, spisovateľ, redaktor

R. 1907-12 navštevoval ľud. školu v Bánovciach nad Bebravou, 1912-20 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, teológiu v Ríme (nedokončil). R. 1923-40 novinár a redaktor v Bratislave, Piešťanoch, Žiline, Košiciach, 1940-45 redaktor Slov. tlačovej kancelárie v Bratislave, po 1945 za politickú a publicistickú činnosť perzekvovaný, od 1948 väznený o i. v Leopoldove, kde zomrel.

R. 1929 tajomník Jurigovej SLS v Piešťanoch, udržiaval kontakty s iredentistickými skupinami F. Jehličku, vystupoval proti čs. štátnosti, 1937 s. J. Hamšíkom zakladateľ a vedúci funkcionár Obč. strany kresťanských roľníkov a robotníkov, 1938 po rozchode s ňou propagoval obranu Čs. republiky. R. 1948 odsúdený ľudovým súdom na 5 rokov väzenia. V 1928-31 hl. redaktor humoristicko-satirických periodík Facka a Satirický kurýr, týždenníka Piešťany a okolie, Slov. život, 1933 protičesky zameraného časopisu Slovo (aj vydavateľ). Od 1923 publikoval v periodikách Rozvoj, Nár. denník, Vlast' a svet a i. Uverejňoval poviedky, novely, fejtóny a básne i romány na pokračovanie. Knižne vydal zbierku básní Spoveď hriešnika (1929), sentimentálne romány Klerici (1931) a Preklínam válku (1832) a divadelnú hru Slnko nad Tatrami (1940).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 482.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia.- Bratislava : Literárne informačné centrum; Slovenská národná knižnica, 2008.- S. 332.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 74.

INFNER Štefan

* 15. 6. 1919 Vráble (okres Nitra)

† 30. 7. 1988 Trenčianske Teplice

generál, verejný činiteľ, odbojár

JUDr., kpt. v r. 1946, mjr. v r. 1951, pplk. v r. 1953, plk. v r. 1967, genmjr. v r. 1975

R. 1930-40 študoval na štátnom gymnáziu v Šuranoch, pracoval ako pomocný robotník a viazač kníh, po emigrácii do ZSSR ako drevorubač. Po r. 1938 v ilegálnom protifašistickom hnutí. V r. 1942 sa dobrovoľne prihlásil do čs. jednotky formujúcej sa v Buzuluku. R. 1944 po absolvovaní kurzu osvetových pracovníkov vymenovaný za podporučiaka v zálohe, neskôr pôsobil ako dôstojník obranného

spravodajstva I. čs. armádneho zboru v ZSSR.

Po oslobodení Československa pôsobil ako dôstojník obranného spravodajstva na MNO v Prahe. R. 1946 prijatý za dôstojníka z povolania v hodnosti kapitána, následne pôsobil v Lučenci, od 1948 na veliteľstve vojenskej oblasti 4 v Bratislave. V r. 1950-55 absolvoval Vojenskú právnickú akadémiu v Moskve.

Po štúdiu ho ustanovili za prokurátora oddelenia pre trestné veci na Hlavnej vojenskej prokuratúre v Prahe, neskôr v Bratislave. V r. 1967-80 prokurátor na Vyššej vojenskej prokuratúre v **Trenčíne**, najskôr vo funkcii námestníka vyššieho vojenského prokurátora, od 1968 ako vyšší vojenský prokurátor. V období tzv. Pražskej jari zasadal v Pillerovej komisii, kt. mala na starosti rehabilitáciu obetí bezprávia 50. rokov. R. 1980 preložený do zálohy.

Poslanec Federálneho zhromaždenia (1968-71), člen Predsedníctva Zväzu protifašistických bojovníkov (1960-68), člen vládnej komisie pre stíhanie vojnových zločincov (od 1973). Držiteľ viacerých československých, poľských a sovietskych významných odmen: Československá vojenská medaila Za zásluhy I. st. (1944), Československý vojnový kríž 1939 (1945), Rad SNP I. tr. (1948), Rad červenej hviezdy (1958), Rad červenej zástavy (1969) a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3, K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 445.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív. - Bratislava : Magnet Press, 2012. - S. 79.

INOVECKÁ Žela (rod. Fogarasiová)

* 1. 3. 1910 **Trenčín**

† 25. 5. 1980 Banská Bystrica

spisovateľka, prekladateľka, úradníčka

Vlastným menom Angela Ivanová. R. 1916-20 navštevovala ľud. školu, 1920-28 študovala na dievčenskom lýceu v Maďarsku. Po štúdiách pracovala ako úradníčka Krajského úradu v Bratislave, neskôr žila na viacerých miestach Slovenska (Bratislava, Levice, Vážec, Prešov, **Trenčín**). Napokon na dôchodku žila v Banskej Bystrici. Autorka populárnej literatúry, najmä ženských románov a poviedok, praktickej literatúry pre ženy, ale najmä kuchárskej problematiky (Dobrá rada nad zlato, 1938; Slovenská ľudová kuchárka na každý stôl, 1939; Veselá škola varenia, 1964). Knižne debutovala románom Padajúce hviezdy (1934), v rukopise ostali Kráľovná zo Spiša a Slávne ženy a slávne milenky. Pre deti vydala prózy Janičko a Slobovienka (1938) a Rozprávky a bájky z celého sveta (1944). Po 1937 prispievala zábavno-poučnými a praktickými článkami a poviedkami do časopisov Dennica, Nová žena, Živena, Slov. rozhlas, Svet mladých, Slovák a i. Literárne sa opäť aktivovala koncom 60. a zač. 70. rokov 20. stor. televíznymi scenármi, kt. však vychá-

dzali zo zastaraných umeleckých koncepcií (Somnium, 1969; Čln cez jazero, 1972; Keď zašumia biele brezy..., 1976). Prekladala z rus., franc., nem. a maď. jazyka.

Literatúra

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 103-104.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 15.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010. - S. 103.

Literárny (dvoj)tyždenník. - Roč. 23, č. 7-8 (2010), s. 2.

IZAKOVIČ Viliam

* 24. 6. 1925 Borová (okres Trnava)

† 26. 5. 1986 Bratislava

lekár-genetik, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1950, CSc. v r. 1966, doc. v r. 1971, prof. in memoriam v r. 1993

Jeden zo zakladateľov molekulárnej a klinickej genetiky na Slovensku. R. 1931-36 navštevoval ľud. školu v Borovej, 1937-44 študoval na gymnáziu v Trnave, 1944-50 na Lekárskej fak. SU v Bratislave. R. 1962-65 študijné pobyty vo Švédsku, Holandsku a ZSSR. R. 1950-57 sekundárny lekár, zástupca primára na internom odd. v Okresnom ústave nár. zdravia vo Zvolene, 1957-67 odborný asistent na Internej katedre a vedúci kabinetu klinickej genetiky v Slov. ústave pre doškoľovanie lekárov v **Trenčíne**, 1967-86 vedúci Subkatedry klinickej genetiky Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov, súčasne prednosta odd. klinickej genetiky v Nemocnici akademika L. Dérera v Bratislave.

Venoval sa organizačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti. Problematika endokrinológie, ktorej sa spočiatku venoval, ho priviedla k štúdiu genetiky, najmä cytogenetiky. R. 1972 vypracoval a realizoval prvú koncepciu lekárskej genetiky na Slovensku, čím sa vytvorili podmienky na budovanie genetických pracovísk. R. 1976 sa zaslúžil o vznik odd. klinickej genetiky v Dérerovej nemocnici v Bratislave. Vo vedeckovýskumnej práci sa zaoberal využitím cytogenetiky na diagnostiku a prevenciu závažných genetických porúch, najmä na rozsiahlu problematiku cytogenetiky hemoblastóz. Autor a spoluautor odborných publikácií Cytogenetika v klinickej endokrinológii (1972), Vademecum medicí (1972). Vyše 150 vedeckých štúdií uverejňoval v odborných domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch: Bratislavské lekárske listy, Clinical genetics, Čs. pediatrie, Endokrinologie, Journal of clinical endocrinology, Human genetics a i. Prekladateľ príručiek z rus. a angl. jazyka O dedičnosti (1979), Klinická genetika (1988). Autor, spoluautor a zostavovateľ učebníc pre postgraduálne štúdium lekárov Vnútné choroby 1-4 (1963-65), Gynekologická endokrinológia (1969), Klinická endokrinológia (1982) a i.

Člen predsedníctva Vedeckej rady Min. zdravotníctva SSR, súdny znalec v odbore genetika na Min. spravodlivosti SSR, predseda a spoluzakladateľ Slov. spoločnosti lekárskej genetiky, cytogenetickej sekcie Čs. biologickej spoločnosti pri ČSAV a i. R. 1964 vyznamenaný Háľkovou medailou, 1969 Déřerovou medailou, 1975 medailou Spolku slov. lekářov, 1985 Čs. spoločnosti J. E. Purkyňu, 1991 in memoriam zlatou Déřerovou medailou, medailou Trnavskej univerzity a i.

Pamiatky: od 1990 usporadúva Slov. spoločnosť lekárskej genetiky Izakovičov memoriál a od 1999 udeľuje pamätnú medailu V. Izakoviča.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 128-129.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 128-129.

Lekársky obzor.- Roč. 64, č. 11 (2015), s. 443-444.

JAMBOR Ladislav

* 1. 2. 1932 Považany (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 3. 9. 2005 **Trenčín**

pedagóg, numizmatik, filatelista, falerista, historik letectva, publicista
Mgr.

Národnú školu navštevoval v r. 1938-43 vo Svätom Kríži (dnes Považany), gymnázium 1943-51 v Novom Meste nad Váhom, 1956 Pedagogickú školu **v Trenčíne**, 1956-59 vyššiu pedagogickú školu v Bratislave odbor dejepis-zemepis, 1951-57 učiteľ v Lúke nad Váhom, 1957-59 zástupca riaditeľa v Bošáci, 1959-61 riaditeľ školy v Starej Turej, 1961-70 okresný školský inšpektor ONV **v Trenčíne**, 1970-92 riaditeľ Technického a materiálového strediska odboru školstva ONV, od 1992 na dôchodku.

Túžbou L. Jambora bolo stať sa pilotom. Ako študent sa venoval leteckému modelárstvu a lietaniu na vetroňoch. R. 1956 získal diplom učiteľa bezmotorového lietania a komisára pre letecké športy. Vyškoliť celú plejádu pilotov (do vážnej havárie 1958). Neskôr nastúpil do školských služieb. Bol vynikajúcim učiteľom a organizátorom. Po r. 1970 musel odísť z funkcie inšpektora. Jeho pôsobiskom sa stalo Technické a materiálové stredisko odboru školstva ONV, z kt. vybudoval jedno z najlepších stredísk na Slovensku. Popri práci sa venoval kultúrno-osvetovej činnosti, najmä histórii letectva a parašutizmu. Celý život sa usiloval, aby boli doplnené biele miesta našej histórie. Bol zakladajúcim členom trenčianskej pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti (1970). Od r. 1964 pôsobil v trenčianskej filatelii. Bez jeho iniciatívy by nebolo odhalených vyše desať pamätných tabúl významných dejateľov a „zabudnutých“ letcov: MvDr. Jozef Marek (Horná Streda,

1988), 1. padáková škola na Slovensku (Trenčín, 1997), poručík letectva Ján Prháček (1999), Andrej Kvasz, priekopník aviatiky na Slovensku (2003) a i. Inicioval a zabezpečoval vydanie medailí : 1800 rokov rímskeho nápisu na hradnej skale (autor A. Peter, 1979), Vzburá v Kragujevci 1918 (autor J. Kulich, 1983), Ján Halaša. lekárnik, fotograf (autor M. Struhárik, 1989), Jozef Branecký, provinciál, spisovateľ, historik (autor I. Mosný, 1992), Ostrihomský arcibiskup kardinál Alexander Rudnay (autor I. Mosný, 2000) a i. Bohatá bola jeho publikačná činnosť. Zostavil zborník Rákociho povstanie a bitka pri Hámroch (1989), autor publikácie 30 rokov organizovanej numizmatiky v Trenčíne (2000), spoluautor publikácie Rady a vyznamenania Slov. republiky 1939-45 (1992) a i. Články uverejňoval najmä v časopisoch: Osvetová práca, Považan, Jemnomechanik, Práca, Učiteľské noviny, Obrana, Trenčianske noviny a i.

Člen Zväzarmu (1950-90), podpredseda trenčianskej pobočky Zväzu slov. filatelistov (1966-05), predseda pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti (1967-05), podpredseda MO MS (1968-05), podpredseda Slov. leteckého zväzu generála M. R. Štefánika (1992-05), člen Slov. historickej spoločnosti (1981-05) a i. Držiteľ viacerých vyznamenaní a čestných titulov: Strieborný a zlatý odznak Za obetavú prácu vo Zväzarme (1958), Vzorný učiteľ (1968), Zlatá pamätná medaila ministra obrany SR za propagáciu histórie slov. parašutizmu (1997), medaile Za zásluhy o rozvoj numizmatiky na Slovensku (3.-1. stupeň, 1993-2007) a i. Osobnosť mesta Trenčín 1998.

Literatúra

Staroturiansky spravodajca. - Roč. 10, č. 2 (2002), s. 12.

Mgr. Ladislav Jambor : rozlúčková reč prednesená na pohrebe konanom 6. 9. 2005 v trenčianskom Dome smútku / Ivo Veliký. - 4 s.

Slovenský numizmatik. - Roč. 2, č. 2 (2015), s. 35-36.

Trenčianske noviny. - Roč. 58, č. 5 (7.2.2017), s. 6.

Slovenský numizmatik. - Roč. 4, č. 1 (2017), s. 5-7.

Dotazník pre biografický výskum osobností Slovenska

JANOTOVÁ Anna Barbora (rod. Dudáčková)

* 9. 5. 1896 Trenčín

† 12. 4. 1976 Bratislava

kultúrna a osvetová pracovníčka, učiteľka

Spoluzakladateľka a vedúca osobnosť Čs. Červeného kríža. Ako kultúrna pracovníčka sa venovala zbieraniu národopisného a historického materiálu. Ľud. školu navštevovala v rodnom **Trenčíne**, absolvovala učiteľský ústav a štúdium dejepisu a literatúry na UK v Bratislave. Od 1916 učiteľka v Turzovke, od 1924 v Bernolákove, od 1928 v Bratislave-Petržalke, potom v Bratislave. Počas pôsobenia v Turzovke sa venovala kultúrno-osvetovej práci. R. 1919-21 spolupracovala

s misiou ČSČK, založila Dorast ČSČK, Ligu proti tuberkulóze, organizovala akcie pomoci pre chudobné deti na horných Kysuciach. Po 1938 sa venovala osvetovej činnosti v Slov. Červenom kríži a Živene. Autorka poviedok a povestí, rozhlasových relácií S tetou Hanou (1935-38). So synom Igorom zostavila rozsiahle Dejiny drotárov, z kt. pripravila rozhlasové pásmo o slov. drotárstve a národopise Džarkovia (1968). V rkp. zanechala národopisnú prácu o Kysuciach a zbierku ľud. zvykov, piesní a povestí z horného Trenčianska. Viaceré povesti napísala do diela svojho manžela Ľudovíta Janotu Slovenské hrady 1-3 (1935-38).

Pamiatky: portréty od I. Žabotu (olej, 1919); A. Durjačku (olej, akvarely, 1935); O Šoršu (kresba, 1945); medaila od L. Cvengrošovej (farebný kov, 1982).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 532.

Národná osвета.- Roč. 6, č. 8 (1996), s. 6.

Lexikón slovenských žien.-Martin : Matica slovenská, 2003.- S. 109.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 17.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 202

JIRKU Emíl

* 20. 10. 1909 **Trenčín**

† 29.2.1980 **Trenčín**

chemik

Ing. v r. 1960, CSc. v r. 1969

R. 1915-18 navštevoval ľud. školu vo Viedni, 1919-24 študoval na reálnom gymnázii v **Trenčíne**, 1924-28 na priemyselnej škole chemickej v Banskej Štiavnici, 1955-60 na Chemickotechnologickej fak. SVŠT v Bratislave. R. 1928-30 pôsobil ako chemik vo firme F. L. Bittner v Brne, 1930 vo firme Aeskulap v Břeclavi, 1930-35 chemik, 1935-45 hlavný chemik, 1945-48 národný správca a 1948-51 riaditeľ cementárne v Hornom Srní, 1951-54 nezákonne väznený (1972 rehabilitovaný), 1954-56 hlavný technolog cementárne v Lietavskej Lúčke, 1957-60 vedúci odborového výskumu vývojového pracoviska pre cement a vápno pre Slovensko v **Trenčíne**, od 1972 riaditeľ Výskumného a vývojového ústavu maltovín v **Trenčíne**.

Venoval sa výskumu surovín na výrobu cementu a vápna. Podieľal sa na budovaní a rekonštrukcii starších cementární a vápeniek. Zaslúžil sa, že čs. cementárenský priemysel dosiahol európsku úroveň. Autor a spoluautor odborných monografií a učebníc Nové druhy cementov a ich použitie v stavebníctve (1959), Stavebnícky náučný slovník 1 (1961), ako aj príručky o šachovej psychológii (Psychológia hry v šachy (1943). Autor mnohých prednášok a oponentských posudkov, koordinoval

viacero výskumných úloh.

R. 1976 zaslúžilý pracovník v stavebníctve.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 562.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 136-137.
Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 276.

JURÁK Augustín

* 19. 7. 1949 **Trenčín-Kubra**

† 9. 11. 1994 Bratislava

prekladateľ, redaktor, knihovník, informatik

Mgr. v r. 1972

R. 1955-64 navštevoval ZDŠ v **Trenčíne-Kubrej**, 1964-67 študoval na SVŠ v **Trenčíne**, 1967-72 angličtinu a slovenčinu, 1975-78 externe editorstvo na Filozofickej fak. UK v Bratislave. R. 1972-73 redaktor Slovartu, 1973-78 vydavateľstva Slov. spisovateľ, 1978-80 odborný pracovník Ústavu pre informácie a riadenie kultúry, 1980-86 vedúci literárno-dramatického odd. Min. kultúry SSR, súčasne 1980-86 videostrediska Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Prekladateľ beletrie, predovšetkým detektívnej a dobrodružnej literatúry a divadelných hier z angličtiny. Od 1978 sa venoval i informatike. R. 1980 inicioval vznik a vypracoval koncepciu videostrediska Univerzitnej knižnice v Bratislave, čím sa zaslúžil o založenie videofondu populárno-náučných i odborných videodokumentov. Stal sa jeho prvým vedúcim. Autor populárno-náučných článkov, ktoré publikoval v časopise Osvetová práca.

Člen Zväzu slov. spisovateľov.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 302-303.

Slovník slovenských prekladateľov umeleckej literatúry.- Bratislava : VEDA : Ústav svetovej literatúry SAV, 2015.- S. 305-307.

JURAN Miroslav

* 25. 3. 1914 Žitná-Radiša (okres Bánovce nad Bebravou)

† 14. 7. 1970 Ružomberok

prekladateľ, učiteľ

R. 1920-24 navštevoval ľud. školy v Žitnej a Topolčanoch, 1924-32 študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, 1932-34 na UK a 1934-35 na Pedagogickej akadémii v Bratislave. R. 1935-36 učiteľ vo Vrútkach, 1936-37 v **Trenčíne**, po vojenskej službe 1939-40 v Púchove, 1940-41 vo Vrútkach, 1941-70 v Martine.

Literárne bol ovplyvnený časopismi Elán, LUK, Tvorba a i. Po 1948 v spolupráci s J. Telgárskym a J. Horákom prekladal z ruštiny. Od 1946 uverejňoval preklady v Národných novinách, Slniečku, Matičnom čítaní a i. V knižných prekladoch sa orientoval na novú sov. detskú a mládežnícku literatúru. V menšej miere sa venoval odborným prekladom (Dobrochotov: Chov ošípaných, 1950; Maximovová: Pestovanie slnečnice, 1950). Spolupracoval s Pedagogickým sborníkom MS, kde publikoval články najmä o vyučovaní telesnej výchovy.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J.- Martin : Matica slovenská, 1987.- S. 574.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 304.

KARDOŠ František

* 27. 5. 1907 Pružina (okres Považská Bystrica)

† 9. 3. 1996 Bratislava

lekár-pediater, ftizeológ

MUDr. v r. 1934

Jeden zo zakladateľov slov. pediatrie. Ľud. školu navštevoval v Pružine, v **Trenčíne** študoval na gymnáziu, 1928-34 na Lekárskej fak. UK v Bratislave. R. 1931-33 demonštrátor v Patologicko-anatomickom ústave, 1934 asistent na Klinike internej propedeutiky, 1934-35 asistent v Ústave pre patologickú anatómiu, histológiu a bakteriológiu, 1935-39 pôsobil na Detskej klinike Lekárskej fak. UK, 1939-46 riaditeľ Št. detského liečebného ústavu v Dolnom Smokovci, 1946-76 primár detského odd. nemocnice v Leviciach, od 1973 na dôchodku, súčasne 1976-81 obvodný pediater v Leviciach.

V 40. rokoch 20. stor. sa pod vedením A. Churu venoval prevencii a liečbe rachitidy, spolupracoval pri zriaďovaní detských odd. nemocníc v **Trenčíne** a v Martine, prednášal na ošetrovateľskej škole a na doškoľovacích kurzoch pre lekárov. Ako riaditeľ detského liečebného ústavu v Tatrách zaviedol do terapie tuberkulózy nové moderné metódy - klimaticko-dietetickú, režimovú a kolapsovú, zaobstaral nové röntgenové prístroje a tomograf. Zaslúžil sa o výrazné zníženie detskej úmrtnosti. R. 1946 zriadil detské odd. v nemocnici v Leviciach, organizoval starostlivosť o deti v prinavrátených oblastiach južného Slovenska ako jediný pediater pre obvodu Levice, Želiezovce, Nová Baňa a Zlaté Moravce. R. 1949 inicioval očkovanie

detí proti tuberkulóze na Slovensku. Odborné príspevky uverejňoval v časopise Bratislavské lekárske listy.

Člen Spolku čs. resp. slov. lekárov, Slov. lekárskej spoločnosti, Pediatrickej spoločnosti.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 140-141.

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 417-418.

Dimenzie.- Roč. 14, č. 5 (2014), s. 61.

KAŠŠOVIC Ján

* 25. 5. 1902 Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 21. 10. 1990 Palm Springs, USA

publicista, prekladateľ, krajinský pracovník, právnik

JUDr. v r. 1930

R. 1908-13 navštevoval ľud. školu v Bošáci, 1913-21 študoval na piaristických gymnáziách v **Trenčíne** a v Nitre, 1921-23 filozofiu na univerzite de Propaganda Fide v Ríme (nedokončil), 1923-25 absolvoval vojenskú prezenčnú službu v Banskej Bystrici, Košiciach a v Krupine, 1926-30 študoval na Právnickej fak. UK v Bratislave. R. 1930-39 právnik verejnej správy, 1940 legačný radca Min. zahraničných vecí v Bratislave, chargé d'affaires na Veľvyslanectve v Ríme, 1941 predseda Ústredného úradu práce, 1942 Ústrednej robotníckej poisťovne, 1943-45 šéf prezídia Min. vnútra v Bratislave, 1945 na služobnej ceste do Talianska ťažko ranený pri autohavárii. R. 1946 emigroval do USA, 1947-49 prof. latinčiny a gréčtiny na St. Bede College v Peru, neskôr farmár, robotník a úradník, naposledy žil v Palm Springs.

Aktívne sa venoval národnému a náboženskému životu na Slovensku i v zahraničí. Už počas vysokoškolského štúdia sa v spolupráci s E. Filkornom podieľal na výchove stredoškol. a vysokoškol. študentstva. Účastník katolíckych cirkevných podujatí.

R. 1933 zorganizoval zájazd 750 Slovákov do Ríma pri príležitosti Anni Redemptoris, 1939 sa zúčastnil na inštalácii pápeža Pia XII. Ako pracovník Ústrednej robotníckej poisťovne sa zaslúžil o soc. zabezpečovanie robotníkov a roľníkov, staral sa o ich nemocenské, starobné a invalidné poistenie. Bol iniciátorom a autorom zákona o rodinných prídavkoch na deti. Podporoval slov. krajanský život v USA, spolupracoval so slov. jezuitmi v Kanade.

Spoluautor kníh teologického zamerania Za Boha – za národ (1924), Katolícke Slovensko na pamiatku tisícročného jubilea... (1933). Článkami prispieval do Kalendára Katolíckej jednoty, Nového slova a i. Venoval sa i prekladateľskej činnosti najmä z nemčiny. Bol redaktorom časopisov: Jednota, Slovák, Svoradov, spolu-

zakladateľom časopisu Nová žena.

R. 1943-45 člen ústredného súdu HSĽS, poradného zboru Svetového kongresu Slovákov. R. 1933 získal pápežské vyznamenanie kríž Bene Merenti, 1938 rytiersky Rad sv. Silvestra.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 448.

V službách vlasti: spomienky na verejnú činnosť v rokoch 1939-46 / Ján Kaššovic.- Bratislava : Ústav Pamäti národa, 2012.- 196 s.

Kultúra.- Roč. 16, č. 15 (2013), s. 9.

KLEIN Bohuš

* 21. 11. 1943 Horná Štubňa (okres Turčianske Teplice)

† 27. 5. 2013 Bratislava

historik, múzejník, pamiatkár

PhDr. v r. 1971, PhD. v r. 2001

Základnú školu navštevoval v Hornej Štubni, Jedenáštočnú strednú školu v Kláštore pod Znievom, maturoval v r. 1960 na gymnáziu v Turčianskych Tepliciach. Na Filozofickej fak. UK v Bratislave študoval kombináciu dejepis-zemepis a na Prírodovedeckej fak. geografiu. Po štúdiu nastúpil do Múzea D. Štúra (Slovenské Banské múzeum) v Banskej Štiavnici, po základnej vojenskej službe vo Vlastivednom múzeu (Stredoslovenské múzeum) v Banskej Bystrici, 1967-69 pracoval vo funkcii riaditeľa Mestského múzea (Múzeum mincí a medailí) v Kremnici, kde vypracoval Konceptiu budovania ústredného múzea mincí a medailí na Slovensku. Po presťahovaní do **Trenčína** v r. 1969-73 pracoval ako inšpektor kultúry na odbore kultúry ONV, r. 1973 založil Okresnú pamiatkovú správu a stal sa jej riaditeľom, r. 1984 vymenovaný za riaditeľa Krajského ústavu štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v **Trenčíne**. R. 1990-98 po krátkej zastávke na hrade Červený kameň pracoval v Bratislave. Vo Vojenskom historickom ústave sa venoval historickej vede, najmä našim najstarším vojenským dejinám. Bolo to najplodnejšie vedecké obdobie v jeho živote. Od r. 1999 pracoval v Múzeu kultúry karpatských Nemcov SNM v Bratislave.

Rozsiahla je publikačná činnosť Bohuša Kleina. Je spoluautorom významnej monografie Svedectvo pamiatok (1984, spolu s R. Samuelom), kt. patrí k základným dielam mapujúce národno-historické pamiatky bývalého Trenčianskeho okresu. I v ďalších dielach sa zaoberal kultúrno-historickými pamiatkami nášho regiónu: Nezabudnuteľní (1974), História a umeleckohistorické a historické pamiatky (v edícii Biele Karpaty, 1988), Sprievodca kultúrno-historickými pamiatkami Trenčianskeho okresu (1990) a i. Vojenské dejiny spracoval v diele Vojenské dejiny Slovenska I.

díel (spoluautorstvo R. Marsina, A. Ruttkay, 1993), Náčrt geopolitického vývoja Slovenska do začiatku 20. storočia (2000), v štúdií Vojsko-geografické aspekty rímskej obrany na strednom Dunaji v 1.-4. storočí (Vojsková história, 1997), Obrana Karpát v zámeroch Generálneho štábu rakúskej armády z roku 1811 (Vojsková história, 1998), Jozefínske mapovanie (Slovenská archivistika, 1999) a i. V oblasti vojenského mapovania je významná monografia Významné mestá Slovenska na tajných mapách 18. storočia (2003), Sídla Slovenska obývané nemeckým obyvateľstvom na vojenských mapách v druhej polovici 18. storočia (2008) a i. Bohuš Klein sa zaslúžil o to, že slovenská vojenská historiografia sa na prelome 20. a 21. storočia stala dynamicky sa rozvíjajúcou vedeckou disciplínou.

Literatúra

Slovenské národné noviny. - Roč. 28, č. 23 (15.6.2013), s. 9.

Vojsková história. - Roč. 17, č. 3 (2013), s. 192-194.

Bohuš Klein (Archív VKMR Trenčín)

KLUČIK Imrich

* 3. 11. 1907 Trenčín

† 9. 12. 1993 Bratislava

lekár-dermatovenerológ, odborník v pracovnom lekárstve

MUDr. v r. 1934, CSc. v r. 1963

Významný predstaviteľ pracovného lekárstva. Ľud. školu a gymnázium navštevoval v **Trenčíne**, 1928-34 študoval na Lekárskej fak. UK v Bratislave. V r. 1943-76 absolvoval študijné a pracovné pobyty vo Švajčiarsku, Anglicku, Maďarsku, Poľsku, Fínsku, ZSSR, Nemecku. R. 1935-45 asistent na Dermatovenerologickej klinike Lekárskej fak. UK, 1946-48 vedúci odboru pracovného lekárstva na Povereníctve soc. starostlivosti, 1948-52 prednosta Ústavu pracovného lekárstva, 1952-62 riaditeľ Oblastného ústavu hygieny práce a chorôb z povolania, 1962-78 vedecký pracovník vo Výskumnom ústave hygieny práce a chorôb z povolania v Bratislave, od 1978 na dôchodku.

Od 1948 budoval a riadil Ústav pracovného lekárstva, od 1952 Oblastný ústav hygieny práce a chorôb z povolania. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa spočiatku zaoberal dermatovenerológiou a dermatózami vyvolanými pracovným stresom. Neskôr sa zamerával na problematiku prevencie pôsobenia pesticídnych látok na ľudí v poľnohospodárstve, na toxikológiu a metabolizáciu furánových látok a farebných kovov vyrábaných na Slovensku. Spoluautor odbornej príručky Pitná voda na podzemných pracoviskách (1953), autor a spoluautor vyše 90 vedeckých štúdií v domácich i v zahraničných odborných časopisoch a zborníkoch Bratislavské lekárske listy, Čs. hygiena, Pracovní lékařství, Slov. lékař a i.

Člen Spolku slov. kat. akademikov Moyses, od 1956 Čs. lekárskej spoločnosti J. E.

Purkyňu, 1964-93 ČSČK, 1970-93 Slov. lekárskej spoločnosti, Slov. biochemickej spoločnosti pri SAV a i. R. 1957 vyznamenaný Za vynikajúcu prácu, 1969 zaslúžilý lekár.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. IV, CH-KL.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2010.- S. 582.

KOČIŠ Aladár (pseud. Kováč)

* 8. 4. 1907 **Trenčín**

† 1. 4. 1984 Bratislava

politik, redaktor, novinár

JUDr. v r. 1933

R. 1913-18 navštevoval ľud. školu, 1918-26 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1926-29 slov. a franc. jazyk na Filozofickej fak., 1929-32 na Právnickej fak. UK v Bratislave. R. 1926-27 redaktor mesačníka Rozvoj, 1927-44 redaktor Slováka, 1938 šéfredaktor Slov. pravdy, 1939-41 zodpovedný redaktor Slov. politiky, súčasne 1940-41 Slov. pravdy, 1942-44 Organizačných zvestí HSLŠ a Slov. obrody, súčasne 1942-44 gen. tajomník HSLŠ, 1944-45 minister školstva a národnej osvety SR v Bratislave, 1945-51 väznený, 1951-52 skladník Doprastavu, 1958-66 robotník Pozemných stavieb v Banskej Bystrici, 1966-78 zásobovač Doprastavu v Bratislave, od 1978 na dôchodku.

Počas stredoškolských štúdií viedol študentský spolok Ľudovít Štúr. R. 1927-28 predseda Spolku slov. kat. akademikov Moyses. Politicky sa angažoval v HSLŠ, od 1930 jej člen. Publicisticky sa uplatňoval v tlačových orgánoch strany najmä úvodníkmi národo-hospodárskeho charakteru, vnútropolitickými a zahraničnopolitickými článkami, zameranými na pripravovanú autonómiu. Usiloval sa zabezpečiť autonómne postavenie Slovenska v rámci ČSR podporované A. Hlinkom. R. 1938 spolupracoval s F. Ďurčanským, K. Mederlym a M. Sokolom na príprave zákona o slov. autonómii. V období vojnového Slov. štátu svoj radikalizmus zmiernil. R. 1942-44 gen. tajomník HSLŠ, 1944 v tzv. memorandovej akcii obvinený radikálnymi silami v HSLŠ z pomoci prenasledovaným odbojárom. Ako minister školstva vyvíjal aktivity na zabezpečenie a rozvoj slov. školstva v kresťansko-národnom duchu. R. 1940 spoluzakladateľ a prvý predseda Zväzu slov. novinárov, 1944 predseda Tlačovej komory. V apríli 1945 emigroval s ďalšími členmi slov. vlády do Rakúska, kde 8.5.1945 podpísal spolu s Š. Tisom, M. Pružinským a G. Medrickým kapituláciu slov. vlády do rúk americkej armády. V máji 1945 bol zatknutý a vydaný čs. orgánom. R. 1947 odsúdený na 6 rokov väzenia, po prepustení pracoval v robotníckych pozíciách. Autor publikácie Cesta k slobode (1944).

R. 1941-45 poslanec slov. snemu, 1942-44 predseda Slov. pracujúcej pospolitosti.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3, K-M.- Bratislava : Veda, 1979.- S. 102.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 129.

Považie.- Roč. 8, č. 3 (1998), s. 6.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 47-48.

KODAJ Samuel

* 12. 10. 1922 Myjava

† 5. 2. 1992 **Trenčín**

generál, verejný činiteľ, odbojár

kpt. v r. 1950, mjr. v r. 1952, pplk. v r. 1954, plk. v r. 1956, genplk. v r. 1975, PhDr. v r. 1973

R. 1928-37 navštevoval ľud. a meštiansku školu v Myjave, 1945-47 študoval na vojenskej akadémii v Hraniciach, 1948-49 na vojenskom politickom učilišti v Prahe, 1957-58 na vojenskej politickej akadémii V. I. Lenina, 1968-72 na Vojenskej akadémii gen. Štábu ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorošilova v Moskve, 1972 externe absolvoval Vojenskú politickú akadémiu K. Gottwalda v Bratislave. R. 1938-39 pomocný robotník v Myjave, 1939-44 sústružník kovov v Myjave, Dubnici nad Váhom, Starej Turej a v Bratislave, 1944 účastník SNP, od 1947 dôstojník čs. armády z povolania v rôznych veliteľských funkciách vo vojenskom automobilovom učilišti v Nitre, 1955-56 zástupca náčelníka politickej správy, 1956-57 zástupca veliteľa pre veci politické Veliteľstva 2. vojenského okruhu v **Trenčíne**, 1958-59 prvý zástupca náčelníka Hlavnej politickej správy v Prahe, 1959-68 náčelník politickej správy Veliteľstva 2. vojenského okruhu, neskôr Východného vojenského okruhu, 1968-82 veliteľ Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**, od 1983 na dôchodku.

Účastník SNP, spoluorganizátor partizánskeho hnutia na Myjave, príslušník partizánskeho oddielu Hurban 2, od decembra 1944 veliteľ prieskumnej a diverznej skupiny oddielu J. Reptu 2. Po februári 1948 vo veliteľských funkciách presadzoval proslalinistické postoje pri budovaní Čs. ľudovej armády. Ako politický nominant KSČ zastával významné vojenské funkcie. R. 1967-68 bol spočiatku stúpencom reformného smeru A. Dubčeka, neskôr sa stal predstaviteľom konzervatívnej protireformnej ľavice. Podporoval nástup normalizácie i vojensko-politické zásahy proti politickej opozícii po 21. auguste 1968. R. 1970 sa podieľal na politických čistkách v Čs. ľudovej armáde.

R. 1958-62 kandidát ÚV KSČ, od 1971 člen ÚV KSS. R. 1954-68 poslanec Národného zhromaždenia, 1969-82 člen Rady obrany SSR, 1969-71 poslanec Snemovne ľudu, 1971-86 Snemovne národov FZ. R. 1983-1990 predseda SZPB. R. 1945 vyznamenaný Radom SNP II. tr., 1955 čs. medailou Za obranu vlasti, 1959 Radom

červenej hviezdy, 1972 Radom práce, 1977 Radom červenej zástavy, 1982 Radom víťazného februára a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3, K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 103.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív. - Bratislava : Magnet Press, 2012. - S. 93-94.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 52-53.

KOMOROVSKÝ Ján

* 2. 6. 1924 **Trenčín**

† 20. 3. 2012 **Trenčín**

religionista, spisovateľ, prekladateľ, rusista, mytológ

PhDr. v r. 1952, CSc. v r. 1967, univerzitný prof. v r. 1992

Zakladateľ slovenskej religionistiky. Vo svojej práci často musel čeliť ideologickým prekážkam. Ľudovú a strednú školu navštevoval v **Trenčíne**, r. 1945-51 študoval ruštinu a filozofiu na Filozofickej fak. UK v Bratislave. V r. 1954-59 prednášal ako odborný asistent na Katedre ruského jazyka starú ruskú literatúru a ľudovú slovesnosť. R. 1955 sa zúčastnil prvého terénneho výskumu dediny na Horehroní.

Za svoje presvedčenie musel opustiť fakultu. R. 1959-1968 pracoval mimo svoj odbor, redaktor Vydavateľstva poľnohospodárskej literatúry, neskôr zástupca vynálezov na patentovom konaní v Závodoch ťažkého strojárstva v Dubnici nad Váhom. Zo služobných ciest si prinášal religionistické knihy. Religionistika nebola v tom čase uznávaná veda. Za svoju prvú religionistickú publikáciu považoval svoj príspevok do publikácie *Svetové mytológie* (1971). V r. 1969 bol opäť prijatý na fakultu do Kabinetu etnológie. Tu sa venoval slovanským témam: slovanská svadba, duchovná kultúra Slovanov a i. V r. 1975 bol pri normalizačných čistkách z fakulty vylúčený, vrátil sa po r. 1989. R. 1975-1984 pracoval v Ústave mechanizácie odevnej výroby v **Trenčíne**. Neúnavne naďalej pracoval vo svojom odbore a publikoval. Bádateľská činnosť Komorovského zasahuje do viacerých vedných odborov. Je zaraďovaný k slovenským priekopníkom kultúrnych javov. Po publikácii *Kráľ Matej v ľudovej prozaickej slovesnosti* (1957) a *Tradičnej svadbe Slovanov* (1976) vyšli postupne ďalšie knihy mytologického zamerania: *Amazonky* (1983), *Prometeus* (1986) a *Únoscovia ohňa* (1986), *Na cestách za posvätnom* (1999), *Boží štát v pralesoch a savanách Paraguaja* (2007) a i. Autor vysokoškolskej učebnice *Mravný poriadok a jeho náboženská sankcia* (1995), spoluautor výkladového slovníka *Religionistika a náboženská výchova* (1997), zakladateľ a šéfredaktor prvého slovenského religionistického časopisu *Hieron*.

Odborné štúdie publikoval v mnohých domácich i zahraničných časopisoch: *Borba*, *Ethnologia slavica*, *Historická revue*, *Národná obroda*, *Kultúrny život*, *Slovenské pohľady*. Popri vlastnej vedeckej tvorbe sa venoval i prekladateľskej činnosti z ruského jazyka (V. S. Soloviov, N. Berďajev a i.)

V r. 1990 začal viesť religionistické kurzy na Katedre etnológie Filozofickej fak. R. 1992 zakladá religionistiku ako samostatný odbor vysokoškolského štúdia. Po jeho odchode na dôchodok, Komorovského žiak Milan Kováč zavŕšil snahy o osamostatnenie katedry v r. 2003.

Prvý predseda Slovenskej spoločnosti pre štúdium náboženstiev, ktorú založil v r. 1993.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 30, č. 26 (27.6.1989), s. 3.

Ján Komorovský: *personálna bibliografia* / Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Okresná knižnica Michla Rešetku, 1994. - 98 s.

Považie. - Roč. 4, č. 7 (1994), s. 1.

Na cestách za posvätnom / Milan Kováč, Tatiana Podolinská. - Bratislava . Chronos, 1999. - 256 s.

Tradície a súčasnosť. - Roč. 3, č. 1-2 (2004), s. 90-91.

Trenčianske noviny. - Roč. 53, č. 12 (26.3.2012), s. 18.

KONTŠEK Július

* 27. 7. 1907 **Trenčín**

† 11. 11. 1974 **Nové Mesto nad Váhom**

hudobný pedagóg, skladateľ, huslista

Základné vzdelanie získal v **Trenčíne**, vyučil sa za záhradníka, 1923-25 študoval hru na husliach u N. Kubáta v prípravnom odd. a 1925-32 ako riadny poslucháč Hudobnej a dramatickej akadémie pre Slovensko v Bratislave, 1951-52 popri zamestnaní súkromné dirigovanie u V. Talicha. R. 1933-37 hudobný pedagóg na gymnáziu v **Trenčíne**, 1937-61 vo Zvolene, kde bol súčasne 1954-61 riaditeľom LŠU, od 1961 na invalidnom dôchodku, pričom naďalej vyučoval do 1971.

Po skončení štúdia založil s M. Dubnicayovou Považskú hudobnú školu v **Trenčíne**. Vo Zvolene zreorganizoval LŠU, otvoril violončelový odbor a 1961 jej činnosť rozšíril na 4 odbory. Ako hudobný pedagóg vychoval viacero známych umelcov (J. Cút, R. Oláh, J. Berky, J. Farkaš, R. Gašpar).

Aktívny bol aj ako výkonný umelec: 1928-31 člen amatérskej predchodkyne Slovenskej filharmónie, od 1953 Krajského symfonického orchestra v Banskej Bystrici ako koncertný majster, neskôr vedúci skupiny viol, zakladateľ a primárius Pohronskeho sláčikového kvarteta (s J. Paškom, E. Slaninákom a A. Grövelom). R. 1963 člen Zvolenského kvarteta a variabilného kvarteta pri Krajskom symfonickom orchestri v Banskej Bystrici. Autor komorných skladieb. V rkp. sa zachovalo 15 torzovitých a 79

dokončených skladieb. Pre Divadlo J. G. Tajovského napísal scénickú hudbu ku Goldoniho hre Sluha dvoch pánov, pre Divadlo poézie vo Zvolene skladbu pre sláčikové kvarteto Perly a ruže. Jeho baletnú hudbu Detská balada s tematikou SNP vysielala Čs. televízia v Bratislave (1964). Popri hudbe sa venoval maliarstvu a kultúrno-osvetovej činnosti, prednášal na rôznych podujatiach (napr. o Bellovi, Fibichovi).

Pamiatky: pozostalosť v Hudobnom odd. SNM v Bratislave.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 165-166.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 137.

KOPŠO Emil

* 26. 10. 1935 Pruské (okres Ilava)

† 29. 4. 1989 Bratislava

ekonóm, vysokoškolský profesor

Ing. v r. 1960, CSc. v r. 1969, doc. v r. 1971, prof. v r. 1979

Významný slovenský ekonóm. Venoval sa otázkam ekonomiky a geografie cestovného ruchu. R. 1942-51 navštevoval ľud. a meštiansku školu v Pruskom, 1951-55 študoval na Strednej ekonomickej škole v **Trenčíne**, 1955-60 na VŠE v Bratislave. V r. 1971-78 vykonal študijné a pracovné cesty v NDR, Kanade, ZSSR. R. 1930-63 referent a ekonóm v Čedoku, 1963-66 interný aspirant Katedry vnútorného obchodu, 1966-71 odborný asistent, 1971-73 doc. na Katedre cestovného ruchu a spoločného stravovania VŠE v Bratislave, 1973-78 doc., 1979-89 prof. Fakulty ekonomiky služieb a cestovného ruchu v Banskej Bystrici.

Vo vedeckovýskumnej práci sa zameriaval najmä na problematiku rozvoja materiálno-technickej základne cestovného ruchu v socialistickom ekonomickom systéme. Zaslúžil sa o vybudovanie Fakulty ekonomiky služieb a cestovného ruchu VŠE v Banskej Bystrici (1977) a stal sa jej prvým dekanom. Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc a učebných textov Základy geografie cestovného ruchu ČSSR (1970), Zahranično-ekonomické vzťahy v cestovnom ruchu (1976), Ekonomika cestovného ruchu (1985), Geografia cestovného ruchu (1992) a i. Od 1968 redaktor, od 1971 vedúci redaktor periodika Ekonomická revue cestovného ruchu a od 1974 člen redakčnej rady časopisu Socialistický obchod.

R. 1970-73 prodekan Obchodnej fakulty VŠE v Bratislave, 1973-77 pobočky v Banskej Bystrici, 1977-89 dekan Fakulty ekonomiky služieb a cestovného ruchu v Banskej Bystrici. R. 1972-88 člen Vládneho výboru pre cestovný ruch SSR, 1975-86 poslanec SNR. R. 1978 vyznamenaný zlatou medailou VŠE, 1985 Za vynikajúcu prácu, 1980 a 1983 ocenený prémiami Slov. literárneho fondu.

Literatúra

Ekonomická revue cestovného ruchu. - Roč. 32, č. 2 (1999), s. 112-113.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 152-153.

KORCOVÁ Tatiana

* 7. 3. 1937 Trenčianska Teplá (okres Trenčín)

† 12. 11. 1997 Bratislava

fyzička, vysokoškolská učiteľka

RNDr. v r. 1976, CSc. v r. 1985, doc. v r. 1994

R. 1959 absolvovala štúdium fyziky a chémie na Fakulte prírodných vied Vysokej školy pedagogickej v Bratislave. R. 1995 absolvovala študijný pobyt v Ústave zemského magnetizmu, ionosféry a šírenia rádiových vln Akadémie vied ZSSR v Irkutsku. R. 1959-1963 učiteľka na Strednej priemyselnej škole stavebnej v **Trenčíne**, 1963 – 94 odborná asistentka, 1994-97 doc. na Katedre fyziky Pedagogickej fakulty v Nitre.

Venovala sa výskumu kozmického žiarenia a častíc s vysokou energiou, hlavne slnečného vetra a rádiového žiarenia zo Slnka. R. 1972-75 sa v spolupráci s geofyzikálnym ústavom SAV v Bratislave a Geofyzikálnym observatóriom v Hurbanove venovala štúdiu medziplanetárneho magnetického poľa. Autorka a spoluautorka vyše 30 vedeckých štúdií a odborných článkov publikovaných v časopisoch a zborníkoch: Učiteľské noviny, Zborník Pedagogickej fak. v Nitre-Fyzika a i. Bola autorkou návrhu novej koncepcie prípravy učiteľov I. stupňa základnej školy a fyzikálnej časti prírodovedy na Pedagogickej fakulte v Nitre. V pedagogickej činnosti zamerala pozornosť na modernizáciu matematicko-fyzikálneho vzdelávania s dôrazom na využitie výpočtovej techniky. Organizovala a propagovala fyzikálnu a astronomickú olympiádu. Spoluautorka vysokoškolských učebných textov Kvantová a štatistická fyzika (1981) a i.

R. 1974 a 1979 vyznamenaná Jednotou čs. matematikov a fyzikov, 1987 medailou Jednoty slov. matematikov a fyzikov.

Literatúra

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S.12.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 20-21.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 159-160.

KOREC Štefan

* 25. 12. 1896 Bošany (okres Partizánske)

† 10. 7. 1968 Partizánske

lekár-ftizeológ, odbojár

MUDr. v r. 1922, doc. v r. 1947

Základnú školu navštevoval v rodisku, gymnázium v **Trenčíne**, kde r. 1915 maturoval. R. 1915-1918 vojak rak.-uh. armády, 1918-22 študoval na Lekárskej fak. UK v Bratislave. R. 1922-25 lekár na chirurgickom, 1925-26 na internom odd. nemocnice v Trnave, od 1926 na Detskej klinike v Bratislave, obvodný lekár v Rasticiach, po 1930 sekundárny lekár v liečebných ústavoch v Tatranskej Polianke, Prosečnici, na Bukove, 1932-35 v Pleši, 1936-39 vedúci lekár liečebne v Tatranských Matliaroch, 1939-59 riaditeľ liečebne v Novom Smokovci, 1959-68 v stredisku pre liečenie tuberkulózy v Partizánskom.

Organizátor boja proti tuberkulóze. Venoval sa výskumu klimatickej liečby tuberkulózy, medzi prvými na Slovensku zaviedol do praxe nové ftizeologické metódy-intrapleurálny pneumotorax a torakoplastiku. Autor vyše 20 vedeckých štúdií najmä o skúsenostiach z operačnej liečby tbc v odborných domácich i zahraničných časopisoch: Bratislavské lekárske listy, Rozhľady v tuberkulóze a v nemocech plicných a i. Účastník druhého čs. odboja. V tatranských liečebniach ukrýval perzekuovaných odbojárův a rasovo prenasledovaných.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 175.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 153-154.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová. - Bratislava : VEDA, 2010. – S. 255-256

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 165.

KOŠÍK Vojtech

* 11. 8. 1913 **Trenčín**

† 6. 11. 1998 Žilina

jaskyniar, novinár, robotník

JUDr.

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1932-36 na Právnickej fak. UK v Bratislave, medzinárodné právo na Karlovej univerzite v Prahe. R. 1948 zložil rehoľné sľuby vo svetskej františkánskej reholi. R. 1939-44 pracovník v redakcii Gardistu v Bratislave, 1945 zaistený ŠtB, po prepustení do r. 1946 pracovník v redakcii denníka Nár.

obroda v Žiline, 1947-48 vo firme Baťa vo Svite, po 1948 v Priemstave v Žiline, súčasne redaktor podnikového časopisu Stavebný ruch, robotník vo vápenke vo Varíne, 1950 zatknutý v akcii K, do 1958 väzený vo Valdiciach, od 1958 robotník v Celulóžke a iných podnikoch v Žiline. Od r. 1973 na dôchodku.

Jeden z účastníkov tzv. 2. jaskyniarskej výpravy do Jánskej doliny, organizovanej V. Benickým v júli 1943. Preskúmali tok Štiavnice. V r. 1943-44 objavili ďalšie 2 vodné dómy. V r. 1946-47 sa podieľali na obhliadke v Pajštúnskom krase a Silickej planiny v Slovenskom krase. Venoval sa propagácii jaskyniarstva prednáškovou činnosťou a článkami v tlači. R. 1944 účastník SNP.

Po 1989 obnovil komunitu príslušníkov svetskej františkánskej rehole, do r. 1993 bol ich neformálny predstavený, potom viceminister v miestnom bratstve. Neskôr sa podieľal na formovaní Regionálnej rady Bratstva sv. Františka (OFS) na severozápadnom Slovensku. Autor sprievodcu pre pútnikov Mariánske pútnické miesta na Slovensku (b.r.).

R. 1944 zakladajúci člen a funkcionár Jaskyniarskeho zboru Klubu slov. turistov a lyžiarov, od 1949 člen Slov. speleologickej spoločnosti.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 221-222.

KOVÁČ Vojtech (pôv. Kohn)

* 1. 2. 1905 Trenčianska Turná (okres Trenčín)

† 24. 11. 1963 Nitra

zootechnik, šľachtiteľ, vysokoškolský profesor

Ing. v r. 1925, Dr. tech. v r. 1949, doc. v r. 1952, prof. v r. 1955

Priekopník moderných metód v poľnohospodárstve. R. 1914-18 navštevoval ľud. školu v Piešťanoch, 1918-19 št. reálku v Bratislave, 1919-21 v Novom Meste nad Váhom, 1921-25 študoval na VŠZ v Brne, 1931-32 absolvoval št. pedagogický seminár pre učiteľov poľnohospodárskych škôl v Prahe. R. 1925 hospodársky adjunkt veľkostatku L. Schlesingera v Bátorových Kosihách, 1927-31 správca v Horných Obdokovciach, 1931-32 učiteľ v Malinove, od 1933 učiteľ na št. roľníckej škole v Sabinove, 1936 maď. roľníckej škole v Komárne, 1938 v Nitre, 1939 št. vyššej hospodárskej školy v Prešove, 1940 v Martine, 1940-44 pracovník št. ovčiarsko-ovlnárskeho ústavu v Martine, po r. 1945 pracovník Povereníctva SNR pre pôdohospodársku a pozemkovú reformu v Košiciach, neskôr v Bratislave, 1951-52 odborný asistent na Vysokej škole poľnohosp. a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, externý učiteľ na VŠZ v Brne, 1955-59 vedúci Katedry špeciálnej zootechniky VŠP v Nitre.

Venoval sa najmä ovčiarstvu. Odborník na šľachtenie hrubovlnných oviec na jemnovlnné. Zaslúžil sa i o rozvoj chovu ošípaných. Pod jeho vedením bolo vyšľachtené

plemeno čiernostrakatých ošípaných a nový typ zošľachtenej valašky. Autor a spoluautor 40 odborných publikácií, príspevkov a štúdií.

R. 1960-64 člen Vedeckej rady Výskumného ústavu ovčiarskeho v **Trenčíne**.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 208-209.

Turnianske noviny.- Roč. 1, č. 2 (1995), s. 6.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 159.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 255-256.

KOVÁČIK Jozef

* 28. 10. 1921 Krivá (okres Dolný Kubín)

† 23. 1. 2005 **Trenčín**

generál, verejný činiteľ, odbojár

Ing., štábný kpt. v r. 1949, major v r. 1952, pplk. v r. 1953, plk. v r. 1962, genpor. v r. 1975

Po skončení ľud. školy pracoval ako lesný robotník. V októbri 1941 bol odvedený na výkon základnej vojenskej služby do Turčianskeho sv. Martina, v júli 1943 do slovenskej pešej divízie na východný front. R. 1944 prebehol k Sovietom a pobudol v zajateckom tábore v ukrajinskom Záporoží. Odtiaľ bol premiestnený k 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, s kt. sa zúčastnil Karpatsko-duklianskej operácie. Zúčastnil sa oslobodzovania a koncom vojny mu bola udelená hodnosť podporučíka v zálohe.

Po absolvovaní pražskej Školy osvetových dôstojníkov r. 1946 prijatý za dôstojníka z povolania (v hodnosti nadporučíka) a preradený do Martina ako osvetový dôstojník. R. 1947-48 absolvoval aplikačnú školu tankového vojska vo Vyškove na Morave a vrátil sa späť do Martina. Od októbra 1948 pôsobil ako osvetový dôstojník v hodnosti kapitána v Žiline, od mája 1949 v Novom Meste nad Váhom. V r. 1949 bol v hodnosti štábného kapitána ustanovený za politického zástupcu veliteľa Školy dôstojníckeho dorastu v Turčianskom sv. Martine. Absolvoval Vojenský pedagogický inštitút v Leningrade, neskôr Vysokú stranícku školu v Prahe. R. 1965-1987 vykonával funkciu náčelníka politickej správy Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**. R. 1987 odišiel do výslužby

Člen Ústredného výboru Slov. zväzu protifašistických bojovníkov (od 1969), poslanec SNR (od 1971). Vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939 (1946), sov. vyznamenaním Za osvoboždenie Prahi (1950), Radom červenej hviezdy (1959), Radom červenej zástavy (1971) a i.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 103.

KRAJČÍ Ján

* 19. 5. 1910 Nemšová (okres Trenčín)

† 1. 3. 1985 Košice

geodet, vysokoškolský profesor, autor učebníc

Ing. v r. 1935, mimoriadny profesor v r. 1945, prof. v r. 1950

Jeden z popredných odborníkov v oblasti geodetickej astronómie, astrometrie a kartografie. R. 1923-31 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, 1931-35 zememeračské inžinierstvo na Čes. vysokej škole technickej v Brne. R. 1945-46 absolvoval študijné a pracovné cesty v Anglicku. R. 1935-39 pracovník Inšpektorátu katastrálneho vymeriavania v **Trenčíne**, 1939-42 Katastrálneho meračského úradu, 1942-45 vedúci pracovník Ústavu užitej geodézie Odboru špeciálnych náuk, 1945-59 prof. a vedúci Katedry geodetických základov Fakulty špeciálnych náuk, resp. Fakulty inžinierskeho staviteľstva, 1960-68 vedeckovýskumný pracovník Astronomicko-geodetického observatória, 1968-76 prof. na Katedre geodetických základov Stavebnej fak. SVŠT v Bratislave, od 1977 na dôchodku.

Na začiatku odbornej činnosti konštruoval projekty pozemkových úprav v okolí **Trenčína**, Medzilaboriec, na Liptove a inde. Neskôr sa venoval vedeckovýskumnej práci, na vysokej škole prednášal astronómiu a kozmickú geodéziu. Spoluzakladateľ Astronomicko-geodetického observatória, ktoré sa zúčastňovalo na celosvetových vedeckých akciách a riešilo št. výskumnú úlohu Astronomické určovanie korekcie čas. časových signálov. Napísal monografiu Lokálne geodetické siete (1963). Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc: Základy geodézie (1944), Úvod do kartografie (1947), Základy kartografie (1953) a i. Vedecké štúdie publikoval najmä v časopisoch a zborníkoch: Geodetický a kartografický obzor, Technik, Technický obzor.

R. 1947-48 dekan, 1948-49 prodekan Odboru špeciálnych náuk SVŠT v Bratislave. Člen komisie pre geodéziu a Nár. geodetického a geofyzikálneho komitétu pri ČSAV, vládnej komisii Interkozmos. R. 1968 vyznamenaný Za zásluhy o rozvoj geodézie a kartografie.

Literatúra

Geodetický a kartografický obzor.- Roč. 56(98), č. 6(2010), s. 135.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 162.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 300.

KRAJÍČEK Ivan

* 24. 5. 1940 Žilina

† 5. 6. 1997 Bratislava

herec, spevák, režisér, scenárista, moderátor

Do r. 1957 študoval na Jedenástročnej strednej škole v **Trenčíne**, 1957-61 na Dramatickej fak. VŠMU v Bratislave (nedokončil). R. 1961-64 člen Vojenského umeleckého súboru, 1964-66 člen činoherného a 1966-75 sólista operetného súboru Novej scény v Bratislave, od 1975 umelec v slobodnom povolaní.

Všestranný a talentovaný umelec s osobitým prejavom, so zmyslom pre humor a situačnú komiku. Začínal ako stredoškolač v súbore Trenčan v **Trenčíne**, kde tancoval i spieval. Počas pôsobenia v činohre Novej scény stvárnil len menšie úlohy, no v opere, kde vynikol jeho zvučný tenor, sa stal oporou súboru. K najvýraznejším patrili príživník Chlestakov v Revízorovi podľa rovnomennej komédie N. V. Gogoľa (1973) a hazardný hráč Krečinskij v rovnomennom muzikáli A. Kolkera (1976). Ako dabingový herec sa preslávil nahovorením G. Philipa vo francúzskej komédii Fanfán Tulipán (1968). Úspešný režisér hudobno-zábavných televíznych relácií, inscenácií a festivalov, napr.: televízna hudobná komédia Ťululum (1972), komédia Husári, kt. upravil s. J. Satinským a M. Lasicom (1973), pôvodný slovenský muzikál P. Hammela a M. Vargu Cyrano z predmestia (1977), kt. zaznamenal mimoriadny ohlas u divákov i kritiky. Spoluautor veselohry Prvý, ktorý príde (s. K. Peterajom, 1984). Režimoval súťaž armádnej piesne Zlatý palcát a festival populárnej piesne Bystrické zvony a i. Úspešná bola i jeho spevácka kariéra. Koncom 60. a zač. 70. rokov 20. storočia patril k najobľúbenejším spevákom s hitmi: Cesta do neba, Čierna brada, Oči čierne, Posledný flám, ale najmä piesne Kazačok, Mama a Nočné ruže. Ako moderátor začínal v hudobnom programe Diskotéka pre starších a pokročilých (neskôr Smiem prosieť?), populárna bola pesničková súťaž Repete, humoristická relácia Recepty na slávu i relácia Vtipnejší vyhráva. Uplatnil sa i v hudobných a vzdelávacích programoch pre deti (My sme malí muzikanti, Ujo Doremiľák v ríši hudby, Výmysly uja Elektróna).

R. 1967 ocenený za mužský herecký výkon v muzikáli Hello, Dolly!, 1985 dostal cenu ústredného riaditeľa Čs. rozhlasu za dlhoročnú prácu v úlohe moderátora, 1986 prémiu a cenu Zväzu slov. dramatických umelcov a Slov. literárneho fondu.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska 1: A-L / zost. Richard Blech. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 613-614.

Trenčianske noviny. - Roč. 48, č. 20 (21.5.2007), s. 11.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 304-305.

Slovenka. - Roč. 69, č. 47 (30.11.2016), s. 88-89.

KRAVÁRIK Dušan

* 9. 3. 1929 Hrádok (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 23. 12. 1998 Nitra

veterinár, vedeckovýskumný pracovník

MVDr. v r. 1958

R. 1935-42 navštevoval ľud. školu v Hrádku, 1952 absolvoval št. kurz pre prípravu pracujúcich na vysokoškolské štúdium, 1952-58 absolvoval štúdium na Veterinárskej fak. VŠP v Košiciach. R. 1958-60 veterinárny lekár ONV, 1960-75 vedúci Okresného veterinárneho zariadenia v **Trenčíne**, 1975-89 riaditeľ š. p. Bioveta v Nitre, od 1990 na dôchodku.

Organizačnou, riadiacou a vedeckovýskumnou činnosťou sa zaslúžil o zvýšenie úrovne veterinárnej medicíny v oblasti výskumu a výroby veterinárnych liečiv, tlmenia nákaz a liečenia chorôb hospodárskych zvierat. Spoluautor príručky Biologická konzervácia krmovín (1979). Vedecké štúdie publikoval v časopise Imunoprofylaxia a v Zborníku Št. veterinárnej správy.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 349-350.

KRISTÍN Jozef Martin

* 18. 1. 1897 Nemšová (okres Trenčín)

† 24. 4. 1970 Bratislava

generál, odbojár

kpt. v r. 1924, mjr. v r. 1939, pplk. v r. 1941, plk. v r. 1944, brigádny generál v r. 1946

R. 1904-09 navštevoval ľud. školu, 1909-11 študoval na 2-ročnej hospodárskej škole v Nemšovej. Vystahoval sa do USA, kde v r. 1913-17 pracoval ako robotník, 1915-17 študoval na večernej škole v Chicagu. R. 1917-18 účastník prvej svetovej vojny, 1918-19 pracovník Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska v Žiline a v Bratislave, 1919-20 pracovník notárskeho úradu v Martine, od 1920 dôstojník v Šahách, Terezíne, **Trenčíne**, Bratislave, od 1939 veliteľ pešieho pluku slov. armády v **Trenčíne**, v Kremnici, v Bratislave, 1940 prednosta osobného odd. MNO v Bratislave a veliteľ vojenských táborov na Slovensku, 1940-45 väznený v Bratislave a v Leopoldove, 1945-46 veliteľ západnej oblasti čs. armády v Nitre, 1946-48 zástupca prednostu a prednosta prijímacej komisie MNO v Prahe, 1948 z politických dôvodov prepustený do výslužby, 1951-53 väznený, 1953-64 skladník Pozemných stavieb v **Trenčíne**, od 1964 na dôchodku.

V USA sa zúčastňoval na kultúrnom krajanskom a spolkovom živote. V októbri 1917 vstúpil do čs. légii, účastník bojov vo Francúzsku. Po návrate na Slovensko sa

vo veliteľských funkciách zúčastňoval na budovaní čs. brannej moci. Ako odporca režimu slov. štátu spolupracoval s druhým čs. občianskym odbojom, zvlášť s bojovými skupinami Jána Lichnera a Obrana národa a pomáhal pri organizovaní českých vlastencov cez Slovensko do Maďarska a Juhoslávie a Francúzska. Jeho ilegálnu činnosť odhalili a odsúdili ho na doživotné väzenie do Leopoldova. V r. 1945 sa vrátil do vojenskej činnej služby. Zasadzoval sa o apolitický charakter čs. armády. Po februári 1948 bol preložený do výslužby bez nároku na dôchodok. V r. 1951 bol znovu uväznený. Na základe amnestie prezidenta A. Zápotockého bol prepustený. Až do dôchodku vykonával robotnícke povolania. R. 1969 bol rehabilitovaný a 1990 aj vojensky rehabilitovaný in memoriam.

R. 1918 vyznamenaný francúzskym vojnovým krížom Croix de Guerre, 1919 Čs. vojnovým krížom 1918, 1945 Čs. vojnovým krížom 1939, 1946 Radom SNP I. triedy, 1992 Radom M. R. Štefánika II. triedy in memoriam a i.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 258.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999.- S. 185.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 382-383.

Slovenské pohľady.- Roč. 4+130, č. 5 (2014), s. 12-23.

Slovenské národné noviny.- Roč. 32, č. 27 (2017), s. 7; č. 28-29 (2017), s. 14.

KRISTÍN Michal

* 24. 9. 1925 Nemšová (okres Trenčín)

† 17. 2. 1981 Bratislava

chemik, vysokoškolský profesor

Ing. v r. 1951, CSc. v r. 1975, doc. v r. 1979

Gymnázium absolvoval v **Trenčíne**, 1945-51 študoval na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave. R. 1956-58 vedúci fyzikálno-chemického laboratória v n. p. Uhoľný prieskum v Turčianskych Tepliciach, 1950-60 asistent, 1958-79 odborný asistent, 1979-81 doc. na katedre analytickej chémie Chemickotechnologickej fak. SVŠT v Bratislave.

Vo výskumnej činnosti sa zameriaval na chemické zloženie uhlia a lignitov nováckej uhoľnej panvy. V oblasti plynovej chromatografie venoval pozornosť príprave vysokoúčinných sklenených kapilárnych kolón a vysokopresným meraniam elučných charakteristík štandardov a biologicky aktívnych látok. Autor vedeckých štúdií v časopisoch: Annales de chimie, Chemické zvesti, Ropa a uhlie a i. Prednášal a viedol laboratórne semináre z kvalitatívnej a kvantitatívnej chémie. Autor a spoluautor vysokoškolských učebných textov: Fyzikálne a špeciálne metódy

analytické (1952), Teoretické základy analytickej chémie (1967), Analytická chémia. Návody na cvičenia (1974).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 258-259.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 258-259.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 383-384.

KRIŽAN Ernest

* 17. 3. 1893 Vyšná Boca (okres Liptovský Mikuláš)

† 30. 5. 1975 **Trenčín**

hudobný pedagóg a skladateľ

Navštevoval meštiansku školu vo Vrbovom. R. 1906 emigroval s rodičmi do USA. R. 1908-13 študoval u J. Čapka na Hudobnej škole, 1915-18 u A. Hamelovej-Čapkovej na konzervatóriu v Chicagu, 1923-27 externe na majstrovskej škole V. Kurza v Brne. R. 1918 inštruktor na konzervatóriu v Chicagu, od 1920 pedagóg na Hudobnej škole, neskôr na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko, resp. Št. konzervatóriu v Bratislave, od 1947 na dôchodku.

V USA pracoval v redakcii Slov. slova, podporoval snahu vytvorenia spoločného štátu Čechov a Slovákov, usporadúval koncerty v prospech prvého čs. odboja, 1918 signatár Pittsburskej dohody. V Bratislave sa venoval pedagogickej a skladateľskej činnosti. Vychoval viacerých klaviristov (L. Holoubek, E. Suchoň, M. Rothová, I. Mattyašová, I. Skuhrová). Autor klavírných a inštruktážnych skladieb: *Moderne musique slovaque* (1922), *Dedinské obrázky* (1943), *Mladým pre radosť* (1947), *Kytička-inštruktívne hry pre deti*.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 263.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 393-394.

KRIŽAN Ladislav

* 22. 9. 1922 Lednické Rovne (okres Púchov)

† 2. 9. 1990 Bratislava

metalurg, ochranár, vysokoškolský učiteľ

Ing. v r. 1948, doc. v r. 1968, CSc. v r. 1971

R. 1928-32 navštevoval ľud. školu v Lednických Rovniach, 1932-41 študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, 1941-42 sa vyučil za zámočníka v sklárňach v Lednických Rovniach, 1941-48 študoval na Odbore strojného a elektrotechnického inžinierstva SVŠT, 1949-50 absolvoval postgraduálne štúdium zvárania vo Výskumnom ústave zváračskom v Bratislave. R. 1941 zámočník v sklárňach v Lednických Rovniach, 1948-49 konštruktér v n. p. Kriváň v Bratislave, 1952-54 technolog, 1954-60 vedúci odboru, 1960-62 zástupca hl. metalurga v Závodoch J. V. Stalina v Martine, 1962-68 odborný asistent, 1968-88 doc. na Katedre fyzikálnej metalurgie, zvárania a zlievania Strojníckej fak. SVŠT v Bratislave, 1986-88 doc. a vedecký pracovník na Strojnícko-technologickej fak. v Trnave, od 1988 na dôchodku.

Odborník v oblasti metalurgie. V martinských strojárňach sa zaoberal problematikou pancierových materiálov. Spoluzakladateľ vedeckej školy granulačnej metalurgie v rámci ČSSR, riešiteľ výskumných úloh. Spolupracoval s priemyselnými podnikmi na Slovensku i na Morave. Autor a spoluautor vedeckých štúdií uverejňovaných najmä v Strojárskej ročenke, Zborníku vedeckých prác Strojníckej fak. SVŠT v Bratislave. Na SVŠT inicioval zriadenie študijného smeru Tepelné spracovanie. Spoluautor vysokoškolských učebných textov Špeciálna technológia 1-2 (1986) a Špeciálna technológia 1-2. Návod na cvičenia (1987-88).

Venoval sa i problematike technických pamiatok, hlavne železničnej dopravy. Zaslúžil sa o záchranu prvej stanice parnej železnice v Bratislave, lesnej železníky Hronec-Čierny Balog, usiloval sa o zriadenie skanzenu technických pamiatok v prírode na Horehroní a o založenie Múzea dopravy v Bratislave.

Člen čs. vedecko-technickej spoločnosti, Slov. spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV, Spoločnosti pre náuku o kovoch pri ČSAV a i. Vyznamenaný zlatou medailou SVŠT.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 395-394.

KRIŽAN Žigmund

* 3. 6. 1907 **Trenčín**

† 5. 4. 1964 Bratislava

lekár-rádiológ, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1932, RNDr. v r. 1933, doc. v r. 1946, mimoriadny prof. v r. 1956

sestra: Marta Križanová

Do r. 1925 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, kde maturoval, 1925-32 na ČVUT v Prahe a na Lekárskej fak. UK v Bratislave. R. 1932-33 pracovník ústavu lekárskej fyziky v Montpellieri, 1933-34 epidemiologickej nemocnice v Bratislave, 1934-36 Masarykovho rádioliečebného ústavu v Brne, 1936-37 ústavu pre nádory na uni-

verzite v Bruseli, 1937-40 asistent na Lekárskej fak. UK, 1940-46 pracovník rádiologického odd. nemocnice Robotníckej sociálnej poisťovne a vo Vojenskej nemocnici, od 1946 prednosta Ústavu lekárskej fyziky, 1953 vedúci Katedry lekárskej fyziky Lekárskej fak. UK v Bratislave.

Venoval sa lekárskej fyzike a klinickej rádiológii. Zameriaval sa na rádiodozimetriu a rádioterapiu zhubných nádorov, kde uplatňoval polarografiu. Spoluautor publikácie Vybrané kapitoly z fyziky, Úvod do fyzikálnych základov lekárskej röntgenológie, Ultrazvuk v medicíne (1955). Odborné štúdie publikoval v časopisoch: Bratislavské lekárske listy, Čs. radiologie, Slov. lekár a i. Autor vysokoškolskej učebnice Lékařská radiologie (1953) a stredoškolských učebníc: Technika, manipulácia a údržba röntgenologických prístrojov (1961) a Röntgenové lekárske prístroje (1962).

Podpredseda röntgenologickej a rádiologickej sekcie ČS. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu, predseda slov. pobočky.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 265.

Trenčianske noviny.- Roč. 36, č. 28 (4.7.1995), s. 2.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 166.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 399-400.

KRIŽANOVÁ Marta

* 7. 6. 1898 **Trenčín**

† 1. 12. 1971 Vysoké Tatry-Starý Smokovec

lekárka-ftizeologička

MUDr. v r. 1923

brat: Žigmund Križan

Po štúdiu na gymnáziu v **Trenčíne** študovala na lekárskej fak. univerzity v Budapešti, po 1918 Karlovej univerzity v Prahe a UK v Bratislave. R. 1923-30 pracovníčka I. internej kliniky na Lekárskej fak. UK v Bratislave, 1930-34 šéflekárnica sanatória v Tatranskej Kotline, 1934-37 primárka interného odd. nemocnice v Levoči, od 1937 primárka sanatória Všeobecného penzijného fondu a ďalších sanatórií v Novom Smokovci, po 1945 primárka pľúcneho odd., riaditeľka nemocnice a zástupkyňa povereníka zdravotníctva pre východné Slovensko v Košiciach.

Prvá Slovenka promovaná na Lekárskej fak. UK v Prahe a prvá žena na Slovensku zastávajúca post primárky. Odborníčka v boji proti tuberkulóze. V zahraničných sanatóriách sa zoznámila s novými metódami liečby tejto choroby. Autorka vedeckých štúdií uverejňovaných v časopise Bratislavské lekárske listy: Prípady lymfatickej leukémie (1925), Spontánna torakoplastika (1929) a i

Literatúra

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 135.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 166-167.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 21-22.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 400.

KRONER Jozef

* 20. 3. 1924 Staškov (okres Čadca)

† 12. 3. 1998 Bratislava

herec, spisovateľ

R. 1930-39 navštevoval ľud. školy v Staškove, Seredi, Melčiciach, Mošovciach a meštiansku školu v **Trenčíne**, kde 1941 popri zamestnaní absolvoval učňovský a kresliarsky kurz. R. 1939-45 príležitostný robotník a kreslič v **Trenčíne**, 1945 totálne nasadený na nútených prácach v Nemecku, 1945-48 kreslič a vedúci dielne v Považských strojárňach, 1947-48 herec divadelného krúžku v Považských strojárňach, 1948-56 herec Armádného divadla v Martine, 1956-84 činohry SND v Bratislave, od 1984 na dôchodku.

Jeden z najvýznamnejších hercov čs. scény druhej polovice 20. storočia. Punc neopakovateľnosti svojim postavám vniesol typickou mimikou tváre, gestikuláciou, chôdzou, hlasovým zafarbením a melódiou reči. Bol presvedčivý v komických i v tragických postavách. Stvárnil okolo 100 divadelných, viac ako 80 filmových postáv, účinkoval v televízii, rozhlase a v dabingu. V martinskom divadle sa napriek svojmu mladému veku presadil v zložitých charakterových postavách zreých mužov: Čubukov v Čechovových Pytačkách (1948), Dedo Baburin v hre Volá vás Tajmír (1949). Hĺbkou charakteru vyjadril najmä v postave Rachmanovovho Profesora Poležajeva (1952) a i. Mimoriadne majstrovský výkon podal v postave zaostalého dedinského mládenca Kuba (1949, 1952). Svoje herecké umenie ďalej rozvíjal v SND. V tragických polohách zaujal o i. ako Doktor Galén v Bielej nemoci K. Čapka (1958), Uhrík v Bukovčanovej dráme Kým kohút nezaspieva (1969), v komických postavách ako Učiteľ filozofie v Molierovej komédii Meštiak šľachticom (1960), Holba v Záborského veselohre Najdúch (1966), Zelenák vo veselohre J. Hollého Geľo Sebechlebský (1979). V SND dostával čoraz menej príležitostí, čo ho prinútilo odísť do dôchodku. Venoval sa už len filmovej a televíznej tvorbe.

Filmovej tvorbe sa začal venovať na prelome 40. a 50. rokov 20. storočia (Katka, 1949; Štvorylka, 1955), ale najslávnejšie úlohy stvárnil v 60. a 70. rokoch: (Rysavá jalovica, 1970; Sváko Ragan, 1976; Martin Pichanda v Tisícročnej včele, 1983 a i.). Svetové ocenenie Oskara, mu priniesla postava Tóna Brtko vo filme J. Kadára a E.

Klosa Obchod na korze (1965).

S úspechom sa venoval literárnej tvorbe: Herec na udici (1970), Herec nielen na udici (1974), O rybke Beličke (1983) a i. Posmrtné vyšli jeho rozhovory Osud tak chcel (1999).

R. 1952 a 1965 laureát Štátnej ceny Klementa Gottwalda, 1965 ocenený zvláštnym uznaním na medzinárodnom filmovom festivale v Cannes za herecký výkon vo filme Obchod na korze, 1967 titul zaslúžilý umelec, 1978 národný umelec, 1995 ocenený Cenou Karla Čapka, 2000 titul Slovenský herec 20. storočia a i.

Pamiatky: dokument Herec Jozef Kroner (1966), televízny film Trate života Jozefa Kronera (1987); od 1972 sa koná v Staškove futbalový turnaj, Kronerov pohár; od 2001 udeľuje Spoločnosť J. Kronera Cenu J. Kronera; v Kysuckom múzeu v Čadci inštalovaná drôtená socha (2007); pamätná izba v Staškove (2011).

Literatúra

Slávni Slováci. - Martin : Matica slovenská, 2010. - S. 52.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 420-423.

Trenčianske noviny. - Roč. 55, č. 35 (8.9.2014), s. 7

Život. - Roč. 67, č. 42 (21.10.2017), s. 30-35.

Slovenka. - Roč. 70, č. 10 (14.3.2018), s. 18-21

KUBA Rudolf

* 21. 1. 1923 Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 26. 7. 1967 Firenze, Taliansko (pochovaný v Bošáci)

ekonóm, vysokoškolský profesor

Ing. v r. 1949, CSc. v r. 1964

R. 1929-37 navštevoval ľud. školu v Bošáci, 1937-45 gymnázium v **Trenčíne**, 1945-49 študoval na Fakulte národohospodárskeho plánovania VŠE v Bratislave. R. 1948-56 pracovník Úradu predsedníctva Zboru povereníkov, 1957-64 vedúci odd. Slov. plánovacej komisie, 1965-67 odd. pracovných síl a demografie Výskumného ústavu oblastného plánovania. Súčasne externe prednášal na VŠE v Bratislave. Zahynul tragicky pri autonehode.

Zameriaval sa na skúmanie demografického vývoja, na plánovanú reprodukciu pracovných síl, dynamiku pracovnej migrácie. Autor odborných príručiek: Rozmiestňovanie dorastu a rast kvalifikácie (1966), Racionálny pohyb obyvateľstva (1968). Štúdie uverejňoval v časopisoch: Ekonomický časopis, Plánované hospodárství, Výstavba socializmu a i.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 281.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 446-447.

KUBALA Ferdinand

* 27. 5. 1918 Lisková (okres Ružomberok)

† 8. 2. 1996 **Trenčín**

huslista, folklorista, choreograf, učiteľ

manželka: Eleonóra Kubalová

R. 1924-29 navštevoval ľud. školu v Liskovej, 1929-37 študoval na gymnáziu v Nitre, 1937-41 na Filozofickej fak. UK, resp. SU v Bratislave. R. 1941 a 1943-45 učiteľ slovenčiny a latinčiny na gymnáziu v Martine, 1942-43 vo Zvolene, 1945-47 v Levoči, 1947-94 na gymnáziu v **Trenčíne**.

Ako huslista začínal v školskom orchestri v Nitre, 1949 spoluzakladateľ súboru Trenčan pri Gymnáziu L. Štúra v **Trenčíne** (s manželkou), od 1952 jeho organizačný vedúci, súčasne od 1962 hráč na kontrabase v ľud. hudbe. Zaslúžil sa o to, že súbor Trenčan patrí niekoľko desaťročí k najvýznamnejším telesám stredoškolskej mládeže. Vychoval mnohých významných folkloristov (Heda Šimoneková, Stanislav Dužek). Spolu s manželkou vykonával rozsiahly výskum folklórneho materiálu vo vyše 60 obciach Trenčianskeho regiónu. Folklorista J. Lehocký z toho materiálu vydal: Ľudové piesne z Veľkého **Trenčína** a okolia (2004), Ľudové piesne, spevné a tanečné tradície spod Bielych Karpát 1-3 (2006, 2007, 2011), Ľudové piesne, spevné a tanečné tradície spod Považského Inovca (2008), Ľudové piesne, spevné a tanečné tradície z Trenčianskej Turnej (2009). O folklórnych tradíciách uverejňoval príspevky v periodikách Ľudová tvorivosť a Trenčianske noviny.

R. 1937-91 člen MS a Slov. jednoty klasických filológov. R. 1985 odmenený cenou Min. kultúry SSR za zásluhy o rozvoj ľud. umenia, 1988 zaslúžilý pracovník kultúry.

Pamiatky: Cena Ferdinanda Kubalu, ktorá sa udeľuje na festivale v Habovke za šírenie tradičnej ľudovej hudobnej kultúry medzi mládežou; pamätná tabuľa na Symbolickom cintoríne vo Východnej (2009).

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 35, č. 51-52 (13.12.1994), s. 14-15.

Trenčianske noviny. - Roč. 37, č. 10 (5.3.1996), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 452.

Info Trenčín. - Roč. 15, č. 10 (4.10.2013), s. 12.

KUBALOVÁ Eleonóra

* 27. 2. 1921 Bolešov (okres Ilava)

† 20. 8. 2012 **Trenčín**

folkloristka, choreografka, učiteľka

manžel: Ferdinand Kubala

Gymnázium študovala v **Trenčíne**, v Bratislave učiteľstvo, aprobáciu telesná výchova a zemepis. R. 1945 nastúpila na učiteľskú akadémiu v Levoči, od 1947 stredoškolská učiteľka na Gymnázium Ľ. Štúra v **Trenčíne**.

Choreografické prvotiny Kubalovej (ešte nie ľudových tancov) siahajú do r. 1945 pri pôsobení v Levoči. Intenzívny záujem o ľudové umenie získala r. 1948 na školeniach folkloristu Cyrila Zálešáka v Trenčianskych Tepliciach. V septembri 1949 založila s manželom folklórny súbor Trenčan. Stala sa umeleckou vedúcou a choreografkou. R. 1953 súbor Trenčan úspešne reprezentoval na Svetovom festivale mládeže a študentstva v Bukurešti, 1957 v Moskve. Nevyhnutnou súčasťou práce so súborom bol rozsiahly výskum folklórneho materiálu trenčianskeho regiónu. Kubalová bola aktívnou účastníčkou školiťelských podujatí Osvetového ústavu v Bratislave, publikovala poznatky z výskumu i svoje choreografické diela. Neskôr svoje skúsenosti odovzdávala ako lektorka. Autorka 83 choreografií. Ďalšie čísla jej práce: 1900 predstavení s Trenčanom v 20 krajinách sveta, v 30 televíznych reláciách, nahrávky MG a CD.

Aktívna členka poradných zborov pre folklórne súbory, členka Programovej komisie západoslovenských folklórnych slávností, držiteľka Veľkej medaily sv. Gorazda (2001). Osobnosť mesta Trenčín 1996.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 35, č. 51-52 (13.12.1994), s. 14-15.

Trenčianske noviny. - Roč. 40, č. 39 (21.9.1999), s. 1,3.

Trenčianske noviny. - Roč. 42, č. 13 (27.3.2001), s. 4.

Info Trenčín. - Roč. 8, č. 6 (13.3.2006), s. 1, 10.

Trenčianske noviny. - Roč. 53, č. 34 (27.8.2012), s. 13.

KVASNIČKA Ladislav

* 23. 2. 1927 Beluša (okres Púchov)

† 25. 3. 2002 **Trenčín**

lekár-detský psychiater, defektológ, spisovateľ, maliar, verejný činiteľ

MUDr. v r. 1952

Ľud. školu navštevoval v Beluši, reálne gymnázium v **Trenčíne**, kde r. 1947 maturoval. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte SU v Bratislave. R. 1953 sekundárny lekár na detskom odd. OÚNZ v Trstenej. V tom istom roku nastúpil do závodnej

ambulancie Závodného ústavu národného zdravia v Dubnici nad Váhom, 1965 nastúpil do OÚNZ v **Trenčíne** a zároveň na obvod Trenčianska Teplá ako detský lekár. R. 1969 si urobil atestáciu z defektológie. Od 1991 na dôchodku.

Jeden zo zakladateľov, predseda a neskôr tajomník pedopsychiatrickej sekcie Slov. psychiatrickej spoločnosti J. E. Purkyňu. Už ako medik sa zaujímal o patologické prejavy ľudskej psychiky. Od r. 1966 sa venoval detskej psychiatrii a defektológii. Osobitne sa sústreďoval na prácu s postihnutými deťmi. Zaslúžil sa o rozvoj logopedickej starostlivosti na Slovensku využívaním nových netradičných liečebných metód. Autor odborných publikácií *Orientácia* (1998), *Detská a dorastová psychiatria* (2004), *Toto sa skutočne stalo-neveríte?* (2010), populárno-náučných: *Statoční svedkovia viery* (2000), *Čítanka nielen pre veriacich* (2001) a i. Bohatá je jeho literárna činnosť pre deti: *Abeceda nášho deda* (1995), *Rozkvitnuté veršičky* (1996), *Pohrajme sa s básničkami* (2002) a i.

Od r. 1946 sa venoval i výtvarnej tvorbe. Jeho diela sa dotýkajú bolestivých problémov rodiny a spoločnosti. O niekoľko obrazov prejavilo záujem Slovenské národné múzeum v Bratislave.

V r. 1990-92 poslanec Federálneho zhromaždenia ČSSR, 1992-94 Národnej rady Slovenskej republiky. Držiteľ niekoľkých ocenení Slov. lekárskej spoločnosti a Spoločnosti pre špeciálnu a liečebnú výchovu. Jeho život bol pretrhnutý následkom tragickej autonehody.

Literatúra

Považie. - Roč. 7, č. 11 (1997), s. 7.

Trenčianske noviny. - Roč. 43, č. 14 (2.4.2002), s. 5.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 167-168.

www.belusa.sk/m/obec/historia/rodaci

KYSEL'OVÁ Lýdia (rod. Jurajová)

* 20. 1. 1919 **Trenčín**

† 15. 10. 1994 Bratislava

literárna publicistka, editorka, redaktorka, učiteľka

PhDr. v r. 1976

Do r. 1938 navštevovala ľud. školu a gymnázium v **Trenčíne**, 1938-42 externe absolvovala slovenčinu a telesnú výchovu na Filozofickej fak. SU v Bratislave. Od 1938 učiteľka na gymnáziách v Bratislave a v **Trenčíne**, 1945-48 na učiteľskej akadémii v Bratislave, 1948-50 pracovníčka Výskumného ústavu pedagogického, 1950-53 vedúca literárnej redakcie a šéfredaktorka vydavateľstva Smena, 1953-56 šéfredaktorka Slov. vydavateľstva detskej knihy, 1956-78 šéfredaktorka, 1978-79 vedúca redaktorka vydavateľstva Mladé letá, kde od 1979 ako dôchodkyňa praco-

vala v Kabinete výskumu čítania.

Znalkyňa v oblasti tvorby socialistickej literatúry pre deti a mládež. V duchu dobových ideologických hľadísk venovala pozornosť vzťahu medzi literárnym dielom a detským čitateľom. Prierez slov. socialistickej literatúry pre deti a mládež od 50. rokov 20. stor. so svojimi vývinovými, hodnotovými a žánrovými aspektami sústredila v monografii *Nadpočetné hodiny života* (1985). Ako editorka a redaktorka pripravila na vydanie výber z tvorby súčasných slov. autorov pre deti a mládež *Veselý rok* (1964), výbery z poézie M. Rázusovej-Martákovej, M. Ferka, E. Čepčenkovej, K. Bendovej, M. Ďuríčkovej, S. H. Vajanského a i. Spolupracovala pri tvorbe učebníc, školských pomôcok, metodických príručiek pre 1. stupeň základných škôl. Publikovala v časopisoch *Čitateľ*, *Slov. pohľady*, *Zlatý máj* a i. Svoju bohatú knižnicu o literatúre pre deti a mládež venovala detskému kultúrno-spoločenskému centru BIBIANA.

Vyznamenaná Za zásluhy o výstavbu, Cenou Fraňa Kráľa a premiou Zlatého mája.

Literatúra

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 141.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 22-23.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zost. Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2009. - S. 220-221.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 570-571.

LACKOVÁ Mária (rod. Markovičová)

* 2. 2. 1901 Nové Mesto nad Váhom

† 28. 2. 1973 Gelnica

kultúrna a sociálna pracovníčka, úradníčka

Ľud. školu navštevovala v Novom Meste nad Váhom, gymnázium študovala v **Trenčíne**, medicínu na Karlovej univerzite v Prahe (nedokončila). Od 1924 žila v Liptovskom Mikuláši, po 1948 úradníčka ČSČK, neskôr robotníčka výrobného družstva Ďumbier v Liptovskom Mikuláši. Kultúrno-osvetová pracovníčka, pôsobila v ČSČK, Živene, Masarykovej lige proti tuberkulóze. Prednášala na zdravotnícke, filozofické a literárne témy (O malomocenstve, 1927, O budhizme, 1930). Zameriavala sa najmä na osobnosť S. H. Vajanského, bola jeho vnučkou. S vlastnými spomienkami na Vajanského vystupovala na večierkoch organizovaných MO Živeny. Venovala sa záchrane a usporiadaniu pozostalosti rodiny Hurbanovcov, ktorú odovzdala do Archívu literatúry a umenia MS a viacerých múzeí. Spolupracovala s P. Petrusom a ďalšími literárnymi historikmi na vydávaní Vajanského korešpondencie. Spomienkami na prevrat 1918 v Novom Meste nad Váhom prispievala do *Letopisu Živeny* (1928).

Literatúra

Lexikón slovenských žien.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S. 142.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 588-589.

LAKY Miloš (Miloslav)

* 4. 1. 1948 **Trenčín**

† 4. 9. 1975 Bratislava

maliar

R. 1954-62 študoval základnú školu v **Trenčíne**, 1963-67 na SUPŠ, 1968-74 úžitkové a dekoratívne maliarstvo u O. Dubaya na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. R. 1974-75 umelec v slobodnom povolani.

Výrazná osobnosť slov. konceptuálneho umenia. Už počas štúdií od 1969 príslušník skupiny výtvarníkov neoficiálnej výtvarnej scény, ktorej tvorba bola snahou o prepojenie umenia a vedy a obsahovala prvky metafyziky. Vo voľnej tvorbe sa zameriaval na fotokoláže, gobelíny, artprotisy: (artprotis sobášna sieň MNV Senica, 1974; kovová kompozícia hotel Partizán, Jankov vršok, 1974). Autor série grafických listov s tematikou Bratislavy (1972). Venoval sa aj tvorbe pre architektúru a konceptuálnym projektom (so S. Filkom a J. Zavarským): Vesmírne posolstvá (1973-75). Spolupracoval s Čs. televíziou, pre kt. písal a kreslil titulky, pre vydavateľstvo Tatran tvoril propagačné materiály. Svoje predstavy o svete a umení vyjadril v manifeste Biely priestor v bielom priestore (1974).

Pamiatky: na jeho počesť vydaný samizdatový album Symposion 3/76-In memoriam Miloš Laky.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 343.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 612.

LAMAČKA, Ján

* 16. 11. 1919 **Trenčín**-Opatová nad Váhom

† 2. 12. 1994 **Trenčín**

esperantista, redaktor, editor, publicista, textilný technik

Pracoval v rozličných funkciách v závode Merina **Trenčín**, v Nemecku, od 1969 do dôchodku na GR Slovakotex.

Jeden z najaktívnejších členov esperantského hnutia, horlivý propagátor spolu s Trenčanom E. V. Tvarožkom. Esperantistom bol od 1935. Založil prvé esperantské múzeum v Československu (1950), od 1945 viedol kurzy esperanta (ZK Konštruktura,

Merina, ZK Tatra Bánovce nad Bebravou a i.). Zúčastnil sa na svetových kongresoch v Štokholme (1980), v Budapešti (1983). Spoluzakladateľ klubu Esperanto pri MskS v **Trenčíne** (1984). Na pozvanie esperantistov precestoval veľa krajín v Európe, Ázii i v Amerike. R. 1947 v **Trenčíne** vydával a redigoval mesačník Esperantisto Slovaka, v r. 1949-50 viedol rubriku Samideano v týždenníku Nedeľa, 1967-68 rubriku Esperanto v Smene na nedeľu, 1992-93 rubriku Tra la mondo v časopise Považie, od 1994 redaktor medzinárodného časopisu La Migranto. Jedným z jeho najväčších prínosov pre rozšírenie esperanta na Slovensku je vydanie učebnice esperanta od J. V. Dolinského Slovakia antologio-Slovenská antológia (1977, 1980). Bol i publikačne činný. Jeho záber v tejto oblasti bol veľmi široký. Člen viacerých esperantských organizácií, nositeľ strieborného odznaku Slovenského esperantského zväzu.

Literatúra

Považie. - Č. 1 (1994), s. 4.

Považie. - Č. 1 (1995), s. 9.

Trenčianske noviny. - Roč. 25, č. 43 (23.0.1984), s. 3.

https://eo.wikipedia.org/wiki/Ján_Lamačka

LAMAČKA Július

* 25. 4. 1951 Horné Srnie (okres Trenčín)

† 24. 7. 1989 Tien Shan (Kirgizsko-pochovaný v Bratislave)

horolezec, telovýchovný funkcionár, projektant

Ing. arch. v r. 1976

Základnú školu navštevoval v Hornom Srní, 1966-70 študoval na SPŠ stavebnej v **Trenčíne**, do 1976 na Stavebnej fak. SVŠT v Bratislave, od 1977 projektant v n. p. Spojprojekt v Bratislave.

Člen horolezeckého oddielu Slávia SVŠT Bratislava. Od 1971 začal liezť na cvičných skalách v Malých Karpatoch, od 1975 člen čs. juniorského reprezentačného družstva. Absolvoval výstupy vo Vysokých Tatrách i v zahraničných horstvách. Účastník medzinárodných expedícií na Kaukaze, 1985 na Pamíre, 1986 v Andách v Peru. Bol publikačne činný. Autor článkov a fotografií reportážneho charakteru, ktoré publikoval v časopisoch Krásy Slovenska, Vysoké Tatry, Život a i. Ako cvičiteľ a tréner II. triedy sa podieľal na výchove horolezeckého dorastu.

Od 1983 člen výboru Horolezeckého zväzu SÚV ČSZTV. R. 1989 zahynul v ázijskom horstve Tien Shan pri aklimatizačnom výstupe na Bajankol (6650 m).

Pamiatky: Každoročne sa konajú preteky v horskom behu v Malých Karpatoch Malokarpatský Cross Marathon-Memoriál Jula Lamačku.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 613.

LÁNSKY Teodor Egon (rod. Egon Löwy)

* 23. 7. 1934 **Trenčín**

† 25. 11. 2013 Praha (Česko)

novinár, publicista, politik

V r. 1939 Lánskeho otec-lekár utiekol pred nacistami do Anglicka, po SNP sa Lánskeho matke, tiež lekárke, podarilo rodinu na čas hospitalizovať v miestnej nemocnici. Neskôr aj oni boli deportovaní do Terezína a Osvienčimu, ale vojnu prežili. Po druhej svetovej vojne sa vrátili do **Trenčína** a prijali meno Lánsky. Základnú školu a gymnázium absolvoval **Trenčíne**, ale pre protikomunistické aktivity bol trikrát vylúčený z vysokých škôl. Striedal rôzne robotnícke a administratívne profesie, nakoniec v r. 1967-68 pracoval v Ekonomickom ústave ČSAV v Prahe. Ako aktívny bojovník proti komunistickému režimu r. 1968 spoluzakladal Klub angažovaných nestraníkov-KAN. V tom istom roku emigroval do Švédska, kde najskôr pracoval v robotníckych povolaniach. R. 1981 absolvoval štúdium Politickej teórie a medzinárodných vzťahov na Karlovej univerzite v Lundu, neskôr Vysokú školu novinársku v Štokholme. Stal sa tajomníkom Výboru solidarity s Izraelom v severských krajinách a reprezentantom židovských odborov. Je spoluzakladateľom Výboru solidarity s krajinami východnej Európy. Po presťahovaní do Londýna v r. 1981-84 pracoval ako politický komentátor pre československú redakciu BBC, neskôr v Mníchove ako komentátor Slobodnej Európy. Ako nezávislý novinár publikoval v mnohých periodikách, niektoré vydával.

Po r. 1991 sa vrátil do Československa prijal ponuku na funkciu hovorcu ministerstva zahraničných vecí a vyslanca československej stálej misie pri Rade Európy v Štrasburgu. Po rozdelení Československa požiadal o české občianstvo a pracoval ako novinár. Spoluzakladateľ politického hnutia Demokraté 92 za spoločný štát. V r. 1995 sa stal hovorcom predsedu ČSSD Miloša Zemana. V r. 1996-02 bol senátorom za okres Děčín, v r. 1998-99 pôsobil vo funkcii podpredsedu vlády, z ktorej zo zdravotných dôvodov rezignoval.

Jeho publicistická činnosť je rozmanitá a rozsiahla. Okrem článkov, jeho tvorbu tvoria ekonomicko-politicky analyzujúce diela a preklady.

Literatúra

Egon Teodor Lánsky / Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku, 2007.- 12 s.
Incident s politikou / Egon Lánsky.- Praha : Epoque, 2007.- 485 s.
Trenčianske noviny.- Roč. 54, č. 48 (2.12.2013), s. 16.

LAURINČÍK Jozef

* 9. 9. 1915 Dolný Kubín-Kňažia

† 22. 6. 1998 **Trenčín**

poľnohospodársky odborník-zootechnik, šľachtiteľ, vysokoškolský profesor
Ing. v r. 1942, Dr. tech. v r. 1952, CSc. v r. 1959, prof. v r. 1967

R. 1922-27 navštevoval ľud. školu, 1927-28 meštiansku školu, 1928-37 študoval na reálnom gymnáziu v Dolnom Kubíne, 1937-39 na VŠZ v Brne, 1939-42 na poľnohospodárskej fak. univerzity v Záhrebe, 1941 vo Viedni. Študijné pracovné cesty absolvoval v Anglicku, Bulharsku, Fínsku, Francúzsku, Taliansku, ZSSR a i. R. 1941-45 pracovník, 1945-48 riaditeľ Št. ovčiarsko-vlnárskeho ústavu v Martine, 1948-51 v Spišskej Novej Vsi, 1951-52 vedecký pracovník, 1953-54 riaditeľ Výskumného ústavu živočíšnej výroby vo Víglaši, 1954-59 vedúci ovčiarsko-vlnárskeho odd. jeho detašovaného pracoviska v **Trenčíne**, 1960-73 riaditeľ, 1973-81 vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu ovčiarskeho v **Trenčíne**, súčasne od 1967 externý prof. na Katedre chovu ošípaných a oviec resp. Katedre špeciálnej zootechniky Agronomickej fak. VŠP v Nitre.

Jeden zo zakladateľov a prvý riaditeľ Výskumného ústavu ovčiarskeho v **Trenčíne**. Svetovo uznávaný odborník v oblasti chovu a šľachtenia oviec. Vo vedeckovo-výskumnej činnosti sa zameriaval na populačnú genetiku. Na experimentálnom pracovisku Výskumného ústavu ovčiarskeho v Trenčianskej Teplej sa kolektívu podarilo vyšľachtiť nové plemeno ovce valašky so zameraním na zvýšenie produkcie vlny. Autor a spoluautor odborných publikácií: Plemenitba oviec (1955), Živočíšna výroba na Slovensku slovom a obrazom (1963) a i. Autor a spoluautor učebníc Základy živočíšnej výroby (1954), Ovčiarstvo a salašníctvo na Slovensku (1958), Chov oviec (1977). Vedecké štúdie publikoval v časopisoch a zborníkoch: Agrikultúra, Družstevná výroba, Náš chov, Roľnícke noviny, Vedecké práce Výskumného ústavu ovčiarskeho v Trenčíne a i.

Člen Povereníctva SNR pre poľnohospodárstvo, Vedeckej rady Výskumného ústavu ovčiarskeho, kolégia špeciálnej biológie SAV, od 1965 European Association for Animal Production, predseda odboru živočíšnej výroby Slov. poľnohospodárskej akadémie a i. R. 1971 vyznamenaný medailami VŠP, 1975 SAV a ČSAZ, 1979 VŠZ, 1985 Št. cenou K. Gottwalda a i.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 56, č. 43 (17.10.1995), s. 9.

Trenčianske noviny. - Roč. 39, č. 27 (30.6.1998), s. 9.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 177.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 657.

Trenčianske noviny. - Roč. 56, č. 37 (21.9.2015), s. 6.

LENDVAY Štefan

* 20. 10. 1915 Slatinka nad Bebravou (okr. Bánovce nad Bebravou)

† 19. 8. 1976 Podunajské Biskupice (pochovaný v **Trenčíne**)

lekár-internista

MUDr. v r. 1945

Ľud. školu navštevoval v Slatinke nad Bebravou, gymnázium absolvoval v **Trenčíne**. Medicínu vyštudoval na Lekárskej fakulte Nemeckej univerzity v Prahe. Po promócií nastúpil do nemocnice v Prešove ako sekundárny lekár interného oddelenia. V r. 1952 krátko pracoval v Dubnici nad Váhom, v r. 1953 nastúpil na interné oddelenie v Trenčianskych Tepliciach do funkcie primára. Súčasne pracoval ako vedúci lekár nemocnice. Zomrel v nemocnici v Podunajských Biskupiciach, pochovaný je v Trenčíne.

Známy bol jeho obetavý prístup k pacientom, i keď už bol vážne chorý.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 36, č. 43 (17.10.1995), s. 5.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 179.

LIFKA Eduard

* 15. 5. 1928 **Trenčín**

† 26. 1. 1987 Bratislava

potravinársky odborník, vedecký pracovník

Ing. v r. 1950, CSc.

Ľud. školu navštevoval a gymnázium študoval v **Trenčíne**, 1946-50 na VŠZ v Brne. R. 1975-76 absolvoval študijné pobyty vo Francúzsku. R. 1950-60 pracovník technickej kontroly Mraziarní, 1960-70 vedecký pracovník vo Výskumnom ústave mraziarenskom, 1970-87 v Ústave pre vedeckú sústavu hospodárenia v Bratislave.

Potravinársky odborník v oblasti chladiarenstva a mraziarenstva potravín. Neskôr sa venoval problematike netradičných zdrojov energie v poľnohospodárstve, najmä pri sušení poľnohospodárskych produktov a pri vykurovaní skleníkov. Autor 13 zlepšovacích návrhov a 3 čs. patentov: čs. patent č. 8248-84, Poľnohospodárska sušiareň využívajúca slnečnú energiu, s akumuláciou tepla a tepelným čerpadlom (1984); č. 4495-86, Zariadenie VVETČ na sušenie poľnohospodárskych produktov (1986) a i. Autor a spoluautor odborných príspevkov v časopisoch: Informácie Min. poľnohospodárstva a výživy SSR, Technické noviny, Záhradníctvo a i.

Člen Medzinárodného chladiarenského inštitútu v Paríži a Čs. vedecko-technickej spoločnosti.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 182-183. Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 743.

LISICKÝ Mikuláš Juraj

* 9. 5. 1946 **Trenčín**

† 5. 8. 2008 Bratislava

biológ, ekológ, environmentalista, vysokoškolský pedagóg

RNDr. v r. 1971, CSc. v r. 1983

V r. 1952-60 navštevoval osemročnú základnú školu v **Trenčíne**, kde v r. 1963 maturoval na Strednej všeobecnovzdelávacej škole. Pokračoval na Prírodovedeckej fak. UK v Bratislave, najskôr na učiteľskej kombinácii biológie-chémie, neskôr na vedeckom smere biológie. R. 1971 začal trojročné štúdium vysokoškolskej pedagogiky na FF UK, 1977-79 štúdium ochrany životného prostredia na Karlovej univerzite v Prahe.

R. 1985 odchádza na Ústav experimentálnej biológie a ekológie CBEV SAV v Bratislave, 1988 buduje nové pracovisko – Oddelenie ekosozológie a monitoringu, zamerané na sledovanie a riešenie environmentálnych problémov súvisiacich s budovaním Vodného diela Gabčíkovo. R. 1990 spoluzakladal Ústav zoológie a ekosozológie SAV, kde sa stal jeho prvým tajomníkom a viedol oddelenie ekosozológie. V r. 1990-93 na čiastočný úväzok viedol Katedru ekosozológie a fyziotaktiky Prírodovedeckej fakulty.

Významný slovenský vedec bol i publikačne činný. Pôsobil v mnohých environmentálne zameraných organizáciách a redakčných radách časopisov. Jeho široké vedomosti presiahli rámec biológie.

Jeho publikačná činnosť je rozsiahla a rozmanitá. Siahla od vedeckých problémov: Územná ochrana prírody a starostlivosť o chránené územia (2000), Ekosozológia (1996), až po popularizačné práce: Stretnutie v hĺbinách (1974), Živá symetria (1980), Život v schránke (1990). Spoluautor prekladu veľkej encyklopédie pre mládež Príroda (1973). Články a štúdie publikoval v časopisoch: Životné prostredie, Slovensko, Biológia a i.

Člen Slovenského národného komitétu Ramsarskej konvencie, Komisie IUCIN pre manažment ekosystémov (CEM), Vedeckej rady Národného parku Donau Auen, Slovenskej ekologickej spoločnosti, Slovenskej zoologickej spoločnosti a i.

Držiteľ Ceny vydavateľstva Mladé letá, ceny Premio Europeo di Letteratura Giovane per la Letteratura didattica za publikáciu Živá symetria, držiteľ Medaily primátora Bratislavy za tvorbu a ochranu životného prostredia.

Literatúra

Chránené územia Slovenska. - Č. 48 (2001), s. 35.

Biológia, ekológia, chémia. - Roč. 12, č. 3 (2008), s. 19-20.

Tatry. - Roč. 48, č. 3 (2009), s. 13.

Kto je kto v ochrane prírody. - Liptovský Mikuláš : Slov. múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, 2010. - S.181.

www.sav.sk/?lang=sk&charset=&doc=services-news&news_no=2131

LÍŠKA Alexander

* 26. 2. 1883 Višegrád (Bosna a Hercegovina)

† okolo 1940 Aljaška (USA)

lekár-internista, chirurg, epidemiológ, cestovateľ, geológ, botanik

MUDr. v r. 1910

V mladom veku sa jeho rodičia presťahovali do Zamaroviec (kedysi súčasť **Trenčína**), kde navštevoval v r. 1889-95 ľud. školu, 1895 študoval na gymnáziu, 1896-1900 učil sa za obchodníka v **Trenčíne**, 1902-04 študoval na obchodnej škole vo Viedni, 1905-08 na lekárskej fak. univerzity v Berlíne, 1908-10 v Chicagu, 1910 tovariš v **Trenčíne**, 1901-02 predavač v Kežmarku a Šahách, 1902-04 vo Viedni, 1905-08 v Berlíne, od 1908 robotník a krátko lekár v Chicagu, úradník v Pittsburghu, neskôr cestovný agent v New Castli, potom zlatokop, od 1921 lekár v Anchorage na Aljaške.

Hnaný dobrodružnou povahou sa vydal do sveta. Najskôr žil vo Viedni, Berlíne a napokon v Amerike. Tam získal lekárskeho diplom. Zakladal pobočky sporiteľne na západnom pobreží amerického kontinentu, pokúsil sa o ťažbu nafty, stal sa zlatokopom na Aljaške, po neúspechoch sa vrátil k lekárskej praxi. Vynikal najmä ako chirurg a epidemiológ. Vybudoval sanatórium pre domorodcov v Anchorage, založil lekárske pohotovostnú službu. Pričinil sa o zvládnutie veľkej epidémie medzi Eskimákmi. Uskutočnil niekoľko vedeckých výprav za polárny kruh za novými poznatkami z botaniky, mineralógie a arktickej klimatológie. Zahynul na neznámom mieste na Aljaške.

Pamiatky: v Zamarovciach je pomenovaná po ňom ulica.

Literatúra

Národná obroda. - Roč. 4, č. 128 (4.6.1993), s. 7.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 187-188.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 775.

LÍŠKA Emil

* 13. 2. 1929 Lipník (okres Prievidza)

† 16. 3. 2011 Prievidza

generál

Ing., kpt. v r. 1956, mjr. v r. 1961, plk. v r. 1974, genmjr. v r. 1977, genpor. v r. 1986

R. 1949 absolvoval v **Trenčíne** štvorročné štúdium na Štátnom gymnáziu, potom pracoval ako úradník v Krajskom závode družstiev pre hospodárenie s poľnohospodárskymi výrobkami v Nitre a v Roľníckom skladištnom družstve v Bánovciach nad Bebravou. V r. 1950 nastúpil základnú vojenskú službu v Klatovoch, 1951 frekventant Školy na dôstojníkov pechoty v zálohe v Košiciach, 1952 bol prijatý za dôstojníka z povolania v hodnosti poručíka, zaradený do funkcie veliteľa roty, 1953 veliteľ práporu 20. pešieho pluku v Michalovciach, od 1955 zástupca náčelníka štábu 32. streleckého pluku v Košiciach, 1955-58 štúdium na Vševojskovej fakulte Vojenskej akadémie K. Gottwalda v Prahe, 1958-1966 starší dôstojník pre službu vojsk skupiny organizačnej a plánovacej oddelenia bojovej prípravy veliteľstva 2. vojenského okruhu v **Trenčíne**, neskôr starší dôstojník skupiny prípravy veliteľov a štábov oddelenia operačnej a bojovej prípravy Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**. V r. 1969-71 veliteľ 8. motostreleckého pluku v Bratislave.

R. 1971-73 štúdium na Vojenskej akadémii Generálneho štábu Ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorošilova v Moskve, 1973 náčelník štábu 20. motoristickej divízie v Karlových Varoch. V r. 1976 pôsobil vo funkcii zástupcu veliteľa 1. armády v Příbrame.

R. 1980 vykonával funkciu zástupcu veliteľa Západného vojenského okruhu v Táboře, 1983 bol prevelený do Prahy, kde vykonával funkciu náčelníka Hlavnej správy pozemného vojska, neskôr zástupcu ministra obrany. V r. 1990 prepustený z činnnej služby a prerađený do zálohy.

Vyznamenaný Za službu vlasti (1957), Radom červenej hviezdy (1975), sov. Vyznamenaním 60 let Vooružennych Sil SSSR (1985), Radom práce (1989) a i.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 121-122.

LORENC Ladislav

* 29. 12. 1907 Kremnica (okres Žiar nad Hronom)

† 1. 7. 1964 **Trenčín**

kryptografológ, knihovník

R. 1926-30 študoval chemickotechnologické inžinierstvo na ČVUT v Prahe (nedokončil). Pôsobil v Škodových závodoch v Plzni, v Slov. technickej knižnici pri SVŠT

v Bratislave, v Št. vedeckej knižnici v Košiciach, od 1961 vedúci strediska technicko-ekonomických informácií vo Výskumnom a vývojovom stredisku pre hnedé uhlie Slov. uhoľných baní v Prievidzi.

Polyglot, prekladateľ odborných textov. Od študentských čias sa zaujímal o dešifrovanie kryptografického a ťažko čitateľného písma. Od 1938 sa začal zaoberať rozlúštením stenografických zápiskov M. Kukučina. Zostavil úplnú abecedu jeho písma a do 1956 prepísal 7 zv. jeho zápiskov (prvopis románu Bohumil Valizlosť Zábor; povodný text drámy Obeť a jej variant v próze). Spolupracoval s kryptografológmi v zahraničí a s Literárnovedným ústavom SAV v Bratislave. Pamiatky: rukopisná pozostalosť v ALU v SNK.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 3, K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989.- S. 424.

Slovenské pohľady.- Roč. 4+126, č. 5 (2010), s. 30-34.

Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013.- S. 798.

LUKÁŠ Jozef

* 4. 2. 1920 Jinošov (Česko)

† 30. 3. 1993 **Trenčín**

entomológ, ochranca prírody, múzejník, kreslíč

Študoval na obchodnej škole v Třebíči. R. 1938-42 a 1944-46 kreslič u geometra E. Fallusa v Brne, medzitým 1942-44 na nútených prácach v projekčnej kancelárii pre výstavbu chemických závodov pri Dortmunde, 1946-47 v Kartografickej kancelárii v Brne a 1947-48 v **Trenčíne**, od 1948 na invalidnom dôchodku, 1959-73 externý pracovník Trenčianskeho múzea a okresný konzervátor prírody v **Trenčíne**.

Zaslúžil sa o záchranu a zakonzervovanie entomologických zbierok členov bývalého Prírodovedného spolku župy Trenčianskej, hlavne Dr. K. Brančíka, 1969 bola otvorená nová prírodovedná expozícia v Trenčianskom múzeu, pre kt. vypracoval libreto, scenár a inštalačný plán. Venoval sa výskumu entomofauny, najmä chrobákov a blanokrídlencov, V spolupráci so Zoologickým ústavom Prírodovedeckej fak. UK v Bratislave a Vlastivedným múzeom v Hlohovci sa zúčastňoval na riešení št. výskumných úloh. Inicioval vyhlásenie niektorých lokalít v okolí **Trenčína** za chránené územia (Beckovské hradné bralo, Čachtický hradný vrch, Krasín, Močiare pri Kostolnej, Omšenská baba, Turecký vrch a i.). Založil jednu z prvých hliadok ochrany prírody a navrhol odznak Mladý ochranca prírody. Spoluautor turistických príručiek Sprievodca po hrade **Trenčín** (1965), **Trenčín** a okolie (1965), Bošácka dolina (1971). Ilustrátor niekoľkých ochranných publikácií, autor odborných článkov v časopise Informačný spravodaj Trenčianskeho múzea a i.

Člen Čs. entomologickej spoločnosti pri ČSAV, Slov. entomologickej spoločnosti pri SAV, Slov. zväzu ochrancov prírody a krajiny a i. Vyznamenaný pamätnou Medailou K. J. Brančíka, 1992 zlatou medailou Slov. zväzu ochrancov prírody a krajiny.

Literatúra

Spravodajca ochrany prírody a životného prostredia okresu Trenčín. - Roč. 6, č. 3 (1993), s. 1.
Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 192.
Biografický lexikón Slovenska. V, Km-L. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2013. - S. 837-838.

MAĽA Pavel (pseud. Očovský)

* 17. 10. 1910 Očová (okres Zvolen)

† 21. 11. 1970 **Trenčín** (počovaný v Trenčianskej Teplej)

atlét-oštepár, športový funkcionár, právnik

JUDr. v r. 1934

R. 1916-20 navštevoval ľud. školu v Očovej, 1920-29 študoval na reálnom gymnázii vo Zvolene, 1929-34 na Právnickej fak. UK v Bratislave. R. 1935-37 vykonával základnú vojenskú službu, 1935-40 referent na Riaditeľstve pôšt, 1940-41 právny referent na Riaditeľstve št. lesov, 1941-45 referent na Min. vnútra v Bratislave, 1945-46 trestný sudca na ONV v Martine, 1946-51 právny referent na Povereníctve vnútra v Bratislave, 1951 prepustený pre politickú nespoľahlivosť, 1951-52 robotník v Čs. stavebných závodoch vo Zvolene, 1952-53 v Pozemných stavbách, 1953-55 plánovač v Lokomotívnom depe v Trenčianskej Teplej, 1955-70 technický úradník, neskôr právnik v n. p. Odeva v **Trenčíne**.

Jeden z najlepších čs. a slov. atlétov-oštepárov v 30. a 40. rokoch 20. stor. Jediný čs. rekordér zo Slovenska. R. 1933-37 trojnásobný majster ČSR v hode oštepom výkonom 63,09 m. R. 1933-49 mnohonásobný reprezentant Československa a Slovenska. R. 1936 účastník OH v Berlíne. Popri aktívnej športovej činnosti sa venoval aj trénerskej práci. Po 1945 sa vrátil do čs. reprezentácie, ale svoj najlepší výkon už neprekonal. R. 1942 vyjadril svoj nesúhlas so začlenením telovýchovy do HG, preto bol preradený z funkcie telovýchovného referenta na Min. vnútra do funkcie účtovníkeho referenta.

R. 1939 člen prípravného výboru na založenie Slov. olympijského výboru, rady a výboru Slov. atletickej amatérskej únie.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3, K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 463.
Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 44.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 108-109.

MANIŠ Vojtech

* 4. 4. 1938 Tichov (Česko)

† 2. 9. 2002 **Trenčín**

lekár, historik zdravotníctva, pedagóg

MUDr. v r. 1962

Základnú školu navštevoval v Tichove. R. 1956 ukončil gymnázium, medicínu vyštudoval na Lekárskej fak. Univerzity Palackého v Olomouci, kde po štúdiách pracoval ako asistent. R. 1963 nastúpil do Okresného ústavu národného zdravia v **Trenčíne**, do nemocnice v Trenčianskych Tepliciach. Neskôr do r. 1972 pracoval ako obvodný lekár pre Nemšovu a Horné Srnie. R 1972-82 riaditeľ NsP v **Trenčíne**, súčasne zástupca riaditeľa OÚNZ **Trenčín**, 1982-90 námestník riaditeľa OÚNZ pre LPS, 1990-95 lekár v OÚNZ, 1995-02 súkromný lekár.

Podnietil a rozvinul činnosť Slovenského červeného kríža v Hornom Srní. V r. 1996 bol poverený okresným lekárom vypracovať novú organizačnú štruktúru pre oddelenú Lekársku službu prvej pomoci trenčianskej spádovej oblasti. Popri práci pôsobil ako pedagóg na Strednej zdravotníckej škole. Autor publikácie História nemocnice v Trenčíne (1979).

Literatúra

Trenčianske noviny.- Roč. 37, č. 22 (28.5.1996), s. 2.

Trenčianske noviny.- Roč. 42, č. 7 (13.2.,2001), s. 1, 2.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 195-196.

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš.- Martin : Osveta, 2012.- S. 39, 120.

MARGETÍN Štefan

* 14.1.1929 Dolné Srnie (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 16.10.1982 Ilava

regionálny historik, úradník

Navštevoval ľud. školu v Dolnom Srní, študoval na nižšom gymnázium a obchodnej škole v **Trenčíne**. R. 1952-54 vykonával základnú vojenskú službu, potom úradník v ZŤS v Dubnici nad Váhom.

Popri zamestnaní sa venoval štúdiu regionálnej histórie, najmä rodnej obce a okolitých oblastí. Sústredil sa na partizánske hnutie, dejiny KSČ a robotníckeho hnutia v trenčianskom regióne. Autor a spoluautor publikácií z regionálnych dejín: Slávni rodáci z Dolného Srnia (1968), V boji za slobodu (1969), Dubnícki pracujúci

v Slovenskom národnom povstaní (1977), Mária Rázusová-Martáková (1980) a i. Časopisecké príspevky uverejňoval v Trenčianskych novinách, vo Vlastivednom zborníku Trenčianskeho múzea a i. Aktívne spolupracoval pri vydávaní 3-zv. encyklopédie Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (1977-78) a pri tvorbe knihy B. Chňoupka Lámanie pečatí (1984). Jeho rukopisné poznámky o rodnej obci spracoval v monografii J. Skovajsa (1988).

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 169-170.

MARKUS Mikuláš

* 27. 6. 1897 Málinec (okres Poltár)

† 31. 1. 1967 Ružomberok

generál, odbojár

por. v r. 1917, pplk. v r. 1940, plk. v r. 1943, brigádny gen. v r. 1945, divízny gen. v r. 1948

Navštevoval ľud. školu v Málinci, 1907-15 študoval na vyššej reálke v Kremnici, 1916 absolvoval školu pre dôstojníkov v zálohe. R. 1916-18 účastník prvej svetovej vojny, od 1919 dôstojník čs. armády z povolania v Šumperku, 1920-28 v Lučenci, 1928-36 Jihlave, 1936-38 v Hraniciach, 1938 v Olomouci, 1938-39 v Banskej Bystrici, od 1939 dôstojník slov. armády, 1939-41 veliteľ pešieho pluku vo Zvolene, 1942-43 motorizovaného pešieho pluku 20 na východnom fronte, 1943-44 Divíznej oblasti 1 v **Trenčíne**, 1944-45 účastník SNP a partizánskeho hnutia, 1945-48 veliteľ vojenského zboru v **Trenčíne**, 1948-50 zástupca veliteľa 3. vojenskej oblasti v Brne, 1950 preradený do zálohy, pracovník Lesného závodu v Liptov. Mikuláši.

Počas pôsobenia v **Trenčíne** nadviazal kontakt s pplk. J. Golianom, kt. ho zapojil do príprav SNP. Patril k prvým dôstojníkom východoslovenských divízií, kt. nadviazali kontakt s Vojenským ústredím SNR. Osobne rokoval s veliteľmi partizánskych brigád Ľ. Kukorellim a V. A. Karasiovom-Stepanovom. V zložitej situácii, keď nemecké jednotky postupovali na povstalecké územie, prešiel so svojimi vojakmi k partizánskej skupine Alexander Nevský v Čergove, kde sa zúčastnili obranných bojov. Napokon prešiel na povstalecké územie, kde 14.9.1944 prevzal od pplk. J. Malára velenie 4. taktickej skupiny 1. čs. armády na Slovensku s ktorou operoval na území Prievidza-Handlová, Kremnica-Kremnické vrchy. Neskôr viedol obranné boje v priestore Kordíky, Kremnica a Badín. Od marca 1845 veliteľ 4. čs. samostatnej brigády 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, s. kt. sa zúčastnil záverečných bojov na území ČSR. R. 1945-50 sa vo veliteľských funkciách podieľal na budovaní našej armády, 1950 degradovaný, 1991 rehabilitovaný in memoriam.

V r. 1945 vyznamenaný Radom SNP 1. triedy, 1946 Za chrabrosť pred nepriateľom,

1947 Radom Steaua României, 1948 poľským vojnovým krížom a i.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 81-82.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 130-131.

Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939-1945 /František Cséfalvay a kolektív.- Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013.- S. 164

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 201-202.

MARSINA Andrej

* 28. 11. 1885 Žilina

† 12. 10. 1985 Beckov (okr. Nové Mesto nad Váhom - pochovaný v Žiline)

politik, verejný činiteľ, redaktor, publicista, katolícky kňaz

Mons. v r. 1931

Ľud. školu navštevoval v Žiline, študoval na gymnáziách v Žiline a v Nitre, 1905-09 teológiu na univerzite v Budapešti, 1909 vysvätený za kňaza. Po štúdiách kaplán v Skačanoch, 1910 administrátor farnosti v Klátovej Novej Vsi, od 1910 kaplán a katechéta, 1935 kaplán, 1936 cirkevný škôldozorca v **Trenčíne**, od 1936 dekan predvážskeho dištriktu, 1943 pápežský prelát, 1945-47 vo vyšetrovacej väzbe, mimo pastoraácie, 1953-63 farár v Staškove, od 1963 na dôchodku, od 1976 žil v Charitnom domove v Beckove.

Národne uvedomelý predstaviteľ katolíckeho duchovenstva. Popri pastoračnej práci sa venoval kultúrno-osvetovej činnosti, spolupracoval so Spolkom sv. Štefana v Budatíne, pre kt. pripravoval korektúry slov. literárnych prác. Počas pôsobenia v **Trenčíne** založil Katolícky tovarišský spolok. Iniciátor založenia pobočky mládežníckej organizácie Orol. Od 1918 člen HSĽS, predstaviteľ umierneného krídla jej autonomistickej politiky. Od 1923 spoluzakladateľ a vydavateľ časopisu Trenčan. Od 1938 duchovný vodca okr. veliteľstva Hlinkovej gardy, 1941 župný predseda strany, člen správnych rád rôznych podnikov (cementáreň v Hornom Srní, kúpele v Trenčianskych Tepliciach a i.). Príjmy z členstva v nich použil na stavbu kultúrneho domu v **Trenčíne**. Počas slov. štátu odmietal radikálne riešenie židovskej otázky a vymáhal výnimky. U prezidenta J. Tisa dosiahol prepustenie zajatých slov. vojakov v nemeckých táboroch. R. 1948 Ľudovým súdom odsúdený na 4 roky straty občianskych práv, do 1953 mimo pastoraácie žil u brata Alojza v Rajci.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 85-86.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 884-885.

Info Trenčín. - Roč. 8, č. 17 (17.8.2006), s. 5.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017. - S. 210-211.

MARTINY Koloman

* 12. 7. 1864 Zvolen

† 20. 11. 1935 **Trenčín**

lekár-chirurg

MUDr. v r. 1889, diplomovaný chirurg v r. 1893

Študoval na gymnáziách v Banskej Bystrici a v Sighetu Marmatiei, na Lekárskej fak. univerzity v Budapešti, 1897-1934 primár chirurgického odd. a riaditeľ župnej nemocnice v **Trenčíne**, od 1934 na dôchodku.

Uznávaný slov. chirurg a dobrý organizátor. Okrem všeobecnej chirurgie sa venoval aj chirurgii mozgu, zaviedol do praxe viacero nových liečebných postupov. Zaslúžil sa o budovanie trenčianskej nemocnice (5 nových budov), presadil výstavbu nového chirurgického pavilónu (1912) a zriadenie samostatného chirurgického odd., ktoré viedol do 1921. R. 1920 bola v nemocnici zriadená jedna z prvých záchranných staníc, 1923 zavedenie ústredného vykurovania chirurgického pavilónu. Zvýšil stav lekárov a zdravotníckeho personálu. Autor odbornej práce o trepanácii lebky (1898). Aktívny účastník medzinárodných kongresov (Paríž, Madrid).

Radca Krajskej zdravotnej služby, člen ČK, 1905 a 1909 podpredseda Prírodovedného spolku župy trenčianskej, čestný člen röntgenologickej spoločnosti v Berlíne a i.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 200.

Z dejín trenčianskeho zdravotníctva / František Jaroš. - Martin : Osveta, 2012. - S. 59.

Dejiny slovenskej chirurgie / Peter Kothaj a kolektív. - Prievidza : Patria I., 2016. - S. 192.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017. - S. 229.

MEDVECKÁ Júlia (rod. Jančová)

* 2. 1. 1903 Liptovský Hrádok (okres Liptovský Mikuláš)

† 4. 2. 1993 **Trenčín**

lekárka-oftalmologička

manžel: Gregor Medvecký

MUDr. v r. 1931

Navštevovala gymnázium v Košiciach, medicínu študovala na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Pôsobila v Košiciach najskôr na chirurgickom oddelení, potom na očnom oddelení, 1936-38 lekárka na ambulancii očných chorôb v Československých štátnych dráhach v Košiciach, 1939-63 vedúca lekárka očnej ambulancie Okresného ústavu národného zdravia v **Trenčíne**. Zároveň ordinovala v závodnej ambulancii v trenčianskej Merine a dubnických strojárňach. Vyše 20 rokov viedla trachómovú ambulanciu. R. 1963 odišla do dôchodku.

Bola jednou z prvých očných lekárk na Slovensku. Zaslúžila sa o potlačanie a likvidáciu nebezpečnej infekčnej choroby trachómu, ktorý bol v minulosti na Slovensku veľmi rozšírený.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 206.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 25.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : Veda, 2010.- S. 299.

MEDVECKÝ Gregor (Meveckij)

* 20. 11. 1899 Bender (Moldavsko)

† 26. 12. 1976 **Trenčín**

kultúrny pracovník, pedagóg, publicista, prekladateľ

manželka: Júlia Medvecká

PhDr. v r. 1926

R. 1910-18 študoval na gymnáziu v Bendere, na Filozofickej fak. univerzity v Černovicach, 1921-26 archeológiu, históriu a slavistiku na Filozofickej fak. KU v Prahe. R. 1924-26 učiteľ na rus. reálnom gymnáziu v Prahe, 1926-27 na vyššej hosp. a roľníckej škole, 1927-38 zástupca riaditeľa Východoslov. múzea v Košiciach, 1938- 58 učiteľ na obchodnej akadémii v **Trenčíne**, od 1962 na dôchodku.

Významná osobnosť kultúrneho života v medzivojnovom období v Košiciach, prispel k šíreniu slovanskej vzájomnosti a rus. kultúry. Popularizátor v oblasti slavistiky, hudby a výtvarného umenia. Autor publikácií A. S. Puškin v osveščeniji F. M. Dostojevského (1926), T. G. Masarik i jeho kulturnyje svjazi s russkimi učonymi i pisateljami (1930) a i. V knihách Trenčín a jeho ľud v maliarstve (1960), Trenčín v starej grafike (1965) a Trenčín v umení (1966) priblížil výtvarné umenie Trenčína. Spoluautor Slovníka rusko-slovenského s gramatikou...(1944), podieľal sa na tvorbe učebníc pre obchodné školy. Články s problematikou čs.-rus. vzťahov, rus. jazyka, recenzie o udalostiach kultúrneho a výtvarného života publikoval v časopisoch Čas, Kultúrny život, Národné listy, Pamiatky a múzeá, Považský hlas, Trenčianske noviny a i. R. 1929-35 redaktor časopisu Russkij zemledec a Radiojournal pre

Podkarpatskú Rus. Prekladal z ruštiny do slovenčiny a zo slovenčiny do ruštiny. Člen umeleckej komisie Východoslov. národného divadla, MO MS, Vlastivednej spoločnosti Dr. K. Brančíka v **Trenčíne**, Čes.-rus.jednoty, zakladateľ Jednoty slovan-ských žien v Košiciach a i. Vyznamenaný čestnými uznaniami za celoživotnú peda-gogickú a kultúrnovú výchovnú prácu.

Pamiatky: osobný fond v Literárnom archíve SNK.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 137.

Trenčianske noviny.- Roč. 34, č. 51-52 (14.12.1993), s. 2.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 336.

MELICHER Milan

* 21. 12. 1920 **Trenčín**

† 10. 6. 1989 Bratislava

prozaik, redaktor, publicista

V **Trenčíne** navštevoval ľud. školu, pokračoval v štúdiách na gymnáziu a do 1940 na obchodnej akadémii. R. 1940-45 redaktor Slov. tlačovej kancelárie v Bratislave, 1945-49 Spravodajskej agentúry Slovenska v **Trenčíne**, 1949-60 Čs. tlačovej kance-lárie v Bratislave a v Nitre, 1960-63 pracovník Mestského domu kultúry a osvet, 1964-68 redaktor týždenníka Čs. televízia a zástupca hl. redaktora publicistiky a dokumentárnej tvorby Čs. televízie, 1968-71 pracovník odd. tlače a propagandy ÚV NF SSR v Bratislave, 1971-80 tlačový tajomník NV hl. mesta SSR Bratislava.

Od stredoškolských štúdií bol publikačne činný. Prispieval do časopisu A-Zet. Autor zbierky krátkych próz Grimasy (1941), rozhlasových a televíznych scenárov, spolu-zostavovateľ brožúr o Bratislave. Fejtóny uverejňoval v periodikách Bratislava, Panoráma, Večerník a i.

Literatúra

Trenčiansky týždenník.- Roč. 1, č. 11 (10.12.2001), s.12.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 362.

MIČÁTKOVÁ Štefánia (rod. Michalcová)

* 19. 8. 1887 **Trenčín**

† 13. 2. 1980 **Trenčín**

publicistka, kultúrno-osvetová pracovníčka, učiteľka

V **Trenčíne** navštevovala ľud. školu a meštiansku školu, študovala na učiteľskom

ústave v Bratislave. R. 1905-12 učiteľka na ľud. škole v Starej Pazove, 1912-28 žila v Novom Sade, od 1928 v **Trenčíne**, kde bola učiteľka na št. ľud. škole, po smrti manžela po r. 1933 sa vrátila do **Trenčína** a striedavo žila v Bratislave a v **Trenčíne**. Počas pôsobenia v Novom Sade pomáhala manželovi Ľudovítovi Milošovi Mičátkovi (popredný predstaviteľ dolnozemskej Slovákov) pri kultúrno-osvetovej činnosti, aktivizovala sa v ženskom hnutí, spoluorganizovala národopisné výstavy a charitatívne akcie. V periodikách Dolnozemskej Slováky, Domácnosť a škola, Slovenské pohľady, Živena a v juhoslovenských časopisoch publikovala preklady a články s tematikou ženského hnutia, pedagogiky, politických udalostí, jubilejné portréty. R. 1921 spoluzakladateľka Ústredného spolku žien v Kráľovstve Srbov, Chorvátov a Slovincov, 1933 Jednoty slovenských žien v **Trenčíne**. R. 1927 vyznamenaná juhoslovenským Radom sv. Sávu.

Literatúra

Trenčianske noviny. - Roč. 35, č. 38 (13.9.1994), s. 5.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 167-168..

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 25-26.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017. - S. 396.

MICHALEC Ivan

* 4. 2. 1929 **Trenčín**

† 16. 9. 1993 Žilina (pochovaný v **Trenčíne**)

architekt, urbanista

Ing. arch. v r. 1952, CSc. v r. 1974, DrSc. v r. 1979

otec: Rudolf Michalec

R. 1935-40 navštevoval ľud. školy v **Trenčíne**, Tornali a v Trnave, 1940-48 študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, 1948-50 na Fakulte architektúry ČVUT v Prahe, 1950-52 na Fakulte architektúry a pozemného staviteľstva SVŠT v Bratislave, 1952-54 v Majstrovskom ateliéri J. Krohu v Prahe. R. 1961-77 absolvoval študijné pobyty ma Kube, Francúzsku, Holandsku, ZSSR, Poľsku a i. R. 1952-56 hlavný projektant u J. Krohu v Prahe, 1956-58 v Stavoprojekte v Trenčianskych Tepliciach, 1958-63 vedúci urbanistického strediska Št. ústavu rajónového plánovania, 1963-68 hl. špecialista pre územné plánovanie v Slov. komisii pre investičnú výstavbu a techniku SNR, 1969-76 riaditeľ odboru územného plánovania Min. výstavby a techniky SSR v Bratislave, 1977-89 Stredoslov. KNV v Banskej Bystrici, od 1989 žil na dôchodku v **Trenčíne**. Zomrel v žilinskej nemocnici.

Výrazná osobnosť slov. urbanizmu a územného plánovania. Prispel k vypracovaniu celkovej koncepcie územného rozvoja, tvorby a ochrany životného prostredia na

Slovensku. Spolupracoval na územnoplánovacej dokumentácii Vysoké Tatry, Nízke Tatry, Západné Tatry, Roháče, Spišská Magura a Pieniny (1971-76). Tvorca metodiky pasportizácie podkladov o stave územného plánovania Projekt R. Spolupracoval na tvorbe a novelizácii stavebného zákona a vyhlášok o územnom plánovaní. Inicializoval vytvorenie špecializovaného výskumného pracoviska Centra urbanizmu a architektúry, stredísk Urbionu v Banskej Bystrici, Košiciach a Žiline. Autor a spoluautor odborných publikácií a príspevkov v časopisoch a zborníkoch: Architektúra a urbanizmus, Investiční výstavba, Projekt, Technické noviny, Tvorba, Urbanita, Vlastivedný časopis a i. Publikácia Životné prostredie v Stredoslovenskom kraji k roku 2000 bola navrhnutá na cenu OSN. Pre Čs. televíziu, rozhlas a Čs. krátky film vyhotovoval odborné podklady pre dokumentárne filmy. Získal mnoho ocenení v urbanistických súťažiach: Pamätník a múzeum SNP v Banskej Bystrici (1960), územný plán Demänovskej doliny-Jasnej (1965), predmestie **Trenčína** (1957), kúpeľný stred v Trenčianskych Tepliciach (1970), pamiatková rezervácia v Banskej Štiavnici (1976) a i.

R. 1971-73 predseda Zväzu slov. architektov, 1973-77 člen komisie Európskeho hosp. spoločenstva v Ženeve. R. 1970 vyznamenaný Za zásluhy o výstavbu, 1971 Cenou D. Jurkoviča, 1977 vzorný pracovník kultúry, 1979 Za zásluhy o rozvoj Stredoslovenského kraja.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3,K-M.- Bratislava : Veda, 1979.- S. 579.

Projekt.- Roč. 36, č. 1 (1994), s. 58-60.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 420-421.

www.trencan.6f.sk/0068-michalecivan

MICHALEC Rudolf

* 4. 10. 1902 **Trenčín**

† 6. 4. 1990 **Trenčín**

fotograf, hudobník, ekonóm, odbojár

syn: Ivan Michalec

R. 1914-18 študoval na reálnom gymnáziu a 1918-22 na obchodnej akadémii v **Trenčíne**. R. 1924-39 pracovník ekonomických úsekov rôznych podnikov v Piešťanoch, Bratislave, Košiciach, od 1939 prokurista, vedúci technickej kontroly Roľníckeho skladištného družstva v **Trenčíne**, účastník druhého čs. odboja, 1944-45 internovaný v koncentračnom tábore v Mauthausene.

Významný trenčiansky predstaviteľ amatérskej fotografie. Aktívne sa venoval turistike, horolezectvu a fotografovaniu. V 50. rokoch 20. storočia vychádzali jeho fotografie vysokohorskej krajiny, najmä Vysokých Tatier v mnohých publikáciách

ako súbory pohľadníc. Od 1939 spolupracoval s fotografmi J. Halašom, J. Hajduchom a L. Farkašom, s ktorými založil v **Trenčíne** Fotoskupinu pri Klube slov. turistov a lyžiarov. S touto skupinou od 1940 spolupracoval aj fotograf Karol Kállay. Autor fotokópií diel M. Aleša, A. Kašpara, F. Dušu v publikácii G. Medveckého *Trenčín v umení* (1966). Spoluautor fotografií v sprievodcovi F. Závodského *Považská Bystrica* (1951). Venoval sa aj hudbe. Viedol komorný súbor Kvarteto Rudolfa Michalca. Okrem neho členmi kvarteta boli Schelenberger, Podivinský a Hanušin. Po odchode do dôchodku člen ľud. hudby súboru Družba. Filatelista a zberateľ historických pohľadníc.

Literatúra

Trenčín: vlastivedná monografia.- Trenčín : Alfa-press, 1997.- S. 338 a 362.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 421-422.

MICHALOVÁ Terézia (pseud. Jana Drotárová, Ľuba Kokavská)

* 6. 7. 1939 **Trenčín**

† 27. 5. 2004 Bratislava – Podunajské Biskupce

spisovateľka, autorka literatúry faktu, redaktorka, učiteľka

Ľud. školu navštevovala v Kokave nad Rimavicou, 1953-54 študovala na Priemyselnej škole hutníckej v Tisovci, 1954-56 na gymnáziu v Lučenci, 1956-57 archívniectvo, 1961-67 diaľkovo slovenčinu a históriu na Filozofickej fak. UK v Bratislave. Po štúdiách pôsobila r. 1960-65 ako učiteľka v Skalici, 1965-66 vychovávateľka, 1966-68 redaktorka denníka *Smena*, 1968-80 týždenníka *Slovenka*, 1980-90 *Nedelná pravda*, 1990-91 *Slobodný piatok*, 1991-92 šéfredaktorka časopisu *Daniela* v Bratislave, od 1993 pôsobila v reklame a ako súkromná vydavateľka vydavateľstva *Prospero*.

Vo svojej tvorbe sa zameriavala na literatúru faktu, venovala pozornosť najmä osobnosti Alexandra Dubčeka: *Dubček známy neznámy* (1993, 1997), *Hovory o Alexandrovi 1* (2000) *Hovory o Alexandrovi 2*. (2002). Druhé vydanie práce *Dubček známy neznámy* vyšlo v írskom, talianskom a nemeckom preklade. Autorka kníh *Ako sme kradli* (1991), *Ako sa stať úspešnou* (1998), *Father Imrich Fuzy* (1999). S J. Šimulčíkovou napísali poviedkovú knihu s autobiografickými črtami *Návrat divošky* (2001).

Literatúra

Trenčianske noviny.- Roč. 42, č. 14 (3.4.2001), s. 3.

Literárny týždenník.- Roč. 17, č. 22-23 (2004), s. 2.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia.- Bratislava : Literárne informačné centrum ; Slovenská národná knižnica, 2008.- S. 320.

MIKLUŠ Marián

* 24. 3. 1953 Senica nad Myjavou

† 15. 3. 2015 **Trenčín**

generál

Ing., kpt. v r. 1982, major v r. 1985, pplk. v r. 1989, plk. v r. 1993, genmjr. v r. 1998

R. 1971 absolvoval Vojenské gymnázium SNP v Banskej Bystrici, pokračoval v štúdiu na Vysokej vojenskej škole tylového a technického zabezpečenia v Žiline, r. 1975 zástupca veliteľa 2. protiletadlového pluku v Janoviciach nad Úhlavou.

R. 1977-79 absolvoval interné postgraduálne štúdium na VAAZ v Brne, od 1979 zástupca náčelníka tyla 13. tankovej divízie v Topoľčanoch, 1983 ustanovený do funkcie zástupcu náčelníka operačného oddelenia tyla veliteľstva Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**. R. 1990-91 študoval na Vojenskej akadémii Generálneho štábu Ozbrojených síl ZSSR K. J. Vorosilova v Moskve, r. 1991-92 pokračoval v štúdiu na Vyššom akademickom kurze generálneho štábu na Vojenskej akadémii v Brne. R. 1992 bol vymenovaný do funkcie náčelníka operačnej správy Vojenského veliteľstva Východ v **Trenčíne**.

Po zániku čs. federálnej armády pokračoval v Armáde Slovenskej republiky vo funkcii náčelníka Hlavného tyla logistiky Veliteľstva ASR, neskôr zástupcu riaditeľa sekcie logistiky. Od 1999 vykonával funkciu náčelníka Správy integrácie a štandardizácie GŠ ASR. Od 2002 pôsobil vo funkcii vedúceho oddelenia výskumov Ministerstva obrany SR.

R. 2004 bol predčasne prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka do výsluhového dôchodku.

Držiteľ vyznamenaní Za službu vlasti (1980), Za zásluhy o Československú ľudovú armádu II. stupňa, Pamätnej medaily k 15. výročiu vzniku ozbrojených síl Slovenskej republiky (2008) a i.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 134-135.

MIKUŠ Martin

* 16. 5. 1926 Východná (okres Liptovský Mikuláš)

† 19. 2. 2014 **Trenčín**

poľnohospodársky odborník-zootechnik, šľachtiteľ

Ing. v r. 1950, CSc. v r. 1962

R. 1932-37 ľud. školu navštevoval vo Východnej, 1937-45 študoval na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši, 1945-46 na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, 1946-47 Vysoké školy poľnohospodár. a les. inžinierstva v Košiciach, 1947-50

Vysokej škole zemедělskej v Brne. Po štúdiách nastúpil do Štátneho výskumného ústavu zootechnického v Novom Meste nad Váhom, kde absolvoval študijný pobyt v Štátnom ovčiarsko-vlnárskom ústave v Spišskej Novej Vsi a vo Výskumnom ústave pre chov oviec v Jedľovej, r. 1950-59 pracoval ako vedecký pracovník vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby vo Vigľaši a v Nitre, 1960-1990 ako vedecký pracovník, neskôr zástupca riaditeľa vo Výskumnom ústave ovčiarskom v **Trenčíne**. Patrí medzi zakladateľov zootechnického výskumu na Slovensku a medzi priekopníkov moderných metód chovu oviec. Vo výskumnej činnosti zasiahol takmer do všetkých oblastí chovu oviec a kôz. Riešil problematiku zrovnomenenia produkcie jatočných jahniat po celý rok. Skúmal rastový štandard našich plemien oviec. Zúčastnil sa na šľachtiteľskom procese pri tvorbe plemena zošľachtená valaška. Ním navrhnuté kritériá boli prijaté do medzinárodnej metodiky FAO pre sledovanie vlastností vemien u oviec. Značnú pozornosť venoval štúdiu kvality vlny u oviec. Navrhol metodiku hodnotenia mliekovej úžitkovosti oviec. Na základe jeho koncepcie bolo vyvinuté čs. dojacie zariadenie pre ovce, kt. sa osvedčilo i v zahraničí. Jeho publikačná činnosť je rozsiahla. Bol dlhoročným členom redakčnej rady časopisu *Náš chov* a vedeckým redaktorom zborníka *Vedecké práce VÚO v Trenčíne*. Je autorom a spoluautorom 124 vedeckých prác, 113 odborných článkov a 26 knižných publikácií, autor 3 patentov.

Člen mnohých vedeckých a odborných organizácií: Čs. akadémia zemědělská (vedecký sekretár), Slov. spoločnosť pre vedy poľnosp., lesnícke... (predseda zootechnickej časti), Vedecko-výrobné združenie pre chov oviec v SSR (člen výboru rady), Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied (čestný člen) a i.

Nositeľ viacerých vyznamenaní: Vynikajúci pracovník poľnohospodárstva a výživy, Čestné uznanie za pracovnú iniciatívu a dosiahnuté výsledky, Tauferova medaila za rozvoj vedy, Zaslúžilý pracovník plemenárstva a i.

Literatúra

Živočíšna výroba .- Roč. 41, č. 7 (1996), s. 326.

Evanjelický posol spod Tatier.- Roč. 104, č. 12 (26.3.2014), s. 5.

Dotazník pre biografický výskum osobností Slovenska

MIKUŠ Milan

* 15. 7. 1926 Krtovce (okres Topoľčany)

† 26. 9. 2017 **Trenčín**

ochranca prírody, publicista, poľnohospodársky odborník, popularizátor vedy

Ľud. školu navštevoval v Krtovciach, 1943-47 študoval na Štátnej vyššej hospodárskej škole v Martine a Košiciach, 1947-48 študijný pobyt v kantóne Bern vo Švajčiarsku, kde študoval chov dobytky a pasienkárstvo, 1951 pracovník na Povereníctve pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave, neskôr pre politickú

nespoľahlivosť preradený do výroby do Závodov K. J. Vorošilova v Dubnici nad Váhom, 1952 pracoval ako ošetrovateľ koní v Štátnom žrebčine v Motešiciach, 1953-54 zástupca riaditeľa Štátneho závodiska v Bratislave, neskôr majster odborného výcviku na PUŠ v Topoľčiankach, 1954-1963 opäť Štátny žrebčín v Motešiciach, 1964-75 Okresná poľnohospodárska správa v **Trenčíne**, 1975 Rozborová stanica mlieka v Žiline, 1976-1986 pracoval v Poľnohospodárskom nákupnom a zásobovacom závode v **Trenčíne**, 1986 odišiel do dôchodku.

Zanietený ochranca prírody, propagátor dejín prírodných vied a regionálnej histórie. Založil ako prvý na Slovensku hliadku ochrancov prírody v Motešiciach (1959). Vyše dvadsať rokov viedol Klub mladých ochrancov prírody pri Okresnom dome pionierov a mládeže v **Trenčíne** (1965-1986). R. 1987 zakladateľ pobočky a predseda Klubu priateľov Slov. spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Svoje rozsiahle vedomosti o prírode zúročil pri výstavách, na ktorých sa zúčastnil ako autor a scenárista: Dni ochrany prírody v Motešiciach (1962), Koničky, kone (1993), Kôň v umení (1996) a i. S fotografom Jozefom Ponecom nainštalovali putovnú výstavu Chvilky v prírode (1995).

Rozsiahla je jeho publikačná činnosť, v ktorej venoval pozornosť zvlášť osobnostiam trenčianskeho regiónu. Jeho práce, sú bohaté na faktografické údaje, ktoré neboli ešte nikde zverejnené. Vydal 14 publikácií: Chránme naše užitočné vtáctvo (1981), Sedemdesiat rokov chovu koní v Motešiciach (1993, spoluautor J. Ponec), František Fraňo Madva (1996), Jozef Laco (1997), Jozef Marek veterinár svetového mena (1998), Prírodovedci Trenčianskeho okresu v minulosti (1983), Svetoslav Veigl (2000) a i. Za slovník Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu (2003, spoluautorka Ľ. Strohnerová), získal Cenu Jozefa Miloslava Hurbana. Články uverejňoval od r. 1948 v časopisoch: Chránené územia Slovenska, Katolícke noviny, Považie, Trenčianske noviny, Trenčianske rozhľady a i.

Od 1999 člen Muzeálnej slov. spoločnosti, člen Slov. spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Nositeľ Zlatej medaily za činnosť pri výchove mládeže k ochrane prírody, Zlatej medaily Za zásluhy o rozvoj SZOPK.

Literatúra

Učarovali mu príroda, kone a regionálna história: personálna bibliografia / Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Štátna krajská knižnica Michala Rešetku, 2001.- 22 s. Trenčianske noviny.- Roč. 42, č. 29 (17.7.2001), s. 6.

MINÁRIK Ivan (pseud. M. Bánovský, Andrej Les, Doktor Rafaleides)

* 31. 3. 1909 Bytča

† 23. 2. 1967 Bratislava

spisovateľ, redaktor, publicista, prekladateľ

Ľud. školu navštevoval v Bytči, gymnázium v **Trenčíne**. Pokračoval na Právnickej fak. a od 1935 na Filozofickej fak. UK v Bratislave (nedokončil). R. 1933-34 redaktor Reportéra, 1935-39 Slov. politiky, 1939-40 Nového slova, 1939-43 Slov. pravdy, 1943-45 Nového slova, 1945-48 Času v obrazoch, od 1948 vo vydavateľstve Tatran v Bratislave.

Príslušník medzivojnovnej generácie slov. spisovateľov, autor prozaických diel a zbierok. Prvé prózy uverejňoval od 1926 ako príslušník literárnej skupiny Utópia. Knižne debutoval výberom krátkych próz Smaragdový amulet (1946). Po 1943 sa literárne odmičal. Posmrtné vyšli výber Purpurový medveď (1967) a Vášeň (1970). Poviedky a novely sa vyznačujú expresionizmom, obsahujú prvky bizarnosti a fantastické možnosti poetizmu. Námety čerpal v bratislavskom a juhoslovanskom prostredí a v historických námetoch. Jeho štýl je skratkovitý, blízky lyrickej meditácii. Literárne postavy viac uvažujú než konajú. Román Sprisahanie v Prešporku (1940) nedosiahol úroveň novelistických prác. Ako publicista uverejňoval články, fejtóny, referáty a štúdie publikoval v časopisoch Mladé Slovensko, Nový svet, Postup, Nové slovo, Kultúrny život, Večerník a i. Prekladal diela českých, srbských, chorvátskych, francúzskych, ruských a španielskych autorov.

Pamiatky: osobný fond v LA SNK.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 190-191.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia.- Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Slovenská národná knižnica, 2001.- S. 319.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 483-484.

MISTRÍK Jozef

* 2. 2. 1921 Špania Dolina (okres Banská Bystrica)

† 14. 7. 2000 Bratislava

jazykovedec, literárny vedec, univerzitný profesor

CSc. v r. 1961, PhDr. v r. 1963, doc. v r. 1968, DrSc. v r. 1969, prof. v r. 1979

Ľud. školu navštevoval v Španej Doline, 1933-36 meštiansku školu, 1936-37 študoval na SEŠ, 1937-41 na učiteľskom ústave v Banskej Bystrici, 1954-58 popri zamestnaní slov. a rus. jazyka a literatúru na Filozofickej fak. UK v Bratislave. R. 1941-43 učiteľ na Ľud. škole v Španej Doline, 1943-49 na Obchodnej akadémii v **Trenčíne**, 1949-54 na vyššej hospodárskej škole v Bratislave, 1954-60 riaditeľ Št. stenografického ústavu, 1961-65 vedecký pracovník Jazykovedného ústavu SAV, 1965-68 odd. matematickej lingvistiky, 1968-79 docent, 1979-91 profesor na Katedre slov. jazyka Filozofickej fak. UK, súčasne 1972-91 riaditeľ letného seminára slov. jazyka a kultúry Studia Academica Slovaca, 1991-99 vedúci Katedry pedagogi-

ky sluchovo postihnutých na Pedagogickej fak. UK v Bratislave, zároveň hosťujúci prof. na univerzite v Kolíne nad Rýnom, 1972 na Št. univerzite M. V. Lomonosova v Moskve, 1975-77 na univerzitách v Sheffielde a v Oxforde.

Patril k zakladateľom modernej jazykovednej štylistiky. Bádateľskou činnosťou obohatil slov. jazykovedu o nové jazykovedné témy a nové jazykovedné metódy, čím usmernil jej vývin v 2. polovici 20. storočia. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa venoval zavádzaniu matematických a štatistických metód do jazykovedy. Venoval sa problematike stenografie, strojopisu, grafológie a posunkovej reči Grafológia (1982), Kurz grafológie (1995). Z oblasti jazykovedy publikoval do 60 knižných publikácií a takmer 250 vedeckých štúdií a článkov. Štylistike sa venoval v dielach Praktická slovenská štylistika (1961), Slovenská štylistika (1965), Štylistika (1985) a i. Oblasť umeleckého, rečníckeho a publicistického štýlu zhrnul napr. v monografiách Kompozícia jazykového prejavu (1968), Hovory s recitátorom (1971), Rétorika (1978), Rečnícke umenie (1994). Vedúci editor a spoluautor Encyklopédie jazykovedy (1993), spoluautor publikácie Encyclopaedia Beliana 1 (1999). Odborné články a štúdie publikoval v časopisoch: Čitateľ, Javisko, Jazykovedný časopis, Kultúra slova, Otázky žurnalistiky, Slavica Slovaca, Učiteľské noviny, Zlatý máj a i. Člen redakčných rád a redaktor: Slov. stenograf, Jazykovedné štúdie, Slovenská reč, Otázky žurnalistiky, Javisko, Zborník FFUK, Jazykovedný časopis a i.

R. 1964-66 tajomník, od 1970 člen komisie pre výskum gramatickej stavby slovan-ských jazykov, 1981-90 predseda Slov. jazykovednej spoločnosti pri SAV, od 1984 Slov. pravopisnej komisie. R. 1981 vyznamenaný medailou UK, 1984 zlatou medailou Slov. literárneho fondu, 1986 Cenou vydavateľstva Mladé letá, Zlatou medailou cti univerzity v Káhire, 2014 Radom Ľ. Štúra II. triedy in memoriam a i.

Pamiatky: Jozef Mistrík (dokumentárny televízny film, 1993); v Španej Doline Pamätná izba v Obecnom dome (2010) a po ňom pomenovaná základná škola; v Banskej Bystrici pomenovaná ulica.

Literatúra

Národná osвета. - Roč. 10, č. 16 (2000), s. 22.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2001.- S. 321.

Slovenské národné noviny. - Roč. 31, č. 6 (13.2.2016), s. 10.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N. - Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 495-497.

MITICKÝ Gejza (MITTICZKY Géza)

* 17. 3. 1870 Papradno (okres Považská Bystrica)

† 16. 3. 1941 Bratislava

lekár, národovec

MUDr. v r. 1894

Po ukončení gymnázia v Lučenci vyštudoval vo Viedni medicínu. Stal sa obvodným lekárom v Melčiciach, v r. 1914-20 pôsobil ako hlavný župný lekár v **Trenčíne** a neskôr sa tam stal zdravotným referentom župného úradu. Od 30.12.1922 pôsobil na Okresnom úrade v **Trenčíne**. V r. 1927 sa stal zdravotným radcom a v r. 1928 hlavným zdravotným radcom. Neskôr sa stal šéfom zdravotnej služby na Krajskom úrade v Bratislave. Bol nestorom slovenských lekárov a dokedy mohol, zúčastňoval sa na všetkých schôdkach lekárov. Bol nielen veľmi vážnou osobnosťou, ale i veľkým národovcom.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 213-214.

MJARTAN Ján

* 5. 5. 1902 Sebedražie (okres Prievidza)

† 16. 12. 1996 Bratislava

etnograf, vedecký pracovník, učiteľ

PhDr. v r. 1934, CSc. v r. 1960, DrSc. v r. 1968

Študoval na reálnom gymnázii v Prievidzi v r. 1912-20, jeden semester na Právnickej fakulte a v období r. 1921-25 kombináciu dejepis-zemepis a ako jeden z prvých študentov neskôr i etnografiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Absolvoval viacero zahraničných študijných ciest. V r. 1921-23 bol úradníkom na Zemskom úrade pre pečlivosť o válečných poškodencom pre Slovensko. V r. 1925-26 učil na gymnázii v Prievidzi, v r. 1926-37 v **Trenčíne**, v r. 1937-45 bol riaditeľom gymnázia v Michalovciach, následne do r. 1949 v Žiline a ešte v tom roku bol samostatným vedeckým pracovníkom. V r. 1968-72 bol vedúcim vedeckým pracovníkom a riaditeľom Národopisného ústavu SAVU (SAV), súčasne istú dobu prednášal externe na FF UK. Od r. 1972 bol na dôchodku.

Bol významným etnografom 2. polovice 20. storočia a zakladateľom modernej slovenskej etnografie. Vo svojej vedeckovýskumnej práci sa venoval ľudovej kultúre, tematicky ľudovému staviteľstvu a bývaniu, rybárstvu, zvykosloviu vo vybraných regiónoch Slovenska vrátane hornej Nitry. Výraznou mierou prispel k výskumu tradičnej ľudovej kultúry na Slovensku. V r. 1924 vydal národopisnú štúdiu Sebedražie. Bol predsedom Národopisného odboru Matice Slovenskej, kde tiež redigoval Národopisný zborník, v ktorého prvom ročníku uverejnil veľmi cenný príspevok Pálenie deda na okolí Valaskej Belej. Spolupracoval tiež s Muzeálnou slovenskou spoločnosťou (MSS) a Mestským múzeom Dr. K. Brančíka v **Trenčíne**, kde založil národopisné oddelenie a inštaloval novú vlastivednú expozíciu. Inicioval založenie Vlastivednej spoločnosti Múzea Dr. K. Brančíka. Zaslúžil sa o založenie a rozvoj Národopisného ústavu SAVU, Slovenskej národopisnej spoločnosti pri SAV, organizoval

a podieľal sa rozvoji etnografického výskumu. V dizertačnej práci sa venoval zvykoslomu hornej Nitry, v kandidátskej dizertačnej práci ľudovému staviteľstvu v Žakovciach a v doktorskej dizertačnej práci duchovnej a hmotnej kultúre slovenského ľudu. Je autorom alebo sa podieľal na viacerých odborných monografiách a ďalších publikáciách a článkoch v prevažne odborných periodikách.

V r. 1938 sa stal predsedom MSS, bol členom a funkcionárom Slovenskej národopisnej spoločnosti pri SAV, od r. 1992 čestným predsedom obnoveného Národopisného odboru MS a členom, resp. čestným členom alebo predsedom vo viacerých organizáciách.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 3, K-M.- Bratislava : Veda, 1979.- S. 597.

Múzeum. – roč. 27, č. 2 (1982), s. 111-112.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999.- S.228-229.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N / kolektív autorov.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S.517-518.

MOLČAN, Ján

* 11. 9. 1925 **Trenčín**

† 13. 11. 1991 Bratislava

lekár-psychiater, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1950, CSc. v r. 1964, doc. v r. 1968, DrSc. v r. 1984, prof. v r. 1991

V r. 1930-35 chodil na školu v Dolnej Súči, v r. 1935-43 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, potom študoval na Lekárskej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Absolvoval viaceré zahraničné študijné a pracovné pobyty. V r. 1950-51 pracoval ako sekundárny lekár vo Svidníku a v Prešove, potom v Psychiatrickej liečebni v Pezinku. Od r. 1955 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Katedre psychiatrie Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a v r. 1977-1987 ako vedúci tejto katedry. Bol tiež prednostom Psychiatrickej kliniky Fakultnej nemocnice, od r. 1979 pôsobil aj ako vedúci Katedry psychiatrie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v Bratislave.

Bol zakladateľom slovenskej klinickej psychofarmakológie, venoval sa vedeckovýskumnej, pedagogickej, riadiacej a organizačnej práci. Vedecky skúmal biologické mechanizmy vzniku duševných porúch, psychiatrické komplikácie pri alkoholizme a toxikomániách. Zaslúžil sa o rozvoj psychofarmakologického výskumu a organizoval medzinárodné sympóziá. V psychoterapii presadzoval moderné klinické metódy, zaslúžil sa o vznik psychiatrickej sexuológie na Slovensku, zriadenie linky dôvery v Bratislave, pomoc mládeži ohrozenej drogovými závislosťami. Je autorom alebo spoluautorom viacerých odborných príručiek, a množstva štúdií, zaslúžil sa aj o rozvoj postgraduálneho štúdia psychiatrie tvorbou učebných textov.

Bol tajomníkom Spolku slovenských lekárov, predsedom Slovenskej psychiatrickej spoločnosti a tiež Československej psychiatrickej spoločnosti a členom ďalších odborných organizácií. Za svoju činnosť dostal viaceré ocenenia.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 215.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S. 306.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N / kolektív autorov.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 544-545.

MOLEC Dezider Karol

* 16. 10. 1897 Stará Turá (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 16. 7. 1972 Bratislava (pochovaný v **Trenčíne**)

notár, úradník, regionálny publicista

manželka: Irena Molecová-Vagačová

Ako notár pôsobil v rôznych lokalitách akými boli Stará Turá, Čachtice, Trenčianska Teplá, **Trenčín**-Istebník. V r. 1936-45 pôsobil v Trenčianskych Tepliciach ako obvodný notár. Bol členom Štefánikovej spoločnosti v Trenčianskych Tepliciach. Prispel do monografií o Trenčianskej Teplej a Trenčianskych Tepliciach, príležitostne publikoval aj v periodikách a pomáhal svojej manželke pri národopisnom výskume Omšenia. Po oslobodení Trenčianskych Teplíc sa stal tajomníkom revolučného miestneho národného výboru za Demokratickú stranu a v júni 1946 bol preložený na Povereníctvo vnútra v Bratislave.

Od r. 1946 býval v **Trenčíne**. V 50. rokoch 20. storočia sa ocitol v podozrení vtedajšieho režimu pre svoju angažovanú príslušnosť k buržoáznej Československej republike. Niektorí z jeho príbuzných boli politicky prenasledovaní.

Literatúra

Omšenské noviny.- Roč. 22, č. 3 (2016), s. 10-11.

MY Trenčianske noviny.- roč. 58, č. 27 (11.7.2017), s. 7.

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena (rod. VAGAČOVÁ)

* 9. 8. 1896 Stará Turá (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 6. 3. 1972 **Trenčín**

etnografka, učiteľka, kronikárka, publicistka

PhDr. v r. 1947

manžel: Dezider Karol Molec

Od r. 1919 vyučovala na Štátnej chlapčenskej a dievčenskej meštianskej škole v **Trenčíne**. Spolu s manželom, ktorý pôsobil ako notár v oblasti Považia, sa v r.

1936 presťahovali do Trenčianskych Teplíc. Začala sa zaujímať o ľudové tradície vo svojom okolí, predovšetkým v Trenčianskej Teplej a v Omšeni. Zúčastňovala sa na spoločenskom živote a skúmala tradičný život obyvateľov. Na jej podnet bol začiatkom 30. rokov 20. storočia založený prvý teplanský folklórny súbor. Študovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a v r. 1947 obhájila dizertačnú prácu Pospolitá kultúra v Omšeni a jej funkčný charakter. Národopisná práca z blízkeho okolia Trenčianskych Teplíc. Po r. 1945 žili Molecovci v ústraní v **Trenčíne** na Piaristickej ulici.

Po r. 1948 nebol vládnucci režim spomínanému manželskému páru naklonený. Jej brata Viliama politicky prenasledovali. Jej články boli publikované v regionálnych periodikách. Prispela do zborníka Monografia Tr. Teplej a Tr. Teplíc (1936). Bola tiež lingvisticky zdatná, preložila taliansky román s názvom Il Fuoco (v preklade Oheň) a jej pokus z r. 1938 o divadelnú hru mal názov Ako bolo pred 20 rokmi?. Pôsobila aj ako kronikárka v Omšeni.

Literatúra

Omšenské noviny. - Roč. 22, č. 3 (2016), s. 10-11.

MY Trenčianske noviny. - Roč. 57, č. 34 (30.8.2016), s. 8.

MY Trenčianske noviny. - Roč. 58, č. 27 (11.7.2017), s. 7.

Staroturiansky spravodajca. - Roč. 26, č. 2 (2018), s. 13.

MOUSSON Teodor Jozef

* 15. 12. 1887 Hőgyész (Maďarsko)

† 6. 11. 1946 **Trenčín**

maliar, výtvarník, učiteľ

Školskú dochádzku začal vo svojom rodisku, neskôr študoval na gymnáziu a na meštianskej škole v Szekszárde, na učiteľskom ústave v Baji a na výtvarnej akadémii v Budapešti. Absolvoval študijné pobyty v umeleckej kolónii Nagybányi a v Benátkach, neskôr aj v Baia Mare, kde si osvojil zásady plenérizmu. Od r. 1910 bol učiteľom kreslenia na ľudovej škole neďaleko svojho rodiska. V r. 1911 sa presťahoval do Michaloviec, kde pôsobil ako učiteľ. Od r. 1919 bol umelcom v slobodnom povolaní. Od r. 1942 bol na invalidnom dôchodku následkom ochrnutia ľavej strany tela. Neskôr krátko žil v Bratislave, po r. 1945 u syna v **Trenčíne**.

Bol nadaným maliarom, už ako stredoškôlak dostával objednávky na maľovanie porcelánu. Popri práci učiteľa sa intenzívne venoval maliarstvu. Bol známy ako maliar zemplínskeho kraja a dedinského ľudu. Vytvoril svojrázny typ farbistého epizodického ľudového žánru, v ktorom zachytával trhy, jarmoky, púte a ďalšie výjavy dedinského života. Názorovo vychádzal z maliarstva riešiaceho problémy vzťahov svetla a farby. Mal niekoľko samostatných výstav, najmä v Košiciach, posmrtné výstavy jeho diel boli v **Trenčíne** v r. 1946 a v Košiciach v r. 1948.

Pamiatky: v Michalovciach pamätná izba.

Literatúra

Vlastivedný časopis. - Roč. 28, č. 4 (1979), s. 186-187.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 226-227.

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N / kolektív autorov.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 578-579.

MURÍN Karol

* 10. 9. 1877 Námestovo

† 17. 7. 1944 **Trenčín**

geograf, učiteľ

Ľudovú školu navštevoval v Trstenej. Do r. 1897 študoval v učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule. Od toho roku do r. 1900 bol učiteľom v Námestove, rok nato v Ilave, v r. 1901-1906 učil v Zubrohlave, následne do r. 1918 v Bánovciach nad Bebravou, medzitým v r. 1917 krátko v Nadlaku. Od r. 1919 bol správcom ľudovej školy v Košiciach.

Tvoril učebnice zemepisu, písal články s problematikou občianskej výchovy a mravouky a recenzoval učebnice v časopise Slovenský učiteľ. Bol podpredsedom Krajinského učiteľského spolku, Učiteľskej vzájomnej pokladnice v Košiciach a členom výboru Muzeálnej slovenskej spoločnosti.

Literatúra

Biografický lexikón Slovenska. VI, M-N / kolektív autorov.- Martin : Národný biografický ústav : Slovenská národná knižnica, 2017.- S. 633.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 248-249.

MURÍN Jaroslav

* 6. 12. 1952 Trutnov (Česká republika)

† 3. 9. 2010 Beckov (okres Nové Mesto nad Váhom)

generál

Ing., npor. v r. 1979, kpt. v r. 1982, mjr. v r. 1988, plk. v r. 1995, brigádny gen. v r. 2007

Strednú školu absolvoval v Martine, od r. 1971 študoval na Vojenskej akadémii A. Zápotockého v Brne v odbore inžiniersko-letecká služba – elektrické a špeciálne vybavenie lietadiel. V r. 1976-85 vykonával funkciu náčelníka skupiny 2. spojovacej letky v **Trenčíne**. V r. 1985-87 pôsobil ako inštruktor vo vojenskom školstve v Líbyi. Po návrate sa stal náčelníkom skupiny odborných inžinierov 3. leteckého školského pluku v Piešťanoch. V r. 1991 sa stal námestníkom riaditeľa Leteckých opravovní

v **Trenčíne**. V rámci delenia československej armády v r. 1992 bol členom komisie pre delenie letectva.

Po rozdelení ČSFR pokračoval v Armáde Slovenskej republiky ako zástupca riaditeľa sekcie zahraničných vzťahov Ministerstva obrany SR. V r. 1996-2000 zastával funkciu staršieho vojenského poradcu Stálej misie SR pri OBSE vo Viedni, kde zodpovedal za adaptáciu Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe vrátane jej odborného prekladu do slovenčiny. Potom bol poradcom politickej strany Smer a v r. 2002-2004 vykonával funkciu asistenta poslanca Národnej rady SR. V r. 2004 sa stal náčelníkom Vojenskej kancelárie prezidenta SR a v tejto funkcii ho prezident SR vymenoval 1.1.2007 do hodnosti brigádneho generála. Ešte v tom istom roku odišiel z aktívnej služby do zálohy.

Za svoju činnosť a službu vlasti získal viacero vyznamenaní: Za službu vlasti (1981), Za zásluhy o obranu vlasti (1987) Čestný odznak ozbrojených síl Slovenskej republiky III. tr. (2006) a i.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 137.

NEŠPOROVÁ Tamara (rod. KORELOVÁ)

* 28. 11. 1942 Olomouc (Česká republika)

† 10. 10. 2006 **Trenčín**

archeologička

PhDr. v r. 1972

Na základnú školu chodila vo svojom rodisku a v Prostějove a po presťahovaní aj v **Trenčíne**. Potom pokračovala v štúdiu na Jedenástročnej strednej škole (Gymnázium Ľudovíta Štúra). Tancovala aj v súbore Trenčan. V r. 1965 úspešne ukončila štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v odbore archeológia. Nastúpila ako odborná pracovníčka v Archeologickom ústave SAV v Nitre a začala sa špecializovať na výskum staršej doby bronzovej. Od r. 1967 sa usadila v **Trenčíne**, kde nastúpila do Trenčianskeho múzea ako prvá profesionálna archeologička. Podieľala sa na výskume rôznych archeologických lokalít na Považí, pričom od r. 1970 sa stredobodom jej výskumov stal Trenčiansky hrad. Jej najvýznamnejším objavom bola rotunda na hrade a zaslúžila sa aj o jej prístupnosť verejnosti. K jej dielu patrí aj množstvo publikovaných výsledkov výskumov, odborných štúdií, článkov, ale aj podiel na viacerých monografiách obcí. Jej vtedy zďaleka neuzavretú a stále činorodú kariéru tragicky ukončil smrteľný úraz počas obhliadky ruín stredovekého kláštora na Veľkej Skalke pri **Trenčíne**.

Literatúra

Trenčianska Pravda. — č. november, (2006), s. 1, 6.

Okno nielen do archeológie / zostavil Igor Zmeták. — Trenčín : Mesto Trenčín, 2016. — S. 6-27.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 57, č. 28 (19.07.2016), s. 8.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 57, č. 27 (12.07.2016), s. 10.

OMANÍK Šimon

* 14. 11. 1914 Trenčianske Mitice (okres Trenčín)

† 11. 12. 1987 **Trenčín**

lekár-chirurg

MUDr. v r. 1939, CSc. v r. 1967, Doc. v r. 1969, DrSc. v r. 1978

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, neskôr absolvoval štúdium na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Zamestnal sa na klinike detskej ortopédie a detskej chirurgie v Bratislave. Zúčastnil sa Slovenského národného povstania. V r. 1944-46 viedol chirurgické oddelenie Štátnej nemocnice v Levoči, v r. 1946-49 v Prešove a potom do r. 1951 v Ružomberku. Koncom r. 1951 už pracoval v **Trenčíne** na chirurgickom oddelení do r. 1979, kedy odišiel do dôchodku.

Počas pôsobenia v **trenčianskej** nemocnici mal zásluhu na rekonštrukcii chirurgického pavilónu, nadstavení jedného podlažia a zvýšení počtu lôžok. Venoval sa brušnej chirurgii, strumektómii, duodenopankratektómii. Mal vlastnú plastiku inguinálnej hernie, vlastnú modifikáciu kožnej plastiky – takzvaný podvlečený kožný štep a vlastnú osteosyntézu diafýz kostí predlaktia. Zaoberal aj detskou chirurgiou. Zaviedol veľa vlastných odborných postupov či techník. Je autorom monografií *Cheilitis a furunkel obličaja* (1974) a *Drenáž a liečebné odsávanie* (1972) a i. Jeho publikačná činnosť obsahuje vyše 80 článkov v domácich i zahraničných časopisoch.

Bol členom spoločnosti Collegium internationale chirurgiae digestivae, čestným predsedom Slovenskej lekárskej spoločnosti, Československej lekárskej spoločnosti, Slovenskej chirurgickej spoločnosti, predsedom Spolku lekárov v **Trenčíne** ale aj členom podobných zahraničných organizácií. V r. 1974 bol vyznamenaný medailou J. E. Purkyňu.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 197.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 232-233.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S. 322.

ONDREJIČKA Mikuláš

* 24. 11. 1910 Melčice (Melčice-Lieskové, okres Trenčín)

† 18. 11. 1995 Bratislava

lekár-internista a kardiológ, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1939, doc. v r. 1950, univ. profesor v r. 1956

Navštevoval gymnázium v **Trenčíne**. Do r. 1939 študoval na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Potom pracoval ako sekundárny lekár Liečebného ústavu Robotníckej sociálnej poisťovne. Od r. 1946 pôsobil na I. internej klinike Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, o 10 rokov nato sa stal jej prednostom. V r. 1956-59 bol prodekanom Lekárskej fakulty UK. V r. 1970 sa stal prednostom Katedry internistických disciplín.

Vynikal ako diagnostik. Zaoberal sa internou medicínou, zameriaval sa najmä na problémy niektorých infekčných chorôb, štúdiom zmien vodného a elektrolytového hospodárstva pri srdcových, pečenných a obličkových chorobách. Zaoberal sa pôvodom, vznikom, prevenciou a liečbou systémovej hypertenzie a niektorými otázkami kardiopulmonálnej patofyziológie pri hypertenzii. Založil Laboratórium pohybu vody a elektrolytov v organizme. Podieľal sa na odborných monografiách, publikoval mnoho štúdií a odborných prác doma i v zahraničí. Pôsobil ako predseda v slovenskej odbočke internistickej sekcie Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu v r. 1954-69, bol tiež predsedom internistickej sekcie Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu v r. 1956-58, predsedom Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva SSR v r. 1969-70, predsedom Slovenskej kardiologickej spoločnosti Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu, členom International society of Internal medicine od r. 1968, členom Rady vlády SSR pre boj proti rakovine od r. 1974 a tak ďalej.

Za svoje dielo bol ocenený Medailou J. E. Purkyňu, Radom práce, Zlatou medailou Univerzity Komenského a ďalšími vyznamenaniami.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 200.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 234.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S. 323-324.

ONDREJOVIČ Ján

* 30. 1. 1930 Beckov (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 29. 1. 1981 **Trenčín** (pochovaný v Beckove)

priemyselný dizajnér

Základnú školu vyštudoval vo svojom rodisku. V období r. 1945-48 sa vyučil za stroj-

ného zámočníka v Považských strojárňach v Považskej Bystrici. Od r. 1949 pôsobil v neskoršom Výskumnom ústave mechanizácie a automatizácie v Novom Meste nad Váhom, kde pracoval aj vo výtvarnom krúžku pri Závodnom klube VÚMA. Popri tomto zamestnaní absolvoval Priemyselnú školu strojnícku v r. 1952, pokračoval v nadstavbovom štúdiu tvarovania strojov a nástrojov na Strednej umeleckej priemyselnej škole v Uherskom Hradišti a v Gottwaldove.

Ťažiskom jeho zamerania boli automatické a poloautomatické strojové zariadenia, spolupracoval so strojárskymi podnikmi na výtvarnom spracovaní výrobkov spotrebného strojárstva a bol tiež členom Fondu výtvarných umení zaoberajúceho sa drobnou architektúrou. Je autorom patentu a chránených priemyselných vzorov, niektoré práce boli registrované v Inštitúte priemyselného dizajnu. Bol členom riešiteľského kolektívu oceneného Štátnou cenou v r. 1966 a podobne v r. 1972 Národnou cenou. Jeho uskutočnené návrhy boli v r. 1972 a 1974 ocenené titulom Vynikajúci výrobok roku. Zúčastňoval sa na domácich aj zahraničných výstavách.

Zomrel na následky autohavárie.

Pamiatky: v Beckove má od r. 2001 odhalenú pamätnú tabuľu.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q. - Bratislava : Veda, 1980. - S. 201.

Ján Ondrejovič priemyselný výtvarník 1930-1981 / Gustáv Rumánek. - Beckov : Obecný úrad, 2001. - 20 s.

Beckovské noviny. - Roč. 3, č. 2, (1998), s. 14-15.

MY Trenčianske noviny. - Roč. 51, č. 3 (25.01.2010), s. 10.

ONDRKAL Štefan

* 31. 10. 1919 **Trenčín** – Istebník nad Váhom

† 1. 5. 1973 Bratislava

filmový režisér, scenárista

Navštevoval ľudovú, neskôr meštiansku školu, v r. 1934-36 študoval na Obchodnej škole a neskôr do r. 1940 na Obchodnej akadémii v Bratislave. Zamestnal sa ako účtovník akciovej spoločnosti Nástup, ktorá sa orientovala na výrobu, import, export a distribúciu filmov. V období druhej svetovej vojny slúžil ako vojak. Po vojne sa stal režisérom a scenáristom v Spravodajskom filme Slovenskej filmovej spoločnosti, od r. 1948 Československého štátneho filmu v Bratislave.

Bol spravodajca – dokumentarista. Podieľal sa na budovaní žánru spravodajského filmu na Slovensku ako jeden z prvých redaktorov. Písal scenáre a do filmového spravodajského týždenníka nakrútil množstvo príspevkov. Vo svojich krátkometrážnych filmoch sa obsahovo venoval poľnohospodárskej tematike, lesnému hospodárstvu a ekológii. Do jeho režisérskych diel patrí 18 ročníkov Poľnohospodárskeho mesačníka a prvé ročníky dvojtyždenníka Svet vo filme. Jeho film z r. 1949

A predsa sa stávalo je prvým politicky agitačným filmom o stavebníctve na Slovensku.

Za svoje dielo dostal v r. 1968 ocenenie Za zásluhy o výstavbu, posmrtné v r. 1973 Cenu slovenskej národnej kinematografie a v r. 1975 Hlavnú cenu na medzinárodnej prehliadke Ekofilm 75.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 201.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 335-336.

PÁDIVÝ Karol

* 10. 9. 1908 Dolní Cerekev (Česko)

† 25. 9. 1965 **Trenčín**

hudobný skladateľ, dirigent, pedagóg

Chodil na meštiansku školu v Jihlave, ďalej na Vojenskú hudobnú školu. V r. 1926-28 bol profesionálnym hudobníkom v Sibiu, kde zároveň študoval teóriu hudby, kompozíciu, a dirigovanie. V r. 1928-31 bol členom vojenskej posádkovej hudby v **Trenčíne**. Potom sa zamestnal ako úradník vo firme Tlapa-Andel, od r. 1943-48 v iných súkromných zamestnaniach. V r. 1948-51 pracoval v národnom podniku Sklo a porcelán v Hronskej Dúbrave, v r. 1951-55 ako referent MS v Martine a referent Slovenského ústredia ĽUT. Svoje vzdelanie rozšíril v r. 1958-61 na Konzervatóriu v Bratislave. V období r. 1959-61 viedol oddelenie Osvetového ústavu v Bratislave a v r. 1962-65 bol metodikom Domu kultúry a vzdelávanie a učiteľom ľudovej školy umeleckej v **Trenčíne**.

Je považovaný za zakladateľa modernej slovenskej dychovej hudby. Založil malý sláčikový orchester a veľkú dychovú hudbu v trenčianskej Merine a podiel má aj na vzniku ďalších dychových orchestrov. Venoval sa metodike výchovy v dychových orchestroch na Slovensku. Publikoval o problematike tanečnej hudby. Redigoval hudobnú edíciu Slovenského ústredia ĽUT a podieľal sa aj na inštrumentáciách známych skladieb a inštruktívnych prácach. Čerpajúc zo svojich učiteľských skúseností napísal knihu Zborová škola. Je autorom viac ako 120 skladieb pre dychové orchestre, v ktorých využíval námety z regionálnych folklórnych tradícií, predovšetkým z okolia **Trenčína**.

V r. 2004 mu prezident Slovenskej republiky in memoriam udelil vyznamenanie za rozvoj kultúry a umenia.

Pamiatky: v Trenčíne bola odhalená pamätná tabuľa (1966), na jeho počesť sa usporadúva celoslovenský festival amatérskych dychových hudieb-festival Pádívého Trenčín (od 1966); Slovenský hudobný fond udeľuje Cenu Karola Pádívého (od 1993); dve jeho skladby sú súčasťou štátneho protokolu Slov. republiky (od 2003).

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 242.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 365.

Karol Pádívý v spomienkach a dokumentoch / Jaroslav Pádívý.- Trenčín : Mesto Trenčín ; Trenčín : Q-EX, 2008.

Info Trenčín.- Roč. 15, č. 9 (30.08.2013), s. 8.

PAPPOVÁ Alžbeta

* 23. 11. 1909 Banská Bystrica

† 1. 8. 1954 **Trenčín**

klaviristka, hudobná pedagogička

Študovala na strednej škole v Banskej Bystrici do r. 1927. Následne do r. 1933 študovala klavírnú hru na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko v Bratislave. Popri zamestnaní študovala do r. 1940 spev a dirigovanie zboru. V období r. 1933-46 učila hudobnú výchovu na gymnáziu. Založila hudobnú školu v Prievidzi a v r. 1939-54 ju viedla, v r. 1946-59 bola tiež učila hru na klavíri na Hudobnej a dramatickej akadémii, resp. Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Pôsobila aj ako interpretka v rôznych slovenských mestách.

Od r. 1949 robila odborno-pedagogický prieskum v hudobných školách a ako členka komisie upravovala učebné osnovy hry na klavír. Viedla inštruktážne kurzy pre učiteľov hry na klavír, bola členkou štátnej skúšobnej komisie v Bratislave pre klavírnú hru aj poroty pre posúdenie skladieb pre mládež a tiež členkou kabinetu pedagogického zboru pre hudobnú výchovu. Zostavila skriptá metodiky a klavírnej literatúry pre pedagogický kurz. Je autorkou návrhu terminológie klavíra pre Ústav slovenského jazyka SAV. Zostavila a revidovala albumy klavírných skladieb: Prípravné prstové cvičenia A. Schmitta, dielo 16 a Prvé cvičenia pre klavír, dielo 599 C. Czerného.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 396.

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S.184.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 29.

PÁRTOŠOVÁ Štefánia (rod. ŽABKAYOVÁ)

* 28. 10. 1913 **Trenčín**

† 10. 7. 1987 Bratislava

spisovateľka, lekárnica

PhMr. v r. 1945

Ľudovú a meštiansku školu navštevovala v Čadci, krátko študovala na obchodnej škole v Opave a následne na gymnáziu v Žiline. Štúdium neukončila z politických príčin, maturovala externe v r. 1938. Od mladosti pôsobila v komunistickom hnutí, zúčastnila sa SNP. Študovala na Medzinárodnom agrárnom inštitúte v Moskve, pracovala v redakcii Ľudového denníka a Slovenských zvestí, bola oblastnou tajomníčkou spolku Solidarita v Žiline a v r. 1938-40 pracovala v lekárnach a laboratóriách v Žiline a Bratislave. V r. 1940-45 študovala externe farmáciu na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Pracovala ako magistra na viacerých miestach na Slovensku. Neskôr pôsobila na Povereníctve zdravotníctva v Bratislave a súčasne aj v redakcii mesačníka Slovenský lekárnik. V r. 1950 odišla do invalidného dôchodku a venovala sa spisovateľskej činnosti a prekladateľstvu. Po pobytoch na rôznych miestach Slovenska sa v r. 1973 definitívne usídlila v Bratislave.

Jej literárnym debutom bola básnická zbierka Starým priateľstvám (1956). Témou jej zbierok sa stali autentické skúsenosti zo SNP. Jej básne mali často podobu mravného apelu ako v zbierkach Vlňy a brehy, Tepané časom, Krídlo padajúcim, kde okrem tradičných motívov nádeje, lásky k pravde a úcty k človeku dala priestor aj prírodnej lyrike. V zbierke Deväťdesiat deväť sonetov vyjadrila pocity individuálneho zániku, pokory a životnej vyrovnanosti. Pre deti napísala zbierky Rozsypané korálky, Svet stvorený pre sny a Svätójske mušky, kde im priblížila prírodu a okolitý svet. Prekladala z maďarčiny, nemčiny a češtiny.

Bola funkcionárkou Svetovej rady mieru, od r. 1958 členkou Zväzu slovenských spisovateľov.

Vyznamenaná Radom SNP 2. triedy (1948), titulom Zaslúžilá umelkyňa (1986) a ďalšími vyznamenaniami.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 399-400.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 242-243.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 30.

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S. 184-185.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 361.

PECÍKOVÁ Mária

* 29. 5. 1914 Trenčianske Biskupice (okres Trenčín)

† 25. 8. 1990 Bratislava

organizátorka duchovného života, stredoškolská učiteľka

Študovala na trenčianskom gymnázii v r. 1926-34. V r. 1936-41 študovala v Prahe matematiku a fyziku na Prírodovedeckej fakulte Karlovej Univerzity a súčasne bola poslucháčkou aj Studia catholica pre teologické vzdelanie laikov. V r. 1940-42 učila na slovenskom rehoľnom dievčenskom gymnázii v **Trenčíne**, neskôr učila v Bratislave, v Trnave, v Modre-Harmónii. V r. 1954-58 bola odbornou asistentkou na Katedre matematiky Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. V období r. 1958-60 bola za „nedovolenú náboženskú činnosť“ uväznená v Prahe a v Pardubiciach. V r. 1962-67 pracovala v Tesle ako robotníčka a následne do r. 1975 ako odborná referentka v Ústave zdravotníckej štatistiky v Bratislave.

Už ako vysokoškoláčka sa zapájala do katolíckych aktivít a stretávala sa s českými náboženskými intelektuálmi. Odmietla možnosť vedeckej kariéry a pracovala v laickom apoštoláte. Venovala sa náboženskému vzdelávaniu a výchove študentiek. Možnosť štúdia pre ženy považovala za nevyhnutnosť pri vedení modernej rodiny a pri výchove, jej snahou bolo prepojiť duchovný program s praktickou prípravou mladých žien na ich poslanie v súkromí i verejnom živote. V r. 1943-49 organizovala letné i zimné tábory pre mladých spolu s duchovnými cvičeniami za účasti vedúcich osobností náboženského a kultúrneho života. Stala sa tiež priekopníčkou liturgickej obnovy na Slovensku. Bola aktívna v neformálnej organizácii Rodina zameranej na laický apoštolát najmä medzi vysokoškolákmi. Výrazne prispela k rozvoju duchovného formovania kresťanskej inteligencie. V r. 1950 tajne vstúpila s menšou skupinou žiačok to tretieho rádu františkánskej rehole. Po prepustení z väzenia žila s podlomeným zdravím vo františkánskej chudobe a pokračovala v duchovnej práci.

Od r. 1944 sa podieľala na vydávaní samizdatovej náboženskej literatúry, v r. 1945-46 pripravovala náboženské texty Meditácie, v r. 1946-48 spolupracovala s Ústrednou katolíckou kanceláriou a redigovala knihy denných meditácií pre katolícku inteligenciu s názvom Žive jasle. Dielo Zápisky I, II z r. 1963-75, ktoré zahŕňajú podstatnú časť jej liturgických rozjímaní a úvah duchovného zamerania, zostali v rukopise.

Literatúra

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 30-31.

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 188.

PIETOR Ivan

* 29. 7. 1904 Martin

† 5. 8. 1977 **Trenčín**

verejný činiteľ, právnik

JUDr. v r. 1927

V r. 1913-21 študoval v Martine na gymnáziu, následne do r. 1926 na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Do r. 1945 pracoval v Bratislave ako advokát, v r. 1945-46 bol ministrom vnútorného obchodu, v r. 1946-48 ministrom dopravy v Prahe, v r. 1948-52 podnikovým právníkom Technomatu v Bratislave, v r. 1952-55 robotníkom v Zlatých Moravciach, v r. 1955-69 podnikovým právníkom v Odevných závodoch v **Trenčíne** a od r. 1970 bol na dôchodku.

Významný reprezentant druhého československého odboja a Demokratickej strany. Ešte počas štúdií v Prahe pôsobil v tamojšom spolku slovenských akademikov Detvan a v Ústrednom zväze československého študentstva. Po rozpade Československa bol veľmi blízkym spolupracovníkom Vavra Šrobára. Spolu s Petrom Zaťkom sa podieľal na hospodárskych prípravách a organizácii Slovenského národného povstania (SNP). Počas SNP bol ako predstaviteľ tzv. občianskeho bloku členom povstaleckej Slovenskej národnej rady (SNR), zástupcom povereníka pravosúdia, od začiatku februára 1945 pôsobil v Košiciach pri delegácii SNR, potom bol zástupcom povereníka pre veci vnútorné, neskôr členom náhradného predsedníctva SNR a minister prvej vlády Národného frontu Čechov a Slovákov. V SNR presadzoval demokratické kroky a rovnoprávnosť Slovákov v Československej republike. Bol spoluzakladateľom Demokratickej strany. Vo februári 1948 spolu s ostatnými demokraticky orientovanými ministrami podal demisiu. Po nástupe totalitného režimu politicky prenasledovaný.

Bol vyznamenaný v r. 1945 Radom SNP I. triedy, v r. 1946 Radom francúzskej čestnej légie a francúzskym vojnovým krížom, poľským radom Polonia Restituta.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 460.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999.- S. 261.

PIVOLUSKA Juraj

* 16. 9. 1919 Gbely

† 1. 12. 2005 **Trenčín**

generál

Ing., por. 1940, npor. 1943, kpt. 1945, mjr. 1946, pplk. 1951, genmjr. 1961

Po absolvovaní vyššej hospodárskej školy s maturitou nastúpil v r. 1939 na vojenskú prezenčnú službu v Banskej Bystrici. Po absolvovaní kurzu pre vojenských akademikov sa v r. 1940 stal poručíkom pechoty a zároveň premiestnený do Levoče a krátko nato do Popradu. Od júna 1941 pôsobil v Rýchlej divízii na východnom fronte, z ktorého sa vrátil v júni 1942. Už ako nadporučík bol v júni 1943 vyslaný na východný front opäť a tam sa v priestore Melitopolu dostal do sovietskeho zajatia.

Prihlásil sa do 1. československého armádneho zboru. V septembri 1944 bojoval o Duklu a získal hodnosť kapitána. Bol presunutý na pomoc Slovenskému národnému povstaniu a spolu s ostatnými neskôr prešiel na partizánsky spôsob boja. Vo februári 1945 sa mu podarilo presunúť na oslobodené územie. V marci 1945 bol ranený a počas následného zotavovania sa povýšený na štábného kapitána. Po ukončení vojny pôsobil v Martine, Žiline, Senici. V r. 1946 bol prevelený do Prahy. Po návrate na Slovensko v r. 1948 pôsobil v Bratislave. V r. 1949-51 študoval na Vysokom vojenskom učilišti v Prahe, neskôr pôsobil v Kroměříži, v Bratislave na Ústrednej politickej škole ÚV KSS a Vysokej škole ekonomickej. Už ako plukovník pôsobil v Trnave. Absolvoval Najvyššiu vojenskú akadémiu K. J. Vorošilova v Moskve, v r. 1961 bol povýšený na generálmajora. V r. 1961-63 bol náčelníkom štábu 2. vojenského okruhu v **Trenčíne**. Po prekonaní následkov vážnej autonehody sa stal v r. 1964 veliteľom Vojenskej školy J. Žižku v Bratislave. Od r. 1969 viedol vojenské gymnázium v Banskej Bystrici. V r. 1970 bol vyslaný do Varšavy ako vojenský a letecký pridelenec pri československom veľvyslanectve. V r. 1976 bol preradený do zálohy.

V r. 1970 vydal svoje pamäti o pôsobení v 2. československej samostatnej paradesantnej bridáge pod názvom Parabrigáda.

Za svoju vojenskú službu bol ocenený mnohými vyznamenaniami: Za hrdinstvo 3. stupňa (1942), Pamätná medaila k 20. výročiu SNP (1964), Za zásluhy o čs. ľudovú armádu 1. stupňa (1989) a ďalšími sov., poľ., a rum. vyznamenaniami.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 159-160.

PODOLÁK Ján

* 17. 5. 1926 Dolná Súča (okres Trenčín)

† 15. 2. 2017 Bratislava

etnológ, vysokoškolský pedagóg

PhDr. v r. 1952, doc. v r. 1963, DrSc. v r. 1986, prof. v r. 1991, Dr.h.c. v 2008,

Študoval na Piaristickom gymnázii v **Trenčíne**. Absolvoval štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v kombinácii odborov národopis a história. Do r. 1966 pracoval v Národopisnom ústave SAV, odkiaľ sa vrátil na Univerzitu Komenského a tam v r. 1968 založil Kabinet etnológie a krátko nato aj Katedru etnografie a folkloristiky. Neskôr sa spolupodieľal na vzniku Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, kde založil Katedru etnológie. Od r. 2014 bol emeritným profesorom.

Patrí k popredným osobnostiam zakladajúcej generácie slovenskej etnológie.

Ťažiskovou odbornou témou jeho celoživotnej vedeckovýskumnej práce bola

agrárna kultúra. Zaoberal sa napríklad pastierstvom v rôznych oblastiach Slovenska, ale aj na Balkáne a na Kaukaze. Pripravil široko koncipovanú monografiu Tradičné ovčiarstvo na Slovensku, a rozsiahlu syntézu Tradičné poľnohospodárstvo na Slovensku. Podieľal sa aj na Etnografickom atlase Slovenska. Venoval sa aj materiálnej ľudovej kultúre a tiež dejinám tohto odboru ako takého. Do jeho pozornosti spadala tiež problematika národnostných menšín, vzťahy medzi etnikami na Slovensku, Slováci v zahraničí a prispel aj do teórie a metodológie vedy. Mal podiel na formovaní Slovenskej národopisnej spoločnosti, stál pri začiatkoch Medzinárodnej komisie pre štúdium ľudovej kultúry v Karpatoch a na Balkáne, ktorej bol dlhodobo generálnym tajomníkom. Inicioval Seminarium ethnologicum – medzinárodné študentské semináre s terénnym výskumom, ktoré sa konali aj v zahraničí. Mal zásluhu na vzniku časopisu Slovenský národopis a založil tiež zborník Ethnologica Slovaca et Slavica. K výsledkom jeho práce patrí aj bohatá publikačná činnosť. Za svoju činnosť a zásluhy bol viackrát ocenený: Cena G. Pitrého, Herderova cena. Bol tiež menovaný za riadneho člena Kráľovskej akadémie Gustáva Adolfa vo Švédsku.

Literatúra

MAS Vršatec : sprievodca regiónom / [texty pripravili a zostavili Petra Šupáková ... [et al.]. — Horná Súča : Miestna akčná skupina Vršatec, o.z., [2012]. – S. 52.

Naša univerzita. – Roč. 62, č. 9 (2016). – S. 26-27.

Zborník Trenčianskeho múzea v Trenčíne. — Šurany : DMC, s.r.o., 2017. – S. 177-178.

Hlasy spod Krásina. – Roč. XXV, č. 1 (2017). – S. 5.

Slovenské národné noviny. — Roč. 32, č. 9 (04.03.2017), s. 11.

POLONSKÝ Ivan

* 4. 4. 1945 Hubina (okres Piešťany)

† 21. 2. 1987 Modra (okres Pezinok)

keramikár, projektant

Základné vzdelanie získal v Starej Turej. V r. 1963 absolvoval Strednú priemyselnú školu odevnú v **Trenčíne**, v r. 1964-70 študoval v Bratislave na Stavebnej fakulte na Slovenskej vysokej škole technickej. V r. 1970-79 pôsobil ako architekt-projektant, potom ako výtvarník v slobodnom povolani v Modre.

Jeho tvorba vychádzala zo zámeru dotvoriť exteriér a interiér prostredníctvom keramiky. Prvou oblasťou jeho tvorby bol cyklus keramických platní, tanierov a medailí s motívmi zvierat a rýb. Veľmi pôsobivo pri nich využil plošný reliéf, väčšinou vystupujúci z plochy. Druhú oblasť jeho tvorby tvorili vazy, žardiniéry a monumentálne dekoratívne keramické plastiky, ktoré pôsobia tvarom i jemnou farebnosťou a sú celkom prispôbené vytvorenému prostrediu. Postup jeho tvorby bol blízky architektonickej, staviteľskej práci. Základom jeho kompozícií bola dôsledne tvarovaná sústava elementov odlievaných do foriem a vytáčaných na kruhu. Jeho cieľom bolo vytvárať tvarovo čistú, výtvarne pôsobivú a účelnú kera-

miku, ktorá by sa dala vyrábať aj sériovo.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 509.

Staroturianske trvalky : zoznam nežijúcich osobností Starej Turej k 1. augustu 2009 / Gustáv Rumánek. — Stará Turá : Gustáv Rumánek, 2009. — S. 80-81.

Naše trvalky : [otvorený súbor 172 životopisov nežijúcich osobností] / Gustáv Rumánek. — Stará Turá : T-štúdio, 2016. — S. 105.

PORUBSKÝ Dušan

* 2. 6. 1876 **Trenčín**

† 9. 4. 1924 **Trenčín**

novinár, redaktor, prekladateľ

V rodnom **Trenčíne** navštevoval ľudovú školu a do r. 1893 aj gymnázium. Právo študoval v Budapešti, štúdium však nedokončil. Od r. 1897 bol redaktorom budapeštianskych Slovenských novín, v r. 1903-10 Hodžovho Slovenského týždenníka, v r. 1910-14 Slovenského denníka a Našej zástavy. Za články namierené proti maďarizácii bol v r. 1906 a 1907 odsúdený na 1 rok väzenia vo Váci. Bol účastníkom hnutia Za tú našu slovenčinu. Počas prvej svetovej vojny bojoval na balkánskom fronte.

Po vzniku Československej republiky pôsobil v Prahe. V r. 1918 v Čechách prednášal o Slovensku a bol propagátorom česko-slovenskej spolupráce. V r. 1919 s A. Djuračkom založil a viedol Slovenskú tlačovú kanceláriu v Žiline a po presťahovaní do Bratislavy a zlúčení s Československou tlačovou kanceláriou do r. 1922 viedol jej bratislavskú odbočku. V r. 1919 založil Úradné noviny a do r. 1924 bol ich hlavným redaktorom. Je autorom publikácií, štúdií, článkov zaoberajúcich sa sociálnymi a národnými témami. Po r. 1918 prispieval predovšetkým do Slovenského denníka, Slovenskej politiky a Úradných novín. V r. 1919-1924 bol predsedom bratislavskej odbočky Syndikátu dennej tlače československej, členom bratislavského mestského zastupiteľstva a ministerský odborový radca. Ako lingvisticky zdatný bol tiež prekladateľom literatúry z francúzštiny, maďarčiny, nemčiny, nórčiny a slovinčiny. Patril medzi popredných slovenských novinárov a publicistov, pričom jeho sociálna publicistika sa radí do pokrokového prúdu slovenskej žurnalistiky.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 444.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 4, M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990.- S. 523.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 2 : M-Z / Pavel Uhorskai. — Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997.- S. 62.

POZDIŠOVSKÝ Štefan

* 23. 12. 1906 Močenok

† 1. 9. 2007 **Trenčín**

pedagóg, publicista, historik

V r. 1918 začal študovať na gymnáziu v Trnave, maturoval v r. 1927 v Nitre. Študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbory dejepis a zemepis, navštevoval aj prednášky z archeológie a dejín umenia a štúdium absolvoval v r. 1931. Najprv učil na levickom gymnáziu, v novembri 1938 sa v dôsledku evakuácie presunul do Liptovského Mikuláša a v lete v r. 1939 sa usídlil v **Trenčíne** ako učiteľ na gymnáziu. Tam učil do konca januára 1951. V apríli 1940 sa stal správcom trenčianskeho múzea, vo februári 1951 jeho riaditeľom do r. 1958, kedy bol z politických príčin odvolaný z funkcie riaditeľa a následne do r. 1972 pôsobil ako odborný pracovník.

Bol odborníkom najmä v oblasti regionálnej histórie, archeológie, etnografie, numizmatiky a dejín umenia. Jeho pôsobenie v **Trenčíne** bolo do veľkej miery spojené s múzeom a jeho zveľadením. Okrem iného sa venoval sa predovšetkým zbierkovému fondu, pre múzeum tiež získal nové (súčasný) priestory v bývalom župnom dome. V r. 1954 založil – vtedy na Slovensku raritný – Vlastivedný krúžok Okresného múzea v **Trenčíne**. Jeho vlastné dielo obsahuje veľký počet článkov, príspevkov, štúdií. Z toho najvýznamnejšou je jeho práca o rímskom nápise na trenčianskej hradnej skale, ku ktorému ponúkol verejnosti najpresnejší preklad. Získal rôzne ocenenia: Cena Andreja Kmeťa (1991), Pocta ministra kultúry Slovenskej republiky (1996), Osobnosť mesta Trenčín 1996.

Literatúra

Pedagogická encyklopédia Slovenska. Zv. 2, P-Ž / zostavil Ondrej Pavlík. — 1. vyd. — Bratislava : VEDA, 1985. — S. 98.

Náš pán profesor : životné jubileum 95 rokov / Ivan Masár. — Trenčín : Zväz protikomunistického odboja, 2001.

Štefan Pozdišovský / Jana Karlíková. — Bratislava : Slovenské národné múzeum - Národné múzejné centrum, 2002.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 48, č. 1 (8.1.2007), S. 6.

MY Trenčianske noviny. - Roč. 48, č. 36 (10.09.2007), s. 7.

PREDMERSKÝ Albert

* 1. 4. 1914 Vaiszló (Maďarsko)

† 24.10.1991 Trnava

evanjelický kňaz, včelár

Študoval v Hlohovci a v Trnave, evanjelickú teológiu v Bratislave a 1 rok v Erlangene v Nemecku. Do r. 1952 pôsobil ako evanjelický kňaz v Kremnici a v Zemianskych

Kostoľanoch. Zapojil sa do Slovenského národného povstania. V r. 1952-53 pôsobil v Háji pri Turčianskych Tepliciach a krátko aj v Bratislave. Ešte v r. 1953 sa presunul do Adamovských Kochanoviec a strávil tu 33 rokov až do odchodu na dôchodok v r. 1986. V 50. rokoch 20. storočia v čase potláčania náboženskej slobody protestoval proti nespravodlivému odsúdeniu evanjelických duchovných.

Venoval sa včelárstvu. V r. 1938 bol organizovaný v Slovenskom zväze včelárov (SZV). V Zemianskych Kostoľanoch choval 55 včelstiev. V Adamovských Kochanovciach včeláril s priemerným počtom 30 včelstiev. Skúšku odborného učiteľa včelárstva absolvoval úspešne v r. 1946. Od r. 1966 choval včelie matky z dovozu z bývalej NDR a z Rakúska, odkiaľ ho Slovenský zväz včelárov poveril dovozom včelie matky pre účely plemenného chovu u nás. Stal sa členom Ústredného výboru SZV a v rámci včelárskych organizácií bol aktívny v rôznych funkciách a postupne na viacerých miestach. V **Trenčíne** takto pôsobil v r. 1959-1973. Ako predsedu Okresného výboru včelárov v **Trenčíne** ho v čase normalizácie odvolali z funkcie. Stal sa uznávaným včelárskym odborníkom aj v zahraničí, prispieval aj do odborných periodík. Za svoju prácu dostal viacero vyznamenaní. Písal aj príležitostné básne, z ktorých časť bola publikovaná v cirkevných časopisoch.

Literatúra

Adamovské Kochanovce 1332-1992. - Adamovské Kochanovce : Obecný úrad, 1992

(Trenčín : T-express,) 1992 ; Trenčín : Regionálne kultúrne stredisko. — S. 49-50.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 259-260.

PREDMERSKÝ Vladimír

* 19. 2. 1902 Lubina (okres Nové Mesto nad Váhom)

* 5. 11. 1991 Bratislava

špeciálny pedagóg, vysokoškolský učiteľ

PhDr., CSc. v r. 1968, doc. v r. 1971

Študoval na Učiteľskom ústave v Marmarošská Sihoti a v Modre. V r. 1921-30 učil na rôznych miestach. V r. 1929 nastúpil na Štátnu ľudovú školu v **Trenčíne**. Tam v r. 1930 založil a do r. 1954 bol riaditeľom špeciálnej školy a Ústavu pre deti mentálne retardované. Pomocná škola v **Trenčíne** bola pod jeho vedením odborným a metodickým centrom špeciálnej pedagogiky až do 60. rokov 20. storočia. V r. 1959 absolvoval štúdium na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. V r. 1954-61 pôsobil ako ústredný školský inšpektor, v r. 1961-67 pracoval vo Výskumnom ústave pedagogickom a v r. 1967-72 na Inštitúte špeciálnej a liečebnej pedagogiky a na Katedre špeciálnej pedagogiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Je považovaný za jedného zo zakladateľov špeciálnej pedagogiky na Slovensku, stal sa prvým slovenským docentom v tomto odbore. Bol priekopníkom vo výchove

a výskume detí s mentálnou retardáciou a v oblasti dejín špeciálnej pedagogiky. Mal podiel na založení Zemskeho spolku pre starostlivosť o slabomyseľných so sídlom v r. 1932 v **Trenčíne** a v r. 1969 založil Spoločnosť pre špeciálnu a liečebnú výchovu. Zaslúžil sa o spracovanie Pedagogickej encyklopédie Slovenska, jedinečného pedagogického diela v oblasti pedagogicky na Slovensku. Napísal vyše 260 odborných prác, štúdií, učebníc a skrípt a prispieval aj do odborných časopisov. Na jeho podnet bolo založené Múzeum špeciálneho školstva a pedagogiky v Levoči.

Za svoju prácu bol viackrát ocenený.

Pamiatky: Za zásluhy v oblasti špeciálnej pedagogiky udeľuje Pedagogická fakulta Univerzity Komenského Cenu Vladimíra Predmerského.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 4, N-Q.- Bratislava : Veda, 1980.- S. 517.

Trenčianske noviny. — Roč. 43, č. 10, (04.03.2002), S. 7.

Pedagogické myslenie, školstvo a vzdelávanie na Slovensku v rokoch 1918-1945 / Blanka Kudláčková (ed.). — Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2016. — S. 171-172.

PRÍBELA Gejza

* 3. 8. 1929 Šoporňa

† 15. 6. 2014 **Trenčín**

hudobný skladateľ, dirigent

Po príchode do **Trenčína** sa v mladom veku začal pohybovať v hudobnom prostredí vojenskej kapely. Postupne si dopĺňal odborné vzdelanie, v r. 1970 absolvoval Konzervatórium v Bratislave v odbore dirigovanie a kompozícia. Neskôr pôsobil v **Trenčíne** ako inšpektor vojenských hudieb východného vojenského okruhu.

V r. 1978 zložil pre potreby osláv 1800. výročia nápisu na trenčianskej hradnej skale slávnostnú fanfáru Laugarício, ktorá sa neskôr stala znelkou mesta **Trenčín**. Po odchode na dôchodok stál v r. 1983 pri zrode Mestského dychového orchestra **Trenčín** vo funkcii dirigenta a umeleckého vedúceho. Ako hudobný odborník sa aktívne zúčastňoval v porotách na viacerých festivaloch a hudobných podujatiach po celom Slovensku. Angažoval sa v prípravných výboroch festivalu veľkých dychových hudieb Pádiveho Trenčín. Zložil viac než 40 vlastných skladieb a vyše 400 upravil pre vojenské a veľké orchestre.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. 40, č. 42, (12.10.1999), s. 5.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 46, č. 11, (21.03.2005), s. 5.

Regionálny knižničný informačný systém Trenčianskeho samosprávneho kraja. Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne. [Regionálne]autority - Katalógizačný lístok [online]. [cit. 2018-09-07]. Dostupné z: <https://rknis.tsk.sk/index.jsp?kniznica=11&menu=false>

RADVÁNYI Celestín Anton

* 20. 3. 1911 Levice

† 24. 8. 1978 **Trenčín**

spisovateľ, novinár, pedagóg

Študoval na gymnáziách v Spišskej Novej Vsi, Levoči a v Nových Zámkoch. Po prerušení štúdia na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v r. 1936 študoval od r. 1937 novinárstvo vo Varšave. Pôsobil ako učiteľ v Bánove. V r. 1933 bol redaktorom regionálneho týždenníka Slovenský juh v Nových Zámkoch, od r. 1936 bol redaktorom Slovenskej pravdy, v r. 1937 vo Varšave korešpondentom Slovenskej pravdy a Slováka. Od r. 1939 viedol tlačovú službu Hlavného veliteľstva Hlinkovej gardy a pracoval aj ako redaktor Gardistu a Moderného románu. Postupne pracoval ako vydavateľ a zodpovedný redaktor Úsmevu slovenských dievčat a žien, reportér Slováka, korektor Pravdy vo Zvolene, redakčný a propagačný pracovník v Nitre, pracovník Slovenskej spoločnosti pre výživu a zdravie v Bratislave, redaktor Katolíckych novín (v r. 1953-58 a 1969-76 v Bratislave). V **Trenčíne** žil od r. 1952, v r. 1962-68 bol vedúcim propagačného oddelenia Meriny. Zomrel na následky nehody v **Trenčíne**.

Publikoval pod pseudonymami Ercé, Anton E. Lorad, R. Olec, C. Trnavský. Bol aktívnym publicistom v medzivojnových periodikách. Knižne sa uviedol sociálne ladenými novelami Bieda (1932), nasledovala kniha noviel Mám sa výborne (1935) zo školských čias. V próze Bomby nad Spišskou Novou Vsou (1941) zachytil tému maďarskej agresie na Slovensku v r. 1939. V historických románoch V tóni polmesiaca (1936), Mračná nad Novými Zámkami (1936), Pod tureckými mračnami (1971) zdôraznil dobrodružný príbeh z obdobia protitureckých bojov s nacionálnou tendenciou. Povesti Pomsta a Zbojníci a román V tajných službách uverejnil v periodikách. Je autorom divadelnej hry Prievan, libriet k operetám, divadelných frašiek, prvého slovenského rozhlasového kabaretu, rozhlasových dramatizácií, pásiem, skečov a prednášok. Bol aj ilustrátorom. Zostavil biografický slovník Slovenská krv (1942) o slovenských dejateľoch. Napísal Umelecko-historické pamätné kostoly na Slovensku (1957) a v publikácii Keď rinčali zbrane (1944) dokázal účasť Slovákov v historických bitkách a vojnách.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S.21-22.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž.- Bratislava : VEDA, 1990.- S. 231. Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maňovčík a kol.- Martin : Matica slovenská, 1999.- S. 274-275.

Celo Radványi Ercé 1911-1978 / zost. Peter Radványi. — Bratislava : Elenprint, 1999.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 395.

RAFFAY Ján (RAFFAJ Ján)

* 20.12.1922 Nová Baňa

† 19.12.1981 **Trenčín**

lekár-gynekológ

MUDr. v r. 1950

V r. 1944 absolvoval štúdium na gymnáziu v Banskej Bystrici. V r. 1944-1945 bol učiteľom na meštianskej škole vo svojom rodisku. V r. 1950 vyštudoval medicínu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V októbri 1950 začal pracovať v Okresnom ústave národného zdravia v **Trenčíne** ako sekundárny lekár, neskôr sa stal starším lekárom a zástupcom viacerých prednostov. V r. 1963 dosiahol atestáciu 2. stupňa. Od apríla 1977 až do svojej smrti zastával funkciu primára gynekologicko-pôrodnického oddelenia a bol okresným odborníkom starostlivosti o ženy. Zomrel tragicky pri turistickej akcii v okolí **Trenčína**.

Počas jeho primárneho pôsobenia bola na gynekologicko-pôrodnickom oddelení zavedená laparoscopia, hysteroscopia a ďalšie nové vyšetrovacie metódy. Jeho zásluhou boli pri oddelení zriadené ordinariáty pre rizikové tehotenstvo a onkogynekológiu. Za svoju odbornú a verejne angažovanú prácu bol v r. 1977 vyznamenaný medailou J. Ambru. Vo voľnom čase obľuboval prírodu a hory.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 266-267.

RÉDEKYOVÁ Margita (Margaréta)

* 20. 1. 1921 **Trenčín**

† 1973 Rím (Taliansko)

lekárka

MUDr.

Študovala medicínu na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, v r. 1946-47 si rozšírila odborné vzdelanie v Paríži o zameranie na tropické choroby. Po štúdiách odišla do Talianska, kde pracovala ako asistentka lekára A. Geddu, neskôr ako redaktorka slovenského oddelenia vatikánskeho rozhlasu a knihovníčka fakulty Katolíckej univerzity v Ríme, medzitým v r. 1951 pôsobila ako lekárka v Thajsku.

Venovala sa vedeckovýskumnej činnosti. V r. 1951 publikovala s A. Geddom štúdiu o výskume dvojčiat, v r. 1954-58 v časopise Hlasy Ríma príspevky o pôsobení v exotických krajinách.

Literatúra

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S. 206.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 33-34.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S. 347.

REKEM Ján

* 13. 12. 1917 Trenčianska Teplá (okres Trenčín)

† 25. 11. 1989 Winnipeg, Manitoba (Kanada)

publicista, kultúrny historik, katolícky kňaz, pápežský prelát

ThDr. v r. 1943

Navštevoval ľudovú školu v rodnej obci. Ďalej študoval na gymnáziách v **Trenčíne** a v Nitre, kde zmaturoval v r. 1936. Filozofiu a teológiu študoval na univerzitách v Olomouci a v Bratislave. V r. 1941 bol vysvätený za kňaza. Ako kaplán pôsobil v Hričove, Veľkých Chlievanoch, **Trenčíne**, Pruskom, vo Varíne bol administrátorom. Od r. 1947 sa už pohyboval v zahraničí, pričom najprv bol kňazom v Rakúsku - v Salzburgu. V r. 1949 bol už farárom vo Winnipegu v Kanade, od r. 1964 bol monsignore (pápežský prelát).

Bol prívržencom ideológie a politiky HSĽS a v r. 1945 bol z politických dôvodov 8 mesiacov väzený. Bol duchovným poradcom Ústredia slovenského katolíckeho študentstva v zahraničí. V Salzburgu založil a viedol Združenie slovenských katolíkov, venoval sa duchovnej a sociálnej starostlivosti o utečencov. Vo Winnipegu založil slovenskú osadu, vybudoval kostol Navštívenia Panny Márie, faru a kultúrny dom. Bol organizátorom krajanského hnutia slovenských katolíkov, organizoval kanadsko-slovenské dni. Pôsobil ako funkcionár v Katolíckej slovenskej jednoty, člen Slovenského ústavu, výkonného výboru Kultúrnej základiny Antona Bernoláka, člen redakčnej rady týždenníka Slováč v Amerike.

Svoju doktorskú dizertáciu Štefan Dubnicay a jeho doba vydal v r. 1944 knižne. Je autorom biografii slovenských umelcov, množstva štúdií a článkov z dejín slovenského jazyka, literatúry a umenia ale i náboženských prác. Preložil a upravil dielo J. Bottaua Katolícky svetonázor obhájený nekatolíckmi (1943). Svoje skúsenosti z väzenského obdobia spísal v diele Trenčianska väznica (1949). Ako regionalista sa prezentoval prácami akými tiež boli napríklad Z kultúrnych dejín trenčianskeho Považia, Bibliografia trenčianskych tlačí a vydání 1916-1945, Teplanské duchovné piesne, Štefan Straka – maliar trenčianskeho a liptovského folklóru, Selected Chapters from the Slovak Cultural History. Prispieval do regionálneho periodika Trenčan, ktorý spoluredigoval, a do ďalších slovenských periodík vrátane nábožensky zameraných a v emigrácii do krajanských almanachov, kalendárov a rôznych periodík. Publikoval v slovenčine aj v angličtine.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 63.

Trenčianske noviny. — Roč. 38, č. 50, (09.12.1997), s. 5.

Považie. — Roč. 7, č. 8, (1997), s. 18.

Teplanský občasník. — Roč. 7, č. 2, (1997), s. 3.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska / Július Pašteka.- Bratislava : Lúč, 2000.- S. 1147-1148.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 402.

REPASKÝ Ján

* 17. 4. 1937 Pavláňy

† 18. 9. 1998 **Trenčín**

generál, verejný činiteľ

Ing., por. v 1958, kpt. v 1965, maj. v 1969, ppl. v 1974, plk. v 1985, genmjr. v 1997

Bol absolventom strednej odbornej školy v Spišskom Podhradí v r. 1952, v r. 1955 zmaturoval na Vojenskej škole J. Žižku v Bratislave. Potom nastúpil na Pechotné učilište v Lipníku nad Bečvou, ktoré absolvoval v r. 1958, neskôr bol veliteľom čaty v Prešove. V r. 1967 ho už ako kapitána vyslali na štúdium na Vojenskej akadémii A. Zápotockého v Brne, odbor spravodajský, ktoré ukončil v r. 1970. Ďalej pôsobil v hodnosti majora ako veliteľ práporu v Leviciach. Od septembra 1970 pôsobil v rôznych funkciách na spravodajskom oddelení veliteľstva Východného vojenského okruhu. Po absolvovaní Vyššieho akademického kurzu vševojskového veliteľsko-štábného vo VA AZ Brno v r. 1977 nastúpil do funkcie staršieho dôstojníka spravodajského oddelenia veliteľstva VVO **Trenčín**. V r. 1983 sa stal vedúcim starším dôstojníkom zástupcom náčelníka spravodajského oddelenia. Od januára 1992 bol dočasne poverený funkciou zástupcu náčelníka spravodajského oddelenia Vojenského veliteľstva Východ. Od mája 1992 bol preložený do zálohy.

V r. 1992 ho ako poslanca Federálneho zhromaždenia zvolili za predsedu Branno-bezpečnostného výboru Snemovne ľudu FZ ČSFR. Po vzniku samostatných republík bol tajomníkom primátora mesta Žiliny, v r. 1994 bol vymenovaný za vedúceho Úradu Ministerstva obrany SR. Prezident SR ho vymenoval v r. 1997 do hodnoty generálmajora v zálohe. Publikoval články o armádnych témach.

Nositel' vyznamenaní: Za službu vlasti (1965), Rad červenej hviezdy (1987), Kríž Milana Rastislava Štefánika I. triedy (1998) a i.

Literatúra

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív.- Bratislava : Magnet Press, 2012.- S. 172.

Ján Repaský [online]. [cit. 2018-09-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Repask%C3%BD

REPKO Jozef

* 12. 10. 1940 **Trenčín**

† 8. 4. 2014 Senica

spisovateľ, dramatik, redaktor, pedagóg

V r. 1951-1957 navštevoval Jedenásťročnú strednú školu v **Trenčíne**, do r. 1959 študoval na Vyššej osvetovej škole v Bratislave. Zamestnal sa najprv ako učiteľ na základnej škole v Trenčianskej Turnej. V r. 1963-65 bol osvetovým pracovníkom v Okresnom osvetovom dome, v r. 1965-67 pracoval v závodnom klube v Hornom Srní, v r. 1967-69 pracoval v Okresnej knižnici, v r. 1969-73 bol zástupcom riaditeľa Domu kultúry v **Trenčíne** a od r. 1973 žil ako profesionálny spisovateľ v Senici. Bol redaktorom časopisov: Verejnosť, Slovenská republika a Nový deň.

Vo svojej rozsiahlej spisovateľskej činnosti sa orientoval najmä na tvorbu pre deti a mládež a tvorbu hier pre rozhlasové a televízne vysielanie. Prvé básne uverejnil v r. 1959 v periodiku Mladá tvorba. Jeho knižným debutom sa stal román pre mládež Milión krokov domov (1973) z obdobia SNP, na ktorý tematicky nadviazal v ďalšom románe Kľatba Čierneho brala (1975). Nasledovali ďalšie prozaické diela, v ktorých prezentuje jednotlivo témy konfrontácie života súčasných detí s mladosťou ich predkov pred vojnou, námety z histórie slovanských predkov, tému ekologickú, sci-fi či tematický návrat do meruôsmych rokov. Neskôr publikoval tiež prózy s kresťanskou tematikou.

Pre najmenších čitateľov spísal humoristicko-detektívne rozprávky Kto odhodil pampúšik? (1990), leporelá s motívmi z Veľkej Moravy Gorazdov posol (1990), Zbraň pre Svätopluka (1992). Jeho prózy boli tiež preložené do iných jazykov. Napísal drámy: Hotel podvodníkov (1970), Vlci v močiaroch (1971). Je autorom televíznych hier Riziko a Smoliari (obe 1979). Písal rozhlasové hry pre deti aj pre dospelých s rôznymi námetmi. Do jeho tvorby patria aj obľúbené rozhlasové seriály Čo nového, Bielikovci, Králikovci.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž. – Bratislava : VEDA, 1990. – S. 243. Jozef Repko : bibliografický leták / Darina Ďurkechová. — Trenčín : Štátna verejná knižnica M. Rešetku, 2002.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 403.

Katolícke noviny. — Roč. 129, č. 20 (18.05.2014), s. 21.

REXOVÁ-BENKOVÁ Ľubomíra (rod. BENKOVÁ)

* 2. 1. 1932 Trenčín

† 3. 6. 1993 Bratislava

chemička

RNDr., CSc. v r. 1966

Študovala na gymnáziu v Bratislave do r. 1951, následne do r. 1956 na Matematicko-fyzikálnej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Absolvovala dlhodobé študijné pobyty na Farmaceutickej fakulte Univerzity René Descarta, na Pasteurovom ústave v Paríži a tiež v Institut de la Santé et de la Recherche Médicale vo francúzskom Lille. V r. 1956-93 pôsobila ako vedúca oddelenia pektolytických enzýmov a zástupkyňa riaditeľa Chemického ústavu v Bratislave.

Vo vedeckovýskumnej práci sa sústredila na biochémiu, rozpracovala metódu elektroforetického stanovenia základných aminokyselín a charakterizovala pšeničnú β -amylázu. Od r. 1962 sa zaoberala pektolytickými enzýmami a vypracovala nový spôsob selektívnej izolácie polygalakturonázy biošpecifickou chromatografiou, ktorý sa použil aj pri izolácii iných glukanhdyroláz a našiel uplatnenie aj v zahraničí. Výsledky zhrnula v dizertačnej práci Štúdium extracelulárnych pektolytických enzýmov *Aspergillus niger*. Neskôr sa venovala riešeniu imobilizácie pektolytických enzýmov na rôzne nosiče a na prípravu nízkomolekulových substrátov využívaných na stanovenie účinku imobilizovaných preparátov. Tieto výsledky výskumu boli zužitkované na praktické využitie enzýmov v priemysle. Autorsky sa spolupodieľala napríklad na publikácii *Enzýmové inžinierstvo* (1987), je autorkou 20 patentov a vyše 60 štúdií publikovaných v domácich i zahraničných odborných periodikách. Bola členkou v Koordinačnej rade pre spoluprácu európskych akadémií vied, zakladateľkou a predsedníčkou odbornej skupiny pre biošpecifické interakcie Slovenskej chemickej spoločnosti pri SAV, členkou výboru záujmovej skupiny pre biošpecifické interakcie Československej chemickej spoločnosti pri ČSAV a pôsobila v International Society for Biorecognition Technology IUPAC-IUB.

V r. 1982 bola ocenená striebornou plakétou Dionýza Štúra.

Literatúra

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 209.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník. - / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová. - Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007. - S. 34.

RIPKA Bruno

* 1. 5. 1904 Trenčín

† 30. 1. 1983 Poprad

organizátor ochotníckeho divadla, stredoškolský profesor

V rodnom meste navštevoval najprv ľudovú školu v r. 1910-14 a do r. 1923 gymnázium. V r. 1923-25 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v r. 1925-26 na univerzite v Krakove a v r. 1926-27 sa vrátil na Filozofickú fakultu UK. V r. 1927-28 bol lektorom českého a slovenského jazyka, v r. 1928-29 pracoval v Štátnom archíve v Bratislave, v období r. 1929-38 bol profesorom na gymnáziách v Kláštore pod Znievom, Košiciach, **Trenčíne**. V r. 1938-45 vykonával funkciu riaditeľa obchodnej akadémie v **Trenčíne** a následne až do r. 1975 bol profesorom na SEŠ v Poprade. Vo svojej pedagogickej kariére vyučoval slovenský a francúzsky jazyk a literatúru.

V **Trenčíne** od r. 1932 pracoval aj ako významný kultúrny činiteľ, funkcionár MO MS, mestský kronikár, režisér divadelných ochotníckych krúžkov, vedúci recitačného a samovzdelávacieho krúžku študentov, organizátor výstav a literárnych večerov so spisovateľmi, tzv. Literárnych štvrtkov. V r. 1946 sa v Poprade spolupodieľal na založení ochotníckeho divadelného krúžku Napred, v ktorom pôsobil 25 rokov vo funkciách režiséra, dramaturga, herca, inšpicienta a koncipienta programových bulletinov. Vo funkcii režiséra viedol vyše 120 divadelných hier, pásiem poézie a literárnych programov. Orientoval sa na hodnotnú drámu svetovej dramatickej tvorby. Ochotnícke divadlo považoval za účinný prostriedok kultúrnej a intelektuálnej výchovy hercov a publika. Úspešné boli jeho inscenácie Jesenné husle (1947), O myšiach a ľuďoch (1947), Hrdinovia v Tébach nebývajú (1966). Svojou systematickou a široko rozvinutou kultúrno-výchovnou prácou si získal význačné miesto v dejinách slovenského ochotníckeho divadla.

Za svoju činnosť bol vyznamenaný Zlatým odznakom J. K. Tyla (1964) a ocenením Zaslúžilý učiteľ (1968).

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž.- Bratislava : VEDA, 1990.- S. 252.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 94.

Trenčianske noviny. — Roč. 45, č. 18, (03.05.2004), s. 10.

ROSENBAUM Karol (pseud. Karol Hodro, K. M. Hodro, Martin Dvorský)

* 7. 2. 1920 Lednické Rovne (okres Púchov)

† 5. 3. 2001 Bratislava

literárny vedec, historik, publicista, pedagóg

CSc. v r. 1959, DrSc. v r. 1972

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne** v r. 1933-40, v r. 1940-44 slovenčinu a germanistiku na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Potom pôsobil ako stredoškolský učiteľ v **Trenčíne** a v Martine, kde pôsobil aj ako referent

Literárnohistorického odboru Matice slovenskej v r. 1947-51. V r. 1951-60 pracoval v Ústave slovenskej literatúry SAVU (SAV) v Bratislave, do r. 1957 bol jeho riaditeľom. V r. 1960-61 pôsobil ako tajomník Zväzu československých spisovateľov v Prahe, v r. 1963-64 bol prvým tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov, pričom stále zostával vedeckým pracovníkom Ústavu slovenskej literatúry SAV. V r. 1973-89 bol riaditeľom Literárnovedného ústavu SAV a vedúcim redaktorom časopisu Slovenská literatúra. V r. 1951-56 externe prednášal dejiny slovenskej literatúry na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity a na Vysokej škole ruského jazyka a literatúry v Prahe.

Zaoberal sa predovšetkým literárnou históriou a kritikou, ale vo svojej bohatej činnosti sa venoval tiež divadlu. Vydal viacero kníh i životopisných prác. V r. 1947-52 redigoval Slovenské pohľady. V periodiku Národná obroda uverejňoval divadelné kritiky o premiérach SKD v Martine (1945-1948), napomáhal prácu ÚSOD-u, publikoval články o slovenských dramatikoch. Preložil Prológ hry F. Schillera Panna Orleánska (1943), drámu F. Grillparzera Sapfo (1945) a F. Hebbela Mária Magdaléna (1944) a veršovanú hru Gygov prsteň (rukopis).

Získal viaceré ocenenia: Za zásluhy o výstavbu (1972), Plaketa Ľ. Štúra (1975), zaslúžilý pracovník kultúry (1978) a Plaketa F. Palackého a Rad práce (1980).

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž. - Bratislava : VEDA, 1990. - S. 260. Považie. - Roč. 10, č. 3, (2000), s. 4.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — 2. vyd. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 408.

SELECKÝ Anton

* 2. 6. 1909 Nové Mesto nad Váhom

† 15. 5. 1985 Bratislava

hudobný skladateľ, organový koncertný majster, pedagóg

V rodnom meste navštevoval ľudovú školu v r. 1915-19 a reálne gymnázium v r. 1919-23. Neskôr pracoval v Piešťanoch na pošte ako úradník. V r. 1929-34 študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave, ktorú ukončil absolventským koncertom v kostole U milosrdných bratov. V r. 1934-36 bol druhým organistom a choralistom v dóme sv. Martina v Bratislave. V r. 1937-59 pôsobil ako regenschori farnosti a učiteľ hudby v Ľudovej škole umenia v **Trenčíne**, v r. 1959-1969 v Bratislave ako učiteľ hudby ĽŠU, externý člen zboru Slovenskej filharmónie a regenschori v dóme sv. Martina.

Bol popredným slovenským hudobným umelcom. Od r. 1940 bol členom Autorského zväzu, kde odovzdal 28 hudobných diel populárneho žánru. Jeho trenčianske obdobie pôsobenia sa stalo najtvorivejším obdobím, vyvíjal tam všestrannú

hudobno-umeleckú činnosť, keďže viedol cirkevný zmiešaný zbor, usporadúval organové koncerty i koncerty chrámovej hudby s dielami známych autorov. V tom období zložil aj prvé vlastné skladby a vrcholom jeho kompozície bola opereta Čarovný ker, ktorá bola prvý krát uvedená v **Trenčíne** v r. 1941 a dosiahla viacero úspešných repríz. Zhudobňoval aj básne. Bol zbormajstrom úspešnej operety Anička Kováčovie a pôsobil tiež ako dôverník Hudobnej komory v Bratislave v okrese **Trenčín**. Vzhľadom na účinkovanie v oblasti duchovnej hudby po nástupe komunistickej strany k moci musel pri uplatňovaní sa v primeraných zamestnaniach znášať obštrukcie zo strany úradov.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 198.

Trenčianske noviny. — Roč. 35, č. 23, (31.05.1994), s. 5.

Považie. — Č. 8, (1994), s. 2.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 50, č. 20 (25.05.2009), s. 6.

SCHIDLAY Eugen

* 14. 4. 1911 **Trenčín**

† 17. 2. 1972 Galanta (počovaný v Trenčíne)

právník, botanik, historik prírodných vied

JUDr. v r. 1937, RNDr. v r. 1952, CSc. v r. 1966

V r. 1917-21 navštevoval ľudovú školu, potom študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**. V r. 1934 dokončil štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, v r. 1939-44 študoval prírodné vedy na Filozofickej a Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. V období r. 1934-51 pracoval na riaditeľstve štátnych železníc, na Ministerstve dopravy a verejných prác, Cenovom úrade, Najvyššom úrade pre zásobovanie, Povereníctve dopravy, Oblastnom riaditeľstve ČSD. V r. 1953-57 bol pracovníkom Laboratória geobotaniky a systematiky rastlín SAV, v r. 1957-63 Biologického ústavu SAV a od r. 1963 Botanického ústavu SAV v Bratislave.

Vedecky sa angažoval vo floristike a systematike rastlín a prvý botanicky zameraný článok publikoval už v r. 1931. Spracoval a opísal viaceré botanické druhy. Už v r. 1935 písal o rastlinách v trenčianskom regióne. Spolupracoval s Trenčianskym múzeom, kde viedol botanickú činnosť pracovníkov a členov prírodovedeckej sekcie Vlastivedného krúžku pri múzeu a prispieval aj do Informačných správ a do zborníkov tohto múzea. V publikácii Hole južnej časti Veľkej Fatry opísal flóru vyšších rastlín a podal stručný prehľad dejín botanického výskumu Veľkej Fatry. Je spoluautorom diela Flóra Slovenska II (1966). Významné úsilie venoval dejinám botaniky na Slovensku, pričom ho zaujali napríklad J. Ľ. Holuby, D. Štúr či A. Rochel. O botanikoch uverejnil viacero článkov. V najrozsiahlejšom diele Geschichte der

Botanik in der Slowakei... poskytol prehľad botanikov, ktorí od najstarších čias vykonávali výskum na našom území. Český botanik Karel Domin pomenoval jednu odrodu duba zimného na počesť Schidlaya, ktorý ju našiel na úpätí Inovca nad Trenčianskym Jastrabím.

Pamiatky: herbár uložený v SNM v Bratislave; meno v botanickom názvosloví *Quercus petraca* var *Schidlaya* (dub zimný Schidlayho).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 219-220.

Trenčianske noviny. — Roč. 43, č. 7, (11.02.2002), s. 6.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 283.

SLAVINSKÁ-SCHIDLAYOVÁ Irena (rod. SCHIDLAYOVÁ)

* 30. 7. 1900 Trenčín

† 2. 12. 1973 Trenčín

maliarka, pedagogička

Študovala na gymnáziu v **Trenčíne**, v r. 1921-22 študovala v Brne na súkromnej škole maliarstvo, v ktorého štúdiu pokračovala v r. 1927-30 na výtvarnej akadémii v Budapešti. Od r. 1932 učila výtvarnú výchovu na gymnáziu a vyššej sociálnej škole v **Trenčíne**, neskôr viedla výtvarné krúžky ľudovej umeleckej tvorivosti.

Od detstva kreslila a maľovala. Jej realisticky orientovaná tvorba bola mnohostranná. Maľovala portréty, krajinky, kvetinové zátišia či figurálne kompozície. Prvé diela boli poznamenané záujmom o folklór a prírodu a zachytila v nich rázovitú slovenskú architektúru – domce a drevenice, pestré kroje. Čerpala námety z celého Slovenska vrátane trenčianskeho regiónu a Považia (Trenčiansky hrad, Inovec, Vršatec, Myjava), ale inšpirovala sa aj motívmi z Oravy, Liptova a Tatier. Krajinky maľovala pastelom a olejom, pri práci so svetlom uplatňovala impresionistické skúsenosti. V portrétnej tvorbe sa upriamila na vernosť zobrazenia podoby, výstižné boli ľudové typy starších dedinčanov, detí, žien v hrubých vlnených ručníkoch. Najtypickejší podiel jej tvorby predstavovali zátišia a kytice. V období 50. rokov 20. storočia, v čase budovania socializmu, vytvorila obrazy s príslušnými motívmi, najmä s družstevnou tematikou. Vystavovala individuálne aj súborne a to v **Trenčíne**, v Bratislave a v Dubnici nad Váhom. Bola členkou okresnej organizácie Zväzu slovenských výtvarných umelcov v **Trenčíne**.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 289.

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S. 220.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 38.

STACHO Pavel (pseud. Puritán)

* 17. 11. 1887 Martin

† 26. 7. 1946 **Trenčín**

spisovateľ, publicista, úradník

Ľudovú školu navštevoval v r. 1893-97, na meštiansku školu do r. 1901. V r. 1901-04 študoval na vyššej obchodnej škole v Martine. V r. 1904-07 bol zamestnaný ako úradník Turčianskeho pivovaru v Martine, v r. 1907-08 vo firme Bratia Országhovci vo Varšave, v r. 1908-1912 v továrni na remeň Kováč a Stodola, úč. spol. v Liptovskom Mikuláši. V r. 1912 pracoval ešte v Moskovitsovej továrni v Oradei a ešte od toho roku do r. 1920 v Úverovej, resp. Slovenskej banke v Ružomberku. V r. 1920-22 pracoval ako správca Tranoscia v Liptovskom Mikuláši, do r. 1924 v kúpeľoch Trenčianske Teplice a ešte v tom roku sa v **Trenčíne** stal hlavným účtovníkom oddelenia elektrárne vo pobočke francúzskej textilky Tiberghien.

Písal humoresky a črty zo slovenského vidieka, z ktorých výber vydal počas prvej svetovej vojny v knihe Z našich mlynov a do časopisov prispieval ďalšími zo života v Tatrách, ako aj reminiscenciami na pobyt vo Varšave. Ako publicista je autorom hospodárskych článkov, ale zameral sa aj vlastivedné príspevky s opisom pohorí a jaskýň na Slovensku, venoval sa tiež propagácii športu a turistiky. Jeho spomienky zostali v rukopisnej podobe a drobnejšie prozaické práce. Prispieval do krajan-skej tlače a do viacerých známych súdobých periodík. V r. 1921-28 publikoval v začínajúcich Krásach Slovenska, pre vydávanie ktorých zabezpečil od krajanov v USA finančnú podporu. V r. 1907 bol druhým tajomníkom Československej besedy vo Varšave, v r. 1919-1921 pokladníkom Tatranského spolku turistického v Ružomberku, v r. 1922-1923 tajomníkom Miestneho odboru Matice Slovenskej v Liptovskom Mikuláši. Bol vášnivým filatelistom, ovládal päť cudzích jazykov. Začiatkom štyridsiatych rokov založil v spomínanej trenčianskej fabrike knižnicu a svojimi radami o výbere literatúry upevňoval v robotníkoch národné povedomie.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 329.

Trenčianske noviny. — Roč. 38, č. 48, (25.11.1997), s. 5.

Krásy Slovenska. — Roč. LXXXVIII, č. 3-4 (2011), s. 13-15.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 57, č. 22 (7.6.2016), s. 9.

STAŇO Ondrej

* 28. 11. 1919 Melčice (okres Trenčín)

† 17. 4. 1986 **Trenčín**

stredoškolský pedagóg, publicista, kronikár, kultúrnoosvetový pracovník

Základnú školu navštevoval 5 rokov v Kochanovciach, osem ďalších rokov strávil štúdiom na gymnáziu v **Trenčíne**. V r. 1940-45 študoval slovenský jazyk a históriu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Ako pedagóg nastúpil na Obchodnú akadémiu (Strednú ekonomickú školu) v **Trenčíne**, kde pôsobil do r. 1981, pričom v r. 1964-1975 bol jej riaditeľom.

Bol vynikajúcim pedagógom. Mal hlboký zmysel pre materčinu, dlhé obdobie pracoval ako jazykový korektor Trenčianskych novín, lektoroval a korigoval mnohé regionálne publikácie. Bol kronikárom v rodnej obci. Zaoberal sa národopisnými zaujímavosťami. Publikoval príspevky z literárnych dejín trenčianskeho regiónu a Slovenska. Venoval sa aj osvetovej práci. Svojimi kultivovanými prejavmi často vyplňal program Divadla poézie pri trenčianskej knižnici. Za zásluhy bol ocenený viacerými pedagogickými a zväzovými vyznamenaniami, medailou OV KSS a ONV Zaslúžilý pracovník Trenčianskeho okresu. Vo voľnom čase bol aktívnym fanúšikom regionálneho futbalu.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. X, č. 47, (25.11.1969), s. 5.

Trenčianske noviny. — Roč. 40, č. 47, (16.11.1999), s. 9.

Trenčianske noviny. — Roč. XXVII, č. 18 (29.4.1986), s. 3.

Ondrej Staňo [online]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/Ondrej_Sta%C5%88o

STRCULA Ján Samuel

* 4. 5. 1912 Vyšná Boca

† 11. 1. 2012 **Trenčín**

generál, odbojár

Ing., por. v r. 1938, kpt. v r. 1944, pplk. v r. 1951, plk. v r. 1953, genmjr. v r. 1954

Obecnú školu navštevoval v rodnej obci v r. 1918-24, prvý ročník meštianskej navštevoval v Prahe, ďalšie v Ružomberku. Pôsobil ako drevorubač, učeň a pomocník v obchode. Ďalšie štúdium s maturitou absolvoval v r. 1932-36 na chemickom oddelení Vyššej priemyselnej školy v Banskej Štiavnici. V r. 1936 nastúpil základnú vojenskú službu v Ružomberku. V r. 1938 absolvoval štúdium na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave, ďalšie vojenské štúdiá absolvoval v Prahe a na Vojenskej akadémii Generálneho štábu ozbrojených síl ZSSR v Moskve. Ako dôstojník z povolania od r. 1938 pôsobil v Opave, Žiline, Ružomberku, Sabinove a Trnave. V r. 1944 zastával funkciu veliteľa batérie delostreleckého pluku 2 Východoslovenskej

armády, po jej odzbrojení sa dostal na povstalecké územie a bol zaradený do II. taktickej skupiny, kde sa stal úspešným veliteľom batérie. Po ústupe do hôr pôsobil v Nízkych Tatrách v partizánskej skupine Stalin. Po prechode frontu bol prezentovaný v 1. československom armádnom zbore a ustanovený za veliteľa batérie delostreleckého pluku 5, neskôr sa stal osvetovým dôstojníkom tohto útvaru.

V r. 1945 bol pracovníkom Hlavnej správy výchovy a osvetu Ministerstva národnej obrany v Prahe, v r. 1945-47 náčelníkom oddelenia výchovy a osvetu divízie v Banskej Bystrici, v r. 1952-55 a 1958 veliteľom divízie v Olomouci, v r. 1958-70 zástupcom veliteľa Východného vojenského okruhu v **Trenčíne**, v r. 1970-72 pracovníkom Ministerstva národnej obrany v Prahe a v r. 1972 bol preložený do zálohy. Pôsobil tiež ako poslanec Slovenskej národnej rady (1964-71) a poslanec Snemovne národov Federálneho zhromaždenia (1968-71).

Nositeľ vyznamenaní: Štefánikova pamätná medaila (1946), Československý vojnový kríž 1939 (1947), Rad SNP II. tr. (1945), Pamätná medaila ministra obrany Slovenskej republiky II. st. (2011) a ďalších zahraničných vyznamenaní.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 5, R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 618.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív. - Bratislava : Magnet Press, 2012. - S. 185-186.

Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939-1945 / František Cséfalvay a kolektív. — 1. vyd. — Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. — S. 228-229.

STUHLÍK Václav

* 18. 12. 1899 Vysoká nad Jizerou (Česká republika)

† 10. 8. 1978 Trenčianske Teplice (okres Trenčín)

chemik, mykológ, potravinársky odborník

Ing. v r. 1922, Dr. technických vied v r. 1937

Študoval na reálke v Novej Páke, v r. 1922 absolvoval chemicko-technologické inžinierstvo na Českom vysokom učení technickom v Prahe. V r. 1925-53 bol technologom droždiarne v **Trenčíne**, kde v období r. 1946-48 plnil funkciu technického riaditeľa a v r. 1948-53 dočasného správcu podniku. V r. 1953-64 bol riaditeľom Výskumného ústavu potravinárskeho priemyslu v Bratislave.

Popredný mykológ a odborník v droždiarstve a liehovarníctve. Spočiatku sa zameriaval najmä na technológiu droždiarskeho procesu, chemické zloženie bunečnej šťavy kvasníc, na prípravu melasy a optimálny spôsob čerenia, modifikáciu vetracieho zariadenia. S E. Pišom vypracoval polokontinuálny systém, ktorým kapacitne zvýšili výrobu jednoduchou redukciou výroby násadného droždia. Venoval sa tak tiež finálnemu spracovaniu kvasničnej suspenzie, otázkami kvality droždových kmeňov, fermentačným zužitkovaním ciroku, biosyntézou kvasničných krmív na

rôznych glycidových bázach, technologickým zlepšením výroby ovocných a sladových vín, zdokonalením technológie výroby ovocných destilátov, spracovaním borievok na borovičku a podobne. Počas pôsobenia vo výskumnom ústave sa zaoberal najmä objasnením príčin zvýšenia biologickej aktivity pekárskeho droždia a výrobou biochemických koncentrátov pre kŕmne účely.

Publikoval priekopnícke práce, štúdie a články z kvasnej technológie v odborných časopisoch, bol členom vedeckých rád vysokých škôl a výskumných ústavov, komisií a redakčných rád časopisov *Biológia* a *Chemické zvesti*.

Nositel' vyznamenaní: Za vynikajúcu prácu (1952), Rad práce (1960).

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 5, R-Š.- Bratislava : Veda, 1981.- S. 644.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 375.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 296-297.

SUČANSKÝ Marián

* 11. 2. 1938 **Trenčín**

† 9. 6. 1996 **Trenčín**

maliar

V r. 1953-57 študoval na umeleckopriemyselnej škole v Bratislave odbor rezbárstvo a grafika, v r. 1957-63 študoval na oddelení monumentálnej maľby Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V r. 1965-77 viedol výtvarný odbor na Základnej umeleckej škole v **Trenčíne**. Od r. 1978 tvoril ako slobodný umelec. Venoval sa maľbe a kresbe, bol figuralista a krajinár. Energickým nanášaním farebných tónov smeroval vždy viac k expresívnej interpretácii zmyslového dojmu. Vyberal si námety komornejšieho charakteru; figurálny motív ako projekciu práve prítomnej chvíle a jej vnútorného napätia, motív partnerskej dvojice alebo rodiny ako výraz proporcionality či disproporcionality vzťahov. Koncom 70. rokov 20. storočia ho zaujala krajina ako konkrétny prejav prírody so všetkou svojou premenlivosťou. Prírodné zákutia i panoramatické krajinárske pohľady predstavujú svojho autora ako vnímavého a zrelého umelca schopného citlivo zachytiť realitu. Svoje dielo vystavoval po prvýkrát v **Trenčíne** v r. 1968, neskôr aj v Gottwaldove (dnes Zlín), Frýdku-Mýstku a v Žiline. V súčasnosti sú jeho obrazy vo viacerých slovenských galériách.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. 39, č. 8, (17.02.1998), s. 3.

Horizonty súčasnosti II. — Trenčín : Galéria M. A. Bazovského, (Nitra : Cart print), 2000. — S. [109].

MY Trenčianske noviny. — Roč. 59, č. 8 (26.02.2018), s. 7.

SUCHÁNOVÁ Ernestína (Erna)

* 12. 2. 1922 Dolná Krupá

† 4. 6. 2015 **Trenčín**

scenáristka, herečka, redaktorka

Študovala na viacerých stredných školách, maturovala na gymnáziu v **Trenčíne**. Zamestnala sa v učtárni tamojších odevných závodov. V r. 1957-63 viedla závodnú knižnicu Odevných závodov v **Trenčíne**, v r. 1964-77 pracovala ako redaktorka podnikového časopisu Úspech, od r. 1977 bola na dôchodku.

Je autorkou scenárov k televíznym inscenáciám: Podškolák (1976), Posledná abeceda (1980), Tlmočník (1981), Odborník na množiny (1987). Napísala aj scenáre k televíznym večerníčkom a je autorkou námetov pre televízne inscenácie a hrané filmy Senzi mama a Malá Manekýnka. Predstavila sa aj ako herečka, a to vo filmoch: Kým sa skončí táto noc (1965), Jeden deň pre starú paniu (1966), Zmluva s diablom (1967) Záhrada plná plienok (1980), Slané cukríky (1985), Nemožná (1987). Námety na písanie čerpala vo svojom okolí, spracovávala bežné problémy, ľudské príbehy.

V r. 1955 bola prvou víťazkou Hviezdoslavovho Kubína s prednesom prózy Hostina od Zuzky Zgurišky.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž. - Bratislava : VEDA, 1990. - S. 391-392. MY Trenčianske noviny. — Roč. 46, č. 35 (05.09.2005), s. 6.

Erna Suchánová. [online]. [cit. 2018-10-08]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/63212-erna-suchanova/>

SVOBODA Zdeněk (Zdenko)

* 11. 8. 1919 Hulín (Česká republika)

† 9. 1. 1993 **Trenčín**

zootechnik, agronóm, odborník na chov koní

Ing. v r. 1945

Základnú školu navštevoval v Trebišove, gymnázium absolvoval v Košiciach v r. 1938. Vysokú školu zemедělskú absolvoval v Brne, no v r. 1940 zatvorili všetky české vysoké školy. Zamestnal sa preto na veľkostatku v Nemoticiach pri Koryčanoch. Potom pracoval v Šľachtiteľskej stanici cukrovárskeho majetku v Trebišove. Od akademického roku 1941/1942 začal študovať poľnohospodárske inžinierstvo na Vysokej škole technickej v Bratislave, v r. 1945 zakončil štúdium opäť na Vysokej škole zemедělskej v Brne. Pracoval v Štátnom žrebčinci v Nitre a v r. 1949 nastúpil ako agronóm a zootechnik do Štátneho žrebčína v Horných Motešiciach, kde zotrval až do svojho odchodu do dôchodku v r. 1986. Od r. 1966 žil v **Trenčíne**.

Počas pôsobenia v žrebčine v Horných Motešiciach zastával funkcie agrónoma, zootechnika, hlavného inžiniera a konzultanta pre chov koní. Stál pri zrode prvých plemenárskych ústavov pre chov koní na Slovensku. Uplatňoval moderné prvky v poľnohospodárstve. Bol odborníkom na chov koní, ale aj hovädzieho dobytku, oviec a na pestovanie kvalitných krmovín. Počas jeho éry sa motešický žrebčín stal špičkou medzi ústavmi pre chov koní v rámci Československa. Medzi jeho najväčšie úspechy možno zaradiť uznanie ním vyšľachteného kmeňa anglického plnokrvníka Catalin za nový kmeň v 60. rokoch a 70. rokoch 20. storočia.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 298-299. Trenčianske noviny. — Roč. 44, č. 3, (20.01.2003), s. 6.

SZATMÁRY Ladislav (SZATHMÁRY Ladislav)

* 10. 9. 1895 Trenčín

† 4. 12. 1946 Praha

diplomat, právnik

JUDr. v r. 1918

Študoval na gymnáziu v Užhorode, právo a politické vedy na univerzite v Budapešti a v Bratislave. V r. 1918 bol legačným tajomníkom úradu československého delegáta v Budapešti. V r. 1918-20 pracovníkom Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave, v r. 1920-26 a 1929-31 Ministerstva zahraničných vecí v Prahe. V r. 1926-29 pracoval na československom veľvyslanectve v Paríži, v r. 1931-33 v Belehrade, v r. 1934-36 vo Viedni, v r. 1936-39 v Berlíne. V r. 1939 bol vyslancom Slovenskej republiky vo Varšave, potom odišiel do Paríža. V r. 1940-41 československým chargé d'affaires, v r. 1941-45 vyslancom pri nórskej exilovej vláde v Londýne, v r. 1945 československým vyslancom v nórskom Osle, v r. 1946 pracoval na Ministerstve zahraničných vecí v Prahe.

Predstaviteľ prvej generácie slovenských diplomatov. V Budapešti sa zúčastnil na uskutočnení odľuky Slovenska od uhorského štátu, na ďalších diplomatických postoch reprezentoval československú zahraničnú politiku. V Berlíne bol svedkom nástupu a rozvoja nacistizmu a jeho ničenia kultúry a všeludských hodnôt. Ako vyslanec Slovenskej republiky v Poľsku sa snažil upevniť vzájomné priateľské vzťahy. Bol proti účasti Slovenskej republiky vo vojne proti Poľsku a v tomto zmysle poslal telegram všetkým slovenským diplomatickým zastupiteľstvám. Verejne sa dištancoval od politiky slovenskej vlády a požiadal poľskú vládu a jej spojencov o pomoc v boji slovenského národa proti nacistickej ríši. Vo Varšave ustanovil Dočasný slovenský výbor ako riadiaci orgán tohto odboja a požiadal slovenského vyslanca vo Vatikáne K. Sidora o účasť na jeho vedení. Po páde Poľska sa zapojil do zahranič-

ného odboja v Československom národnom výbore v Paríži a potom v rámci exilovej vlády v Londýne.

Bol nositeľom veľkokríža nórskeho Radu sv. Olava, dôstojníkom Radu Britskej ríše, Radu čestnej légie a i.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 5, R-Š.- Bratislava : Veda, 1981.- S. 673.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 407.

ŠÁLEK Ctibor

* 18. 6. 1905 Rajec (okres Žilina)

† 19. 10. 1974 Čadca

lesný odborník

Základnú školu navštevoval v Rajci, v r. 1915-20 študoval na gymnáziu v **Trenčíne** a na reálke v Žiline, v r. 1920-24 na Štátnej vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici. V r. 1925-28 pracoval ako asistent na Správe štátnych lesov a majetkov v Žarnovici, v r. 1928-40 ako vedúci správ štátnych lesov a majetkov Kriváň-Detva, Antol a Topoľčianky, v r. 1940-48 prednosta správ štátnych lesov a majetkov Malužiná, Párnica a Antol. V r. 1948-51 bol na čele Lesného závodu Orlové, v r. 1952-55 hlavným pestovateľom Správy lesného hospodárstva v Čadci, v r. 1956-65 hlavným inžinierom Lesného závodu Čadca a pred odchodom na dôchodok v r. 1966 ešte odborným pracovníkom na Podnikovom riaditeľstve štátnych lesov v Žiline.

Zaoberal sa obnovou lesov a chovom poľovnej zveri. Ako pestovateľ dával prednosť prirodzenej obnove lesov a podrastnému hospodárstvu, odmietal holoruby. Venoval sa premenám monokultúr smreka na zmiešané porasty, hniezdovému spôsobu zalesňovania, uplatňovaním kyprenia a vápnenia pôdy. Riešil tiež otázku chovu srnčej, muflónovej, danielovej zveri a reguláciu počtov jelenej a diviačej zveri. Z jeho iniciatívy zriadili na Kysuciach aklimatizačnú obôrku pre dančiu zver.

Publikoval v odborných lesníckych časopisoch. Vypracoval sprievodcu po Lesnom závode Čadca pre konferenciu ČSAZV 1960 o vykonaných zalesňovaniach, ako aj systém rozčlenenia porastov a vedenia porastných kariet. Svoje pestovateľské zásady zhrnul do publikácie o premenách a prevodoch smrekových monokultúr.

Od r. 1946 bol poľovným referentom Spolku slovenského lesníctva, člen poradných zborov ČSAZV a lesníckych výskumných ústavov. Za svoje zásluhy bol vyznamenaný.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 430.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 303-304.

Historické lesnícke osobnosti / Viliam Stockmann .— 1. vyd. — Banská Bystrica : Lesy SR, 2012. — S. 234.

ŠELIGA Michal (SELIGHA Michal)

* 27. 10. 1881 Spišská Teplica (okres Poprad)

† 28. 2. 1945 Bratislava

lekár-gynekológ, univerzitný profesor

MUDr. v r. 1910, doc. v r. 1923, mimoriadny prof. v r. 1926, prof. v r. 1931

Ľudovú školu navštevoval vo svojom rodisku, gymnázium v Szatmárnémete, krátko študoval teológiu v Košiciach, medicínu v Cluji a v Budapešti. V r. 1911-12 pracoval na internej v pôrodníckej klinike v Budapešti, v r. 1912-13 bol asistentom na škole pre pôrodné babice v Košiciach, v r. 1913-14 sa zúčastnil študijného pobytu v Berlíne, v r. 1914 pracoval ako chirurg v nemocnici v Sátoraljaújhely. V r. 1914-19 bol primárom pôrodnického a interného oddelenia nemocnice v **Trenčíne**. Od r. 1920 pracoval na Klinike pôrodnictva a chorôb ženských Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, v r. 1925-1945 bol prednostom tejto kliniky. Od r. 1926 bol zároveň riaditeľom štátneho ústavu pre výchovu pôrodných asistentiek v Bratislave. V r. 1939-40 bol prorektorom univerzity v Bratislave.

Bol prvým Slovákom, ktorý sa stal docentom a profesorom na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. Vychoval dve generácie slovenských pôrodníkov a gynekológov. Na svojej klinike rozvíjal výskum a stala sa významným školským i zdravotníckym zariadením. Zaoberal sa histologickou problematikou, pochodmi v tkanive, pri mimomaternicovom vajcovodnom tehotenstve a rozpracoval náplň pôsobnosti ženského lekára. Napísal približne 50 štúdií, článkov v domácich aj zahraničných periodikách a je tiež autorom učebných textov pre medikov. V Cluji bol členom slovenského študentského spolku Salaš.

Literatúra

Encyklopédia Slovenska. Zv. 5, R-Š.- Bratislava : Veda, 1981.- S. 691.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 443.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 306-307.

ŠIMKO Gustáv (Augustín)

* 29. 11. 1883 Modra

† 24. 10. 1957 Adamovské Kochanovce (okres Trenčín)

pedagóg, včelár, ovocinár, osvetový pracovník

V r. 1903 absolvoval učiteľský ústav v Modre, nastúpil ako učiteľ v Kochanovciach, kde sa usadil a učil do r. 1919, kedy sa stal školským inšpektorom v **Trenčíne**. Medzi-

tým bojoval v prvej svetovej vojne.

Venoval sa najprv včelárstvu, neskôr aj ovocinárstvu a v rámci nich šíril osvetu. Pestoval ušľachtilé ovocné odrody, najmä jablká odrody Jonathan. V r. 1923-33 publikoval v odbornom časopise Slovenský včelár napríklad články o zazimovaní včiel, o zimnej práci včelárov, o výsledkoch včelárenia, o skúsenostiach s úľmi. Prispel do Národných novín, Slovenského ovocinárstva či Pamätnice Speváckeho zboru slovenských učiteľov, o ktorého vznik sa zaslúžil. Zastával funkciu prvého podpredsedu Ústredia včelárskych spolkov na Slovensku, v r. 1919 založil a dlhé roky predsedal Včelárskemu spolku v **Trenčíne**. Pôsobil ako podpredseda odbočky Slovenskej ovocinárskej spoločnosti. Na ovocinárskej výstave v **Trenčíne** v r. 1930 bol za svoju zbierku ocenený striebornou medailou Zemedelskej rady pre Slovensko. Založil čitateľský spolok a spevokol v Kochanovciach. Tu pôsobil ako kantor-organista a dozorca v evanjelickom cirkevnom zbore. V r. 1909 sa stal predsedom Spolku evanjelických učiteľov v Trenčianskom senioráte.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 453.

Trenčianske noviny. — Roč. 34, č. 45, (02.11.1993), s. 8.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 2 : M-Z / Pavel Uhorskai. — Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997.- S. 101.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 308.

ŠIMURKA Pavol st.

* 17. 1. 1926 Koš (okres Prievidza)

† 11. 12. 1989 **Trenčín**

lekár-pediater, detský kardiológ

MUDr. v r. 1952

manželka: Celestína Šimurková

Základnú školu navštevoval v rodnej obci, vo vzdelávaní pokračoval na gymnáziu v Prievidzi, ktoré absolvoval v r. 1946. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Zamestnal sa v nemocnici v Handlovej. V r. 1953 nastúpil vojenskú službu. Po jej ukončení odišiel pracovať do Okresného ústavu národného zdravia v **Trenčíne**, kde v r. 1956-58 pôsobil na detskom a infekčnom oddelení. V r. 1958-63 pracoval ako obvodný detský lekár, v r. 1959-63 zastával funkciu okresného detského lekára. V r. 1963-71 bol starším sekundárom na detskom a nedonoseneckom oddelení. Od r. 1971 do svojej smrti pracoval ako detský kardiológ. V rámci praxe detského kardiológa vychoval viacero svojich odborných nasledovníkov. Svoje pôsobenie rozšíril bohatou a rozsiahlou prednáškovou a publikačnou činnosťou v rámci špecializácií, ktorým sa venoval.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 310.

Nasledovníci Vavrinca Benedikta z Nedožier : Biobibliografický slovník vedcov, technikov a vynálezcov horného Ponitria / zost. Ondrej Čiliak.-Prievidza : Hornonitrianska knižnica, 2005. — S. 59.

ŠIMURKOVÁ Celestína (rod. POČIATKOVÁ)

* 7. 10. 1929 Brvnište (okres Považská Bystrica)

† 13. 12. 2002 **Trenčín**

pedagogička, ošetrovateľka, zdravotná sestra, autorka odborných učebníc

Mgr. v r. 1966

manžel: Pavol Šimurka

Absolvovala Štátnu školu pre sociálnu a zdravotnú starostlivosť v Martine a Vyššiu ošetrovateľskú školu v Prahe. V r. 1951 nastúpila na sociálno-zdravotnú školu (dnes Stredná zdravotnícka škola) v **Trenčíne**, v r. 1955-56 bola poverená zastupovaním riaditeľa SZŠ, v r. 1962-66 externe študovala na Filozofickej fakulte UK s participáciou Lekárskej fakulty UK. V r. 1964 bola vymenovaná za riaditeľku SZŠ v **Trenčíne**, ktorú viedla do r. 1990.

Významná slovenská ošetrovateľská a pedagogická osobnosť. Stredná zdravotnícka škola pod jej vedením bola príkladom pre ostatné školy tak vysokou úrovňou vzdelávacieho procesu, ako aj profesionálnym formovaním sestier. Vo svojej dobe bola jedinou riaditeľkou zdravotníckej školy na Slovensku s vysokoškolským ošetrovateľským vzdelaním. Pôsobila ako predsedníčka celoštátnej odborovej komisie detských sestier, predmetových komisií psychológie-pedagogiky a ošetrovateľstva, bola členkou poradného zboru riaditeľov stredných zdravotníckych škôl pri ministerstve zdravotníctva. Podieľala sa na tvorbe vzdelávacích programov pre zdravotnícke študijné odbory. V **Trenčíne** bola počas dlhého obdobia členkou okresného výboru Slovenského Červeného kríža a určitý čas bola jeho predsedníčkou. Viedla autorský kolektív pri tvorbe dvoch celoštátnych odborných učebníc Ošetrovateľstvo pre detské sestry a Ošetrovateľstvo I.

V r. 1976 bola ocenená titulom Zaslúžilá učiteľka. Za vzdelávanie sestier jej bola udeľená Zlatá brošňa za zásluhy o rozvoj univerzitného ošetrovateľstva in memoriam.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. 17, č.13, (30.03.1976), s. 1.

Ošetrovateľstvo a pôrodná asistencia. - Roč. 1, č. 6(2003), s. 8-9.

História ošetrovateľstva. — Martin : Osveta, 2010. — s. 117-118.

Stredná zdravotnícka škola Celestíny Šimurkovej v Trenčíne, Veľkomoravská 14, Trenčín – Text. 70. výročie školy. Mgr. Celestína Šimurková Sestra-učiteľka.[online]. [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://szstn.edupage.org/text/?text=text/text20&subpage=6>

ŠKODÁČEK Pavol (Pavel)

* 12. 5. 1910 Lubina (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 12. 6. 1994 Piešťany

lekár, vojenský zdravotnícky dôstojník

MUDr. v r. 1935, ppor. zdrav. v r. 1936, npor. zdrav. v r. 1937

V r. 1921-29 študoval na reálnom gymnáziu v **Trenčíne**, kam dochádzal z Nového Mesta nad Váhom, kde bol núdzovo umiestnený. V r. 1929 ako vojenský štipendista pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po promócii bol vedeckou silou, neskôr asistentom Histologicko-embryologického ústavu LF UK. V r. 1935 bol zaradený k pešiemu pluku v Prahe, kde absolvoval aj školu na dôstojníkov zdrav. v zálohe, v r. 1936 premiestnený k zborovej nemocnici v Bratislave a povýšený na ppor. zdrav. Od septembra 1936 do júna 1937 pôsobil v zborovej nemocnici v Prahe, odkiaľ bol presunutý do výcvikového tábora v Plaveckom Podhradí. V r. 1937 pôsobil na internom oddelení zborovej nemocnice v Užhorode. Po krátkom pôsobení pri ženskom pluku v r. 1938-39 sa stal veliteľom Vojenského kúpeľného ústavu v Piešťanoch. V povojnových rokoch mal VKÚ okrem svojho komplexu budov vymedzený jeden pavilón v Pro Patrii, kam pravidelne chodil na vizity. V r. 1958 bol v súvislosti so znižovaním stavu armády preraďovaný do zálohy a stal sa vedúcim lekárom rehabilitačného oddelenia Štátnych kúpeľov v Piešťanoch. Zúčastnil sa viacerých študijných ciest v rámci Európy.

Jeden z priekopníkov rehabilitácie pri chorobách pohybovej sústavy v Československu. Publikoval v domácich i zahraničných odborných periodikách. Napísal okolo 40 prác a približne 100 zdravotno-osvetových článkov z oblasti balneológie, rehabilitácie a reumatológie. Prednášal na Inštitúte pre ďalšie vzdelávanie lekárov. Bol členom výboru Slovenskej rehabilitačnej spoločnosti, členom Komisie pre zdravotnícku techniku Ministerstva zdravotníctva, členom Balneologickej sekcie pri Balneologickom múzeu v Piešťanoch.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 312-313. Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939-1945 / František Cséfalvay a kolektív. — Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. — S. 236.

ŠTIBRANÝ Peter

* 3. 7. 1910 Smolenice-Lošonec (okres Trnava)

† 12. 7. 1985 Beckov (okres Nové Mesto nad Váhom – pochovaný v **Trenčíne**)

archivár, historik, redaktor

Pôvodným odborným vzdelaním bol krajčír, popri zamestnaní vyštudoval v r. 1936 reálne gymnázium v Trnave. Študoval dejepis a nemčinu na Filozofickej fakulte UK

v Bratislave. Potom sa zamestnal ako stredoškolský pedagóg v Trstenej, neskôr pôsobil ako redaktor viacerých novín a jazykový redaktor vo Vydavateľstve SAV v Bratislave. Od r. 1954 pracoval v Mestskom, resp. Okresnom archíve v **Trenčíne** a stal sa jeho riaditeľom. Externe spolupracoval s Historickým ústavom SAV.

V trenčianskom archíve sa snažil riešiť priestorové problémy a dôležitú úlohu spracovávanía fondov, najmä trenčianskeho magistrátu a Mestského úradu **Trenčín**, ako aj ďalších inštitúcií. Venoval sa historickému a vlastivednému výskumu, najmä dejinám **Trenčína**. Vychádzajúc z archívnych prameňov a materiálov priblížil dejiny **Trenčína** v období stavovského povstania Františka II. Rákociho, zaoberal sa staršími hospodárskymi dejinami mesta a vzťahmi **Trenčína** s českými a moravskými mestami, vývojom miestneho školstva a miestnej slovenskej národnosti. V článku Vývoj slovenskej národnosti v Trenčíne podopieral tézu, že **Trenčín** bol vždy slovenským mestom. Z obdobia novších dejín sa venoval vývinu robotníckeho hnutia. Je spoluautorom vlastivednej práce Trenčín a okolie (1965), publikácie Víťazná cesta (1966) a inventára po Okresnom úrade v Novom Meste nad Váhom z r. 1971. Štúdie, príspevky a články publikoval vo viacerých periodikách a zborníkoch. Bol členom Slovenskej historickej spoločnosti, od r. 1959 kronikárom **Trenčína**.

Literatúra

Trenčín 1971 : Vlastivedný zborník Trenčianskeho múzea v Trenčíne / Zostavil Milan Šišmiš .- Bratislava : Slavín, Trenčín : Trenčianske múzeum, 1971. – S. 191-192.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 524.

Trenčianske noviny. — Roč. 41, č. 32, (01.08.2000), s. 5.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 46, č. 28, (18.07.2005), s. 16.

ŠTUBŇA Anton

* 6. 5. 1934 Praha (Česká republika)

† 16. 10. 1996 **Trenčín**

fotograf

Od r. 1940 žil v **Trenčíne**. V r. 1949-53 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**. V r. 1956-69 pracoval v trenčianskej Konštrukte ako prekladateľ a študijný referent. Od r. 1958 sa systematicky venoval umeleckej a reportážnej fotografii. V r. 1969-84 pracoval v slobodnom povolání, od r. 1984 opäť v Konštrukte až do dôchodku.

Ako fotografický umelec sa od hľadania vzájomných vonkajších podôb vecí dostal postupne k ich obrazovému pretváraniu a transponovaniu do významných citových polôh. Vnímavým okom triedil nepovšimnuté, dokonca svojho pôvodného účelu zbavené predmety, produkty technickej civilizácie. Zdvojoval expozíciu, spájal, pridával svetlo a demonštroval úžasnú variabilnosť technického procesu fotografickej tvorby. Vytváral fotografické mozaiky, ktoré mali s kolážou spoločný len stavebný princíp. Hoci v jeho tvorbe mala významnú pozíciu tiež dokumentárna

a reportážna fotografia, v posledných rokoch jeho života sa znovu u neho do popredia dostala pôvodná orientácia, t. zn. budovať fotografiu ako svojbytné umelecké dielo s výsostne humanistickým zameraním. Pravidelne sa zúčastňoval spoločných výstav výtvarníkov trenčianskeho regiónu, tiež domácich aj zahraničných výstav zameraných na fotografickú tvorbu a súťažných i nesúťažných prehliadok. Jeho tvorba si našla uplatnenie okrem iného aj ako súčasť interiérovej výzdoby viacerých verejno-spoločenských priestorov.

Písal aj satiru, ktorá bola publikovaná v *Plameni*, *Hostovi do domu*, *Slovenských pohľadoch*, *Roháči* a i.

Literatúra

Rozhovory s časom. - Bratislava : Vydavateľstvo politickej literatúry, 1967 ; Trenčín : Dom kultúry a vzdelávania (Bratislava : Pravda). - S. 83.

Výtvarní umelci trenčianskeho regiónu : január 1987 : katalóg k výstave - Trenčín : Oblastná galéria M. A. Bazovského, 1987 (Kroměříž : Moravské tiskařské závody). — S. [27]-28. *Horizonty súčasnosti II.* — Trenčín : Galéria M. A. Bazovského, (Nitra : Cart print), 2000. — S. [115].

Anton Štubňa životopis. Anton Štubňa. Životopis.[online]. [cit. 2018-10-11]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/anton-stubna-104559>

ŠUPČÍK Ernest

* 26. 3. 1926 Horná Súča (okres Trenčín)

† 30. 1. 1971 Bratislava

agronóm, šľachtiteľ, poľnohospodársky odborník

Ing. v r. 1963

Študoval na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v **Trenčíne** a na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. V r. 1944 bol praktikantom na hospodárstve v Alekšinciach, v r. 1945-50 adjunktom na hospodárstvach novozámockého okresu v Dubníku, Kameníne, Bajči, vedúcim hospodárstva Mikuláš. Od r. 1950 bol agrotechnikom, zástupcom riaditeľa štátnych majetkov v Topoľčanoch, neskôr v Nitre. V r. 1956-60 bol vedúcim prevádzky na Šľachtiteľskej stanici v Bučanoch, neskôr pôsobil postupne ako podnikový agrotechnik, vedúci prevádzky, námestník riaditeľa a riaditeľ Šľachtiteľského a semenárskeho podniku v Nitre. V r. 1960-63 bol na čele štátnych majetkov v Oponiciach, v r. 1963-71 Šľachtiteľského a semenárskeho podniku v Bratislave.

Bol organizátorom šľachtenia a semenárstva. V Oponiciach zaviedol množenie hrachu a mechanizáciu jeho zberu. Usporiadal konferenciu o ozimnej pšenici a jarnom jačmeni, prispieval do odborných časopisov, šľachtiteľstvo a semenárstvo propagoval v televízii a v rozhlase.

V r. 1967 bol vyznamenaný ocenením Za zásluhy o výstavbu.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 5, R-Š.- Martin : Matica slovenská, 1992.- S. 547.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 323-324.

TANSKÁ Nataša (pseud. Jana Danková)

* 30. 12. 1929 Praha (Česká republika)

† 16. 7. 2014 Praha (Česká republika)

spisovateľka, herečka, dramaturgička, scenáristka, novinárka

V priebehu 2. svetovej vojny sa jej rodina presťahovala do **Trenčína**, kde v r. 1941-51 študovala na gymnáziu, nato absolvovala v r. 1954 divadelnú dramaturgiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. V r. 1956-63 bola redaktorkou Kultúrneho života, v r. 1963-64 Kultúrnej tvorby, v r. 1964-69 dramaturgičkou hraného filmu Slovenskej filmovej tvorby v Bratislave. Po návrate do Prahy bola redaktorkou vydavateľstva Albatros a od r. 1973 pôsobila ako spisovateľka z povolania. Od r. 1990 dočasne pôsobila v Londýne.

Počas pôsobenia na trenčianskom gymnáziu v r. 1946-47 pracovala ako kultúrny referent Školskej rady a predseda Štúrovho samovzdelávacieho krúžku. Pre chorobu sa jej predĺžilo štúdium a musela sa vzdať hereckej kariéry. Jej prozaickým debutom bol súbor krátkych próz Dvaja v tráve. Ešte predtým publikovala svoje glosy, fejtóny a články vo viacerých časopisoch. Napísala mnohé prózy namierené proti malomeštiactvu a utilitarizmu, venovala sa aj literatúre pre mládež. Herecky stvárnila Barunku vo filme (1940), neskôr hrala aj vo filmoch Preludium (1941), Předtucha (1947), Bílá tma (1948), Krakatit (1948), Mladá léta (1952). Ako dramaturgička debutovala rozhlasovou psychologickou hrou Rozhodnutie (1959). V ďalších hrách zo 60. až 80. rokov 20. storočia sa často so satirickým pohľadom a niekedy i ozvlášťujúcou kriminálnou zápletkou zaoberala problémom žien. Ako divadelná dramatická debutovala v r. 1975 psychologickou hrou zo súčasnosti s kriminálnou zápletkou Predajňa 044 (známa tiež ako Fínsky nôž). Venovala sa aj televíznej dramatickej tvorbe pre mládež a televíznym seriálom pre Večerníček, plných humoru a detskej fantázie: Puf a Muf (1969). Jej bohatý rozsah diela dopĺňajú preklady dvoch hier z ruštiny. Jej tvorba získala ohlas aj v zahraničí.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž.- Bratislava : VEDA, 1990.- S. 457.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 483-484.

Nataša Tanská – Wikipédia. [online]. [cit.2018-10-15]. Dostupné z:

https://sk.wikipedia.org/wiki/Nata%C5%A1a_Tansk%C3%A1

TATARKA Dominik (pseud. Vasil)

* 14. 3. 1913 Plevník-Drienové (okres Považská Bystrica)

† 10. 5. 1989 Bratislava

prozaik, prekladateľ, redaktor, pedagóg

Ľudovú školu navštevoval v Plevníku, meštiansku v Bytči. Študoval na gymnáziách v Nitre a **Trenčíne**, kde v r. 1934 zmaturoval. V r. 1934-38 študoval slovenčinu, češtinu a francúzštinu na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, v r. 1938-39 na Sorbonne v Paríži. Ako učiteľ pôsobil do r. 1944 na gymnáziách v Žiline a Martine, v r. 1944 sa zúčastnil povstania a druhého odboja. V r. 1945 pracoval na Povereníctve školstva a informácií v Košiciach a Bratislave, v r. 1945-48 bol redaktorom Národnej obrody, v r. 1948-49 sa venoval literárnej tvorbe ako pracovník Matice slovenskej. V r. 1949-51 bol tajomníkom Zväzu československých spisovateľov, v r. 1951-1952 redaktorom Pravdy a šéfredaktorom výtvarnej sekcie v Slovenskom vydavateľstve krásnej literatúry, v r. 1963-1964 dramaturgom Československého štátneho filmu v Bratislave. Od r. 1964 bol spisovateľom z povolania. Od r. 1970 bol prenasledovaný režimom. V r. 1970-71 pracoval ako pomocný robotník v lesnom závode, potom žil v Bratislave pod dohľadom ŠtB. V 50. rokoch 20. storočia bol obvinený z buržoázneho nacionalizmu, neskôr podporoval obrodný proces, po nesúhlase s okupáciou v r. 1968 a podpísaní Charty 77 bol vylúčený zo spoločenského a literárneho života. Predstaviteľ disidencie. Po r. 1971 bol na invalidnom dôchodku.

Literárne sa uviedol prózami Cesty a Záchvevy duše (1935) v časopise Svojeť, knižne debutoval zbierkou noviel V úzkosti hľadania (1942). Jeho tvorba bola poznačená surrealizmom, odmietaním schematizmu a ideovým negativizmom. Približoval svoje osobné zážitky, snahu o rozbor charakteristík svojich postáv a riešenie spoločenských aj individuálnych problémov. Jeho novšie knihy vychádzali v zahraničných vydavateľstvách. Okrem próz napísal viacero odborných statí o literatúre, venoval sa aj prekladom, napísal scenáre k filmom Priehrada (1950) a Panna zázračnica (1966). Jeho dielo vyvolalo ohlas aj v zahraničí.

Nositeľ viacerých vyznamenaní.

Pamiatky: Cena Dominika Tatarku; hrob na Národnom cintoríne v Martine; pomník a pamätná izba v Plevníku (1991).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž. — Martin : Matica slovenská, 1994. — S. 31-32.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík a kol. — Martin : Matica slovenská, 1999. — S. 335-336.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 485-486.

TISO Fraňo

* 13. 4. 1891 Bytča

† marec 1974 Pfaffenhofen (Nemecko)

politik, novinár, diplomat

M.A. v r. 1955, Ph.D. v r. 1956

V r. 1904-08 študoval na trenčianskom gymnáziu, v r. 1908-12 v Nitre, v r. 1913-18 teológiu na univerzite vo Viedni, právo v Budapešti a na Alžbetínskej univerzite v Bratislave. V r. 1953-55 študoval postgraduálne históriu na univerzite v kanadskom Montreale. Pôsobil ako stredoškolský profesor v r. 1918-19 v Nagykanizsi, v r. 1920-1924 v **Trenčíne** na gymnáziu, od r. 1924 v Brne. V r. 1935-38 bol hlavným účtovníkom závodu Tiberghien v **Trenčíne**, v r. 1938-39 bol generálnym riaditeľom Sedliackej banky v Bratislave. V r. 1940-41 bol mimoriadnym vyslancom a splnomocneným ministrom Slovenskej republiky v ZSSR, v r. 1941 dôverníkom prezidenta v prezídiu predsedníctva slovenskej vlády, v r. 1941-42 osobitným poverencom slovenskej vlády organizujúcim vojenskú pracovnú službu, inšpektorom Slovenskej pracovnej služby v Grazi, v r. 1945 evakuačným komisárom. V r. 1945-50 bol v emigrácii v NSR a v Rakúsku, v r. 1950-56 v Montreale a od r. 1956 žil v nemeckom Pfaffenhofene pri Mníchove.

V r. 1926-29 bol redaktorom týždenníka Trenčan, od r. 1927 zároveň jeho vydavateľom. V r. 1939-45 bol členom správnych rád: Prvej slovenskej továrne na droždie v **Trenčíne**, Trenčianskeho valcového mlyna a Cukrovaru v Trenčianskej Teplej.

Priekopník katolíckeho skautingu. Počas existencie Slovenskej republiky sa podieľal na výstavbe štátnej správy a diplomatickej služby. V r. 1945 zriaďoval v Rakúsku emigrantské tábory pre Slovákov, potom bol funkcionárom exilových organizácií. V r. 1950 sa stal predsedom Slovenskej národnej rady v zahraničí – najprv kanadskej, neskôr nemeckej odbočky. Ako novinár počas života prispieval do rôznych časopisov i krajinskej tlače v zahraničí, v *Slovak Studies* uverejnil historickú štúdiu o franskom kupcovi Samovi. Od r. 1955 bol redaktorom časopisu Slobodné Slovensko, v r. 1961-1963 Slowakische Korrespondenz. Pôsobil ako funkcionár HSLS v **Trenčíne** a okolí. V r. 1928 sa stal členom krajinského zastupiteľstva za HSLS. V r. 1948 bol ľudovým súdom odsúdený v neprítomnosti na 25 rokov väzenia. Bol bratrancom prezidenta 1. Slovenskej republiky Jozefa Tisa.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž. — Martin : Matica slovenská, 1994. — S. 73-74.

Vzťahy s Moskvou za Slovenského štátu. [online]. [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: https://www.noveslovo.sk/c/25758/Vztahy_s_Moskvou_za_Slovenskeho_statu

TOMÁNEK Bedrich

* 16. 4. 1901 Veľké Chlievany (okres Bánovce nad Bebravou)

† 1. 7. 1991 **Trenčín**

pedagóg, včelár

Študoval na Učiteľskom ústave v Modre, kde v r. 1920 maturoval. Pracoval ako učiteľ na ľudových školách v Dolných Motešiciach v r. 1920-25, v rodnej obci v r. 1926-38 a v Bobote v r. 1938-45. Potom učil na mestských školách v Trenčianskej Tepłej v r. 1945-46, v Zemianskom Lieskovom v r. 1946-48 a v **Trenčíne** v r. 1949-58. Okrem pedagogiky sa venoval najmä včelárstvu. Okrem dlabákov a klátov mal aj rámkové úle, používal medzistienky a robil aj umelé roje. Od r. 1926 začal včeláriť samostatne, pričom začal s 8 včelstvami, najviac mal 20 včelstiev. Od r. 1967 so včelami aj kočoval.

V marci 1960 absolvoval kurz pre spoluprácu s veterinárnou službou. Skúšku odborného učiteľa včelárstva zložil v r. 1961. V r. 1949-69 bol tajomníkom Základnej organizácie Slovenského zväzu včelárov v **Trenčíne**. V r. 1946-47 a 1953-55 bol vykupovačom medu pre Včelárske družstvo v Prievidzi. V r. 1968-69 z poverenia Okresného veterinárneho zariadenia vykonal preventívne liečenie včiel v obciach na slovensko-moravskom pomedzí. Absolvoval približne 30 prednášok ohľadom chovu včiel. Pracoval tiež v Slovenskom zväze ochrancov prírody. V mestskom parku povelšal niekoľko vtáčích búdok a krmidiel, ktoré v zimnom období zásoboval.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 328-329.

TREBICHAVSKÝ Ivan

* 23. 4. 1910 **Trenčín**

† 16. 9. 1973 Montreal (Kanada)

generál, právnik, odbojár

JUDr. v r. 1933, kpt. v r. 1938, mjr. v r. 1940, plk. v r. 1945, gen. v r. 1947, genmjr. v r. 1991

V rodnom meste v r. 1916-20 navštevoval ľudovú školu, do r. 1924 aj gymnázium, v r. 1924-28 študoval na gymnáziu v Novom Meste nad Váhom. V r. 1928-33 študoval na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V r. 1936 zložil vojenskú sudcovskú skúšku na Najvyššom vojenskom súde v Prahe. V r. 1933-34 vykonal vojenskú základnú službu v Trnave a Bratislave, v r. 1934 bol pridelený do kurzu a na prax k vojenskému justičnému úradu v Bratislave, potom bol advokátskym osnovníkom v Novom Meste nad Váhom, od r. 1934 dôstojníkom justičnej služby z povolenia, vyšetrojúcim sudcom, členom senátu divízneho súdu

v Košiciach. V r. 1937-38 bol funkcionárom a námestníkom vojenského prokurátora v Košiciach, v r. 1938-39 počas mobilizácie pôsobil ako vyšetrojúci sudca, člen senátu vyššieho poľného súdu XVI. hraničného pásma, potom nižší poľný prokurátor v Prešove. Od r. 1939 patril do slovenskej armády, zúčastnil sa ťaženia proti Poľsku ako predseda hlavného poľného súdu v Levoči. V r. 1939-40 bol prednostom vojenského súdu v Bratislave, do r. 1944 justičným poradcom a zástupcom veliteľa na Veliteľstve pozemného vojska v Banskej Bystrici, od r. 1941 vedúcim oddelenia poľného súdu 1. divízie v **Trenčíne**. Zúčastnil sa ťaženia proti ZSSR, bol predsedom poľného súdu v západnej Ukrajine, neskôr v Bielorusku a v Taliansku, v r. 1944 bol predsedom a členom senátu hlavného vojenského súdu. Zúčastnil sa SNP. Neskôr pôsobil ako podpredseda Najvyššieho vojenského súdu v Prahe. V r. 1948 bol zbavený funkcie, v r. 1949 po preložení do výslužby emigroval, v r. 1950 bol degradovaný. V zahraničí pracoval v gumárskom podniku, od r. 1956 bol vedúcim slovenského vysielania v kanadskom štátnom rozhlas. Hodnosť generála (generálmajor) mu bola vrátená v r. 1991.

Od r. 1939 sa angažoval v protifašistickom odboji, vďaka svojim funkciám zachránil životy mnohým príslušníkom odboja. Od r. 1942 spolupracovníkom spravodajského oddelenia Veliteľstva pozemného vojska v organizačno-vojenských veciach. V r. 1944 bol pre sabotovanie nemeckých nariadení prenasledovaný a za protivládne výpady 5 mesiacov vyšetrovaný generálom Turancom. Pred vypuknutím SNP bol spolupracovníkom plukovníka gen. štábu A. Cipricha. Po prechode povstania do hôr velil jednotke justičných dôstojníkov, neskôr padol do nemeckého zajatia. Bol väznený na viacerých miestach na Slovensku aj v zajateckých táboroch v Nemecku, po vyslobodení americkou armádou sa v máji 1945 vrátil do ČSR.

Držiteľ vyznamenaní: Vojenský víťazný kríž IV. tr. (1944), Rad SNP II. tr. (1945), Rad SNP I. tr. (1946) a i.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž. — Martin : Matica slovenská, 1994. — S. 116-117.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív. - Bratislava : Magnet Press, 2012. - S. 202-203.

TREFNÁ Filoména (rod. HORÁČKOVÁ)

* 28. 12. 1908 Praha-Libeň (Česká republika)

† 10. 11. 1988 **Trenčín**

fotografka, odbojárka

V r. 1923-27 navštevovala Všeobecnú živnostenskú školu pokračovaciú, odbor portrétna fotografia. Po zložení učňovskej skúšky jej bol Spoločenstvom fotografov a všetkých odvetví tvorby tlače fotomechanickej v Prahe vydaný výučný list. V r. 1934 prišla do **Trenčína**. Fotoateliér si otvorila na námestí sv. Anny s názvom Foto

Horáčková, neskôr Foto Trefná-Horáčková. Spočiatku spolupracovala s Jozefom Sternom. V r. 1946 po obnovení živnosti a rozšírení firmy na Fotografický odborný obchod a ateliér, pracovala aj napriek zdravotným problémom a obmedzovaniu zo strany daňových úradníkov až do zrušenia živnosti v r. 1950. Vtedy vstúpila do socialistického podniku Komunálnych služieb mesta **Trenčín** s celým svojím fotografickým zariadením. Nemohla už pracovať v spomínanom ateliéri, neskôr sa však k fotografovaniu vrátila vo forme hobby. Na sklonku život žila v trenčianskom Domove dôchodcov.

V **Trenčíne** pokračovala hlavne v portrétnej umeleckej fotografii, venovala sa rodinnému, dámskemu a detskému portrétu. Svadobné fotografie z jej dielne sa postupne vyskytovali vo veľkom množstve domácností. Postupne však mapovala aj všetky spoločensko-politické udalosti v **Trenčíne** v čase prvej Slovenskej republiky, zachytala aj ďalšie významnejšie momenty z diania v meste. Pracovala so sklenými platňami, častým motívom boli vojaci v rôznych prostrediach. Obľubovala okolie **Trenčína**, Brezinu, hrad, pre známych fotila rôzne žánrové motívy.

Zapojila sa aj do politických aktivít v čase SNP. V januári 1945 sa stala hlavným spravodajcom, donášala správy o presunoch Nemcov, výčinoch gardistov v okolí **Trenčína**, Trenčianskej Teplej a Nemšovej. Správami pre paradesantnú partizánsku skupinu dopomohla k zisteniu pohybu Nemcov v okolí Nového Mesta nad Váhom a **Trenčína** a na takýchto aktivitách sa podieľala aj za cenu rizika a eventuálneho ohrozenia seba a svojich blízkych.

Za svoju odbojovú činnosť získala vyznamenanie.

Literatúra

MY Trenčianske noviny. — Roč. 50, č. 1 (12.01.2009), s. 6.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 54, č. 29 (22.07.2013), s. 6.

TVAROŠKA Rudolf

* 5. 7. 1928 Chtelnica (okres Trnava)

† 30. 6. 2017 **Trenčín**

generál, športový funkcionár, verejný činiteľ

Ing. v r. 1957, npor. v r. 1951, mjr. v r. 1956, pplk. v r. 1961, plk. v r. 1968, genmjr. v r. 1974

Študoval na gymnáziu v Trnave a na Štátnej slovenskej vojenskej reálke v Martine. V r. 1945 pracoval ako stavebný robotník, ešte v tom roku nastúpil štúdium na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave. V r. 1957 absolvoval Delostreleckú fakultu Vojenskej technickej akadémie v Brne. Pôsobil vo výrobnom závode TOS **Trenčín** vo funkcii zástupcu vojenskej správy pre výzbroj a hutnícky materiál, neskôr vo funkcii staršieho zástupcu vojenskej správy pre protiletadlovú techniku. Od r. 1962 pôsobil na veliteľstve 2. vojenského okruhu v **Trenčíne**. V r. 1967 odišiel

do Strojárskych a metalurgických závodov v Dubnici nad Váhom. Od r. 1968 pôsobil v Prahe na Ministerstve národnej obrany ako náčelník oddelenia pozemnej výzbroje a špeciálnych prostriedkov výzbrojnej služby, neskôr sa stal náčelníkom výzbrojnej služby. Po emigrácii dcéry do Talianska zastával v r. 1982-88 post náčelníka Správy vrcholového športu ČSĽA, odkiaľ bol preložený do zálohy.

Ako člen patril v r. 1969-88 do pléna Československého futbalového zväzu, v r. 1971-73 bol jeho predsedom. Významne sa angažoval aj v trenčianskom prostredí, Jednotu **Trenčín** priviedol ako predseda futbalového oddielu v 60. rokoch 20. storočia k viacerým športovým úspechom.

V r. 1992 sa stal poslancom ČSFR, v r. 1993-1999 bol technickým poradcom viacerých ministrov obrany Slovenskej republiky. V r. 1989 sa stal predsedom Klubu vojenských veteránov Zväzu vojakov Slovenskej republiky v **Trenčíne**, od r. 2006 bol jeho čestným predsedom.

Nositel' vyznamenaní: Rad červenej hviezdy (1978), Pamätná medaila ministra obrany Slov. republiky I. st. (1998), Kríž Milana Rastislava Štefánika I. tr. (2000) a i.

Literatúra

MY Trenčianske noviny. — Roč. 46, č. 42, (24.10.2005), s. 6.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 49, č. 24 (16.06.2008), s. 25.

Generáli : slovenská vojenská generalita 1918-2012 / Jan Štaigl a kolektív. - Bratislava : Magnet Press, 2012. - S. 206.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 54, č. 24 (17.06.2013), s. 26.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 58, č. 27 (11.07.2017), s. 23.

TVAROŽEK Eduard Vladimír

* 13. 5. 1920 Veľký Ďur (okres Levice)

† 9. 8. 1999 **Trenčín**

prekladateľ, esperantista, pedagóg

Študoval na levickom gymnáziu, v r. 1942 absolvoval štúdium anglickej a nemeckej filológie na filozofickej fakulte bratislavskej univerzity, v r. 1942-47 sa zamestnal ako stredoškolský profesor v **Trenčíne** na Obchodnej akadémii. V r. 1947-49 pracoval ako redaktor ÚSOD-u. V r. 1949-52 pôsobil v Matici slovenskej, v r. 1953-58 vo vydavateľstve Osveta v Martine. Koncom 50. rokov 20. storočia ho po vykonštruovanom politickom procese spolu so skupinou pracovníkov-encyklopedistov z vydavateľstva Osveta odsúdili a uväznili. V r. 1960-1962 pracoval v Stredoslovenských tehelniach v Martine a potom do r. 1980 v Odborovom stredisku ved. tech. a ekonomických informácií pri Výskumnom a vývojovom ústave maltovín Generálneho riaditeľstva Slovenských cementární a vápeniek v **Trenčíne**.

Divadlu a prekladaniu dramatických diel sa venoval už koncom 40. rokov 20. storočia. Iniciatívne sa podieľal na vydávaní divadelných hier. V r. 1949-50 redigoval edíciu divadelných hier Javisko, ako člen odborných porôt a lektor ochotníckych

divadelných kurzov sa aktívne zúčastňoval na ochotníckom divadelnom dianí. Okrem prozaických diel preložil 26 divadelných hier z ruského, anglického, nemeckého, maďarského a českého jazyka. Esperantu sa venoval od r. 1937 a ako jeho znalec sa činil ako autor aj prekladateľ. Spolupracoval na vydaní Slovenskej antológie v esperante, napísal učebnice esperanta. V esperante napísal viacero básnických zbierok a próz, 6 jednoaktoviek a skečov. Niekoľko hier vrátane bábkových preložil zo slovenčiny do esperanta. Bol medzinárodne uznávaný a na svetových súťažiach ocenený za pôvodnú esperantskú tvorbu. Bol jediným čestným členom Slovákom v rámci svetovej esperantskej organizácie UEA.

Literatúra

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. Zv. 2., M – Ž. - Bratislava : VEDA, 1990. - S. 500-501. Považie. — Č. 7, (1995), s. 20.

Trenčianske noviny. — Roč. 40, č. 34, (17.08.1999), s. 2.

Eduard Vladimír Tvarožek - Wikipédia.[online].[cit. 2018-10-25].Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Eduard_Vladim%C3%ADr_Tvaro%C5%BEEk

TVRDÝ Vojtech

* 11. 10. 1896 Žilina

† 31. 5. 1963 **Trenčín** (počovaný v Žiline)

verejný činiteľ, právnik

JUDr. v r. 1922

V r. 1902-06 navštevoval ľudovú školu v Žiline, v r. 1907-14 študoval na gymnáziách v **Trenčíne** a Žiline. V r. 1914-18 študoval teológiu, filozofiu a filológiu obsahujúcu štúdium gréčtiny, hebrejčiny a aramejčiny na univerzite v Budapešti, do r. 1922 právo v Bratislave. V r. 1922-24 pôsobil ako hlavný slúžny v Žiline a Kysuckom Novom Meste, potom bol advokátskym koncipientom, od r. 1927 samostatným advokátom a od r. 1932 aj právnym zástupcom mesta. V r. 1938-42 bol starostom, v r. 1942-44 vládnym komisárom, v r. 1944-45 mešťanostom Žiliny. Od r. 1951 bol zamestnaný v advokátskom družstve v Žiline, v tom istom roku v akcii „B“ vysťahovaný do Beckova, do r. 1960 pracoval v okresnom archíve v Novom Meste nad Váhom, v r. 1960-1963 v **Trenčíne**.

Pôsobil ako funkcionár HSĽS, bol stúpencom Andreja Hlinku a záujmy strany bránil aj ako právny zástupca v tlačových a ďalších procesoch. Po r. 1939 bol členom Ústredného súdu HSĽS a členom správnych rád viacerých priemyselných podnikov v Žiline a v Čadci. V r. 1939-45 bol poslancom slovenského snemu za volebný okres Bytča, členom imunitného a ústavnoprávneho výboru. Po rozpade republiky bol pročeskoslovensky orientovaný, ako kresťansko-sociálne zmýšľajúci pomáhal pracovníkom odboja a podieľal sa na záchrane mnohých židovských rodín pred prenasledovaním. V r. 1943 vystúpil ako poslanec proti rasovému prenasledovaniu Židov, v r. 1944 bol zatknutý nemeckým vojskom. V r. 1947 postavený pred Národný

súd v Bratislave, na základe svedectiev bol však spod obvinenia oslobodený. Viacerými článkami prispieval do časopisu Nový svet.

Za svoju prácu dostal ocenenie Čestný občan Žiliny.

Pamiatky: v Žiline na budove Mestského divadla jeho busta (2000).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 160.

Vojtech Tvrdý — Žilina Gallery.[online]. [cit. 2018-10-26]. Dostupné z: <http://zilina-gallery.sk/picture.php?/7859/category/575>

URBÁNEK Milan

* 17. 11. 1919 Trnava

† 28. 8. 1984 Piešťany

lekár-urológ

MUDr. v r. 1944

Strednú školu navštevoval v Trnave a Malackách do r. 1938. Potom vyštudoval medicínu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po štúdiách sa zamestnal na Urologickej klinike v Brne. V r. 1951 začal pôsobiť v **Trenčíne** ako primár urologického oddelenia nemocnice. Pre toto oddelenie vyčlenil niekoľko postelí. Počet lôžok bol nedostatočný pre poskytovanie urologickej starostlivosti. V októbri 1953 v **Trenčíne** začalo fungovať samostatné urologické oddelenie, ktorého práca je odborníkmi všeobecne uznávaná. V r. 1953-58 bol riaditeľom Nemocnice s poliklinikou v **Trenčíne**.

Bol podpredsedom Slovenskej odbočky urologickej sekcie J. E. Purkyňu. Bol tiež vedúcim trenčianskej telovýchovy, osobitne rybárskeho športu.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobiografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 334-335.

VAKOŠ Jozef

* 18. 3. 1919 Pobeďim (okres Nové Mesto nad Váhom)

† 1. 4. 1987 **Trenčín** (pochovaný v Pobeďime)

zbormajster, dirigent, hudobný pedagóg

PhDr. v r. 1978

V **Trenčíne** študoval na gymnáziu v r. 1929-37, v r. 1937-38 na pedagogickej akadémii v Bratislave, v r. 1937 hru na husliach u T. Günzla a H. Šimáčka v **Trenčíne**, v r. 1950 dosiahol odbornú spôsobilosť pre hudbu v Bratislave. V r. 1961-65 popri zamestnaní študoval odbor dirigent spevu na VŠMU v Bratislave, v r. 1978 ukončil

štúdium na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. V r. 1938-47 bol postupne zamestnaný ako učiteľ na ľudových školách v Podolí, Pobedime, Potvoriciach a Jacovciach. V r. 1949-1950 bol riaditeľom národnej školy v Bystričanoch-Chalmovej, potom krátko učil na národnej škole v Jacovciach. V r. 1950-51 učil na strednej škole v Rybanoch, v r. 1951-52 v Prašiciach, v r. 1952-53 v Topoľčanoch, v r. 1953-68 bol učiteľom a od r. 1959 riaditeľom ľudovej školy umenia v Topoľčanoch. V r. 1968-85 pôsobil ako riaditeľ Domova Speváckeho zboru slovenských učiteľov v Trenčianskych Tepliciach.

Mal zásluhy na rozvoji zborového spevu a hudobnej výchovy mládeže. Od r. 1946 bol členom a v r. 1967-85 zástupcom dirigenta Speváckeho zboru slovenských učiteľov, pričom počas jeho pôsobenia úroveň zboru výrazne vzrástla. V r. 1960-87 pôsobil postupne ako umelecký vedúci či dirigent, prípadne kombinovane v okresnom učiteľskom speváckom zbore v Topoľčanoch, v speváckom zbore Droťár v **Trenčíne** (1968-1979), v Trenčianskom speváckom zbore (1979-1981), v speváckom zbore Vzduchotechnik v Novom Meste nad Váhom, v speváckom zbore Závodného klubu Tatra v Bánovciach nad Bebravou a v speváckom zbore v Novej Dubnici. Úzko spolupracoval s Osvetovým ústavom, bol členom ústredného poradného orgánu zboru pre spev, rôznych porôt na rôznych územnosprávnych úrovniach a bol aj lektorom kurzov pre zbormajstrov. Doma aj za hranicami propagoval najmä skladby slovenských skladateľov. Je autorom hudobných metodických materiálov, niektoré vyšli aj v maďarčine a tiež zostavovateľom zborníkov zborových skladieb. Prispieval do Učiteľských novín a Trenčianskych rozhľadov. Bol miestnym funkcionárom viacerých spoločenských organizácií, do r. 1983 bol predsedom Mestskej mierovej rady v Trenčianskych Tepliciach.

Nositel' vyznamenaní: Rad SNP (1946), Zaslúžilý školský pracovník (1979).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 206.

VALENTŠÍK Fridrich

* 31. 1. 1916 Rajec (okres Žilina)

† 20. 6. 1966 Bougie (Alžírsko – pochovaný v **Trenčíne**)

lekár-gynekológ

MUDr. v r. 1940

Gymnaziálne štúdium absolvoval v Banskej Bystrici, medicínske štúdiá na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V r. 1943-50 bol asistentom u profesora S. Štefánika na 1. ženskej pôrodníckej klinike v Bratislave, potom do r. 1953 primárom gynekologicko-pôrodnického oddelenia štátnej nemocnice v Skalici, v r. 1953-65 pôsobil v **Trenčíne**, kde pracoval aj ako okresný gynekológ.

Od r. 1965 pôsobil v Alžírsku, najskôr v Bou-Saade a od r. 1966 bol vedúcim gynecologicko-pôrodnického oddelenia v Bougie.

Zaoberal sa poruchami v odlupovaní placenty, uverejňoval práce o profúznom krvácaní z ovária pri myelotickej leukémii ovária. Odbornými článkami prispieval do časopisu Lekársky obzor. Bol tiež vynikajúcim psychoterapeutom.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 339-340.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 215.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S. 420.

VARGA Fridrich

* 15. 6. 1937 **Trenčín**

† júl 1998 Nové Mesto nad Váhom

lekár-biochemik, pediater, pedagóg

MUDr.

Základnú školu a gymnázium navštevoval vo svojom rodisku. Medicínu vyštudoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Už počas štúdia pracoval na fakulte. V r. 1964 absolvoval postgraduálne štúdium I. stupňa z klinickej biochémie, v r. 1968 z pediatrie a v r. 1970 postgraduálne štúdium II. stupňa z klinickej biochémie. Od r. 1960 pracoval ako sekundárny lekár na detskom oddelení nemocnice **v Trenčíne** od r. 1963 na oddelení klinickej biochémie. Vzhľadom na pracovné výsledky bol v r. 1976 ustanovený za primára tohto oddelenia, kde pracoval až do r. 1990. Od r. 1990 pôsobil v Nemocnici s poliklinikou v Novom Meste nad Váhom. Tam pomáhal pri zakladaní diagnosticko-preventívneho systému, v r. 1994 sa podieľal na vybudovaní laboratórnej časti Plazmaferetického centra, v r. 1996 sa stal vedúcim lekárom novozriadeného oddelenia klinickej biochémie pri tamorejšej nemocnici.

Bol zakladateľom významných skríningových vyhladávacích a vyšetrovacích metód vrodených metabolických porúch novorodencov. Bol predovšetkým pediatrom. Na pracovisku organizoval pravidelné odborné semináre o nových poznatkoch vedy a praxe. Ako dlhoročný pedagóg na Strednej zdravotníckej škole v **Trenčíne** vzdelával zdravotných laborantov 31 rokov. Ako autor či spoluautor sa podieľal na 32 prácach, je autorom niekoľkých učebníc. Stredoškolská učebnica Klinická biochémia bola Slovenskou lekárskou spoločnosťou – Slovenskou spoločnosťou pre lekársku biochémiu ocenená ako najlepšia publikácia roka 1996. Aktívne sa zúčastňoval na podujatiach organizovaných Slovenskou lekárskou spoločnosťou, ktorá mu udelila striebornú medailu za zásluhy o jej rozvoj.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. 36, č. 39, (19.09.1995), s. 9.

Trenčianske noviny. — Roč. 39, č. 33, (11.08.1998), s. 3.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. – Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. – S. 341.

VENENY Jakub (VENÉNY Jakub)

* 23. 7. 1886 Pravenec (okres Prievidza)

† 27. 12. 1967 **Trenčín**

maliar, pedagóg

V r. 1901-05 študoval na učiteľskom ústave v Kláštore pod Znievom, pôsobil ako učiteľ v r. 1905-11 v Horných Šutovciach, v r. 1911-23 bol správcom školy v Koši, v r. 1923-44 v Kľačane (pod vtedajším názvom obce Gajdel, resp. Gaidel). V prvej svetovej vojne bol v zajatí a pôsobil ako tlmočník. Od r. 1944 žil na dôchodku v **Trenčíne**.

Vo svojej umeleckej činnosti pred r. 1914 kreslil najprv postavy a krajinky. Technikou olejomaľby a akvarelu zobrazoval prevažne prírodu hornonitrianskeho, neskôr trenčianskeho regiónu, námety z dedinského života a čičmiansky folklór. V jeho tvorbe možno vidieť príklon k realizmu, mal zmysel pre farbu aj atmosféru, pre tvar a výraz hlavy. Vytvoril veľa malieb z hornej Nitry s národopisnou tematikou, ktoré sú vzácnym historickým dokumentom o podobe niektorých obcí v tomto regióne, napríklad vtedajšie Nemecké Pravno či Gajdel.

Bol členom Spolku slovenských umelcov. V období r. 1920-47 vystavoval individuálne v Prievidzi, Nitre a **Trenčíne**, kolektívne v Martine v r. 1921.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž. – Martin : Matica slovenská, 1994. – S. 257.

Známe osobnosti - Gaidel, Kľačno. Jakub Venény,... [online]. [cit. 2018-10-26]. Dostupné z: <https://www.klacno.eu/zname-osobnosti-gaidel-klacno.phtml?id3=51933>

VESELÝ František

* 9. 10. 1950 **Trenčín**

† 19. 4. 2000 Banská Bystrica

lekár-onkochirurg

MUDr. v r. 1978

Základnú školu a gymnázium navštevoval v rodnom **Trenčíne**. Medicínu študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V r. 1978 začal pracovať v Nemocnici s poliklinikou Krajského ústavu národného zdravia v Banskej Bystrici.

Neskôr sa stal vedúcim úseku onkochirurgie Chirurgickej kliniky Nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici.

Je autorom publikácie *Operácia katarakty rohovkovým rezom* (1998), autorom a spoluautorom viacerých štúdií a odborných článkov v lekárskejších časopisoch.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 346.

Kto bol kto v histórii Banskej Bystrice 1255-2000 / zost. Anna Klimová. — Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2002. — S. 212.

VIKÁR Vojtech Mikuláš

* 8. 12. 1903 Drietoma (okres Trenčín)

† 26. 7. 1988 **Trenčín**

pedagóg, autor učebníc

Absolvoval štúdium na reálnom gymnáziu v **Trenčíne** v r. 1913-21, do r. 1926 študoval na Karlovej univerzite v Prahe. V r. 1926 pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziu v Námestove, po návrate do **Trenčína** začal pôsobiť v r. 1927 na tamojšom gymnáziu ako dočasný učiteľ matematiky a fyziky. V r. 1929 bol menovaný riadnym profesorom spomínaných predmetov, v r. 1945-66 bol riaditeľom. V r. 1955-62 zároveň prednášal v elokovaných ročníkoch Strojníckej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Dubnici nad Váhom. Od odchodu do dôchodku v r. 1966 učil do r. 1978 na Strednej priemyselnej škole strojníckej v **Trenčíne**.

V 40. rokoch 20. storočia bol autorom 4 učebníc fyziky pre stredné školy. Tieto učebnice vyšli vo viacerých prepracovaných vydaniach a boli aj preložené do maďarčiny. Bol žiakom Jozefa Braneckého a sám prispel k výchove ďalších významných osobností (D. Tatarka, J. Trokan, V. Zamarovský a G. Zelenay). Počas pôsobenia na trenčianskom gymnáziu sa venoval budovaniu a modernizácii fyzikálnych zbierok-kabinetu, podieľal sa aj na organizovaní Fyzikálnej olympiády v rámci okresu. Aktivista Spoločnosti pre šírenie vedeckých a politických informácií. Medzi jeho záľuby patrilo rádioamatérstvo, ale aj astronómia, fotografia a šachy.

Bol ocenený titulom Zaslúžilý učiteľ (1964).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 280.

Matematici, fyzici a astronómovia na Slovensku. — 1. vyd. — [b.m.] : Jedota slovenských matematikov a fyzikov, 1995. — S. 122-123.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobibliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová. - Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003. - S. 346-347.

Spomienka na profesora Vikára nášho "Vicína" / Ivan Vikár. — Prostějov : Ivan Vikár, 2003.

VLNA Jozef

* 4. 2. 1928 **Trenčín**-Kubrica

† 31. 10. 1985 Bratislava

strojný inžinier, zvaračský odborník

Ing. v r. 1954

V r. 1935-39 navštevoval ľudovú školu, v r. 1939-47 študoval na gymnáziu v **Trenčíne**, v r. 1947-51 na Fakulte strojného inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, do r. 1954 na Vojenskej technickej akadémii v Brne. V r. 1964 dokončil postgraduálne štúdium v Inštitúte zvaračských inžinierov pri SVŠT v Bratislave. V r. 1954-70 bol samostatným vývojovým pracovníkom Turčianskych strojární v Martine, v r. 1970-75 odborovým inžinierom, zvaračom-špecialistom Generálneho riaditeľstva Závodov ťažkého strojárstva (ZŽS) v Martine. Od r. 1975 pôsobil ako technický pracovník-špecialista Ústavu technológie a racionalizácie – UTAR ZŽS v Bratislave a vedúci oddelenia koordinácie rozvoja strojárskej technológie. Bol hlavným zvaračským odborníkom VHJ ZŽS. S Výskumným ústavom zvaračským v Bratislave spolupracoval na aplikácii zvarovania špeciálnych materiálov austenitickým prídavným materiálom pod tavivom. Pričinil sa o zavedenie mechanizovaného zvarovania v ochranných atmosférach, najmä v CO₂ a o realizáciu prvého integrovaného výrobného úseku zvarovaných dielov v ZŽS. Zaslúžil sa o aplikáciu a popularizáciu moderných metód zvarovania, odbornú prípravu zvaračov v závodnej škole práce a o koordináciu a metodické riadenie rozvoja zvarovania v podnikoch a závodoch VHJ ZŽS na Slovensku.

Ako autor alebo spoluautor prispieval do časopisu Zváranie. Od r. 1968 bol členom predsedníctva ÚV Slovenskej zvaračskej spoločnosti, v r. 1975-85 odbornej komisie pri Úrade pre normalizáciu a materiály v Prahe. Bol dlhoročným členom tanečnej skupiny súboru Lúčnica.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 298.

VRBA Karol

* 4. 11. 1932 Nové Mesto nad Váhom

† 19. 4. 1988 Bratislava

hydínársky odborník

Ing. v r. 1957, CSc. v r. 1971

Ľudovú a strednú školu navštevoval v rodnom meste v r. 1938-47, v r. 1948-52 študoval na Obchodnej akadémii v **Trenčíne**, neskôr do r. 1957 na Zootechnickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. V r. 1956 pracoval ako zootechnik

na Jednotnom roľníckom družstve Dolné Krškany, v r. 1957 ako prevádzkový technik na Štátnych majetkoch Palárikovo, v r. 1958 na ŠM Nitra-Čermáň a krátko ako zootechnik na JRD Veľký Cerín. V r. 1959-71 bol zootechnikom a podpredsedom JRD Dolné Krškany, v r. 1971-86 riaditeľom podniku BRANKO v Nitre, v r. 1987-88 generálnym riaditeľom Hydinárskeho priemyslu v Bratislave.

Odborník na šľachtenie a insemináciu moriek. Propagátor veľkochovnej technológie chovu moriek, perličiek a králikov. Venoval sa záchranným chovom hlucháňa a divej morky. So zreteľom na racionálnu výživu sa zaoberal problematikou produkcie králičích brojlerov a jahniat. Patril medzi zakladateľov spoločného poľnohospodárskeho podniku BRANKO v Nitre, ktorý sa zameriaval na chov, nákup a spracovanie drobných hospodárskych zvierat na domáci a zahraničný trh. Má podiel na vybudovaní nákupnej siete a moderných spracovateľských kapacít na celom Slovensku.

Bol členom redakčnej rady periodika Chovateľ, prispieval do časopisov Krmivárstvi (1972) a Poľovníctvo a rybárstvo (1988).

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 324-325.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 348.

WIENER Henrich

* 8. 9. 1899 Beckov (Nové Mesto nad Váhom)

† 11.11.1979 Topoľčany

lekár-gynekológ, odbojár

MUDr. v r. 1923

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne** a Budapešti, medicínu študoval v Bratislave, Zürichu a Prahe. V r. 1923-29 pracoval najprv na Ženskej, neskôr na Chirurgickej klinike Univerzity Komenského v Bratislave. V 30. rokoch 20. storočia pôsobil ako súkromný lekár-gynekológ. Počas 2. svetovej vojny mu z rasových dôvodov odňali lekársku prax. Zapojil sa do ilegálnej protifašistickej činnosti, bol vyšetrovaný a väznený a zadelený do pracovného tábora v Ivanke pri Dunaji. Zúčastnil sa SNP, v rokoch 1944-1945 pôsobil ako chirurg partizánskej brigády Boženko. V r. 1945-51 pôsobil ako primár Gynekologicko-pôrodnického oddelenia v Topoľčanoch, v r. 1951-54 v **Trenčíne**, v r. 1954-56 v Skalici, v r. 1956-74 v Sečovciach, kde zastával súčasne pozíciu riaditeľa Okresného ústavu národného zdravia. V r. 1974 odišiel na dôchodok do Topoľčian.

Na začiatku lekárskej praxe sa venoval výskumu zúženiu vajíčkovodu, neskôr sa sústredil na vplyv tuberkulózy na tehotnosť a problém dysfunkčného krvácania. Ako prvý na Slovensku organizoval širokú depistáž rakoviny ženských rodidiel.

Nositeľ vyznamenaní: Rad práce, Rad SNP II. tr., Plaketa MUDr. Gwotha, Zaslúžilý lekár a i.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 366-367.

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 353.

Lekári na Slovensku do roku 2000 / Anna Falisová.- Bratislava : VEDA, 2010.- S.432.

ZAHRADNÍK Miroslav

* 30. 11. 1926 Kružlovská Huta (okres Bardejov)

† 26. 9. 1981 **Trenčín**

lekár-psychiater, pedagóg

MUDr. v r. 1953

Ľudovú školu navštevoval v rodnej obci, neskôr v Kyjove, potom študoval na gymnáziu v Bardejove. V období druhej svetovej vojny pôsobil ako dobrovoľník v 1. československom armádnom zbore Ľudvíka Svobodu. Medicínu študoval na Moravskej univerzite v Brne. Najprv pracoval ako sekundárny lekár na Psychiatrickej klinike v Košiciach a od r. 1962 pôsobil ako ordinár pre protialkoholickú liečbu, neskôr ako samostatne pracujúci lekár v rámci fakultnej nemocnice. V kraji zriadil sieť protialkoholických poradní. V Košiciach vybudoval záchytnú protialkoholickú stanicu, ktorá sa stala vzorovou pre celú republiku. Od r. 1976 pôsobil v **Trenčíne**, kde pracoval ako primár psychiatrického oddelenia Okresného ústavu národného zdravia až do konca svojho života.

Zaviedol novú koncepciu práce na oddelení, liečbu hudbou a prácou, do života uviedol myšlienku otvorených dverí.

Venoval sa aj publikačnej a osvetovej činnosti, pripravoval prednášky pre rozhlas. Svoje články publikoval v novinách a populárnych časopisoch. Vytvoril permanentný protialkoholický panel, vydal viacero letákov k tejto problematike. Pôsobil aj ako pedagóg na Strednej zdravotníckej škole.

Literatúra

Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu : Biobliografický slovník / Milan Mikuš, Ľudmila Strohnerová.- Trenčín : Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2003.- S. 355-356.

ZAMAROVSKÝ Vojtech

* 5. 10. 1919 **Trenčín**

† 26. 7. 2006 Praha (Česká republika)

spisovateľ – autor literatúry faktu, prekladateľ

JUDr. v r. 1943

Študoval na gymnáziu v **Trenčíne** v r. 1934-38, v r. 1938-39 na Vysokej škole obchodnej v Prahe, v r. 1939-43 na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, v r. 1943-46 a 1948-49 pokračoval v štúdiách na Vysokej škole obchodnej v Bratislave, v r. 1946-48 v Prahe. V r. 1943-45 pracoval v Slovenskej národnej banke, v r. 1945-46 na Povereníctve priemyslu a obchodu v Bratislave, v r. 1946-50 na Úrade Predsedníctva vlády, v r. 1951-53 na Št. úrade plánovacom, v r. 1953-56 v Št. nakladateľstve krásnej literatúry a umenia v Prahe, od r. 1956 ako prekladateľ a spisovateľ literatúry faktu. Žil v Prahe a **Trenčíne**.

Jeho prvé práce pozostávali z odborných ekonomických prác, článkov, recenzií, doslovov a štúdií. Prvá kniha *Za siedmimi divmi sveta* (1960) vznikla na podnet Mladých liet ako historický cestopis po Mezopotámii, starovekom Egypte a Grécku. Položil základy novému žánru literatúry-literatúry faktu. Vo svojich knihách sa viac než suchému popisu historických pamiatok venoval opisu ich vzniku a väčší dôraz kládol na estetickú stránku než na poznávací aspekt. Okrem poznávania architektonických a umeleckých diel sa venoval aj starovekej mytológii, histórii objavov a životným osudom archeológov. Každá kniha okrem zaujímavej časti dejín a pútavého príbehu obsahuje množstvo historických faktov podaných s veľkou zručnosťou. Napísal 14 kníh preložených dovedna do 15 jazykov a jeho dielo sa stalo najznámejším populárno-náučným dielom o starovekých dejinách v slovenskom a českom jazyku. Písal v oboch spomenutých jazykoch a prekladal literatúru z angličtiny, francúzštiny, nemčiny a latinčiny. Kniha *Bohovia a hrdinovia antických báji* vyšla aj v gréčtine. Spolupracoval aj na televíznych dokumentoch o staroveku.

Nositel' vyznamenaní: Rad Ľudovíta Štúra II. a I. tr. (1996, 2006), čestné uznanie Veľvyslanec helenizmu za rok 2006 (od prefektúry mesta Atény), Čestný občan mesta Trenčín.

Pamiatky: v Trenčíne pamätná tabuľa na rodnom dome, pomenovaná po ňom ulica; dokumentárny film cyklu *Portréty-Vojtech Zamarovský* (Slov. televízia, 1995).

Literatúra

Život a dielo Vojtecha Zamarovského : zborník prednášok z odborného seminára venovaného 80. narodeninám spisovateľa, publicistu a bádateľa / zodpovedná redaktorka Tamara Igoľnicynová. — Trenčín : Mestský úrad, 1999.

Cestovateľ stáročiami : Personálna bibliografia Vojtecha Zamarovského / zost. Ľudmila Strohnerová. — 1. vyd. — Trenčín : Štátna krajská knižnica Michala Rešetku, 1999.

Trenčiansky blesk. — Č. 19, (11.08.2006), s. 7.

Trenčiansky spravodajca. — Roč. 2, č. 8, (2006), s. 12.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík, Peter Cabadaj, Pavol Parenička. — 2. vyd. — Bratislava : Literárne informačné centrum ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2008. — S. 539-540.

ZAŤOVIČ Rudolf

* 30. 5. 1914 **Trenčín**

† január 2012 **Trenčín**

pedagóg, autor odbornej literatúry, telovýchovný funkcionár

V r. 1933 ukončil stredoškolské štúdiá na gymnáziu v **Trenčíne**. Študoval slovenský jazyk, literatúru a filozofiu na filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Na Lekárskej fakulte absolvoval telesnú výchovu a šport. Ako pedagóg pôsobil od r. 1938 postupne na gymnáziách v Spišskej Novej Vsi, v Novom Meste nad Váhom a v r. 1940-42 v **Trenčíne**. V r. 1942 bol väznený v Bratislave za protištátnu činnosť. Po prepustení bol nedobrovoľne preložený na gymnáziá v Ružomberku a Topoľčanoch. V r. 1945 bol nakrátko riaditeľom gymnázia v **Trenčíne**, v r. 1945-50 riaditeľom II. gymnázia v **Trenčíne**. V r. 1950-1953 pôsobil ako okresný telovýchovný inšpektor, v r. 1953-60 telovýchovný pedagóg na Pedagogickom gymnáziu v **Trenčíne**. Po premenovaní školy na Strednú priemyselnú školu odevnú tu učil aj slovenský jazyk až do odchodu na dôchodok v r. 1980.

Pracoval s mládežou, ktorú viedol k pravidelnému športovaniu. Spolu s manželkou pripravovali cvičencov počas nácvikov celoštátnych spartakiád a sú aj autormi spartakiádnych skladieb pre deti a žiakov. Jedna zo skladieb bola súčasťou vystúpení na Strahove v r. 1960. V r. 1967 sa v rámci československej výpravy zúčastnil svetovej výstavy v Montreale, kde gymnazisti predviedli pásmo cvičení. Koncom 60. rokov 20. storočia pôsobil s manželkou ako expert v Lýbii, kde pripravil telovýchovné slávnosti, ktoré sa kvôli vnútroštátnym politickým udalostiam nekonali. V r. 1973-75 pôsobil v Kolumbii, kde pripravil telovýchovné vystúpenia na juhoamerickú olympiádu, v r. 1978 odišiel do Vietnamu, kde viedol kurzy a pripravil hromadné vystúpenia. Ovládal 10 cudzích jazykov, je autorom učebníc telesnej výchovy, publikoval aj v zahraničí. Už počas pražského študentského obdobia bol aktívny v organizácii Sokol. Bol funkcionárom Základnej a rekreačnej telesnej výchovy v **Trenčíne** aj na celoslovenskej úrovni. Za svoje zásluhy v telovýchove a športe bol veľakrát ocenený.

Literatúra

Trenčianske noviny. — Roč. 40, č. 31, (27.07.1999), s. 13.

Rudolf Zaťovič. Marta Zaťovičová. — *Trenčín* : s. n., 2001. - 2 s.

MY Trenčianske noviny. — Roč. 53, č. 4 (30.01.2012), s. 8.

ZDVÍHAL Ladislav

* 24. 11. 1913 Trebišov

† 30. 3. 1997 **Trenčín**

výtvarník-maliar, grafik

V r. 1923 sa presťahoval do Bratislavy. V r. 1927-30 večerne študoval na Škole

umeleckých remesiel v Bratislave, v r. 1933-35 absolvoval vojenskú službu v 6. leteckom pluku Praha-Gbely, v r. 1936-41 pracoval ako aranžér a vedúci konfekčných predajní na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Od r. 1941 žil v **Trenčíne**.

Výtvarnej tvorbe sa venoval od r. 1953. Venoval sa maľbe, kresbe a grafike, realizoval práce v architektúre (mozaika). V obsahu jeho tvorby jednoznačne prevládala milovaná a osobne prechodená krajina. Stotožňoval sa s ňou ako človek a žil sa s ňou ako maliar. Krajinu podal v celej šírke jej prirodzenej dramatickosti v najrozmanitejších ročných obdobiach. Jeho maliarsky program vychádzal z princípov realistického názoru, realita bola pre neho prvým inšpiračným podnetom. Nešlo mu však iba o holý prepis či číre zdokumentovanie identických výsekov krajiny. Divákovi sa prihovárал účinnou svetelno-farebnou a tvarovou kompozíciou. Popri maliarskej, grafickej a kresliarskej práci realizoval v spolupráci s inými výtvarníkmi 90 monumentálnych dekoratívnych prác na celom Slovensku. Zúčastňoval sa kolektívnych výstav, samostatne vystavoval svoje diela od r. 1964.

Od r. 1965 člen Zväzu slovenských umelcov.

Literatúra

Laco Zdvíhal. — Trenčín : Galéria M. A. Bazovského, 1971. — 23 s.

Horizonty súčasnosti : Výtvarní umelci Trenčianskeho regiónu : [Katalóg výstavy] —

Trenčín : Galéria M.A. Bazovského (Nitra : Cart print,) 1995. — S. 56.

Trenčianske noviny. — Roč. 38, č. 15, (08.04.1997), s. 3.

Horizonty súčasnosti II. / Danica Lovišková. — 1. vyd. — Trenčín : Galéria M. A. Bazovského, 2000 (Nitra : Cart print). — S. [117].

ZEMAN Ján

* 25. 6. 1885 Myjava

† 14. 1. 1975 **Trenčín**

evanjelický kňaz, politik, hospodársky a kultúrny pracovník

V r. 1892-99 navštevoval ľudovú školu v Myjave, v r. 1899-07 študoval na evanjelickom lýceu, do r. 1911 teológiu na Evanjelickej teologickej akadémii v Bratislave. V r. 1911-12 pôsobil ako kaplán v **Trenčíne**, potom ako farár v Kráľovej Lehote a v Moravskom Lieskovom. V r. 1921-57 pôsobil ako dekan v **Trenčíne**, v r. 1931-37 ako konsenior, v r. 1937-53 ako senior trenčianskeho seniorátu. Od r. 1957 bol na dôchodku. Bol národne, kultúrne aj politicky činný. V r. 1927 sa stal poslancom v československom parlamente za Republikánsku stranu poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu, v r. 1935-39 bol senátorom. V Moravskom Lieskovom sa v r. 1918 stal predsedom miestnej Slovenskej národnej rady, zakladateľom prvého verejného telovýchovného cvičenia a nacvičoval tu aj ochotnícke divadlo. Stál pri založení trenčianskeho Sokola, bol členom a podporoval športové spolky. Spoluzakladateľ Trenčianskych novín, prechodne ich výkonným redaktorom. Po ich zániku založil a vydával Považské listy, založil a bol miestopredsedom MO Matice slovenskej

v **Trenčíne**. Bol prvým predsedom Vlastivednej spoločnosti trenčianskeho múzea a členom Slovenskej muzeálnej spoločnosti. Počas 2. svetovej vojny bol prenasledovaný pre svoje presvedčenie, po vojne bol predsedom prvého Národného výboru v **Trenčíne** a členom mestského a župného zastupiteľstva. Stál pri založení Rolníckej vzájomnej pokladnice v **Trenčíne**, bol predsedom Slovenskej ovocinárskej spoločnosti a ďalších organizácií. Venoval sa aj cirkevnej histórii, publikoval a bol aj amatérskym maliarom.

V r. 1947 bol vyznamenaný Čs. vojnovým krížom 1939.

Pamiatky: v Trenčíne po ňom pomenovaná ulica; portréty od Z. Medvedovej; portrét od A. Holoubkovej.

Literatúra

Múzeum. — Roč. 30, č. 1, (1985), s. 44-46.

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 434.

Spomienková slávnosť : [Prospekt]. — Regionálne kultúrne stredisko , 1995. — S. [5].

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 2 : M-Z / Pavel Uhorskai. — Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997.- S. 146.

Trenčiansky evanjelik. — Roč. 4, č. 2, (2002), s. 2.

Ján Zeman (kněz) – Wikipedie. [online]. [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Zeman_\(kn%C4%9Bz\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Zeman_(kn%C4%9Bz))

ZOCHOVÁ Mária (rod. STANEKOVÁ)

* 2. 2. 1888 **Trenčín**

† 17. 12. 1935 Modra (okres Pezinok)

verejná činiteľka, publicistka

Od r. 1909 pomáhala svojmu manželovi Samuelovi v jeho národnej a cirkevnej činnosti aj v drobnej práci medzi ľuďmi, pomáhala mu pri redigovaní časopisu Stráž na Sione. Venovala sa tiež starostlivosti o deti a kancelárskej práci v modranskom sirotinci. V Modre sa angažovala pri organizovaní činnosti evanjelického Ženského spolku, kde prednášala a pripravovala národné a kultúrne večierky. V rámci Československého červeného kríža viedla poradňu pre matky a deti, pomáhala pri výučbe v nedeľnej škole a pri organizovaní mládeže. Založila Spolok žien evanjelických farárov a rozvinula jeho činnosť. V r. 1932 organizovala prvý kurz žien evanjelických farárov v Modre. Zúčastnila sa na konštituovaní Slovenskej evanjelickej diakonie, ktorú zastupovala aj na medzinárodných podujatiach, napríklad v r. 1935 na valnom zhromaždení diakonských spolkov v celoeurópskom meradle. Mala podiel na založení viacerých dobročinných základín. Prispievala článkami do viacerých novín a časopisov, v r. 1927-33 napríklad do Živeny.

Bola predsedníčkou evanjelického Ženského spolku v Modre, Spolku žien evanjelických farárov a v r. 1935 Slovenskej evanjelickej diakonie.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 466.

Lexikón slovenských žien / kolektív autorov.- Martin : Slovenská národná knižnica, 2003.- S. 273.

Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník.- / Ľudmila Strohnerová, Eva Struhárová.- Trenčín : Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne, 2007.- S. 43.

ZONGOR Štefan

* 4. 4. 1899 **Trenčín**

† 24. 9. 1966 Bratislava

architekt

Ing. arch.

Do r. 1916 študoval na reálnom gymnáziu v Bratislave, v r. 1916-17 bojoval na fronte v Dalmácii. V r. 1919-25 študoval architektúru a pozemné stavby na nemeckej vysokej škole technickej v Brne, v r. 1926-28 pracoval v ateliéri J. Nowotného, v r. 1928-29 u architekta J. Konrada v Bratislave, v r. 1930-43 bol technickým koncipistom štátnej stavebnej služby na Slovensku, v r. 1943-45 pracoval na Župnom úrade v **Trenčíne**, v r. 1945-51 na Povereníctve stavebného priemyslu, v r. 1951-60 v ateliéri Stavoprojektu v Bratislave.

Patril k prvým architektom na Slovensku, ktorí sa orientovali na problematiku projektovania zdravotníckych stavieb. V r. 1946-1947 pomáhal pri výstavbe a obnove škôl vo Východoslovenskom kraji (s architektom Martinčekom). Okrem iných medzi jeho diela patria aj chirurgický pavilón nemocnice v **Trenčíne** (1940-1943) a viaceré architektonické projekty v územnom rámci trenčianskeho kraja.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 468.

Kto je kto v architektúre na Slovensku : Architektúra, urbanizmus, interiérová tvorba, interiérový design, výstavníctvo / Matúš Dulla ; Henrieta Hammer Moravčíková. — 1. vyd. — Bratislava : Informačné stredisko architektúry Spolku arch, 1995. — S. 181.

ZVEREC Ján

* 7. 5. 1882 Bánovce nad Bebravou

† 23. 5. 1965 **Trenčín**

verejný činiteľ, úradník

V r. 1888-93 navštevoval ľudovú školu v Prusoch, v r. 1898 sa vyučil za stolára v Uhrovci. V r. 1898-1900 pracoval ako stolár paličkárne v Uhrovci, v r. 1900-05 v rôznych podnikoch v Budapešti a Viedni. V r. 1905-22 pôsobil vo firme Mahrer

v **Trenčíne**, v r. 1922-44 ako úradník-kontrolór Okresnej nemocenskej poisťovne v **Trenčíne**. Od r. 1944 bol na dôchodku.

Vo Viedni sa stal v r. 1903 členom sociálno-demokratických odborov, od r. 1905 bol členom Únie drevorobotníkov, sociálno-demokratickej strany Uhorska a spoluzakladateľom jej miestnej organizácie v **Trenčíne**. V r. 1908 sa zúčastnil 3. zjazdu slovenskej sociálnej demokracie v Bratislave. Spolupracoval so slovenským národným hnutím, v októbri 1918 sa zúčastnil stretnutia slovenskej politickej reprezentácie v Martine a podpísal sa pod Deklaráciu slovenského národa. Po r. 1918 bol členom ľavice a tajomníkom miestnej organizácie Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej, spoluzakladateľom a predsedom Robotníckeho potravinového spolku v **Trenčíne**. Neskôr prešiel k pravici, v decembri 1920 vystúpil proti generálnemu štrajku. V 30. rokoch 20. storočia sa politicky odmlčal a počas 2. svetovej vojny podporoval protifašistické hnutie. Po r. 1945 prispel k obnove Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej, postavil sa proti jej spolupráci so Stranou práce.

V 20. rokoch 20. storočia prispieval do Robotníckych novín. V r. 1918-1920 bol členom Ústavodarného národného zhromaždenia, od r. 1920 poslancom za volebný okres **Trenčín**, v r. 1922 sa poslaneckého mandátu vzdal v prospech KSČ.

Literatúra

Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 6, T-Ž.- Martin : Matica slovenská, 1994.- S. 479-480.

Ján Zverec – Wikipedie. [online]. [cit. 2018-11-7]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Zverec

REGISTRE

ZEMEPISNÝ REGISTER

Adamovské Kochanovce

BOČEK Juraj
DEVÁN Pavol
PREDMERSKÝ Albert
ŠIMKO Gustáv

Alekšince

ŠUPČÍK Ernest

Anchorage

LÍŠKA Alexander

Bajč

ŠUPČÍK Ernest

Banka

DUBOVSKÝ Jozef

Bánov

RADVÁNYI Celestín Anton

Bánovce nad Bebravou

BALLEGH Matej
CEJPKOVÁ Oľga
CVACHO Alojz Ferdinand
ČONGRADY Štefan
DANKO Ľudevít
GAJDOŠ Martin
HORÁK, Jozef
IGAZ Jozef
LÍŠKA Emil
VAKOŠ Jozef
ZVEREC Ján

Banská Bystrica

BELLUŠ Martin
BIRINGER František
CVACHO Viktor

DRŠKA Dušan

DUBČEK Alexander

HALAŠA Ján

INOVECKÁ Žela

KAŠŠOVIC Ján

KLEIN Bohuš

MARKUS Mikuláš

MARTINY Koloman

MIKLUŠ Marián

MISTRÍK Jozef

PAPPOVÁ Alžbeta

PIVOLUSKA Juraj

TREBICHA VSKÝ Ivan

VALENTŠÍK Fridrich

VESELÝ František

Banská Štiavnica

CVACHO Alojz Ferdinand

DANKO Ľudevít

HORÁK, Jozef

JIRKU Emil

KLEIN Bohuš

STRCULA Ján Samuel

Bardejov

BEDNÁR Alfonz

ZAHRADNÍK Miroslav

Beckov

BOLDA Gejza

BRANČÍK Karol Jozef

MARSINA Andrej

MURÍŇ Jaroslav

ONDREJOVIČ Ján

ŠTIBRANÝ Peter

WIENER Henrich

Belehrad

SZATMÁRY Ladislav

Beluša

FRAŠTACKÝ Štefan
KVASNIČKA Ladislav

Benátky

MOUSSON Teodor Jozef

Bender

MEDVECKÝ Gregor

Berlín

LÍŠKA Alexander
SZATMÁRY Ladislav
ŠELIGA Michal

Bern

MIKUŠ Milan

Bernolákovo

JANOTOVÁ Anna Barbora

Bištek

DUBČEK Alexander

Bobot

TOMÁNEK Bedrich

Bojná

GOLIÁN Ján

Bojnice

DAROLA Ján

Bolešov

KUBALOVÁ Eleonóra

Borová

IZAKOVIČ Viliam

Bošáca

BRÁNSKY Ľudovít
BUDAY Jozef
JAMBOR Ladislav
KAŠŠOVIC Ján
KUBA Rudolf

Bošany

DAROLA Ján
KOREC Štefan

Bougie

VALENTŠÍK Fridrich

Bratislava

ABEL Svetozár
ABELOVÁ Viera
ANDROVIČ Štefan
BAGIN Anton
BÁRDOŠ Vojtech
BEDNÁR Alfonz
BETÁK Rudolf
BETÁKOVÁ Valéria
BILČÍK Leopold
BODICKÝ Cyril
BOLDA Gejza
BRANČÍK Karol Jozef
BRÁNSKY Ľudovít
BUDAY Jozef
BUDSKÁ Oľga
CECONÍK Jozef
CECONÍK Vincent
CEJPKOVÁ Oľga
CICVÁREK Zdenko
ČELKO Elemír
ČELKO Vojtech
ČELKOVÁ Beatrix

ČERVENKA Juraj
 ČERVENKA Miroslav
 ČILLIK Igor
 ČONGRADY Štefan
 DANKO Ľudovít
 DAROLA Ján
 DEVÁN Pavol
 DIEŠKA Dionýz
 DLHOŠ Ernest
 DOHNÁNY Ladislav
 DRGONEC Ján
 DUBČEK Alexander
 DUBOVSKÝ Jozef
 DUDÁK Ján
 DUHAJ Pavol
 ĎURČO Jozef
 ĎURIŠ Stanislav
 EMANUEL Ľudovít
 ENGLER Ivan
 FÁBRY Igor
 FILO Eduard Alojz
 FILO Jaroslav
 FOJTÍK Juraj
 FÖLDVÁRI Kornel
 FRAŠTACKÝ Štefan
 FRIČ Imrich
 FURKA Štefan
 GAJDOŠ Martin
 GAJDOŠ Štefan
 GALLO Jozef
 GAUBEOVÁ Ružena
 GETLÍK Andrej
 GOLIÁN Ján
 GÖNCI Juraj
 GUNIŠ Cyril Marián
 HALAŠA Ján
 HAMŽÍK Julián
 HANUŠIN Ján
 HAVLÍKOVÁ Klára
 HAVRAN Ján

HLUCHÁŇ Ján Oskár
 HOFFSTÄDTER Bedrich
 HOLÁK, Ján
 HORÁK, Jozef
 HORVÁTH Vladimír
 CHLEBANA Milan
 CHMULÍK Štefan
 CHOMKOVIČ Gregor
 CHURA Alojz Ján
 IGAZ Jozef
 INOVECKÁ Žela
 IZAKOVIČ Viliam
 JAMBOR Ladislav
 JANOTOVÁ Anna Barbora
 JURÁK Augustín
 KARDOS František
 KAŠŠOVIC Ján
 KLEIN Bohuš
 KLUČIK Imrich
 KOČIŠ Aladár
 KODAJ Samuel
 KOMOROVSKÝ Ján
 KONTŠEK Július
 KOPŠO Emil
 KORCOVÁ Tatiana
 KOREC Štefan
 KOŠÍK Vojtech
 KOVÁČ Vojtech
 KRAJČÍ Ján
 KRAJÍČEK Ivan
 KRISTÍN Jozef Martin
 KRISTÍN Michal
 KRIŽAN Ernest
 KRIŽAN Ladislav
 KRIŽAN Žigmund
 KRIŽANOVÁ Marta
 KRONER Jozef
 KUBA Rudolf
 KUBALA Ferdinand
 KUBALOVÁ Eleonóra

KVASNIČKA Ladislav
 LAKY Miloš
 LAMAČKA Július
 LIFKA Eduard
 LISICKÝ Mikuláš Juraj
 LÍŠKA Emil
 LORENC Ladislav
 MAĽA Pavel
 MEDVECKÁ Júlia
 MIČÁTKOVÁ Štefánia
 MICHALEC Ivan
 MICHALEC Rudolf
 MICHALOVÁ Terézia
 MIKLUŠ Marián
 MIKUŠ Martin
 MIKUŠ Milan
 MINÁRIK Ivan
 MISTRÍK Jozef
 MITICKÝ Gejza
 MJARTAN Ján
 MOLČAN, Ján
 MOLEC Dezider Karol
 MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena
 NEŠPOROVÁ Tamara
 OMANÍK Šimon
 ONDREJIČKA Mikuláš
 ONDRKAL Štefan
 PÁDIVÝ Karol
 PAPPOVÁ Alžbeta
 PÁRTOŠOVÁ Štefánia
 PECÍKOVÁ Mária
 PODOLÁK Ján
 POLONSKÝ Ivan
 PORUBSKÝ Dušan
 POZDIŠOVSKÝ Štefan
 PREDMERSKÝ Albert
 PREDMERSKÝ Vladimír
 PRÍBELA Gejza
 RÉDEKYOVÁ Margita
 REPASKÝ Ján

REPKO Jozef
 REXOVÁ-BENKOVÁ Ľubomíra
 RIPKA Bruno
 ROSENBAUM Karol
 SELECKÝ Anton
 SCHIDLAY Eugen
 SLAVINSKÁ-SCHIDLAYOVÁ Irena
 STAŇO Ondrej
 STUHLÍK Václav
 SUČANSKÝ Marián
 SZATMÁRY Ladislav
 ŠELIGA Michal
 ŠIMURKA Pavol st.
 ŠIMURKOVÁ Celestína
 ŠKODÁČEK Pavol
 ŠTIBRANÝ Peter
 ŠUPČÍK Ernest
 TATARKA Dominik
 TISO Fraňo
 TREBICHA VSKÝ Ivan
 TVAROŽEK Eduard Vladimír
 URBÁNEK Milan
 VAKOŠ Jozef
 VALENTŠÍK Fridrich
 VARGA Fridrich
 VESELÝ František
 VLNA Jozef
 VRBA Karol
 WIENER Henrich
 ZAŤOVIČ Rudolf
 ZEMAN Ján
 ZONGOR Štefan
 ZVEREC Ján

Břeclav

JIRKU Emil

Brno

BILČÍK Leopold
 BRYCHTA Ondřej

CVACHO Viktor
DOSTÁL Rudolf
FARKAŠ Ladislav
FRIČ Imrich
HARNÍČEK Čestmír
HORÁK, Jozef
HREBÍK Jozef
CHOMKOVIČ Gregor
CHURA Alojz Ján
JIRKU Emil
KOVÁČ Vojtech
KRAJČÍ Ján
KRIŽAN Ernest
KRIŽAN Žigmund
KYSEĽOVÁ Lýdia
LAURINČÍK Jozef
LIFKA Eduard
LUKÁŠ Jozef
MARKUS Mikuláš
MELICHER Milan
MIKUŠ Martin
MOLČAN, Ján
MURÍŇ Jaroslav
PIETOR Ivan
REPASKÝ Ján
URBÁNEK Milan
VLNA Jozef
ZAHRADNÍK Miroslav
ZDVÍHAL Ladislav

Brusel

KRIŽAN Žigmund

Brvnište

CHMULÍK Štefan
ŠIMURKOVÁ Celestína

Budapešť

BALLEGH Matej
BAZOVSKÝ Miloš Alexander

BELÁNYIOVÁ-HOFFMANOVÁ Lenka
BOČEK Juraj
BRANECKÝ Jozef
FÁBRY Igor
FILO Eduard Alojz
HALAŠA Ján
HLAVÁČ Štefan
CHURA Alojz Ján
KRIŽANOVÁ Marta
MARSINA Andrej
MARTINY Koloman
MOUSSON Teodor Jozef
PORUBSKÝ Dušan
SLAVINSKÁ-SCHIDLAYOVÁ Irena
SZATMÁRY Ladislav
ŠELIGA Michal
TISO Fraňo
TVRDÝ Vojtech
WIENER Henrich
ZVEREC Ján

Buzuluk

INFNER Štefan

Bytča

HLUCHÁŇ Ján Oskár
CHURA Alojz Ján
MINÁRIK Ivan
TATARKA Dominik
TISO Fraňo

Cambridge

ČIERNY Karol

Cluj

ŠELIGA Michal

Čadca

PÁRTOŠOVÁ Štefánia
ŠÁLEK Ctibor

TVRDÝ Vojtech

Čeľadice

BIRINGER František

Čemice

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

Černovice

MEDVECKÝ Gregor

Česká Třebová

BRÁZDA František

Český Brod

ČEPELÁK Rudolf

Čierne Kľačany

GAJDOŠ Štefan

Děčín

LÁNSKY Teodor Egon

Dežerice

GAJDOŠ Martin

Diviacka Nová Ves

ĎURČO Jozef

Dolná Krupá

SUCHÁNOVÁ Ernestína

Dolná Súča

ČÍČO Pavol

MOLČAN, Ján

PODOLÁK Ján

Dolné Krškany

VRBA Karol

Dolné Srnie

MARGETÍN Štefan

Dolný Cerekev

PÁDIVÝ Karol

Dolný Kubín

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

ČONGRADY Štefan

FÁBRY Igor

FARKAŠ Ladislav

LAURINČÍK Jozef

Dolný Smokovec

KARDOŠ František

Dombovár

GOLIÁN Ján

Drážďany

ČEPELÁK Rudolf

GROSS Hugo

Drietoma

BRÁZDA František

VIKÁR Vojtech Mikuláš

Dubino

DZAMKO Ivan

Dubnica nad Váhom

BAGIN Anton

DUBČEK Alexander

KODAJ Samuel

KOMOROVSKÝ Ján

KVASNIČKA Ladislav

MARGETÍN Štefan

MIKUŠ Milan

TVAROŠKA Rudolf

VIKÁR Vojtech Mikuláš

Dubník

ŠUPČÍK Ernest

Dubodiel

HORÁK, Jozef

Erlangen

BODICKÝ Cyril

Firenze

KUBA Rudolf

Galanta

SCHIDLAY Eugen

Gbely

PIVOLUSKA Juraj

Gelnica

LACKOVÁ Mária

Gemer

DETRICH Ján

Gorlice

CHOMKOVIČ Gregor

Gottwaldov

ONDREJOVIČ Ján

Graz

BRANČÍK Karol Jozef

TISO Fraňo

Gudow

HOLOUBKOVÁ-URBASIOVNA Mária

Guelphe

ČIERNY Karol

Haag

HOLÁK, Ján

Halle

CECONÍK Jozef

HOLÁK, Ján

Handlová

ČONGRADY Štefan

HOLOUBEK Jozef

ŠIMURKA Pavol st.

Havlíčkov Brod

GETLÍK Andrej

Hažlín

HANUŠIN Ján

Hermanovce

HLAVÁČ Štefan

Heřmanův Městec

DOSTÁL Rudolf

Hlohovec

BETÁK Rudolf

BETÁKOVÁ Valéria

FRIČ Imrich

PREDMERSKÝ Albert

Hnúšťa

CICVÁREK Zdenko

ENGLER Ivan

Högyész

MOUSSON Teodor Jozef

Horná Poruba

BOHUŠ Vincent

Horná Streda

BOHUŠ Vincent

Horná Súča

FOJTÍK Juraj

ŠUPČÍK Ernest

Horná Štubňa

KLEIN Bohuš

Horné Držkovce

BRÁZDA František

Horné Obdokovce

KOVÁČ Vojtech

Horné Saliby

FOJTÍK Juraj

Horné Srnie

CHLEBANA Milan

JIRKU Emil

LAMAČKA Július

MANIŠ Vojtech

REPKO Jozef

Horné Šutovce

VENENY Jakub

Horné Zelenice

DETRICH Ján

Hradec Králové

BRÁZDA František

DARVAŠ Štefan Ľudovít

HOLOUBEK Josef

Hrádok

DARVAŠ Štefan Ľudovít

KRAVÁRIK Dušan

Hranice na Morave

DOSTÁL Rudolf

KODAJ Samuel

STRCULA Ján Samuel

TVAROŠKA Rudolf

Hričov

REKEM Ján

Hronská Dúbrava

PÁDIVÝ Karol

Hronský Beňadik

HAVRAN Ján

Hubina

POLONSKÝ Ivan

Hubošovce

HANUŠIN Ján

Hulín

SVOBODA Zdeněk

Humenné

HLAVÁČ Štefan

Chicago

KRISTÍN Jozef Martin

KRIŽAN Ernest

LÍŠKA Alexander

Chocholná-Velčice

ABEL Svetozár

Chtelnica

TVAROŠKA Rudolf

Ilava

BAGIN Anton

MARGETÍN Štefan

Insbruck

ČIERNY Karol

Irkutsk

KORCOVÁ Tatiana

Jacovce

VAKOŠ Jozef

Janovice nad Úhlavou

MIKLUŠ Marián

Jasov

FILO Eduard Alojz

Jihlava

PÁDIVÝ Karol

Jinošov

LUKÁŠ Jozef

Jur pri Bratislave

CICVÁREK Zdenko

Kálnica

DARVAŠ Štefan Ľudovít

Kamenický Šenov

BERKOVÁ Alexandra

Kecskemét

BRANECKÝ Jozef

Kežmarok

ĎURČO Jozef

Kľačno

VENENY Jakub

Kláštôr pod Znievom

ĎURANA Kornel

KLEIN Bohuš

RIPKA Bruno

VENENY Jakub

Klátová Nová Ves

MARSINA Andrej

Klatovy

HREBÍK Jozef

LÍŠKA Emil

Kokava nad Rimavicou

MICHALOVÁ Terézia

Kolín nad Rýnom

MISTRÍK Jozef

Komárno

DAROLA Ján

KOVÁČ Vojtech

Kostelec nad Orlicí

HOLOUBEK Josef

Koš

ŠIMURKA Pavol st.

VENENY Jakub

Košice

BOLDA Gejza

DARVAŠ Štefan Ľudovít

DLHOŠ Ernest

DUKÁT Michal

ENGLER Ivan

FILO Eduard Alojz

HLUCHÁŇ Ján Oskár

HREBÍK Jozef

CHOMKOVIČ Gregor

IGAZ Jozef
KAŠŠOVIC Ján
KOVÁČ Vojtech
KRAJČÍ Ján
KRAVÁRIK Dušan
KRIŽANOVÁ Marta
LÍŠKA Emil
LORENC Ladislav
MEDVECKÁ Júlia
MEDVECKÝ Gregor
MICHALEC Rudolf
MIKUŠ Martin
MIKUŠ Milan
RIPKA Bruno
SVOBODA Zdeněk
ŠELIGA Michal
TATARKA Dominik
TREBICHAŤSKÝ Ivan
ZAHRAĐNÍK Miroslav

Kragujevac
BRÁZDA František

Krakov
RIPKA Bruno

Kráľova Lehota
ZEMAN Ján

Krásna Ves
DUHAJ Pavol

Kremnica
KLEIN Bohuš
KRISTÍN Jozef Martin
LORENC Ladislav
PREDMERSKÝ Albert

Krivá
KOVÁČIK Jozef

Kroměříž
HREBÍK Jozef
PIVOLUSKA Juraj

Krtovce
MIKUŠ Milan

Krupina
KAŠŠOVIC Ján

Kružlovská Hura
ZAHRAĐNÍK Miroslav

Kutná Hora
ČEPELÁK Rudolf

Kyjev
BILČÍK Leopold

Kyjov
ZAHRAĐNÍK Miroslav

Kysucké Nové Mesto
ĎURANA Kornel
TVRDÝ Vojtech

Ladce
BARÉNYI Augustín

Lednické Rovne
KRIŽAN Ladislav
ROSENBAUM Karol

Leningrad
KOVÁČIK Jozef

Leopoldov
BUDAY Jozef
IGAZ Jozef
KRISTÍN Jozef Martin

Levice

BILČÍK Leopold
BOHUŠ Vincent
DZAMKO Ivan
FURKA Štefan
HAVRAN Ján
INOVECKÁ Žela
KARDOŠ František
POZDIŠOVSKÝ Štefan
RADVÁNYI Celestín Anton
REPASKÝ Ján
TVAROŽEK Eduard Vladimír

Levoča

BRANECKÝ Jozef
HLUCHÁŇ Ján Oskár
KRIŽANOVÁ Marta
KUBALA Ferdinand
KUBALOVÁ Eleonóra
PIVOLUSKA Juraj
RADVÁNYI Celestín Anton
TREBICHAUSKÝ Ivan

Lietavská Lúčka

JIRKU Emil

Lille

REXOVÁ-BENKOVÁ Ľubomíra

Lipník

LÍŠKA Emil

Lipník nad Bečvou

DOSTÁL Rudolf

Liptovský Hrádok

HORÁK, Jozef
MEDVECKÁ Júlia

Liptovský Mikuláš

BEDNÁR Alfonz
BELLUŠ Martin
DANKO Ľudevít
HOFFSTÄDTER Bedrich
LACKOVÁ Mária
MARKUS Mikuláš
MIKUŠ Martin
POZDIŠOVSKÝ Štefan
STACHO Pavel

Lisková

KUBALA Ferdinand

Litoměřice

GOLIÁN Ján

Londýn

SZATMÁRY Ladislav

Lubina

DRGONEC Ján
PREDMERSKÝ Vladimír
ŠKODÁČEK Pavol

Lučenec

INFNER Štefan
MARKUS Mikuláš
MICHALOVÁ Terézia
MITICKÝ Gejza

Lúka nad Váhom

JAMBOR Ladislav

Lukáčovce

HREBÍK Jozef

Lukovištia

BÁRDOŠ Vojtech

Lund

LÁNSKY Teodor Egon

Ľutov

ČEPELÁK Rudolf

Madunice

ČELKO Elemír

Makov

BOLDA Gejza

Malacky

HLUCHÁŇ Ján Oskár

URBÁNEK Milan

Malé Stankovce

BODICKÝ Cyril

Málinec

MARKUS Mikuláš

Malužiná

ŠÁLEK Ctibor

Malý Čepčín

DAROLA Ján

Marmarošská Sihot'

PREDMERSKÝ Vladimír

Martin

Miloš Alexander

BODICKÝ Cyril

CVACHO Viktor

FIZEL Jozef

HALAŠA Ján

HAMŽÍK Julián

HAVLÍKOVÁ Klára

HLUCHÁŇ Ján Oskár

HREBÍK Jozef

JURAN Miroslav

KOVÁČ Vojtech

KOVÁČIK Jozef

KRISTÍN Jozef Martin

KRIŽAN Ladislav

KRONER Jozef

KUBALA Ferdinand

LAURINČÍK Jozef

MAĽA Pavel

MIKUŠ Milan

MURÍŇ Jaroslav

PÁDIVÝ Karol

PIETOR Ivan

ROSENBAUM Karol

STACHO Pavel

ŠIMURKOVÁ Celestína

TATARKA Dominik

TVAROŠKA Rudolf

TVAROŽEK Eduard Vladimír

VLNA Jozef

Melčice

KRONER Jozef

MITICKÝ Gejza

ONDREJIČKA Mikuláš

STAŇO Ondrej

Michalovce

ČINČÁR Július

GETLÍK Andrej

HLAVÁČ Štefan

MJARTAN Ján

MOUSSON Teodor Jozef

Mníchov

ČELKO Elemír

ČELKO Vojtech

GROSS Hugo

LÁNSKY Teodor Egon

Močenok

POZDIŠOVSKÝ Štefan

Modra

HORÁK, Jozef

PECÍKOVÁ Mária

PREDMERSKÝ Vladimír

ŠIMKO Gustáv

TOMÁNEK Bedrich

ZOCHOVÁ Mária

Montpellier

KRIŽAN Žigmund

Montreal

TISO Fraňo

TREBICHAŤSKÝ Ivan

Moravská Třebová

BILČÍK Leopold

Moravské Lieskové

BUDAY Jozef

FOJTÍK Juraj

ZEMAN Ján

Moskva

BILČÍK Leopold

DUBČEK Alexander

GAJDOŠ Štefan

GAVALEC Milan

HREBÍK Jozef

INFNER Štefan

KODAJ Samuel

LÍŠKA Emil

MIKLUŠ Marián

MISTRÍK Jozef

PÁRTOŠOVÁ Štefánia

PIVOLUSKA Juraj

STRČULA Ján Samuel

Mošovce

KRONER Jozef

Motešice

MIKUŠ Milan

SVOBODA Zdeněk

TOMÁNEK Bedrich

Mukačevo

DZAMKO Ivan

Myjava

DEVÁN Pavol

DRŠKA Dušan

FURKA Štefan

KODAJ Samuel

ZEMAN Ján

Námestovo

VIKÁR Vojtech Mikuláš

Nemšová

BOČEK Juraj

DANKO Ľudevít

DEVÁN Pavol

KRAJČÍ Ján

KRISTÍN Jozef Martin

KRISTÍN Michal

MANIŠ Vojtech

Neporadza

BEDNÁR Alfonz

New York

HAMŽÍK Julián

Nezbudská Lúčka

CVACHO Viktor

Nitra

BAGIN Anton
 BIRINGER František
 BOČEK Juraj
 BUDAY Jozef
 ČIERNY Karol
 ČONGRADY Štefan
 FOJTÍK Juraj
 FRAŠTACKÝ Štefan
 FRIČ Imrich
 GAJDOŠ Štefan
 GUNIŠ Cyril Marián
 HLAVÁČ Štefan
 HLUCHÁŇ Ján Oskár
 CHOMKOVIČ Gregor
 CHURA Alojz Ján
 KAŠŠOVIC Ján
 KODAJ Samuel
 KOVÁČ Vojtech
 KRAVÁRIK Dušan
 KRISTÍN Jozef Martin
 KUBALA Ferdinand
 LAURINČÍK Jozef
 LÍŠKA Emil
 MELICHER Milan
 MIKUŠ Martin
 NEŠPOROVÁ Tamara
 POZDIŠOVSKÝ Štefan
 RADVÁNYI Celestín Anton
 REKEM Ján
 SVOBODA Zdeněk
 ŠUPČÍK Ernest
 TATARKA Dominik
 TISO Fraňo
 VRBA Karol

Nižný Novgorod

DUBČEK Alexander

Nová Baňa

BELLUŠ Martin

Nová Dubnica

VAKOŠ Jozef

Nová Paka

STUHLÍK Václav

Nové Mesto nad Váhom

BOHUŠ Vincent
 ČONGRADY Štefan
 DRGONEC Ján
 ĎURČO Jozef
 GAVALEC Milan
 CHOMKOVIČ Gregor
 JAMBOR Ladislav
 KONTŠEK Július
 KOVÁČ Vojtech
 KOVÁČIK Jozef
 LACKOVÁ Mária
 MIKUŠ Martin
 ONDREJOVIČ Ján
 SELECKÝ Anton
 TREBICHA VSKÝ Ivan
 TVRDÝ Vojtech
 VAKOŠ Jozef
 VARGA Fridrich
 VRBA Karol

Nové Zámky

RADVÁNYI Celestín Anton

Nový Sad

MIČÁTKOVÁ Štefánia

Nový Smokovec

KOREC Štefan
 KRIŽANOVÁ Marta

Očová

ČIČO Pavol

MAĽA Pavel

Olichov

GAJDOŠ Štefan

Olomouc

DRGONEC Ján

GAVALEC Milan

HLAVÁČ Štefan

MANIŠ Vojtech

MARKUS Mikuláš

NEŠPOROVÁ Tamara

REKEM Ján

STRCULA Ján Samuel

Omšenie

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

Opava

PÁRTOŠOVÁ Štefánia

STRCULA Ján Samuel

Oponice

ŠUPČÍK Ernest

Oradei

STACHO Pavel

Oslo

SZATMÁRY Ladislav

Ostrihom

GUNIŠ Cyril Marián

Oswienčim

LÁNSKY Teodor Egon

Oxford

MISTRÍK Jozef

Palárikovo

HORÁK, Jozef

VRBA Karol

Palm Springs

KAŠŠOVIC Ján

Papradno

MITICKÝ Gejza

Pardubice

DOSTÁL Rudolf

Paríž

BELÁNYIOVÁ-HOFFMANOVÁ Lenka

HOFFSTÄDTER Bedrich

REXOVÁ-BENKOVÁ Ľubomíra

SZATMÁRY Ladislav

TATARKA Dominik

Párnica

ŠÁLEK Ctibor

Partizánska Ľupča

BODICKÝ Cyril

Partizánske

KOREC Štefan

Pavľany

REPASKÝ Ján

Petrohrad

CECONÍK Vincent

Pezinok

BRANECKÝ Jozef

HLUCHÁŇ Ján Oskár
MOLČAN, Ján

Pfaffenhofen
TISO Fraňo

Piešťany
ČELKO Elemír
ČONGRADY Štefan
DUBOVSKÝ Jozef
ĎURČO Jozef
HORÁK, Jozef
IGAZ Jozef
KOVÁČ VOJTECH
MICHALEC Rudolf
SELECKÝ Anton
ŠKODÁČEK Pavol
URBÁNEK Milan

Písek
DZAMKO Ivan

Pittsburgh
LÍŠKA Alexander

Plavecké Podhradie
ŠKODÁČEK Pavol

Pleš
KOREC Štefan

Plevník-Drienové
TATARKA Dominik

Ploštice nad Labem
HOLOUBEK Josef

Plzeň
DZAMKO Ivan
LORENC Ladislav

Pobedim
VAKOŠ Jozef

Podbrezová
BELLUŠ Martin

Podolie
VAKOŠ Jozef

Podunajské Biskupice
LENDVAY Štefan

Pohranice
BIRINGER František

Poltava
CHOMKOVIČ Gregor

Poprad
PIVOLUSKA Juraj
RIPKA Bruno

Považany
JAMBOR Ladislav

Považská Bystrica
ČONGRADY Štefan
HAŠKO Michal
KRONER Jozef
ONDREJOVIČ Ján

Praha
BAZOVSKÝ Miloš Alexander
BEDNÁR Alfonz
BERKOVÁ Alexandra
BOHUŠ Vincent
BRANČÍK Karol Jozef
BRÁZDA František
CECONÍK Jozef
CVACHO Viktor

ČELKO Elemír
 ČELKOVÁ Beatrix
 ČEPELÁK Rudolf
 ČONGRADY Štefan
 DARVAŠ Štefan Ľudovít
 DIEŠKA Dionýz
 DOSTÁL Rudolf
 DUBČEK Alexander
 ĎURANA Kornel
 EMANUEL Ľudovít
 FRAŠTACKÝ Štefan
 FURKA Štefan
 GAJDOŠ Štefan
 GAVALEC Milan
 GOLIÁN Ján
 GROSS Hugo
 HALAŠA Ján
 HLUCHÁŇ Ján Oskár
 HOFFSTÄDTER Bedrich
 HOLÁK, Ján
 HOLOUBEK Josef
 CHMULÍK Štefan
 INFNER Štefan
 KODAJ Samuel
 KOVÁČ Vojtech
 KOVÁČIK Jozef
 KRISTÍN Jozef Martin
 KRIŽAN Žigmund
 KRIŽANOVÁ Marta
 LACKOVÁ Mária
 LÁNSKY Teodor Egon
 LISICKÝ Mikuláš Juraj
 LÍŠKA Emil
 LORENC Ladislav
 MEDVECKÝ Gregor
 MICHALEC Ivan
 ONDREJIČKA Mikuláš
 PECÍKOVÁ Mária
 PIETOR Ivan
 PIVOLUSKA Juraj

PORUBSKÝ Dušan
 REXOVIČ-BENKOVÁ Ľubomíra
 ROSENBAUM Karol
 STRCULA Ján Samuel
 STUCHLÍK Václav
 SZATMÁRY Ladislav
 ŠIMURKOVÁ Celestína
 ŠKODÁČEK Pavol
 ŠTUBŇA Anton
 TREFNÁ Filoména
 TVAROŠKA Rudolf
 VIKÁR Vojtech Mikuláš
 WIENER Henrich
 ZAŤOVIČ Rudolf

Pravenec

VENENY Jakub

Přerov

BODICKÝ Cyril

Prešov

BÁRDOŠ Vojtech
 ENGLER Ivan
 FRIČ Imrich
 HANUŠIN Ján
 HLAVÁČ Štefan
 INOVECKÁ Žela
 KOVÁČ Vojtech
 MOLČAN, Ján
 REPASKÝ Ján
 TREBICHAVSKÝ Ivan

Prievidza

BETÁKOVÁ Valéria
 BOLDA Gejza
 ĎURČO Jozef
 GUNIŠ Cyril Marián
 LÍŠKA Emil
 LORENC Ladislav

MJARTAN Ján
PAPPOVÁ Alžbeta
ŠIMURKA Pavol st.

Příbram

GAVALEC Milan
HANUŠIN Ján
HREBÍK Jozef
LÍŠKA Emil

Prostějov

NEŠPOROVÁ Tamara

Pruské

HORÁK, Jozef
KOPŠO Emil

Prusy

ZVEREC Ján

Pružina

KARDOŠ František

Przegina

CHOMKOVIČ Gregor

Púchov

JURAN Miroslav

Rajec

ŠÁLEK Ctibor
VALENTŠÍK Fridrich

Rastice

KOREC Štefan

Revúca

FOJTÍK Juraj

Rím

HOLÁK, Ján
IGAZ Jozef
KAŠŠOVIC Ján
RÉDEKYOVÁ Margita

Rimavská Sobota

BÁRDOŠ Vojtech
CICVÁREK Zdenko
DZAMKO Ivan

Rokytnice u Přerova

HARNÍČEK Čestmír

Rosina

BUDAY Jozef

Rostock

BODICKÝ Cyril

Rožňava

ĎURČO Jozef
FILO Eduard Alojz
FURKA Štefan

Rúbaň

BOČEK Juraj

Ružindol

BOHUŠ Vincent

Ružomberok

BELLUŠ Martin
ČELKO Elemír
DETRICH Július
DRGONEC Ján
JURAN Miroslav
MARKUS Mikuláš
STACHO Pavel
STRCULA Ján Samuel

ZAŤOVIČ Rudolf

Rybany

VAKOŠ Jozef

Sabinov

KOVÁČ Vojtech

STRCULA Ján Samuel

Salzburg

ENGLER Ivan

REKEM Ján

Sebedražie

MJARTAN Ján

Sečovce

WIENER Henrich

Senica nad Myjavou

MIKLUŠ Marián

REPKO Jozef

Sheffield

DUHAJ Pavol

MISTRÍK Jozef

Sibiu

PÁDIVÝ Karol

Skačany

MARSINA Andrej

Skalica

BRANECKÝ Jozef

HAVRAN Ján

MICHALOVÁ Terézia

VALENTŠÍK Fridrich

WIENER Henrich

Sládkovičovo

BILČÍK Leopold

Slatinka nad Bebravou

LENDVAY Štefan

Slavkov

CHOMKOVIČ Gregor

Sliač

DLHOŠ Ernest

Slovenská Ľupča

BELLUŠ Martin

Smolenice

ŠTIBRANÝ Peter

Soblahov

GUNIŠ Cyril Marián

Sokolov

DRŠKA Dušan

Spišská Nová Ves

LAURINČÍK Jozef

MIKUŠ Martin

RADVÁNYI Celestín Anton

ZAŤOVIČ Rudolf

Spišská Teplica

ŠELIGA Michal

Spišské Podhradie

REPASKÝ Ján

Stará Bystrica

BRANČÍK Karol Jozef

Stará Pazova

MIČÁTKOVÁ Štefánia

Stará Turá

BRYCHTA Ondřej

FÖLDVÁRI Kornel

JAMBOR Ladislav

KODAJ Samuel

MOLEC Dezider Karol

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

POLONSKÝ Ivan

Staškov

KRONER Jozef

MARSINA Andrej

Starý Smokovec

KRIŽANOVÁ Marta

Svätý Anton

ŠÁLEK Ctibor

Svinná

GROSS Hugo

Svit

KOŠÍK Vojtech

Szatmárnémet

ŠELIGA Michal

Szekszárd

MOUSSON Teodor Jozef

Šahy

KRISTÍN Jozef Martin

Šaštín

GUNIŠ Cyril Marián

Šoproň

BRANČÍK Karol Jozef

HALAŠA Ján

PRÍBELA Gejza

Špania dolina

MISTRÍK Jozef

Štokholm

LÁNSKY Teodor Egon

Šurany

INFNER Štefan

Tábor

GAJDOŠ Štefan

LÍŠKA Emil

Tatranská Kotlina

KRIŽANOVÁ Marta

Tatranská Polianka

KOREC Štefan

Tatranské Matliare

KOREC Štefan

Telč

ČEPELÁK Rudolf

Teplice

BERKOVÁ Alexandra

Terezín

LÁNSKY Teodor Egon

Terchová

BUDAY Jozef

Tešín

BRANČÍK Karol Jozef

Tien Shan

LAMAČKA Július

Tichov

MANIŠ Vojtech

Tisovec

ENGLER Ivan

MICHALOVÁ Terézia

Topoľčany

BILČÍK Leopold

CVACHO Alojz Ferdinand

ČERVENKA Juraj

DAROLA Ján

ĎURČO Jozef

JURAN Miroslav

MIKLUŠ Marián

ŠÁLEK Ctibor

ŠUPČÍK Ernest

VAKOŠ Jozef

WIENER Henrich

ZAŤOVIČ Rudolf

Topoľčianky

MIKUŠ Milan

Tornaľa

MICHALEC Ivan

Toronto

ČIERNY Karol

Třebíč

LUKÁŠ Jozef

Třebichovec

HOLOUBEK Josef

Trebišov

HLUCHÁŇ Ján Oskár

SVOBODA Zdeněk

ZDVÍHAL Ladislav

Třebovice

CHOMKOVIČ Gregor

Trenčianska Teplá

ČIERNY Karol

GALLO Jozef

HAVLÍKOVÁ Klára

HORVÁTH Vladimír

KORCOVÁ Tatiana

LAURINČÍK Jozef

MAĽA Pavel

MOLEC Dezider Karol

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

REKEM Ján

TOMÁNEK Bedrich

Trenčianska Turná

BOČEK Juraj

KOVÁČ Vojtech

REPKO Jozef

Trenčianske Mitice

BRÁNSKY Ľudovít

OMANÍK Šimon

Trenčianske Teplice

CVACHO Viktor

ČILLIK Igor

ĎURČO Jozef

HLAVÁČ Štefan

HOLOUBKOVÁ-URBASIOVNA Mária

INFNER Štefan

MANIŠ Vojtech
MICHALEC Ivan
MOLEC Dezider Karol
MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena
STACHO Pavel
STUHLÍK Václav
VAKOŠ Jozef

Trnava

BAGIN Anton
BETÁKOVÁ Valéria
BOČEK Juraj
BOHUŠ Vincent
DAROLA Ján
DETRICH Ján
DUKÁT Michal
EMANUEL Ľudovít
FILO Eduard Alojz
FURKA Štefan
IZAKOVIČ Viliam
KOREC Štefan
MICHALEC Ivan
PECÍKOVÁ Mária
PIVOLUSKA Juraj
PODOLÁK Ján
POZDIŠOVSKÝ Štefan
PREDMERSKÝ Albert
ŠTIBRANÝ Peter
TVAROŠKA Rudolf
URBÁNEK Milan

Trstená

KVASNIČKA Ladislav
ŠTIBRANÝ Peter

Trutnov

GAJDOŠ Štefan
MURÍŇ Jaroslav

Tuchyňa

FILO Eduard Alojz
FILO Jaroslav

Turany

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

Turčianske Teplice

KLEIN Bohuš
KRISTÍN Michal

Turín

GUNIŠ Cyril Marián

Turzovka

BAGIN Anton
JANOTOVÁ Anna Barbora

Uherské Hradiště

ONDREJOVIČ Ján

Uhrovec

DUBČEK Alexander
ZVEREC Ján

Užhorod

SZATMÁRY Ladislav
ŠKODÁČEK Pavol

Vacov

BRANECKÝ Jozef

Vaiszló

PREDMERSKÝ Albert

Valaská

DIEŠKA Dionýz

Valaská Belá

GAUBEOVÁ Ružena

Valdice

KOŠÍK Vojtech

Valtice

BÁRDOŠ Vojtech

Varín

CVACHO Alojz Ferdinand

CVACHO Viktor

KOŠÍK Vojtech

REKEM Ján

Varšava

PIVOLUSKA Juraj

RADVÁNYI Celestín Anton

STACHO Pavel

SZATMÁRY Ladislav

Vážec

INOVECKÁ Žela

Veľká Hradná

CEJPKOVÁ Oľga

Veľké Chlievany

GUNIŠ Cyril Marián

REKEM Ján

TOMÁNEK Bedrich

Veľké Rovné

CECONÍK Jozef

CECONÍK Vincent

Veľký Ďur

TVAROŽEK Eduard Vladimír

Viedeň

BARÉNYI Augustín

BIRINGER František

BRANČÍK Karol Jozef

ENGLER Ivan

GROSS Hugo

HANUS František

CHOMKOVIČ Gregor

JIRKU Emil

LAURINČÍK Jozef

LÍŠKA Alexander

MITICKÝ Gejza

SZATMÁRY Ladislav

TISO Fraňo

ZVEREC Ján

Vígľaš

LAURINČÍK Jozef

MIKUŠ Martin

Vinné

GETLÍK Andrej

Višegrád

LÍŠKA Alexander

Vráble

INFNER Štefan

Vrbové

EMANUEL Ľudovít

HAMŽÍK Julián

KRIŽAN Ernest

Vrútky

JURAN Miroslav

Vyhne

HAŠKO Michal

Východná

MIKUŠ Martin

Vysoká nad Jizerou

STUCHLÍK Václav

Vyškov

HREBÍK Jozef

KOVÁČIK Jozef

Vyšná Boca

KRIŽAN Ernest

STRCULA Ján Samuel

Vyšné Hágy

HAMŽÍK Julián

Windsor

ČIERNY Karol

Winnipeg

REKEM Ján

Záhreb

LAURINČÍK Jozef

Zemianske Kostolány

PREDMERSKÝ Albert

Zemianske Podhradie

GAVALEC Milan

Zlaté Moravce

FILO Eduard Alojz

GAJDOŠ Štefan

Zürich

WIENER Henrich

Zvolen

CICVÁREK Zdenko

DANKO Ľudevít

DLHOŠ Ernest

IZAKOVIČ Viliam

KONTŠEK Július

KUBALA Ferdinand

MAĽA Pavel

MARKUS Mikuláš

MARTINY Koloman

RADVÁNYI Celestín Anton

Žarnovica

ŠÁLEK Ctibor

Žiar nad Hronom

BELLUŠ Martin

Žilina

BRANČÍK Karol Jozef

CECONÍK Jozef

CECONÍK Vincent

CVACHO Alojz Ferdinand

CVACHO Viktor

ČELKO Elemír

ĎURANA Kornel

HLUCHÁŇ Ján Oskár

KOŠÍK Vojtech

KOVÁČIK Jozef

KRAJÍČEK Ivan

MARSINA Andrej

MICHALEC Ivan

MIKLUŠ Marián

MJARTAN Ján

PÁRTOŠOVÁ Štefánia

PORUBSKÝ Dušan

REPASKÝ Ján

STRCULA Ján Samuel

ŠÁLEK Ctibor

TVRDÝ Vojtech

Žitná-Radiša

JURAN Miroslav

Župčany

FRIČ Imrich

REGISTER PROFESIÍ A POVOLANÍ

agronóm

SVOBODA Zdeněk
ŠUPČÍK Ernest

archeológ

ČELKO Elemír
NEŠPOROVÁ Tamara

architekt

ANDROVIČ Štefan
MICHALEC Ivan
ZONGOR Štefan

archivár

FOJTÍK Juraj
ŠTIBRANÝ Peter

astronóm

CVACHO Alojz Ferdinand

básnik

GÖNCI Juraj

biológ

LISICKÝ Mikuláš Juraj

biskupský radca

HLAVÁČ Štefan

botanik

DEVÁN Pavol
FÁBRY Igor
FILO Eduard Alojz
LÍŠKA Alexander
SCHIDLAY Eugen

cestovateľ

LÍŠKA Alexander

cirkevný hodnostár

BUDAY Jozef

defektológ

KVASNIČKA Ladislav

diplomat

DUBČEK Alexander
SZATMÁRY Ladislav
TISO Fraňo

dirigent

HANUS František
PÁDIVÝ Karol
PRÍBELA Gejza
VAKOŠ Jozef

disident

DUBČEK Alexander

dôstojník

CVACHO Viktor
DARVAŠ Štefan Ľudovít
DOSTÁL Rudolf
HLUCHÁŇ Ján Oskár

dramatik

REPKO Jozef

dramaturg

TANSKÁ Nataša

editor

KYSEĽOVÁ Lýdia
LAMAČKA, Ján

ekológ

LISICKÝ Mikuláš Juraj

ekonóm

CECONÍK Jozef
CECONÍK Vincent
CEJPKOVÁ Oľga
CVACHO Viktor
KOPŠO Emil
KUBA Rudolf
MICHALEC Rudolf

entomológ

ČEPELÁK Rudolf
LUKÁŠ Jozef

esperantista

LAMAČKA, Ján
TVAROŽEK Eduard Vladimír

etnograf

ABELOVÁ Viera
HANUŠIN Ján
CHLEBANA Milan
MJARTAN Ján
MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

etnológ

PODOLÁK Ján

evanjelický kňaz

BODICKÝ Cyril
PREDMERSKÝ Albert
ZEMAN Ján

falerista

JAMBOR Ladislav

filatelista

ČELKO Vojtech
JAMBOR Ladislav

folklorista

KUBALA Ferdinand
KUBALOVÁ Eleonóra

fotograf

FARKAŠ Ladislav
HAJDUCH Ján
HALAŠA Ján
HARNÍČEK Čestmír
HOLOUBKOVÁ-URBASIOWNA Mária
CHMULÍK Štefan
MICHALEC Rudolf
ŠTUBŇA Anton
TREFNÁ Filoména

fyzik

DUHAJ Pavol
KORCOVÁ Tatiana

generál

BILČÍK Leopold
DZAMKO Ivan
GAJDOŠ Štefan
GAVALEC Milan
GOLIÁN Ján
HREBÍK Jozef
INFNER Štefan
KODAJ Samuel
KOVÁČIK Jozef
KRISTÍN Jozef Martin
LÍŠKA Emil
MARKUS Mikuláš
MIKLUŠ Marián
MURÍŇ Jaroslav
PIVOLUSKA Juraj
REPASKÝ Ján
STRCULA Ján Samuel
TREBICHAŤSKÝ Ivan
TVAROŠKA Rudolf

geodet

GALLO Jozef

KRAJČÍ Ján

geológ

LÍŠKA Alexander

grafik

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

BRÁNSKY Ľudovít

herec

BUDSKÁ Oľga

ČILLIK Igor

KRAJČEK Ivan

KRONER Jozef

SUCHÁNOVÁ Ernestína

TANSKÁ Nataša

historik

BRANECKÝ Jozef

FOJTÍK Juraj

HOLÁK, Ján

KLEIN Bohuš

POZDIŠOVSKÝ Štefan

REKEM Ján

ROSENBAUM Karol

ŠTIBRANÝ Peter

historik cirkevný

BAGIN Anton

historik letectva

JAMBOR Ladislav

historik prírodných vied

SCHIDLAY Eugen

historik regionálny

ANDROVIČ Štefan

HAVRAN Ján

MARGETÍN Štefan

historik vojenský

ANDROVIČ Štefan

historik zdravotníctva

MANIŠ Vojtech

hobojista

DUBOVSKÝ Jozef

horolezec

HARNÍČEK Čestmír

LAMAČKA Július

hudobník

MICHALEC Rudolf

hudobný organizátor

DUDÁK Ján

hudobný pedagóg

KONTŠEK Július

KRIŽAN Ernest

PAPPOVÁ Alžbeta

VAKOŠ Jozef

hudobný skladateľ

DUBOVSKÝ Jozef

ĎURIŠ Stanislav

KONTŠEK Július

KRIŽAN Ernest

PÁDIVÝ Karol

PRÍBELA Gejza

SELECKÝ Anton

huslista

KONTŠEK Július

KUBALA Ferdinand

hydinársky odborník

VRBA Karol

chemik

KRISTÍN Michal

REXOVÁ-BENKOVÁ Ľubomíra

STUHLÍK Václav

choreograf

KUBALA Ferdinand

KUBALOVÁ Eleonóra

ilustrátor

BRÁNSKY Ľudovít

informatik

JURÁK Augustín

jaskyniar

KOŠÍK Vojtech

jazykovedec

BETÁKOVÁ Valéria

GUNIŠ Cyril Marián

MISTRÍK Jozef

katolícky kňaz

BAGIN Anton

BUDAY Jozef

HLAVÁČ Štefan

MARSINA Andrej

REKEM Ján

katolícky kňaz-jezuita

ČIERNY Karol

katolícky kňaz-piarista

BOLDA Gejza

BRANECKÝ Jozef

GUNIŠ Cyril Marián

katolícky kňaz-premonštrát

FILO Eduard Alojz

keramikár

POLONSKÝ Ivan

klaviristka

HAVLÍKOVÁ Klára

PAPPOVÁ Alžbeta

kníhkupec

BRÁZDA František

knihovník

GÖNCI Juraj

JURÁK Augustín

LORENC Ladislav

konštruktér

BRYCHTA Ondřej

konštruktér motorových člnov

HARNÍČEK Čestmír

krajinský pracovník

KAŠŠOVIC Ján

kreslič

LUKÁŠ Jozef

kronikár

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

STAŇO Ondrej

kryptografológ

LORENC Ladislav

kultúrno-osvetový pracovník

BRÁZDA František

JANOTOVÁ Anna Barbora

LACKOVÁ Mária
MIČÁTKOVÁ Štefánia
STAŇO Ondrej
ŠIMKO Gustáv

lekár

BIRINGER František
BRANČÍK Karol Jozef
ČERVENKA Juraj
ČINČÁR Július
DARVAŠ Štefan Ľudovít
FRIČ Imrich
LÍŠKA Alexander
MANIŠ Vojtech
MITICKÝ Gejza
RÉDEKYOVÁ Margita
ŠKODÁČEK Pavol

lekár-biochemik

CICVÁREK Zdenko
VARGA Fridrich

lekár-dermatológ

DRGONEC Ján
EMANUEL Ľudovít
KLUČIK Imrich

lekár-ftizelóg

KARDOŠ František
KOREC Štefan
KRIŽANOVÁ Marta

lekár-genetik

IZAKOVIČ Viliam

lekár-gynekológ

DLHOŠ Ernest
ŠELIGA Michal
VALENTŠÍK Fridrich
WIENER Henrich

lekár-chirurg

BELLUŠ Martin
ČONGRADY Štefan
DOHNÁNY Ladislav
FRAŠTACKÝ Štefan
HAMŽÍK Julián
MARTINY Koloman
OMANÍK Šimon

lekár-internista

DIEŠKA Dionýz
GAJDOŠ Martin
LENDVAY Štefan
ONDREJIČKA Mikuláš

lekár-oftalmológ

MEDVECKÁ Júlia

lekár-onkochirurg

VESELÝ František

lekár-pediater

CICVÁREK Zdenko
GETLÍK Andrej
CHURA Alojz Ján
KARDOŠ František
ŠIMURKA Pavol st.
VARGA Fridrich

lekár-psychiater

KVASNIČKA Ladislav
MOLČAN, Ján
ZAHRADNÍK Miroslav

lekár-rádiológ

ĎURČO Jozef
KRIŽAN Žigmund

lekár-traumatológ

ENGLER Ivan

lekár-urológ

URBÁNEK Milan

lekár-virológ

BÁRDOŠ Vojtech

lekárnik

BALLEGH Matej

HALAŠA Ján

PÁRTOŠOVÁ Štefánia

lesnícky odborník

HORÁK, Jozef

ŠÁLEK Ctibor

lesný inžinier

DANKO Ľudevít

letec

CVACHO Viktor

letecký akrobat

ČIČO Pavol

lexikograf

DETRICH Július

literárny kritik

FÖLDVÁRI Kornel

literárny publicista

KYSEĽOVÁ Lýdia

literárny vedec

MISTRÍK Jozef

ROSENBAUM Karol

ľudovýchovný pracovník

BOČEK Juraj

maliar

ABEL Svetozár

BAZOVSKÝ Miloš Alexander

BELÁNYIOVÁ-HOFFMANOVÁ Lenka

BRÁNSKY Ľudovít

ČINČÁR Július

DOSTÁL Rudolf

GROSS Hugo

HOFFSTÄDTER Bedrich

HOLOUBEK Josef

KVASNIČKA Ladislav

LAKY Miloš

MOUSSON Teodor Jozef

SLAVINSKÁ-SCHIDLAYOVÁ Irena

SUČANSKÝ Marián

VENENY Jakub

matematik

ŽURANA Kornel

FURKA Štefan

mecén

HLAVÁČ Štefan

metalurg

DUHAJ Pavol

KRIŽAN Ladislav

misionár

ČIERNY Karol

moderátor

KRAJÍČEK Ivan

múzejník

BRANČÍK Karol Jozef

ČELKO Elemír

HANUŠIN Ján

CHLEBANA Milan

KLEIN Bohuš

LUKÁŠ Jozef

mykológ

FÁBRY Igor
STUCHLÍK Václav

mytológ

KOMOROVSKÝ Ján

notár

MOLEC Dezider Karol

novinár

IGAZ Jozef
KOČIŠ Aladár
KOŠÍK Vojtech
LÁNSKY Teodor Egon
PORUBSKÝ Dušan
RADVÁNYI Celestín Anton
TANSKÁ Nataša
TISO Fraňo

numizmatik

ČELKO Vojtech
JAMBOR Ladislav

odbojár

CVACHO Viktor
DARVAŠ Štefan Ľudovít
GOLIÁN Ján
HLUCHÁŇ Ján Oskár
INFNER Štefan
KODAJ Samuel
KOREC Štefan
KOVÁČIK Jozef
KRISTÍN Jozef Martin
MARKUS Mikuláš
MICHALEC Rudolf
STRCULA Ján Samuel
TREBICHA VSKÝ Ivan

TREFNÁ Filoména
WIENER Henrich

odborník v pracovnom lekárstve

KLUČIK Imrich

ochranár

KRIŽAN Ladislav

ochranca prírody

DANKO Ľudevít
DAROLA Ján
DEVÁN Pavol
LUKÁŠ Jozef
MIKUŠ Milan

organista

ĎURIŠ Stanislav
SELECKÝ Anton

organizátor duchovného života

PECÍKOVÁ Mária

organizátor hudobného života

HORVÁTH Vladimír

organizátor ochotníckeho divadla

RIPKA Bruno

organizátor turistiky

HALAŠA Ján

organizátor zdravotníctva

BIRINGER František
DOHNÁNY Ladislav

ovocinár

BOČEK Juraj
ŠIMKO Gustáv

pamiatkár

KLEIN Bohuš

pápežský prelát

REKEM Ján

pedagóg

BAGIN Anton

BEDNÁR Alfonz

BERKOVÁ Alexandra

BETÁK Rudolf

BOČEK Juraj

BOHUŠ Vincent

BOLDA Gejza

BRANECKÝ Jozef

BRÁNSKY Ľudovít

CVACHO Alojz Ferdinand

ČEPELÁK Rudolf

DETRICH Ján

DUBOVSKÝ Jozef

ĎURANA Kornel

FILO Eduard Alojz

FOJTÍK Juraj

GUNIŠ Cyril Marián

HAVRAN Ján

HLAVÁČ Štefan

HOFFSTÄDTER Bedrich

JAMBOR Ladislav

JANOTOVÁ Anna Barbora

JURAN Miroslav

KUBALA Ferdinand

KUBALOVÁ Eleonóra

KYSEĽOVÁ Lýdia

MANIŠ Vojtech

MEDVECKÝ Gregor

MIČÁTKOVÁ Štefánia

MICHALOVÁ Terézia

MJARTAN Ján

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

MOUSSON Teodor Jozef

PÁDIVÝ Karol

PECÍKOVÁ Mária

POZDIŠOVSKÝ Štefan

PREDMERSKÝ Vladimír

REPKO Jozef

RIPKA Bruno

SELECKÝ Anton

SLAVINSKÁ-SCHIDLAYOVÁ Irena

STAŇO Ondrej

ŠIMKO Gustáv

ŠIMURKOVÁ Celestína

TATARKA Dominik

TOMÁNEK Bedrich

TVAROŽEK Eduard Vladimír

VARGA Fridrich

VENENY Jakub

VIKÁR Vojtech Mikuláš

ZAHRADNÍK Miroslav

ZAŤOVIČ Rudolf

podnikateľ

ČELKO Vojtech

politik

BUDAY Jozef

DUBČEK Alexander

KOČIŠ Aladár

LÁNSKY Teodor Egon

MARSINA Andrej

TISO Fraňo

ZEMAN Ján

poľnohospodársky odborník

CHOMKOVIČ Gregor

MIKUŠ Milan

ŠUPČÍK Ernest

poľovník

DANKO Ľudevít

popularizátor vedy

MIKUŠ Milan

potravinársky odborník

LIFKA Eduard

STUHLÍK Václav

právnik

FILO Jaroslav

GALLO Jozef

HOLÁK, Ján

KAŠŠOVIC Ján

MAĽA Pavel

PIETOR Ivan

SCHIDLAY Eugen

SZATMÁRY Ladislav

TREBICHAŤSKÝ Ivan

TVRDÝ Vojtech

prekladateľ

BEDNÁR Alfonz

BETÁK Rudolf

DETRICH Ján

FILO Eduard Alojz

FÖLDVÁRI Kornel

INOVECKÁ Žela

JURÁK Augustín

JURAN Miroslav

KAŠŠOVIC Ján

KOMOROVSKÝ Ján

MEDVECKÝ Gregor

MINÁRIK Ivan

PORUBSKÝ Dušan

TATARKA Dominik

TVAROŽEK Eduard Vladimír

priemyselný dizajnér

ONDREJOVIČ Ján

prírodovedec

BRANČÍK Karol Jozef

projektant

LAMAČKA Július

POLONSKÝ Ivan

prozaik

FRIČ Imrich

MELICHER Milan

publicista

ANDROVIČ Štefan

BERKOVÁ Alexandra

BIRINGER František

BOLDA Gejza

BUDAY Jozef

FÁBRY Igor

FÖLDVÁRI Kornel

GÖNCI Juraj

HAVRAN Ján

JAMBOR Ladislav

KAŠŠOVIC Ján

LAMAČKA, Ján

LÁNSKY Teodor Egon

MEDVECKÝ Gregor

MELICHER Milan

MIČÁTKOVÁ Štefánia

MIKUŠ Milan

MINÁRIK Ivan

MOLEC Dezider Karol

MOLECOVÁ-VAGAČOVÁ Irena

POZDÍŠOVSKÝ Štefan

REKEM Ján

ROSENBAUM Karol

STACHO Pavel

STAŇO Ondrej

ZOCHOVÁ Mária

redaktor

DUKÁT Michal
GÖNCI Juraj
IGAZ Jozef
JURÁK Augustín
KOČIŠ Aladár
KYSEĽOVÁ Lýdia
LAMAČKA, Ján
MARSINA Andrej
MELICHER Milan
MICHALOVÁ Terézia
MINÁRIK Ivan
PORUBSKÝ Dušan
SUCHÁNOVÁ Ernestína
ŠTIBRANÝ Peter
TATARKA Dominik

religionista

KOMOROVSKÝ Ján

režisér

KRAJÍČEK Ivan
ONDRKAL Štefan

robotník

KOŠÍK Vojtech

rozhlasový pracovník

HORVÁTH Vladimír

rusista

KOMOROVSKÝ Ján

scenárista

BEDNÁR Alfonz
BERKOVÁ Alexandra
KRAJÍČEK Ivan
ONDRKAL Štefan
SUCHÁNOVÁ Ernestína
TANSKÁ Nataša

sochár

FIZEL Jozef

spevák

KRAJÍČEK Ivan

spisovateľ

BEDNÁR Alfonz
BERKOVÁ Alexandra
BODICKÝ Cyril
BOLDA Gejza
BRANECKÝ Jozef
BRÁZDA František
BUDAY Jozef
DETRICH Ján
DETRICH Július
DOHNÁNY Ladislav
ENGLER Ivan
FÖLDVÁRI Kornel
GAUBEOVÁ Ružena
INOVECKÁ Žela
KOMOROVSKÝ Ján
KRONER Jozef
KVASNIČKA Ladislav
MICHALOVÁ Terézia
MINÁRIK Ivan
PÁRTOŠOVÁ Štefánia
RADVÁNYI Celestín Anton
REPKO Jozef
STACHO Pavel
TANSKÁ Nataša
TATARKA Dominik

stavebný odborník

BARÉNYI Augustín

strážnik

HAJDUCH Ján

strojár

HAŠKO Michal

CHMULÍK Štefan

strojný inžinier

VLNA Jozef

šľachtiteľ

KOVÁČ Vojtech

LAURINČÍK Jozef

MIKUŠ Martin

ŠUPČÍK Ernest

špión

ČELKOVÁ Beatrix

športovec

ČERVENKA Miroslav

športovec-oštepár

MAĽA Pavel

športovec-vzpierač

DRŠKA Dušan

športovec-stolný tenista

HORVÁTH Vladimír

štátnik

DUBČEK Alexander

technik

BARÉNYI Augustín

BRYCHTA Ondřej

LAMAČKA, Ján

telovýchovný funkcionár

ČERVENKA Miroslav

LAMAČKA Július

MAĽA Pavel

TVAROŠKA Rudolf

ZAŤOVIČ Rudolf

tréner

ČIČO Pavol

HORVÁTH Vladimír

typograf

DUDÁK Ján

DUKÁT Michal

umelecký rezbár

HARNÍČEK Čestmír

univerzitný profesor

DIEŠKA Dionýz

FILO Jaroslav

GETLÍK Andrej

CHURA Alojz Ján

IZAKOVIČ Viliam

KRIŽAN Žigmund

MISTRÍK Jozef

MOLČAN, Ján

ONDREJIČKA Mikuláš

ŠELIGA Michal

upravovateľ ľudových piesní

HANUS František

úradník

ČERVENKA Miroslav

FÁBRY Igor

FARKAŠ Ladislav

GAUBEOVÁ Ružena

CHMULÍK Štefan

INOVECKÁ Žela

LACKOVÁ Mária

MARGETÍN Štefan

MOLEC Dezider Karol

STACHO Pavel

ZVEREC Ján

urbanista

MICHALEC Ivan

včelár

BOHUŠ Vincent

PREDMERSKÝ Albert

ŠIMKO Gustáv

TOMÁNEK Bedrich

vedecký pracovník

ENGLER Ivan

CHOMKOVIČ Gregor

KRAVÁRIK Dušan

LIFKA Eduard

MJARTAN Ján

verejný činiteľ

INFNER Štefan

KODAJ Samuel

KOVÁČIK Jozef

KVASNIČKA Ladislav

MARSINA Andrej

PIETOR Ivan

REPASKÝ Ján

TVAROŠKA Rudolf

TVRDÝ Vojtech

ZEMAN Ján

ZOCHOVÁ Mária

ZVEREC Ján

veterinár

KRAVÁRIK Dušan

vynálezca

BALLEGH Matej

BRYCHTA Ondřej

vysokoškolský profesor

BAGIN Anton

BETÁK Rudolf

BETÁKOVÁ Valéria

CECONÍK Jozef

CECONÍK Vincent

CEJPKOVÁ Oľga

ČERVENKA Juraj

DLHOŠ Ernest

DRGONEC Ján

ENGLER Ivan

FURKA Štefan

GAJDOŠ Martin

HAMŽÍK Julián

CHOMKOVIČ Gregor

KOPŠO Emil

KORCOVÁ Tatiana

KOVÁČ Vojtech

KRAJČÍ Ján

KRISTÍN Michal

KRIŽAN Ladislav

KUBA Rudolf

LAURINČÍK Jozef

LISICKÝ Mikuláš Juraj

PODOLÁK Ján

PREDMERSKÝ Vladimír

ROSENBAUM Karol

výtvarný kritik

FÖLDVÁRI Kornel

zbormajster

ĐURIŠ Stanislav

VAKOŠ Jozef

zdravotná sestra

ČELKOVÁ Beatrix

ŠIMURKOVÁ Celestína

zoológ

ČEPELÁK Rudolf

DAROLA Ján

DEVÁN Pavol

zootechnik

KOVÁČ Vojtech

LAURINČÍK Jozef

MIKUŠ Martin

SVOBODA Zdeněk

zváračský odborník

VLNA Jozef

zvonolejár

HAŠKO Michal

Slovník významných osobností mesta Trenčín - 20. storočie

Zostavili: Mgr. Petra Dombaiová, Mgr. Ján Kubica, Eva Struhárová

Zodpovedná redaktorka: Ing. Gabriela Krokvičková

Návrh obálky: Mgr. Peter Martinák

Grafická úprava a zalomenie: Mgr. Peter Martinák

Tlač: J+K s.r.o., Nemšová

Neprešlo jazykovou úpravou.

Vydala Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v roku 2018.

www.vkmr.sk

ISBN 978-80-85135-62-6